

P O L S K A A K A D E M I A N A U K

ODDZIAŁ W LUBLINIE

BIULETYN INFORMACYJNY

12

Lublin 2007

KOMITET REDAKCYJNY

Jan Gliński
Marek Rozmus
Piotr Gliński
Iwona Czopska – Gródek

Adres Redakcji: Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie,
Plac Litewski 2
20-080 Lublin, tel./fax (81) 441-30-00
e-mail: pan-ol@hektor.umcs.lublin.pl
<http://www.pan-ol.lublin.pl>

© Copyright Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie, Lublin 2007

ISSN 1505-7445

Wyd.I. Nakład 600 egz.

Skład komputerowy: Polska Akademia Nauk, Oddział w Lublinie
Druk: Wydawnictwo POLIHYMNIA Sp. z o.o. Deszczowa 19, 20-832 Lublin

SPIS TREŚCI

PREZENTACJE

Władze Polskiej Akademii Nauk na kadencję 2007–2010		5
Komisje Oddziału PAN w Lublinie (składy osobowe na kadencję 2007–2010)		7
Fundacja Oddziału PAN w Lublinie - Nauka i Rozwój Lubelszczyzny		25

SPRAWOZDANIA

10- lecie Oddziału PAN w Lublinie (Uchwała i wyciągi ze statutu Oddziału)	<i>Jan Gliński</i>	27
Sprawozdanie Oddziału PAN w Lublinie za rok 2006	<i>Jan Gliński, Marek Rozmus</i>	31

DZIAŁALNOŚĆ ODDZIAŁU NA RZECZ REGIONU

Wschodni Trójkąt Innowacji i Wiedzy		69
-------------------------------------	--	----

KONTAKTY ODDZIAŁU Z ZAGRANICĄ

Nauka i edukacja w Japonii. Wywiad z prof. Shin-ichi Aouki z Uniwersytetu Sojo w Kumamoto, Japonia	<i>Radosław Dolecki</i>	74
Przyczynek do zrozumienia życia społecznego, wartości kulturowe odsłaniane poprzez śmierć i umieranie	<i>James R. Bruce</i>	77

WYDARZENIA

Prof. Janusz Haman, Członek Oddziału PAN w Lublinie, doktorem <i>honoris causa</i> Akademii Rolniczej w Szczecinie	84
--	----

KOMUNIKATY, REFERATY

Rozważania nad oznaczaniem substancji biologicznie czynnych z zastosowaniem łączonych technik chromatograficznych	<i>Bogusław Buszewski</i>	87
Człowiek a Środowisko	<i>Jadwiga Michalczyk</i>	97
Świętość w ujęciu Jana Pawła II	<i>Henryk Misztal</i>	101
150 lat Lwowskiego Państwowego Uniwersytetu Rolniczego w Dublanach	<i>Eugeniusz Krasowski</i>	121

Z DZIAŁALNOŚCI KOMISJI

Osiągnięcia i przyszłość nauk zootechnicznych	<i>Zygmunt Litwińczuk</i>	126
--	---------------------------	-----

FUNDANCJA O.L. PAN NAUKA I ROZWÓJ LUBELSZCZYŹNY

Nauka i przemysł innowacyjny a Lubelszczyzna jako partner w Unii Europejskiej	<i>Ireneusz Samodulski</i> <i>Paweł Chojnacki</i>	135
--	--	-----

KSIĄŻKI

138

PRO MEMORIA

Ryszard T. Walczak	<i>Jan Gliński</i>	152
--------------------	--------------------	-----

KRONIKA ODDZIAŁU

158

PREZENTACJE**Władze Polskiej Akademii Nauk na kadencję 2007–2010****Prezes:**

Michał Kleiber, czł. rzecz. PAN

Wiceprezesa:

Andrzej Górski, czł. koresp. PAN

Karol Modzelewski, czł. koresp. PAN

Wojciech J. Stec, czł. koresp. PAN

Przewodniczący Wydziałów:

Wydział I - prof. **Stanisław Mossakowski**, czł. rzecz. PAN

Wydział II - prof. **Andrzej B. Legocki**, czł. rzecz. PAN

Wydział III - prof. **Janusz Jurczak**, czł. rzecz. PAN

Wydział IV - prof. **Władysław Włosiński**, czł. koresp. PAN

Wydział V - prof. **Andrzej Grzywacz**, czł. koresp. PAN

Wydział VI - prof. **Wojciech Kostowski**, czł. koresp. PAN

Wydział VII - prof. **Bogdan Ney**, czł. rzecz. PAN

Prezesa Oddziałów:

Gdańsk - prof. **Jacek Marecki**, czł. rzecz. PAN

Katowice - prof. **Zbigniew S. Herman**, czł. koresp. PAN

Kraków - prof. **Jerzy Haber**, czł. rzecz. PAN

Lublin - prof. **Jan Gliński**, czł. rzecz. PAN

Łódź - prof. **Czesław Cierniewski**, czł. koresp. PAN

Poznań - prof. **Jan Węglarz**, czł. rzecz. PAN

Wrocław - prof. **Daniel J. Bem**, czł. koresp. PAN

Członkowie Prezydium:

prof. **Lubomir W. Baran**, czł. koresp. PAN
prof. **Jerzy Brzeziński**, czł. koresp. PAN
prof. **Mieczysław Chorąży**, czł. rzecz. PAN
prof. **Jerzy Jankowski**, czł. rzecz. PAN
prof. **Bogdan Marciniak**, czł. koresp. PAN
prof. **Witold Rużyłło**, czł. koresp. PAN
prof. **Henryk Samsonowicz**, czł. rzecz. PAN
prof. **Henryk Szymczak**, czł. koresp. PAN
prof. **Ryszard Tadeusiewicz**, czł. koresp. PAN
prof. **Janusz Tazbir**, czł. rzecz. PAN
prof. **Andrzej Trzebski**, czł. rzecz. PAN
prof. **Marian Truszczyński**, czł. rzecz. PAN
prof. **Stanisław Waltoś**, czł. koresp. PAN
prof. **Stefan Węgrzyn**, czł. rzecz. PAN

Władze Oddziału PAN w Lublinie

Prezes – prof. **Jan Gliński**, czł. rzecz. PAN
Wiceprezes – prof. **Marian Truszczyński**, czł. rzecz. PAN
Członek Prezydium – prof. **Tomasz Trojanowski**, czł. koresp. PAN

Komisje Oddziału PAN w Lublinie (składy osobowe na kadencję 2007–2010)

Z „Regulaminu działalności Komisji Oddziału PAN w Lublinie” zatwierdzonego przez Prezydium Oddziału PAN w Lublinie 20.04.2000 r.:

Działalność naukowa Oddziału realizuje się przez samodzielne Komisje, które stanowią federację uczonych, podejmują i prowadzą prace zmierzające do poszerzenia i ugruntowania wiedzy.

§ 1

Celem działalności Komisji Naukowych Oddziału jest:

- aktywizowanie środowiska naukowego w Lublinie i na terenie działania Oddziału obejmującym Lubelszczyznę,
- ułatwianie twórczej pracy naukowej uczonych zamieszkałych na terenie działalności Oddziału; praca nad rozwojem kadry naukowej,
- inicjowanie, popieranie i prowadzenie prac naukowych o istotnym znaczeniu dla kultury i gospodarki narodowej, przy specjalnym uwzględnieniu zagadnień ważnych dla terenu działalności Oddziału.

§ 2

Do zadań Komisji należy:

- integracja działalności naukowej środowiska,
- inicjowanie i prowadzenie działalności naukowej w zakresie dyscyplin naukowych reprezentowanych przez Komisje,
- organizowanie zebrań, dyskusji naukowych i sympozjów,
- publikowanie prac naukowych, szczególnie zaś prac referowanych na posiedzeniach Komisji, upowszechnienie wiedzy.

KOMISJA I CHEMII PLAZMY NISKOTEMPERATUROWEJ O.L. PAN

(powstała 14.09.1998)

1. Dr hab.inż. **Henryka D. Stryczewska**, prof. PL (Przewodnicząca Komisji), PL Lublin
2. Dr hab. inż. **Krzysztof Schmidt Szalowski**, prof. PWA (Wiceprzewodniczący Komisji), PWA Warszawa
3. Dr Justyna **Jaroszyńska Wolińska** (Sekretarz Komisji), PL Lublin
4. Prof. dr hab. inż. **Bogdan Adameczyk**, UMCS Lublin
5. Dr hab. **Krystyna Cedzyńska**, prof. PŁ, PŁ Łódź
6. Dr **Dariusz Dziadko**, PL Lublin
7. Dr hab. inż. **Stanisław Fic**, prof. PL, PL Lublin
8. Dr hab. **Andrzej Huczko**, UW Warszawa
9. Prof. dr hab. **Tadeusz Janowski**, PL Lublin
10. Dr inż. **Sławomir Jodzis**, PWA Warszawa
11. Prof. dr hab. **Lesław Karpiński**, IFPiLM Warszawa

12. Prof. dr hab. inż. **Zbigniew Kołaciński**, PŁ Łódź
13. Prof. dr hab. **Marian Kryszewski**, CBMiM PAN Łódź
14. Dr hab. **Hubert Lange**, UW Warszawa
15. Prof. dr hab. **Jerzy Mizeraczyk**, IMP PAN Gdańsk
16. Dr **Teresa Opalińska**, IChP Warszawa
17. Dr hab. inż. **Janusz Ozonek**, prof. PL, PL Lublin
18. Dr **Wincenty Plotczyk**, UW Warszawa
19. Dr **Andrzej Resztak**, PL Lublin
20. Dr **Małgorzata Rzączyńska**, PL Lublin
21. Prof. dr hab. **Andrzej Szymański**, PL Lublin
22. Dr inż. **Teresa Szymura**, PL Lublin
23. Dr hab. inż. **Jan Tyczkowski**, prof. PŁ, CBMiM PAN Łódź, PŁ Łódź
24. Dr hab. **Marian Wnuk**, prof. KUL, KUL Lublin
25. Dr inż. **Mariusz Wroński**, PL Lublin
26. Prof. dr hab. **Aleksander Wróbel**, CBMiM PAN Łódź, PŁ Łódź
27. Dr hab. **Józef Zon**, prof. KUL, KUL Lublin
28. Prof. dr hab. inż. **Wiesław Żyrnicki**, PWr Wrocław

Członkowie zagraniczni:

1. Prof. **Jean-Louis Brisset**, Universitee de Rouen, IEICA, Francja
2. Prof. **Albin Czernichowski**, Universitee d'Orleans, Francja
3. Dr **Tony Herbert**, Dow Cornig Corporation, Cork, Irlandia
4. Prof. **Tairo Ito**, Musashi Institute of Technology, Tokyo, Japonia
5. Prof. **Jan Janca**, Uniwersytet w Brnie, Czechy
6. Dr **Ulrich Kogelschatz**, ABB, Baden-Dättwill, Szwajcaria
7. Prof. **Masuhiko Kogoma**, Sophia University, Tokio, Japonia
8. Prof. **Pawel Kozłowski**, University of Louisville, Kentucky, USA
9. Prof. **Satiko Okazaki**, Sophia University, Japonia
10. Prof. **Emil Pfender**, University of Minnesota, USA
11. Dr **Joanna Pawłat**, University of Kumamoto, Japonia
12. Prof. **Gerhard Pietsch**, Technische Universität, Aachen, Niemcy
13. Prof. **Massimo Rea**, Universita di Padova, Włochy
14. Prof. **Takao Sakai**, Musashi Institut of Technology, Tokyo, Japonia
15. Prof. **Shin-ichi Aoqui**, University of Sojo, Kumamoto, Japonia
16. Prof. **Stan Vepřek**, Uniwersytet w Monachium, Niemcy
17. Prof. **Hans-Erich Wagner**, Universität in Greifswald, Niemcy
18. Prof. **Chobei Yamabe**, University of Saga, Japonia

KOMISJA II PODSTAW I ZASTOSOWAŃ FIZYKI I CHEMII W TECHNICIE I ROLNICTWIE O.L. PAN

(powstała 10.03.2000)

1. Prof. dr hab. inż. **Andrzej Niewczas**, (Przewodniczący Komisji, Przewodniczący Sekcji Techniki), PL Lublin

2. Prof. dr hab. **Leszek Michalak**, (Przewodniczący Sekcji Fizyki), UMCS Lublin
3. Prof. dr hab. **Stanisław Hałas**, (Wiceprzewodniczący Sekcji Fizyki), UMCS Lublin
4. Prof. dr hab. **Władysław Rudziński**, (Przewodniczący Sekcji Chemii), UMCS Lublin
5. Dr inż. **Grzegorz Koszałka**, (Sekretarz Komisji), PL Lublin
6. Prof. dr hab. **Bohdan Adamczyk**, UMCS Lublin
7. Prof. dr hab. **Teresa Bachanek**, AM Lublin
8. Dr inż. **Grzegorz Bartnik**, AR Lublin
9. Doc. dr hab. **Andrzej Bieganowski**, IA PAN Lublin
10. Prof. dr hab. **Jerzy Choma**, AŚ Kielce
11. Prof. dr hab.inż. **Jan Dąbrowski**, PB Białystok
12. Prof. dr hab.inż. **Zygmunt Drzymała**, AGH Kraków
13. Prof. dr hab. **Helena Gawda**, AM Lublin
14. Prof. dr hab. **Jan Gliński**, czł. rzecz. PAN, IA PAN Lublin
15. Dr inż. **Jacek Gowin**, AR Lublin
16. Prof. dr hab. **Mieczysław Hajnos**, IA PAN Lublin
17. Prof. dr hab. **Józef Horabik**, IA PAN Lublin
18. Prof.dr hab. **Grzegorz Józefaciuk**, IA PAN Lublin
19. Dr inż. **Tomasz Klepka**, PL Lublin
20. Prof. dr hab. inż. **Henryk Komsta**, PL Lublin
21. Prof. dr hab. **Krystyna Konstankiewicz**, IA PAN Lublin
22. Prof. dr hab. **Stanisław Kopacz**, PRz Rzeszów
23. Dr hab.inż. **Józef Kuczmaszewski**, prof. PL, PL Lublin
24. Dr hab. **Wiesława Kuniszyk-Józkowiak**, prof. UMCS, UMCS Lublin
25. Prof. dr hab. inż. **Andrzej Kusz**, AR Lublin
26. Prof. dr hab. inż. **Andrzej Kwieciński**, AR Lublin
27. Prof. dr hab. **Wiesław Leszek**, PP Poznań
28. Dr hab.inż. **Jerzy Lipski**, prof. PL, PL Lublin
29. Prof.dr hab. inż. **Andrzej Łapko**, PB Białystok
30. Dr inż. **Dariusz Mazurkiewicz**, PL Lublin
31. Prof. dr hab. inż. **Ryszard Michalski**, UWM Olsztyn
32. Prof. dr hab. inż. **Karol Nadolny**, PP Poznań
33. Dr hab. **Jolanta Narkiewicz-Michalek**, prof. UMCS, UMCS Lublin
34. Dr hab. inż. **Jan M. Olchowik**, prof. PL, PL Lublin
35. Prof. dr hab. inż. **Marek Opielak**, PL Lublin
36. Prof. dr hab. inż. **Marek Orkisz**, PRz Rzeszów
37. Prof. dr hab. **Wiktor Pietrzyk**, PL Lublin
38. Prof. dr hab. **Keshra Sangwal**, PL Lublin
39. Prof. dr hab. **Jan Siewiesiuk**, UMCS Lublin
40. Prof. dr hab. **Zofia Sokółowska**, IA PAN Lublin

41. Prof. dr hab. **Zofia Stępniewska**, KUL Lublin
42. Dr hab. **Barbara Surowska**, prof. PL, PL Lublin
43. Prof. dr hab. **Edward Śpiewła**, PL Lublin
44. Dr hab.inż. **Andrzej Wac-Włodarczyk**, prof. PL, PL Lublin
45. Prof. dr hab. inż. **Zygfryd Witkiewicz**, AŚ Kielce
46. Prof. dr hab. **Karol Wysokiński**, UMCS Lublin

KOMISJA III BIOTECHNOLOGII O.L. PAN

(powstała 10.03.2000)

1. Prof. dr hab. **Anna Skorupska**, (Przewodnicząca Komisji), UMCS Lublin
2. Prof. dr hab. **Jacek Wojcierowski**, (Wiceprzewodniczący Komisji), AM Lublin
3. Dr **Jarosław Król**, (Sekretarz Komisji), UMCS Lublin
4. Prof. dr hab. **Jan Fiedurek**, UMCS Lublin
5. Prof. dr hab. **Magdalena Fikus**, IBiB PAN Warszawa
6. Dr hab. **Krzysztof Grzywnowicz**, prof. UMCS, UMCS Lublin
7. Prof. dr hab. **Teresa Jakubowicz**, UMCS Lublin
8. Dr **Józef Kaczor**, UMCS Lublin
9. Prof. dr hab. **Martyna Kandefer-Szerszeń**, UMCS Lublin
10. Doc. dr hab. **Jacek Kuźmak**, PIWet Puławy
11. Prof. dr hab. **Wanda Malek**, UMCS Lublin
12. Prof. dr hab. **Jerzy Rogalski**, UMCS Lublin
13. Dr hab. **Wojciech Rzeski**, UMCS Lublin
14. Prof. dr hab. **Janusz Szczodrak**, UMCS Lublin
15. Prof. dr hab. **Renata Śnieżko**, UMCS Lublin
16. Prof. dr hab. **Zdzisław Targoński**, AR Lublin
17. Dr hab. **Teresa Urbanik-Sypniewska**, prof. UMCS, UMCS Lublin
18. Dr **Iwona Wojda**, UMCS Lublin

KOMISJA IV FILOZOFICZNO-PRZYRODNICZA O.L. PAN

(powstała 06.10.2000)

1. Dr hab. **Stefan Symotiuk**, (Przewodniczący Komisji), prof. UMCS, UMCS Lublin
2. Dr **Grzegorz Nowak**, (Sekretarz Komisji), UMCS Lublin
3. Prof. dr hab. **Wiesław Kamiński**, UMCS Lublin
4. Dr hab. **Jan Rayss**, prof. UMCS, UMCS Lublin
5. Dr **Zenon Roskał**, KUL Lublin
6. Prof. dr hab. **Lech Sokółowski**, OAUJ Kraków
7. Dr hab. **Tadeusz Szkolut**, prof. UMCS, UMCS Lublin
8. Prof. dr hab. **Teresa Wawrzynowicz**, AM Lublin

KOMISJA V MOTORYZACJI I ENERGETYKI ROLNICTWA O.L. PAN

(powstała 14.11.2000)

1. Prof. dr hab. inż. **Eugeniusz Krasowski** (Przewodniczący Komisji), WSI–E Ropczyce
2. Prof. dr hab. **Janusz Laskowski**, (Wiceprzewodniczący Komisji), AR Lublin
3. Dr inż. **Jacek Wasilewski** (Sekretarz Komisji), AR Lublin
4. Dr hab. inż. **Andrzej Ambrozik**, prof. PŚ, PŚ Kielce
5. Prof. dr hab. inż. **Cezary Bocheński**, SGGW Warszawa
6. Prof. dr hab. inż. **Zbigniew Burski**, AR Lublin
7. Prof. dr hab. inż. **Karol Cupiał**, PCz Częstochowa
8. Prof. dr hab. inż. **Kazimierz Dreszer**, AR Lublin
9. Dr hab. **Marek Idzior**, prof. PP, PP Poznań
10. Prof. dr hab. inż. **Józef Kowalczyk**, AR Lublin
11. Dr hab. inż. **Elżbieta Kusińska**, prof. AR, AR Lublin
12. Prof. dr hab. inż. **Andrzej Kusz**, AR Lublin
13. Dr hab. inż. **Kazimierz Lejda**, prof. PRz, PRz Rzeszów
14. Prof. dr hab. inż. **Jerzy Merkiś**, PP Poznań
15. Prof. dr hab. inż. **Mikołaj Miatłuk**, PB Białystok
16. Prof. dr hab. inż. **Ryszard Michalski**, UW–M Olsztyn
17. Prof. dr hab. **Leszek Mościcki**, AR Lublin
18. Dr hab. inż. **Andrzej Mruk**, prof. PK, PK Kraków
19. Prof. dr hab. inż. **Janusz Mysłowski**, PSz Szczecin
20. Prof. dr hab. inż. **Ignacy Niedziółka**, AR Lublin
21. Prof. dr hab. inż. **Stanisław Niziński**, UW–M Olsztyn
22. Prof. dr hab. inż. **Jan Pawlak**, IBMER Warszawa
23. Prof. dr hab. inż. **Andrzej Roszkowski**, IBMER Warszawa
24. Prof. dr hab. inż. **Józef Sawa**, AR Lublin
25. Prof. dr hab. inż. **Alojzy Skrobacki**, SGGW Warszawa
26. Prof. dr hab. inż. **Stanisław Sosnowski**, WSI–E Ropczyce
27. Dr hab. inż. **Wojciech Tanaś**, prof. AR, AR Lublin
28. Prof. dr hab. inż. **Zdzisław Targoński**, AR Lublin
29. Prof. dr hab. inż. **Piotr Tarkowski**, PL Lublin
30. Dr hab. inż. **Henryk Tylicki**, prof. ATR, ATR Bydgoszcz
31. Dr hab. inż. **Janusz Wojdalski**, prof. SGGW, SGGW Warszawa
32. Dr hab. **Józef Zajac**, prof. KUL, KUL Lublin
33. Prof. dr hab. inż. **Bogdan Żółtowski**, ATR Bydgoszcz

Członkowie zagraniczni:

1. Prof. dr hab. inż. **Volodymyr Bulgakov**, Narodowy Uniwersytet Rolniczy w Kijowie, Ukraina
2. Prof. dr hab. inż. **Aleksander Dashchenko**, Uniwersytet Politechniczny w Odessie, Ukraina

3. Prof. dr hab. inż. **Anatolij Filippov**, Narodowy Uniwersytet Rolniczy w Kijowie, Ukraina
4. Prof. dr hab. **Bohdan Hevko**, akademik IAU, Uniwersytet Techniczny w Tarnopolu, Ukraina
5. Prof. dr hab. **Jan Jech**, Uniwersytet Rolniczy w Nitrze, Słowacja
6. Prof. **L.P.B.U. Janssen**, Groningen, Holandia
7. Prof. dr hab. inż. **Ilya Nikolenko**, Uniwersytet Politechniczny w Odessie, Ukraina
8. Prof. dr hab. inż. **Sergij Pastushenko**, Państwowy Uniwersytet Rolniczy w Mykołajewie, Ukraina
9. Prof. dr. hab. inż. **Simion Popescu**, Uniwersytet Transylwański of Brasov, Rumunia
10. Prof. dr **Povilas A. Sirvydas**, Kowno, Litwa
11. Prof. dr hab. inż. **Liudvikas Spokas**, Litewski Uniwersytet Rolniczy Kowno, Litwa
12. Prof. dr hab. inż. **Aleksander Sydorчук**, Uniwersytet Rolniczy we Lwowie, Dublany, Ukraina
13. Prof. dr hab. inż. **Viacheslaw Shebanin**, Uniwersytet Rolniczy w Mykołajewie, Ukraina
14. Prof. dr hab. inż. **Georgij Tayanowski**, Białoruska Państwowa Politechniczna Akademia w Mińsku, Białoruś
15. Prof. dr hab. **Dainis Viesturs**, Uniwersytet Rolniczy w Ulbroku, Łotwa
16. Prof. dr inż. **Dmytro Voytjuk**, Narodowy Uniwersytet Rolniczy w Kijowie, Ukraina
17. Doc. dr inż. **Valery Voytiuk**, Narodowy Uniwersytet Rolniczy w Kijowie, Ukraina
18. Prof. dr inż. **Anatolij Yakovenko**, Instytut Rolniczy w Odessie, Ukraina

KOMISJA VI POLSKO-UKRAIŃSKICH ZWIĄZKÓW KULTUROWYCH O.L. PAN

(powstała 30.03.2001)

1. Prof. dr hab. **Michał Łesiów** (Przewodniczący Komisji), UMCS Lublin
2. Dr hab. **Mirosława Oldakowska-Kuflowa** (Wiceprzewodnicząca Komisji), prof. KUL, KUL Lublin
3. Dr hab. **Mateusz Jastrzębski** (Sekretarz Komisji), UMCS Lublin
4. Dr hab. **Jan Adamowski**, prof. UMCS, UMCS Lublin
5. Prof. dr hab. **Jerzy Bartmiński**, UMCS Lublin
6. Ks. dr **Stefan Batruch**, KUL Lublin, UUK we Lwowie
7. Dr hab. **Feliks Czyżewski**, prof. UMCS, UMCS Lublin
8. Dr **Tadeusz Karabowicz**, UMCS Lublin

9. Dr hab. **Karol Klauza**, prof. KUL, KUL Lublin
10. Dr hab. **Józef Kość**, prof. UMCS, UMCS Lublin
11. Prof. dr hab. **Marian Maciejewski**, KUL Lublin
12. Dr hab. **Władysław Makarski**, prof. KUL, KUL Lublin
13. Ks. prof. dr hab. **Stanisław C. Napiórkowski**, KUL Lublin
14. Prof. dr hab. **Florian Nieuważny**, em. prof. UW, UMCS Lublin
15. Prof. dr hab. **Jerzy Święch**, UMCS Lublin

Członkowie zagraniczni:

1. Prof. **Stefania Andrusiw**, Uniwersytet Lwowski, prof. gościnny w Instytucie Filologii Słowiańskiej KUL, Lublin
2. Prof. **Dmytro Buczko**, Uniwersytet w Tarnopolu, prof. gościnny w Instytucie Filologii Słowiańskiej KUL, Lublin
3. Prof. **Lubow Frolak**, Uniwersytet w Doniecku, prof. gościnny UMCS
4. Prof. dr hab. **Paweł Hrycenko**, prof. gościnny w Zakładzie Filologii Ukraińskiej UMCS, Kolegium Humanistyczne UMCS Lublin
5. Doc. dr **Ihor Nabytovych**, UMCS Lublin

KOMISJA VII MEDYCyny WSI O.L. PAN

(powstała 30.03.2001)

1. Prof. dr hab. **Jerzy Zagórski** (Przewodniczący Komisji), IMW Lublin
2. Prof. dr hab. **Wojciech Sodolski** (Sekretarz Komisji), IMW w Lublinie
3. Prof. dr hab. **Tadeusz Baum**, PL Lublin
4. Dr **Franciszek Bujak**, IMW Lublin
5. Prof. dr hab. **Jacek Dutkiewicz**, IMW Lublin
6. Prof. dr hab. **Zdzisław Gliński**, AR Lublin
7. Dr **Jadwiga Jastrzębska**, IMW Lublin
8. Dr **Mirosław Jarosz**, IMW Lublin
9. Dr hab. **Irena Dorota Karwat**, prof. AM, AM Lublin
10. Dr **Stanisław Lachowski**, IMW Lublin
11. Prof. dr hab. **Waldemar Turski**, AM Lublin
12. Prof. dr hab. **Elżbieta Weryszko - Chmielewska**, AR Lublin

Członkowie zagraniczni:

1. Prof. dr hab. **Walentyn Capko**, Instytut Medycyny Pracy w Kijowie, Ukraina

KOMISJA VIII ROLNICTWA O.L. PAN

(powstała 26.10.2001)

1. Prof. dr hab. **Stanisław Nawrocki**, czł. rzecz. PAN, czł. czynny PAU (Przewodniczący Komisji), IUNG Puławy
2. Prof. dr hab. **Zygmunt Litwińczuk** (Sekretarz Komisji), AR Lublin
3. Prof. dr hab. **Stanisław Berbeć**, AR Lublin
4. Prof. dr hab. **Bohdan Dobrzański**, IA PAN Lublin

5. Prof. dr hab. **Tadeusz Filipek**, AR Lublin
6. Prof. dr hab. **Mariusz Fotyma**, IUNG Puławy
7. Prof. dr hab. **Jan Gliński**, czł. rzecz. PAN, IA Lublin
8. Prof. dr hab. **Zdzisław Gliński**, AR Lublin
9. Prof. dr hab. **Stanisław Grundas**, IA PAN Lublin
10. Prof. dr hab. **Jan Kapeluszy**, AR Lublin
11. Prof. dr hab. **Marian Kondracki**, PIWet Puławy
12. Prof. dr hab. **Stanisław Koper**, AR Lublin
13. Prof. dr hab. **Stanisław Krasowicz**, IUNG Puławy
14. Prof. dr hab. **Seweryn Kukula**, IUNG Puławy
15. Prof. dr hab. **Jan Kuś**, IUNG Puławy
16. Prof. dr hab. **Janusz Lipecki**, AR Lublin
17. Prof. dr hab. **Jerzy Lipiec**, IA PAN Lublin
18. Prof. dr hab. inż. **Stanisław Sosnowski**, WSI-E Ropczyce
19. Prof. dr hab. **Józef Starczewski**, AP Siedlce
20. Prof. dr hab. **Henryk Terelak**, IUNG Puławy
21. Prof. dr hab. **Ryszard Turski**, AR Lublin
22. Prof. dr hab. **Marian Wesolowski**, AR Lublin

KOMISJA IX OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO O.L. PAN

(powstała 26.10.2001)

1. Prof. dr hab. **Stanisław Radwan**, czł. koresp. PAU (Przewodniczący Komisji), AR Lublin
2. Prof. dr hab. **Roman Dziedziec** (Sekretarz Komisji), AR Lublin
3. Dr hab. **Tadeusz Chmielewski**, prof. Pl, PL Lublin
4. Prof. dr hab. **Jan Bystrek**, UMCS Lublin
5. Prof. dr hab. **Ryszard Dębicki**, UMCS Lublin
6. Prof. dr hab. **Dominik Fijałkowski**, UMCS Lublin
7. Prof. dr hab. **Jan Gliński**, czł. rzecz. PAN, IA PAN Lublin
8. Prof. dr hab. **Marian Harasimiuk**, UMCS Lublin
9. Dr hab. **Bogdan Lorens**, UMCS Lublin
10. Dr hab. **Jacek Łętowski**, prof. UMCS, UMCS Lublin
11. Dr **Jadwiga Michalczyk**, KUL Lublin
12. Prof. dr hab. **Zdzisław Michalczyk**, UMCS Lublin
13. Prof. dr hab. **Modest Misztal**, AR Lublin
14. Dr inż. **Dariusz Piasecki**, Poleski Park Narodowy
15. Mgr inż. **Wojciech Piekarczyk**, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie
16. Mgr **Beata Sielewicz**, Lubelski Urząd Wojewódzki
17. Prof. dr hab. **Tadeusz Skowroński**, CBE PAN
18. Dr inż. **Stanisław Stachowicz**, Kopalnia Węgla Kamiennego Bogdanka

19. Mgr inż. **Zdzisław Strycharz**, Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa, Lubelski Urząd Wojewódzki
20. Prof. dr hab. **Florian Święs**, UMCS Lublin
21. Prof. dr hab. **Władysława Wojciechowska**, KUL Lublin
22. Prof. dr hab. **Krzysztof Wojciechowski**, UMCS Lublin
23. Mgr inż. **Leszek Żelazny**, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

KOMISJA X EKONOMII I ZARZĄDZANIA O.L. PAN

(powstała 26.04.2002)

1. Prof. dr hab. inż. **Włodzimierz Sitko** (Przewodniczący Komisji), WSPA Lublin
2. Prof. dr hab. **Dionizy Niezgoda** (Wiceprzewodniczący Komisji), WSS-P Lublin
3. Dr hab. **Marian Żukowski** (Wiceprzewodniczący Komisji), prof. UMCS, UMCS Lublin
4. Dr **Anna Rakowska** (Sekretarz Komisji), WSPA Lublin
5. Prof. dr hab. **Mieczysław Adamowicz**, AR Lublin
6. Prof. dr hab. inż. **Maciej Baltowski**, PL Lublin
7. Prof. dr hab. **Tadeusz Banek**, PL Lublin
8. Dr **Agnieszka Baruk**, AR Lublin
9. Prof. dr hab. **Ewa Bojar**, PL Lublin
10. Prof. dr hab. **Wiesław Janik**, PL Lublin
11. Mgr inż. **Dariusz Jodłowski**, Związek Prywatnych Pracodawców Lubelszczyzny Lewiatan
12. Dr hab. **Piotr Karpuś**, prof. UMCS, UMCS Lublin
13. Dr **Bronisław Kurek**, PTE, AR Lublin
14. Prof. dr hab. inż. **Jerzy Lipski**, PL Lublin
15. Prof. dr hab. **Marek Lisiecki**, KUL Lublin
16. Mgr inż. **Maciej Maniecki**, Lubelska Loża Business Centre Club
17. Dr inż. **Radosław Marciniak**, WSPA Lublin
18. Prof. dr hab. **Bogumiła Mucha-Leszko**, UMCS Lublin
19. Prof. dr hab. **Sławomir Partycki**, KUL Lublin
20. Prof. dr hab. inż. **Marek Pawlak**, KUL Lublin
21. Dr hab. **Henryk Ronek**, prof. UMCS, UMCS Lublin
22. Dr hab. **Agnieszka Sitko-Lutek**, prof. UMCS, UMCS Lublin
23. Dr hab. inż. **Stanisław Skowron**, prof. PL, PL Lublin
24. Prof. dr hab. **Elżbieta Skrzypek**, UMCS Lublin
25. Mgr inż. **Marek Wagner**, Regionalna Izba Gospodarcza w Lublinie
26. Prof. dr hab. **Leszek Wdowiak**, AM Lublin
27. Prof. dr hab. **Jerzy Węclawski**, UMCS Lublin
28. Dr hab. **Jan Zuba**, AR Lublin

29. Dr **Krzysztof Żuk**, UMCS Lublin
30. Dr **Helena Żukowska**, UMCS Lublin

KOMISJA XI HISTORYCZNA O.L. PAN

(powstała 18.10.2002)

1. Prof. dr hab. **Jan Lewandowski** (Przewodniczący Komisji), UMCS Lublin
2. Prof. dr hab. **Jan Ziólek** (Wiceprzewodniczący Komisji), KUL Lublin
3. Dr hab. **Eugeniusz Niebelski**, prof. KUL (Sekretarz Komisji), KUL Lublin
4. Prof. dr hab. **Zbigniew Zaporowski**, (Sekretarz Komisji), UMCS Lublin
5. Dr hab. **Marian Chachaj**, prof. UMCS, UMCS Lublin
6. Prof. dr hab. **Ryszard Bender**, KUL Lublin
7. S. prof. dr hab. **Urszula Borkowska**, KUL Lublin
8. Prof. dr hab. **Czesław Deptuła**, KUL Lublin
9. Ks. prof. dr hab. **Franciszek Drączkowski**, KUL Lublin
10. Dr hab. **Janusz Drob**, prof. KUL, KUL Lublin
11. Ks. dr hab. **Janusz Dyl**, prof. KUL, KUL Lublin
12. Dr hab. **Henryk Gapski**, prof. KUL, KUL Lublin
13. Prof. dr hab. **Henryk Gmiterek**, UMCS Lublin
14. Dr hab. **Emil Horoch**, prof. UMCS, UMCS Lublin
15. Dr hab. **Grzegorz Jawor**, UMCS Lublin
16. Prof. dr hab. **Witold Klaczewski**, UMCS Lublin
17. Prof. dr hab. **Edward Kołodziej**, UMCS Lublin
18. Dr hab. **Jan Konefal**, KUL Lublin
19. Prof. dr hab. **Albin Koprukowniak**, UMCS Lublin
20. Prof. dr hab. **Stanisław Litak**, KUL Lublin
21. Dr hab. **Janusz Łossowski**, UMCS Lublin
22. Prof. dr hab. **Zygmunt Mańkowski**, prof. UMCS
23. Dr hab. **Marek Mądzik**, prof. UMCS, UMCS Lublin
24. Prof. dr hab. **Wiesław Müller**, KUL Lublin
25. Prof. dr hab. **Stanisław Oleczak**, KUL Lublin
26. Ks. prof. dr hab. **Jerzy Palucki**, KUL Lublin
27. Dr hab. **Tomasz Panfil**, prof. KUL, KUL Lublin
28. Dr hab. **Leszek Piątkowski**, prof. UMCS, UMCS Lublin
29. Dr hab. **Mirosław Piotrowski**, prof. KUL, KUL Lublin
30. Prof. dr hab. **Jan Pomorski**, UMCS Lublin
31. O. dr hab. **Roland Prejs**, KUL Lublin
32. Dr hab. **Jan Ptak**, KUL Lublin
33. Prof. dr hab. **Tadeusz Radzik**, UMCS Lublin
34. Dr hab. **Krzysztof Skupiński**, prof. UMCS, UMCS Lublin
35. Dr hab. **Anna Sochacka**, prof. UMCS, UMCS Lublin
36. Dr hab. **Bogdan Stanaszek**, KUL Lublin

37. Dr hab. **Andrzej Stępnik**, prof. UMCS, UMCS Lublin
38. Prof. dr hab. **Ryszard Szczygieł**, UMCS Lublin
39. Ks. dr hab. **Mariusz Szram**, KUL Lublin
40. Prof. dr hab. **Józef Szymański**, UMCS Lublin
41. Prof. dr hab. **Wiesław Śladkowski**, UMCS Lublin
42. Dr hab. **Cezary Taracha**, KUL Lublin
43. Prof. dr hab. **Barbara Trelińska**, UMCS Lublin
44. Ks. dr hab. **Jan Walkusz**, KUL Lublin
45. Dr hab. **Henryk Wąsowicz**, prof. KUL, KUL Lublin
46. Ks. dr hab. **Anzelm Weiss**, prof. KUL, KUL Lublin
47. Dr hab. **Mieczysław Wieliczko**, UMCS Lublin
48. Ks. prof. dr hab. **Stanisław Wilk**, KUL Lublin
49. Dr hab. **Malgorzata Willaume**, prof. UMCS, UMCS Lublin
50. Prof. dr hab. **Eugeniusz Wiśniowski**, KUL Lublin
51. S. prof. dr hab. **Aleksandra Witkowska**, KUL Lublin
52. Dr hab. **Leszek Wojciechowski**, KUL lublin
53. Dr hab. **Janusz Wrona**, prof. UMCS, UMCS Lublin
54. Dr hab. **Krystyna Wróbel-Lipowa**, prof. UMCS, UMCS Lublin
55. Ks. prof. dr hab. **Marek Zahajkiewicz**, KUL Lublin
56. Ks. prof. dr hab. **Zygmunt Zieliński**, KUL Lublin

KOMISJA XII BUDOWY I EKSPLOATACJI MASZYN, ELEKTROTECHNIKI, BUDOWNICTWA O.L. PAN

(powstała 30.01.2003)

1. Prof. dr hab. inż. **Piotr Tarkowski** (Przewodniczący Komisji), PL Lublin
2. Prof. dr hab. inż. **Robert Sikora** (Przewodniczący Sekcji Budowy Maszyn), PL Lublin
3. Prof. dr hab. inż. **Andrzej Niewczas** (Przewodniczący Sekcji Eksploatacji Maszyn), PL Lublin
4. Prof. dr hab. inż. **Tadeusz Janowski** (Przewodniczący Sekcji Elektrotechniki), PL Lublin
5. Prof. dr hab. inż. **Jerzy Grycz** (Przewodniczący Sekcji Budownictwa), PL Lublin
6. Prof. dr hab. inż. **Mirosław Wendeker** (Sekretarz Komisji), PL Lublin
7. Dr hab. inż. **Zbigniew Baczyński**, prof. PL, PL Lublin
8. Dr hab. inż. **Tadeusz Ciężak**, prof. PL, PL Lublin
9. Prof. dr hab. inż. **Józef Jonak**, PL Lublin
10. Dr hab. inż. **Jan Kolano**, prof. PL, PL Lublin
11. Prof. dr hab. inż. **Henryk Komsta**, PL Lublin
12. Dr hab. inż. **Grzegorz Koralewski**, PL Lublin
13. Dr hab. inż. **Józef Kuczmaszewski**, prof. PL, PL Lublin

14. Dr hab. inż. **Jan Kukielka**, prof. PL, PL Lublin
15. Dr hab. inż. **Jerzy Lipski**, prof. PL, PL Lublin
16. Dr hab. inż. **Leszek Litwinowicz**, prof. PL, PL Lublin
17. Prof. dr hab. inż. **Marek Opielak**, PL Lublin
18. Dr hab. inż. **Zbigniew Pater**, PL Lublin
19. Prof. dr hab. inż. **Tadeusz Pelczyński**, PL Lublin
20. Prof. dr hab. inż. **Stanisław Płaska**, PL Lublin
21. Dr hab. inż. **Elżbieta Przesmycka**, prof. PL, PL Lublin
22. Dr hab. inż. **Zygmunt Rutka**, prof. PL, PL Lublin
23. Dr hab. inż. **Tomasz Sadowski**, PL Lublin
24. Dr hab. inż. **Janusz Sikora**, prof. PL, PL Lublin
25. Prof. dr hab. inż. **Marek Stabrowski**, PWA Warszawa
26. Dr hab. inż. **Henryka D. Stryczewska**, prof. PL, PL Lublin
27. Dr hab. **Barbara Surowska**, prof. PL, PL Lublin
28. Prof. dr inż. **Kazimierz Szabelski**, PL Lublin
29. Dr hab. inż. **Bogusław Szmygin**, prof. PL Lublin
30. Dr hab. inż. **Antoni Świć**, prof. PL, PL Lublin
31. Dr hab. inż. **Andrzej Wac-Włodarczyk**, prof. PL, PL Lublin
32. Dr hab. inż. **Jerzy Warmiński**, prof. PL, PL Lublin
33. Prof. dr hab. inż. **Wiesław S. Weroński**, PL Lublin
34. Prof. dr hab. inż. **Krzysztof Wituszyński**, PL Lublin
35. Dr hab. inż. **Waldemar Wójcik**, prof. PL, PL Lublin
36. Prof. dr hab. inż. **Zygmunt Zinowicz**, PL Lublin

KOMISJA XIII NAUK MEDYCZNYCH O.L. PAN

(powstała 30.01.2003)

1. Prof. dr hab. n. med. **Tomasz Trojanowski**, czł. koresp. PAN,
(Przewodniczący Komisji), AM Lublin
2. Prof. dr hab. n. farm. **Kazimierz Głowniak** (Wiceprzewodniczący
Komisji), AM Lublin
3. Prof. dr hab. n. med. **Anna Dmoszyńska**, AM Lublin
4. Prof. dr hab. n. farm. **Hanna Hopkała**, AM Lublin
5. Prof. dr hab. n. farm. **Ewa Jagiello-Wójtowicz**, AM Lublin
6. Dr hab. n. med. **Janusz Kocki**, AM Lublin
7. Prof. dr hab. n. med. **Elżbieta Korobowicz**, AM Lublin
8. Prof. dr hab. n. med. **Jan Kotarski**, AM Lublin
9. Prof. dr hab. n. med. **Jerzy Kowalczyk**, AM Lublin
10. Prof. dr hab. n. med. **Andrzej Książek**, AM Lublin
11. Prof. dr hab. n. med. **Janusz Milanowski**, IMW i AM Lublin
12. Prof. dr hab. n. med. **Andrzej Nestorowicz**, AM Lublin
13. Prof. dr hab. n. med. **Andrzej Nowakowski**, AM Lublin
14. Prof. dr hab. n. med. **Jan Oleszczuk**, AM Lublin

15. Prof. dr hab. n. med. **Malgorzata Szczerbo**, Trojanowska, AM Lublin
16. Prof. dr hab. n. med. **Grzegorz Wallner**, AM Lublin
17. Prof. dr hab. n. med. **Marian Wielosz**, AM Lublin
18. Prof. dr hab. n. med. **Jacek Wojcierowski**, AM Lublin
19. Prof. dr hab. n. farm. **Tadeusz Wolski**, AR i AM Lublin

KOMISJA XIV PRAWNICZA O.L. PAN

(powstała 30.01.2003)

1. Prof. dr hab. **Mieczysław Sawczuk** (Przewodniczący Komisji), UMCS Lublin
2. Ks. prof. dr hab. **Józef Krukowski** (Wiceprzewodniczący Komisji), KUL Lublin
3. Prof. dr hab. **Wiesław Skrzydło** (Wiceprzewodniczący Komisji), UMCS Lublin
4. Prof. dr hab. **Dariusz Dudek** (Wiceprzewodniczący Komisji), prof. KUL, KUL Lublin
5. Dr **Joanna Nowińska** (Sekretarz Komisji), KUL Lublin
6. Dr hab. **Ireneusz Nowikowski** (Sekretarz Komisji), UMCS Lublin
7. Prof. dr hab. **Lech Antonowicz**, UMCS Lublin
8. Prof. dr hab. **Tadeusz Bojarski**, UMCS Lublin
9. Prof. dr hab. **Henryk Cioch**, UMCS Lublin
10. Prof. dr hab. **Władysław Ćwik**, WSAiZ Przemysł
11. Ks. prof. dr hab. **Antoni Dębiński**, KUL Lublin
12. Dr hab. **Lech Dubel**, prof. UMCS, UMCS Lublin
13. Ks. bp. dr hab. **Andrzej Dziega**, prof. KUL, KUL Lublin
14. Dr hab. **Mirosław Granat**, UMCS Lublin
15. Prof. dr hab. **Henryk Groszyk**, UMCS Lublin
16. Prof. dr hab. **Andrzej Kidyba**, UMCS Lublin
17. Dr hab. **Marian Klementowski**, prof. UMCS, UMCS Lublin
18. Ks. prof. dr hab. **Antoni Kość**, KUL Lublin
19. Prof. dr hab. **Marek Kuryłowicz**, UMCS Lublin
20. Dr hab. **Teresa Liszcz**, prof. UMCS, UMCS Lublin
21. Dr hab. **Jerzy Markiewicz**, prof. KUL, KUL Lublin
22. Ks. dr hab. **Artur Mezglewski**, KUL Lublin
23. Ks. prof. dr hab. **Henryk Misztal**, KUL Lublin
24. Dr **Jan Mojak** (Sekretarz Techniczny Komisji), UMCS Lublin
25. Dr hab. **Piotr Pogonowski**, prof. KUL, KUL Lublin
26. Dr hab. **Pasquale Policastro**, prof. KUL, KUL Lublin
27. Prof. dr hab. **Alicja Pomorska**, UMCS Lublin
28. Dr hab. **Jerzy Reder**, prof. KUL, KUL Lublin
29. Ks. dr **Mirosław Sitarz**, KUL Lublin
30. Prof. dr hab. **Edward Skrętowicz**, UMCS Lublin

31. Prof. dr hab. **Ryszard Skubisz**, UMCS Lublin
32. Dr hab. **Jerzy Stelmasiak**, prof. UMCS, UMCS Lublin
33. Mgr **Paweł Strzelec**, UMCS Lublin
34. Prof. dr hab. **Jan Szreniawski**, UMCS Lublin
35. Dr hab. **Jan Świtka**, prof. KUL, KUL Lublin
36. Prof. dr hab. **Roman Tokarczyk**, UMCS Lublin
37. Prof. dr hab. **Władysław Witeczak**, KUL Lublin
38. Prof. dr hab. **Wanda Wójtowicz**, UMCS Lublin
39. Prof. dr hab. **Andrzej Wróbel**, UMCS Lublin
40. Dr hab. **Mieczysław Żolnierczuk**, prof. WSAiZ, WSAiZ Przemysł

Członkowie zagraniczni

1. Prof. **Nicola Picardi**, Uniwersytet „La Sapienza”, Włochy

KOMISJA XV NAUK NIELINIOWYCH

(powstała 6.01.2007)

1. Dr hab. inż. **Jerzy Warmiński**, prof. PL (Przewodniczący Komisji), PL Lublin
2. Dr **Marcin Szymański** (Wiceprzewodniczący Komisji), AM Lublin
3. Dr inż. **Jarosław Latański** (Sekretarz Komisji), PL Lublin
4. Prof. dr hab. **Ewa Bojar**, PL Lublin
5. Dr inż. **Ryszard Goleman**, PL Lublin
6. Prof. dr hab. inż. **Janusz Haman**, czł. rzecz. PAN, Komitet Agrofizyki PAN
7. Prof. dr hab. **Józef Horabik**, IA PAN Lublin
8. Dr n. med. **Hanna Karakuła**, AM Lublin
9. Dr inż. **Janusz Kisiel**, PL Lublin
10. Dr hab. inż. **Jerzy Lipski**, PL Lublin
11. Dr hab. **Grzegorz Litak**, PL Lublin
12. Dr inż. **Konrad Pylak**, PL Lublin
13. Mgr inż. **Rafał Rusinek**, PL Lublin
14. Dr hab. inż. **Tomasz Sadowski**, PL Lublin
15. Mgr inż. **Sylwester Samborski**, PL Lublin
16. Prof. dr hab. **Keshra Sangwal**, PL Lublin
17. Prof. dr hab. **Zofia Sokolowska**, KUL Lublin
18. Prof. dr inż. **Kazimierz Szabelski**, PL Lublin
19. Dr **Paweł Szabelski**, UMCS Lublin
20. Dr inż. **Andrzej Teter**, PL Lublin
21. Dr hab. inż. **Andrzej Wac-Włodarczyk**, prof. PL, PL Lublin

Członkowie zagraniczni:

1. Prof. Jose **Manoel Balthazar**, Rio Claro, Sao Paulo, Brazylia

**KOMISJA XVI POLITOLOGII I STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH**

(powstała 6.03.2004)

1. Prof. dr hab. **Jan Hudzik** (Przewodniczący Komisji), UMCS Lublin
2. Prof. dr hab. **Henryk Chałupczak** (Wiceprzewodniczący Komisji), UMCS Lublin
3. Dr hab. **Agnieszka Pawłowska** (Sekretarz Komisji), UMCS Lublin
4. Dr hab. **Iwona Hofman**, UMCS Lublin
5. Prof. dr hab. **Jan Jachymek**, UMCS Lublin
6. Prof. dr hab. **Władysław Kucharski**, UMCS Lublin
7. Prof. dr hab. **Ewa Maj**, UMCS Lublin
8. Prof. dr hab. **Maria Marczevska-Rytko**, UMCS Lublin
9. Prof. dr hab. **Włodzimierz Mich**, UMCS Lublin
10. Dr hab. **Stanisław Michałowski**, prof. UMCS, UMCS Lublin
11. Prof. dr hab. **Edward Olszewski**, UMCS Lublin
12. Dr hab. **Waldemar Paruch**, UMCS Lublin
13. Prof. dr hab. **Marek Pieraś**, UMCS Lublin
14. Prof. dr hab. **Marek Żmigrodzki**, UMCS Lublin

**KOMISJA XVII ARCHITEKTURY, URBANISTYKI I STUDIÓW
KRAJOBRAZOWYCH**

(powstała 16.03.2005)

1. Dr hab. inż. arch. **Elżbieta Przesmycka**, prof. PL (Przewodnicząca Komisji), PL Lublin
2. Dr hab. **Tadeusz Chmielewski**, prof. PL (Wiceprzewodniczący Komisji), PL Lublin
3. Mgr inż. arch. **Halina Landecka** (Sekretarz Komisji), Wojewódzki Konserwator Zabytków
4. Dr hab. **Marek Dąbski**, AR Lublin
5. Prof. dr hab. inż. **Jerzy Hetman**, AR Lublin
6. Mgr inż. arch. **Jadwiga Jamiołkowska**, Wojewódzka Rada Ochrony Zabytków
7. Prof. dr hab. **Jerzy Kowalczyk**, IS PAN Warszawa
8. Dr inż. **Mieczysław Kseniak**, KUL Lublin
9. Mgr **Euzebiusz Maj**, Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków w Lublinie
10. Dr inż. arch. **Marian Makarski**
11. Inż. **Piotr Matyś**, Wydział Rozwoju Regionalnego UW w Lublinie
12. Dr **Grażyna Michalska**, Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Lublinie
13. Dr hab. **Krystyna Pudelska**, AR Lublin
14. Dr hab. inż. **Anna Sobótka** prof. PL, PL Lublin
15. Mgr inż. arch. **Bolesław Stelmach**

16. Dr inż. **Adam Wasilewski**, PL Lublin
17. Prof. dr hab. **Krzysztof Wojciechowski**, UMCS Lublin
18. Dr inż. arch. **Jan Wrana**, PL Lublin
19. Mgr arch. **Jerzy Żurawski**

Członkowie zagraniczni:

1. Prof. arch. **Jurij Kryworuczko**, Lwów, Ukraina
2. Dr. Eng. Architect **Bo Larson**, Lund, Szwecja
3. Prof. arch. **Halina Petryszyn**, Lwów, Ukraina
4. Ph. Dr. **Jana Šafránková**, CSc. Faculty of Civil Engineering, Czech Technical University, Prague, Czechy

XVIII KOMISJA TEOLOGII

(powstała 1.12.2006)

1. Ks. prof. dr hab. **Marian Rusecki** (Przewodniczący Komisji), KUL Lublin
2. Ks. dr hab. **Andrzej Czaja** (Wiceprzewodniczący Komisji), prof. KUL, KUL Lublin
3. Ks. dr hab. **Wiesław Przygoda** (Sekretarz Komisji), prof. KUL, KUL Lublin
4. Ks. dr hab. **Marek Chmielewski**, prof. KUL, KUL Lublin
5. O. dr hab. **Andrzej Derdziuk**, prof. KUL, KUL Lublin
6. Ks. prof. dr hab. **Franciszek Drączkowski**, KUL Lublin
7. Ks. prof. dr hab. **Władysław Głowa**, KUL Lublin
8. Dr hab. **Leonard Górka**, prof. KUL, KUL Lublin
9. Ks. dr hab. **Krzysztof Góźdź**, prof. KUL, KUL Lublin
10. Ks. prof. dr hab. **Wacław Hryniewicz**, KUL Lublin
11. Ks. dr hab. **Krzysztof Jeżyna**, prof. KUL, KUL Lublin
12. Ks. prof. dr hab. **Ryszard Kamiński**, KUL Lublin
13. Prof. dr hab. **Zofia Kawczyńska-Butrym**, KUL Lublin
14. Ks. prof. dr hab. **Stanisław Kulpaczyński**, KUL Lublin
15. Ks. prof. dr hab. **Jerzy Misiurek**, KUL Lublin
16. Ks. prof. dr hab. **Antoni Paciorek**, KUL Lublin
17. Ks. dr hab. **Jerzy Pałucki**, prof. KUL, KUL Lublin
18. Ks. prof. dr hab. **Ireneusz Pawlak**, KUL Lublin
19. Ks. dr hab. **Jarosław Popławski**, prof. KUL, KUL Lublin
20. Ks. prof. dr hab. **Ryszard Rubinkiewicz**,
21. Ks. prof. dr hab. **Stanisław Wilk**, KUL Lublin
22. Ks. prof. dr hab. **Antoni Tronina**, KUL Lublin
23. Ks. dr hab. **Jan Walkusz**, prof. KUL, KUL Lublin
24. Ks. prof. dr hab. **Henryk Witczyk**, KUL Lublin
25. Ks. prof. dr hab. **Tadeusz Zasepa**, KUL Lublin
26. Ks. prof. dr hab. **Henryk Zimoń**, KUL Lublin
27. Dr hab. **Antoni Zola**, prof. KUL, KUL Lublin

WYKAZ PEŁNYCH NAZW PLACÓWEK NAUKOWYCH

AGH Kraków – Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie
AM Lublin – Akademia Medyczna im. Prof. F. Skubiszewskiego w Lublinie
AP Siedlce – Akademia Podlaska w Siedlcach
AR Lublin – Akademia Rolnicza w Lublinie
AR Kraków – Akademia Rolnicza w Krakowie
AR Poznań – Akademia Rolnicza w Poznaniu
AŚ Kielce – Akademia Świętokrzyska w Kielcach
ATR Bydgoszcz – Akademia Techniczno-Rolnicza w Bydgoszczy
CBMiM PAN Łódź – Centrum Badań Molekularnych i Makromolekularnych PAN w Łodzi
CBE PAN – Centrum Badań Ekologicznych PAN
IA PAN Lublin – Instytut Agrofizyki im. B. Dobrzańskiego PAN w Lublinie
IBIB PAN Warszawa – Instytut Biochemii i Biofizyki PAN w Warszawie
IBMER Warszawa – Instytut Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa w Warszawie
ICHP Warszawa – Instytut Chemii Przemysłowej w Warszawie
IFPiLM Warszawa – Instytut Fizyki Plazmy i Laserowej Mikrosyntezy w Warszawie
IMP PAN Gdańsk – Instytut Maszyn Przepływowych PAN w Gdańsku
IMW Lublin – Instytut Medycyny Wsi w Lublinie
IS PAN Warszawa – Instytut Sztuki PAN w Warszawie
IUNG Puławy – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach
KUL Lublin – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
OAUJ Kraków – Obserwatorium Astronomiczne Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie
PB Białystok – Politechnika Białostocka
PCz Częstochowa – Politechnika Częstochowska
PIWet – PIB Puławy – Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach
PL Lublin – Politechnika Lubelska
PŁ Łódź – Politechnika Łódzka
PP Poznań – Politechnika Poznańska
PRz Rzeszów – Politechnika Rzeszowska
PS Szczecin – Politechnika Szczecińska
PŚ Kielce – Politechnika Świętokrzyska w Kielcach
PTE Lublin – Polskie Towarzystwo Ekonomiczne w Lublinie
PWa Warszawa – Politechnika Warszawska
PWr Wrocław – Politechnika Wroclawska
SGGW Warszawa – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
UMCS Lublin – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
UR Rzeszów – Uniwersytet Rzeszowski
UUK Lwów – Ukraiński Uniwersytet Katolicki we Lwowie
UW Warszawa – Uniwersytet Warszawski
UWM Olsztyn – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
WSAiZ Przemyśl – Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemyślu, Zamiejscowy Wydział Administracyjno-Prawny w Rzeszowie
WSI-E Ropczyce – Wyższa Szkoła Inżynieryjno-Ekonomiczna w Ropczycach
WSOSP Dęblin – Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych „Szkoła Orłąt” w Dęblinie
WSPA Lublin – Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie
WSS-P Lublin – Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza w Lublinie

Opracowanie: **Redakcja**

**POLSKA AKADEMIA NAUK
ODDZIAŁ W LUBLINIE**

Pani

Uchwałą 2/2006 Zgromadzenia Ogólnego Członków Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Lublinie z dnia 1 grudnia 2006 r. została Pani powołana w skład :

Komisji XIV Prawniczej Oddziału PAN w Lublinie

na kadencję 2007 - 2010.

Prosząc o podjęcie działalności w Komisji wyrażam przekonanie, że przyczyni się ona do dalszego rozwoju nauki w naszym środowisku.

Prezes

Jan Gliński
czł.rzecz.PAN

Lublin, 8 maja 2007 r.

Wzór nominacji na Członka Komisji Oddziału PAN w Lublinie

PREZENTACJE

Fundacja Oddziału PAN w Lublinie – Nauka i Rozwój Lubelszczyzny

W dniu 31 marca 2003 roku została ustanowiona Fundacja działająca pod nazwą „Fundacja Polskiej Akademii Nauk – Oddział w Lublinie – Nauka i Rozwój Lubelszczyzny”.

Jej fundatorami-założycielami jest Polska Akademia Nauk oraz wybitni przedstawiciele środowisk gospodarczych i samorządowych regionu lubelskiego.

Fundacja posiada osobowość prawną i ma charakter otwarty.

Mogą do niej przystępować, po wniesieniu wkładu materialnego, osoby fizyczne i prawne z kraju i z zagranicy. Czas działania Fundacji nie jest oznaczony. Siedziba Fundacji mieści się w Pałacu Czartoryskich w Lublinie.

Celami działalności Fundacji są:

1. Wspieranie działań naukowych, społecznych i gospodarczych związanych z rozwojem lubelskiego środowiska naukowego.
2. Działalność szkoleniowa związana z krzewieniem postępu naukowo-technicznego i gospodarczego w regionie lubelskim.
3. Udzielanie pomocy pracownikom nauki wywodzącym się z regionu lubelskiego lub współdziałającym z regionem lubelskim.
4. Wspieranie działania Oddziału Lubelskiego PAN zmierzającego do poprawy bazy materialnej, uzupełniania majątku trwałego oraz pomnażania i uzupełniania wyposażenia.
5. Wspieranie przedsiębiorczości akademickiej oraz innych form aktywności przyczyniających się do rozwoju naukowego, gospodarczego i technologicznego na obszarze Lubelszczyzny, między innymi poprzez transfer technologii oraz promocję innowacyjności.
6. Promowanie idei integracji europejskiej oraz szeroko rozumianej europejskiej współpracy regionów.

Fundacja realizuje swoje cele poprzez:

1. Gromadzenie środków finansowych (złotówkowych i dewizowych) oraz środków rzeczowych.
2. Inicjowanie i pozyskiwanie pomocy finansowej i rzeczowej.
3. Organizowanie i finansowanie prac naukowo-badawczych oraz samodzielne prowadzenie takich prac.
4. Promocję i wdrażanie nowatorskich osiągnięć naukowych.

5. Szkolenie pracowników przedsiębiorstw, instytucji i organizacji społecznych.
6. Organizowanie konferencji naukowych, wystaw, targów itp.
7. Ustanawianie stypendiów i nagród.

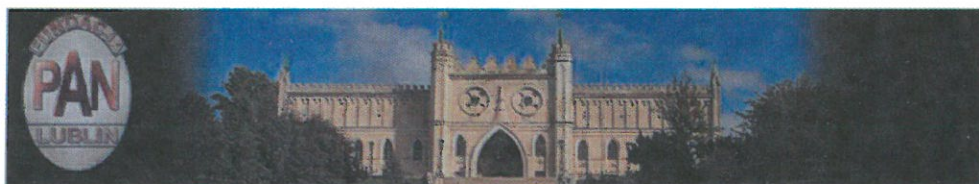
Przewodniczący Rady Fundacji:

- Jan Gliński

Zarząd Fundacji:

- Prezes Zarządu - Ireneusz Samodulski
- Wiceprezes - Tomasz Kisiel
- Wiceprezes - Paweł Chojnacki

Opracowanie: Redakcja

[strona główna](#) [aktualności](#) [o fundacji](#) [zarząd](#) [galeria](#) [kontakt](#) [linki](#)

W dniu 31 marca 2003 roku została ustanowiona Fundacja działająca pod nazwą "Fundacja Polskiej Akademii Nauk - Oddział w Lublinie - Nauka i Rozwój Lubelszczyzny" - [czytaj więcej](#)

AKTUALNOŚCI

 "Unia Europejska - 50 lat razem. Wspólna przeszłość, nadzieje na przyszłość" Fundacja Polskiej Akademii Nauk o/Lublin wraz z Centrum Konferencyjnym Zbigniewa Zaleskiego, Europe Direct oraz Europejskim Działem Spółki była współorganizatorem Konferencji z okazji 50-lecia podpisania Traktatów Rzymskich. -> [czytaj więcej](#)

10-lecie Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Lublinie

Oddziały PAN są terenowymi reprezentantami Polskiej Akademii Nauk.

Oddziały wykonują zadania Akademii, a w szczególności:

1. Pełnią funkcje integracyjne w stosunku do życia naukowego regionu.
2. Popierają i prowadzą prace naukowe o istotnym znaczeniu dla gospodarki i kultury narodowej oraz uczestniczą w upowszechnianiu ich wyników.
3. Są rzecznikami Akademii wobec organów władzy i administracji państwowej, samorządowej, organizacji społecznych i środowiska uczonych oraz rzecznikami tego środowiska w stosunku do centralnych organów Akademii.

Zadania te Oddziały realizują przez:

1. Popularyzację roli jaką pełni Akademia w skali krajowej i międzynarodowej.
2. Współdziałanie z organami Akademii.
3. Organizowanie zebrań naukowych oraz współdziałanie w organizacji konferencji i zjazdów naukowych.
4. Organizację stałych i doraźnych komisji naukowych.
5. Upowszechnianie wyników prac Oddziału.
6. Współpracę z uczelniami i towarzystwami naukowymi w regionie.

Utworzenie Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Lublinie było zamiarem naukowego środowiska Lublina od szeregu lat. Idei tej w latach siedemdziesiątych patronował czł. rzec. PAN prof. Tadeusz Krwawicz. Niestety, starania te nie zostały uwieńczone sukcesem.

Członkowie PAN z Lublina i Puław (Jan Gliński, Jan Kiszyński, Mieczysław Krapiec, Zbigniew Lorkiewicz, Leszek Malicki, Stanisław Nawrocki, Bohdan Rodkiewicz i Marian Truszczyński) należeli w związku z tym do Oddziału PAN w Krakowie. Biorąc pod uwagę odległość i uciążliwość kontaktów, a przede wszystkim wzrastające znaczenie naukowego i edukacyjnego ośrodka lubelsko-puławskiego, członkowie PAN podjęli, przy dużym zaangażowaniu prof. Mariana Truszczyńskiego ówczesnego Wiceprezesa Polskiej Akademii Nauk, w latach dziewięćdziesiątych kolejną próbę powołania do życia Oddziału PAN w Lublinie. Wyrazem tego było wystosowanie pisma do Prezydium PAN, z datą 15 maja 1995 r., z prośbą o erygowanie Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Lublinie. W dniu 23 maja 1997 roku podjęto Uchwałę Nr 1/97 Zgromadzenia Ogólnego PAN, przyjętą na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 15 lipca 1997 roku o utworzeniu Oddziału PAN w Lublinie.

Oddział w Lublinie stał się siódmym (po Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Łodzi, Poznaniu i Wrocławiu) i jedynym po prawej stronie Wisły oddziałem Polskiej Akademii Nauk. Siedziba Oddziału mieści się w Pałacu Czartoryskich, przy pl. Li-

tewskim w Lublinie. Obsługę finansową Oddziału zabezpiecza Instytut Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego PAN w Lublinie.

W dniu utworzenia Oddział skupiał 10 członków (obecnie 12), prezesem (do chwili śmierci 6.06.2001) był Zbigniew Lorkiewicz, wiceprezesem - Jan Gliński, członkiem Prezydium - Marian Truszczyński. Kolejnym prezesem został Jan Gliński, który nadal pełni tę funkcję i wraz z Marianem Truszczyńskim - wiceprezesem oraz Tomaszem Trojanowskim tworzą Prezydium Oddziału.

Oddział pełnił funkcję integracyjną w stosunku do życia naukowego regionu lubelskiego poprzez aktywną działalność 18 komisji, skupiających ok. 450 członków, w tym 39 zagranicznych. Organizował sesje i konferencje naukowe, wydawał publikacje, utrzymywał kontakty z placówkami zagranicznymi Ukrainy, Białorusi, Włoch.

Komisje Oddziału PAN w Lublinie

I	Chemii Plazmy Niskotemperaturowej	X	Ekonomii i Zarządzania
II	Podstaw i Zastosowań Fizyki i Chemii w Technice i Rolnictwie	XI	Historyczna
III	Biotechnologii	XII	Budowy i Eksploatacji Maszyn, Elektrotechniki, Budownictwa
IV	Filozoficzno-Przyrodnicza	XIII	Nauk Medycznych
V	Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa	XIV	Prawnicza
VI	Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych	XV	Nauk Nieliniowych
VII	Medycyny Wsi	XVI	Politologii i Stosunków Międzynarodowych
VIII	Rolnictwa	XVII	Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajozbrazowych
IX	Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego	XVIII	Teologii

Pod auspicjami i przy wsparciu finansowym Oddziału zostało zorganizowanych 87 konferencji naukowych: regionalnych, krajowych i międzynarodowych, przy dużym zaangażowaniu i aktywności poszczególnych Komisji.

Oddział utrzymywał kontakty z 41 uczelniami wyższymi, instytutami badawczymi i towarzystwami naukowymi regionu, które na bieżąco były informowane o pracach Oddziału i Akademii, otrzymywały wydawnictwa naukowe Oddziału, a ich przedstawiciele brali udział w zebraniach plenarnych Oddziału. Potencjał naukowy tych placówek stanowi kadra ok. 7 tys. pracowników naukowych, kształcąca ponad 100 tys. studentów.

Prezes Oddziału reprezentował Akademię poprzez udział w:

- posiedzeniach Kolegium Rektorów Uczelni Wyższych Lublina,
- inauguracjach roku akademickiego uczelni wyższych regionu lubelskiego,
- uroczystościach wręczenia doktoratów *honoris causa* wybitnym naukow-

- com przez wyższe uczelnie Lublina i innych miast,
- Komitetach Honorowych obchodu ważnych rocznic państwowych (3.V, i 11.XI.),
 - organizacji Lubelskiego Festiwalu Nauki ,
 - obchodach rocznic niepodległości Ukrainy, na zaproszenie Konsula Generalnego Ukrainy w Lublinie.

Oddział udostępniał swoją siedzibę na interdyscyplinarne zebrania naukowców ośrodka lubelskiego oraz spotkania ludzi nauki z przedstawicielami lokalnych władz wojewódzkich i samorządowych.

Oddział popierał działalność naukową o istotnym znaczeniu dla gospodarki i kultury narodowej oraz uczestniczył w upowszechnianiu jej wyników poprzez:

- udział w badaniach środowiska przyrodniczego Polesia Lubelskiego, Ukrainińskiego i Białoruskiego w ramach Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego (współorganizowanie 2 konferencji międzynarodowych i 1 krajowej), utrzymywanie ścisłych kontaktów z ukraińskim Szackim Parkiem Narodowym i Poleskim Instytutem Rolno-Ekologicznym Akademii Nauk Białorusi w Brześciu,
- współpracę z placówkami naukowymi na Ukrainie w zakresie motoryzacji i energetyki rolnictwa. Organizowanie cyklicznych polsko-ukraińskich konferencji w Odessie,
- kontakty kulturalne i religijne z placówkami na Ukrainie w ramach Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych i Komisji Historycznej,
- współpracę w zakresie agrofizyki (w ramach Komisji Rolnictwa Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego) z Instytutem Agrofizyki PAN w Lublinie i Centrum Doskonałości Zastosowań Fizyki w Zrównoważonym Rolnictwie U.E.

Z inicjatywy Oddziału 6. listopada 2006 miało miejsce integracyjne spotkanie świata nauki i władz regionalnych województw lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego, poświęcone „Wschodniemu Trójkątowi Innowacji i Wiedzy”. Przedstawiciele 20 uczelni i instytutów naukowych, przy poparciu przedstawicieli lokalnych władz samorządowych i wojewódzkich, podpisali porozumienie o współpracy, mającej na celu ułatwienie pozyskiwania unijnych i międzynarodowych środków finansowych, integrację badań naukowych prowadzonych w różnych ośrodkach oraz pogłębienie współpracy między ośrodkami naukowo-badawczymi i przedsiębiorstwami.

Przy Oddziale została ustanowiona Fundacja pod nazwą „Fundacja Polskiej Akademii Nauk – Oddział w Lublinie – Nauka i Rozwój Lubelszczyzny”. Jej fundatorami-założycielami są Polska Akademia Nauk oraz wybitni przedstawiciele środowisk gospodarczych, naukowych i samorządowych regionu lubelskiego. Fundacja posiada osobowość prawną i ma charakter otwarty. Głównym jej celem jest wspieranie działań naukowych, społecznych i gospodarczych związanych z rozwojem nauki i gospodarki regionu oraz promocja młodszej kadry naukowej, poprzez organizowanie konkursów

i nagradzanie najlepszych prac doktorskich i magisterskich z uczelni lubelskich. Przewodniczącym Rady Fundacji jest Prezes Oddziału prof. Jan Gliński. Przy Fundacji działa Lubelska Rada Ekoenergii, organizująca cykliczne konferencje.

Ważną rolę i trwały ślad, świadczący o aktywnej działalności Oddziału pozostawiają cykliczne wydawnictwa. W minionym czasie wydano: 12 numerów *Biuletynu Informacyjnego Oddziału PAN*, 3 *Informatory o placówkach naukowych Lubelszczyzny*, 2 tomy *Zeszytów Naukowych* oraz 18 tomów TEKI Komisji Oddziału PAN: *Budowy i Eksploatacji Maszyn, Elektrotechniki, Budownictwa* (I/2003); *Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego* (I/2004, II/2005, III/2006); *Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych* (I/2004); *Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa* (III/2003, IV/2004, V/ 2005, VI/2006, VIA/2006); *Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych* (I/2005, II/2006, III/2007); *Historycznej* (I/2004, II/2005, III/2006, IV/2007); *Politologii* (I/2006). W sumie wydano 18 tomów TEKI Komisji Oddziału obejmujących 441 prac naukowych. W 2006 roku rozpoczęto cykl wydawniczy w postaci 3 monografii: *Zalew Zemborzycki – struktura ekologiczna antropogeniczne zagrożenia i ochrona*; *Architektura sakralna w kształtowaniu tożsamości miejsca*; *Fundamentals of metal-metal adhesive joint design*. Ponadto pod patronatem Oddziału ukazuje się kwartalnik w wersji polsko-angielskiej *Eksploatacja i Niezawodność* (34 tomy).

Wydano też jedno opracowanie nt. wkładu lubelskiego środowiska naukowego na rzecz regionu i jedno opracowanie nt. współpracy naukowej ośrodka lubelskiego z placówkami naukowymi na Ukrainie.

LICZBOWE ZESTAWIENIE DZIAŁALNOŚCI ODDZIAŁU W LATACH 1997-2006

RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	IŁOŚĆ
Zgromadzenie Ogólne Oddziału PAN w Lublinie, w tym 1 nadzwyczajne	20
Posiedzenia Prezydium Oddziału	28
Integracyjne posiedzenia naukowe	76
Konferencje naukowe	87
Pozycje wydawnicze Oddziału lub pod patronatem	74

W okresie swej 10-letniej działalności Oddział, realizując zadania statutowe, został zaakceptowany w środowisku lubelsko – puławskim i według zgodnej opinii przedstawicieli środowiska naukowego i władz lokalnych Lubelszczyzny, spełnia ważną rolę integracyjną, a szyld POLSKA AKADEMIA NAUK dowartościowuje wiele przedsięwzięć i imprez zarówno naukowych, jak i administracyjnych.

Jan Gliński

Prof. dr hab. Jan Gliński, czł. rzecz. PAN jest prezesem Oddziału PAN w Lublinie.

SPRAWOZDANIA

Sprawozdanie Oddziału PAN w Lublinie za rok 2006

I. WSTĘP

Według stanu w dniu 31.12.2006 r. Oddział skupiał 12 członków, w tym 5 członków rzeczywistych PAN (zał. 1). W lipcu 2006 roku tragicznie zmarł Wiceprezes Oddziału prof. dr hab. Ryszard Tadeusz Walczak, członek korespondent PAN, dyrektor Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie.

W siedemnastu Komisjach Oddziału działało ponad 450 członków.

Na terenie objętym działalnością Oddziału znajdują się 3 jednostki organizacyjne PAN, które zatrudniały łącznie 95 osób, w tym 56 pracowników naukowo-badawczych; tj.:

- Instytut Agrofizyki im. B. Dobrzańskiego PAN w Lublinie (85 osób/ 48 prac. n-b),
- Stacja Badawcza Instytutu Ekologii PAN (6 osób / 4 prac. n-b),
- Pracownia Teorii Adsorpcji Instytutu Katalizy i Fizykochemii Powierzchni PAN w Krakowie (4 prac. n-b).

II. DZIAŁALNOŚĆ KIEROWNICTWA I CZŁONKÓW ODDZIAŁU

W roku sprawozdawczym odbyły się dwie sesje zwyczajne Zgromadzenia Ogólnego Członków Oddziału oraz dwa zebrania Prezydium Oddziału.

1. Zgromadzenia Ogólne Członków Oddziału

15 maja 2006

19. sesja zwyczajna Z.O. w siedzibie Oddziału:

- sprawozdanie prezesa Oddziału PAN w Lublinie prof. Jana Glińskiego z działalności Oddziału w 2005 roku oraz bieżącej działalności O.L. PAN;
- informacja wiceprezesa prof. Ryszarda Walczaka o działalności Centrum Doskonałości UE „Applied Physics in Sustainable Agriculture - AGROPHYSICS”.

1 grudnia 2006

20. sesja wyborcza Z.O. w siedzibie Oddziału:

- wybory władz Oddziału PAN w Lublinie na kadencję 2007–2010.

W skład Prezydium Oddziału weszli:

Prezes - prof. Jan Gliński, czł. rzecz. PAN,

Wiceprezes - prof. Marian Truszczyński, czł. rzecz. PAN,

Członek Prezydium - prof. Tomasz Trojanowski, czł. koresp. PAN.

- sprawozdanie z czteroletniej kadencji 2003–2006 Oddziału PAN w Lublinie i zamierzenia na przyszłość, oraz realizacja zadań bieżących, działalność Komisji O.L.PAN i plany na 2007 r. - prezes prof. Jan Gliński;
- zatwierdzenie składów Komisji Oddziału na kadencję 2007–2010;
- referat nt. „Polskie ślady w Orenburgu w Rosji w XIX i XX wieku” - prof. Eugeniusz Niebelski, KUL.

2. Zebrania Prezydium

W roku sprawozdawczym odbyły się dwa posiedzenia Prezydium Oddziału:

1 marca 2006

Posiedzenie miało miejsce w Instytucie Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach.

- Zapoznano się z aktualną działalnością IUNG.
- Omówiono kwestie związane z wydawnictwami Oddziału, planowanymi konferencjami i posiedzeniem Komitetu Prognoz „Polska 2000 Plus” w Lublinie.
- Przedmiotem dyskusji były wybory do władz Oddziału, Zarządów Komisji i składy członkowskie Komisji wobec upływu w bieżącym roku kadencji 2003–2006.
- Uzgodniono termin i plan wiosennej, 19. Sesji Zgromadzenia Ogólnego Członków Oddziału PAN w Lublinie.

27 października 2006

Odbyło się w IUNG w Puławach.

- W trakcie posiedzenia przedmiotem dyskusji były sprawy związane z organizacją kolejnej, jesiennej sesji Zgromadzenia Ogólnego Członków O.L. PAN oraz powołanie Komisji Wyborczej (wybory Władz O.L. PAN na kadencję 2007–2010).
- Podsumowano obecną kadencję 2003–2006 i planowano przedsięwzięcia na 2007 r.

Prezes lub Członkowie Prezydium reprezentowali Oddział podczas:

Nadania tytułów doktora *honoris causa*:

06.04.06 Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II-profesorowi prawa kanonicznego JE **Péterowi Kardynałowi Erdő**, Prymasowi Węgier. W uroczystości uczestniczył Prezes Oddziału.

- 19.06.06 Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie–prof. **Stephenowi Fischerowi-Galatiemu** z Uniwersytetu w Boulder (Colorado, USA). Oddział reprezentował Prof. Jan Gliński.
- 03.01.06 W siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego odbyło się spotkanie noworoczne przedstawicieli środowiska naukowego Lubelszczyzny, z udziałem członków Oddziału PAN w Lublinie: prof., prof. J. Glińskiego, R. Walczaka, M. Truszczyńskiego, S. Nawrockiego, Z. Pejsaka i T. Trojanowskiego. Spotkanie połączone było z wręczeniem Lubelskiej Nagrody Naukowej 2005, którą otrzymał prof. Andrzej Kokowski, dyrektor Instytutu Archeologii UMCS, autor monografii „Starożytna Polska”, opisującej dzieje terenów, na których dziś leży Polska od III wieku p.n.e. do końca V wieku n.e. Przyznane zostało również wyróżnienie naukowe „Sertum Scientificum Lubliniense 2005”, które otrzymał prof. Adam Bobrowski z Politechniki Lubelskiej, oraz wyróżnienia honorowe, które otrzymali prof., prof. Maciej Latański z AM w Lublinie, Jan Lewandowski z UMCS oraz Andrzej Wac-Włodarczyk z PL.
- 22.01.06 Na zaproszenie Konsula Generalnego Ukrainy w Lublinie oraz Towarzystwa Opieki nad Grobami Żołnierzy Ukraińskich w Lublinie, Prezes O.L. PAN uczestniczył w lubelskich obchodach uroczystości z okazji–Dnia Niepodległości i Jedności Ukrainy.
- 03.02.06 Prezes O.L. PAN uczestniczył w uroczystym posiedzeniu Rady Naukowej Poleskiego Parku Narodowego, zwołanym w Urszulinie w związku z umieszczeniem Parku na liście Konwencji Ramsarskiej, chroniącej obszary wodno-błotne o znaczeniu międzynarodowym.
- 10.04.06 Na zaproszenie Marszałka Województwa Lubelskiego oraz Wojewody Lubelskiego Wiceprezes O.L. PAN prof. R. T. Walczak uczestniczył w konferencji regionalnej konsultującej rządowy projekt Narodowej Strategii Spójności oraz projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, która odbyła się w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II z udziałem Prezesa Rady Ministrów Kazimierza Marcinkiewicza.
- 10.04.06 Na zaproszenie Parlamentu Europejskiego oraz Instytutu Spraw Publicznych, Prezes O.L. PAN podczas Forum Obywateli, uczestniczył w debacie nt. „Lubelskie w Unii Europejskiej: szanse i wyzwania”, która miała miejsce w Politechnice Lubelskiej. Debata odbyła się z udziałem m.in. wiceministra rozwoju regionalnego Tomasza Nowakowskiego, wiceprzewodniczącego Parlamentu Europejskiego Janusza Onyszkiewicza oraz innych deputowanych do PE i Parlamentu RP.

- 26.04.06 W Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II miała miejsce konferencja poświęcona zagadnieniu „Chrześcijaństwo a jedność Europy, doświadczenia i wyzwania”. W konferencji uczestniczył Prezes Oddziału.
- 03.05.06 W lubelskim Trybunale Koronnym odbyła się uroczysta sesja Rady Miasta z okazji obchodów rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. W sesji uczestniczył prof. Jan Gliński.
- 03.05.06 U Wojewody Lubelskiego odbyły się obchody 215. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Uczestniczył w nich Prezes O.L. PAN, który pełnił godność członka Komitetu Honorowego obchodów.
- 16.05.06 Wiceprezes Ryszard T. Walczak uczestniczył w sesji „Nauka dla Polski”, organizowanej pod patronatem Marszałka Sejmu w Sali Kolumnowej Sejmu RP przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Prezesa Polskiej Akademii Nauk, Przewodniczącego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz Przewodniczącego Rady Głównej Jednostek Badawczo-Rozwojowych.
- 07.06.06 Prezes O.L. PAN uczestniczył w międzynarodowej konferencji „Gospodarka Energetyczna”, która odbyła się w Ropczycach. Konferencję współorganizowała Komisja Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa O.L. PAN, której przewodniczył prof. Eugeniusz Krasowski.
- 09.06.06 Prezes O.L. PAN uczestniczył w otwarciu w Politechnice Lubelskiej Centrum Doskonałości Zastosowań Technologii Nadprzewodnikowych i Plazmowych w Energetyce ASPPECT.
- 19.06.06 Prof. Jan Gliński uczestniczył w uroczystości otwarcia 5. Międzynarodowego Sympozjum „Chromatography of Natural Products” w Centrum Kongresowym Akademii Medycznej w Lublinie, podczas której wykład inauguracyjny wygłosiła Księżniczka Tajlandii Prof. dr Chulabhorn Mahidol.
- 24.08.06 Na zaproszenie Iwana Hrycaka, Konsula Generalnego Ukrainy w Lublinie, Prezes O.L. PAN oraz Przewodniczący oddziałowej Komisji Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa prof. E. Krasowski i p.o. Dyrektor Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie prof. J. Horabik uczestniczyli w uroczystościach uświetniających 15. rocznicę Niepodległości Ukrainy, które miały miejsce na zamku w Krasiczynie k. Przemyśla.
- 31.08.06 Prezes O.L. PAN uczestniczył w posiedzeniu Rady Naukowej Poleskiego Parku Narodowego w siedzibie Parku w Urszulinie.

- 5–7.09.06 Prezes O.L. PAN reprezentował Oddział jako członek Komitetu Naukowego III międzynarodowej konferencji naukowej „Oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko rolnicze – Agrolaser 2006”, współorganizowanej przez Instytut Agrofizyki PAN i Akademię Rolniczą w Lublinie w Centrum Kongresowym Akademii Rolniczej w Lublinie.
- 18–19.09.06 Prezes uczestniczył w II Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Architektura bez granic – Rola architektury sakralnej w kształtowaniu tradycji i krajobrazu kulturowego”, współorganizowanej przez Komisję Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych O.L. PAN.
- 19–20.09.06 Prezes O.L. PAN uczestniczył, jako członek Komitetu Honorowego w konferencji „Hieronim Łopaciński – epoka – ludzie – region”, organizowanej przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Lublinie w 100-lecie śmierci patrona Biblioteki.
- 25–27.09.06 Prezes uczestniczył we współorganizowanej przez Oddział II-ej Ogólnopolskiej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej „Problemy diagnostyki, rehabilitacji i rozwoju dziecka niepełnosprawnego”.
- 28–29.09.06 Prezes O.L. PAN uczestniczył we współorganizowanej przez Oddział konferencji „Pyłek roślin w aeroplanktonie różnych regionów Polski”.
- 09–10.06 Uroczyste inauguracje roku akademickiego 2006/2007 w uczelniach lubelskich, m.in. KUL, UMCS, PL, AR i AM w Lublinie, z udziałem prof. Jana Glińskiego.
- 11.11.06 Na zaproszenie Wojewody Lubelskiego i Marszałka Województwa Lubelskiego Prezes Oddziału uczestniczył, jako członek Komitetu Honorowego, w obchodach Święta Niepodległości.
- 14.11.06 W Centrum Kongresowym Akademii Rolniczej w Lublinie miała miejsce kolejna edycja konkursu „Kształtujemy tożsamość krajobrazu”. W sesji uczestniczył Prezes O.L. PAN – członek Komitetu Honorowego Konkursu.
- 15–16.11.06 Prezes uczestniczył w konferencji „Losy zesłańców postyczniowych w Imperium Rosyjskim (w 140. rocznicę polskiego powstania nad Bajkałem 1866 r.)” organizowanej przez Komisję Historyczną O.L. PAN.

Prezes reprezentował Oddział podczas posiedzeń Środowiskowego Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Lublina. Był również zapraszany na inne okolicznościowe spotkania, organizowane przez uczelnie lubelskie.

3. Udział członków O.L. PAN w realizacji zadań badawczych

Prof. T. Brandyk

- Kształtowanie warunków wodnych i zapobieganie zanieczyszczeniom obszarowym dla zrównoważonego rozwoju środowiska.
- Opracowanie i analiza charakterystyk procesów pęcznienia-kurczenia do prognozowania uwilgotnienia gleb torfowo-murszowych z uwzględnieniem zmian geometrii - grant MEiN (2 P06S 029 30).
- Metody i scenariusze dla zrównoważonego gospodarowania zasobami europejskich gleb torfowych w celu ochrony ich wartości przyrodniczych i krajobrazowych w powiązaniu z produkcją rolniczą. – SPUB-M, nr 117/E-385/SPB/5.PR UE/DWM 535/2003–2006.
- Tools and scenarios for sustainable management of European peat soils to protect associated landscapes and natural areas in relation to agricultural production –5 PR UE, Nr QLRT – 2001–01835.

Prof. H. Chołaj

- Kontynuacja prac badawczych w zakresie problematyki globalizacji i transformacji społecznej.

Prof. J. Gliński

- Kierowanie zespołu aeracji gleb w Centrum Doskonałości AGROPHY-SICS.
- Kierowanie grantem KBN „Wpływ stanu natlenienia na proces tworzenia i pochłaniania podtlenu azotu w glebach ornych Polski na tle wybranych gleb Centralnej Europy”.
- Podjęcie nowatorskich badań zespołowych nad ustaleniem zależności pomiędzy biologiczną sorpcją podtlenu azotu (N_2O) a powierzchnią właściwą gleb.

Prof. J. Kisiński

- Badania w zakresie półgrup-dystrybucji.
- Transformata Fouriera.
- Równania różniczkowe związane z półgrupami-dystrybucjami.

O. prof. M.A. Krąpiec

- Metafizyka na przestrzeni dziejów.
- Filozofia w teologii. Kultura chrześcijańska.
- System Arystotelesa i Tomasza z Akwinu.
- Powszechna Encyklopedia Filozofii.

- Prof. S. Nawrocki
- Udział w opracowaniu monografii dotyczącej stanu i perspektyw rozwojowych Polesia Lubelskiego. Dokonanie szczegółowej oceny warunków przyrodniczych Polesia oraz wstępnej oceny stanu rolnictwa na tym obszarze. Wykazano duże zróżnicowanie pomiędzy gminami w zakresie warunków glebowych oraz metod gospodarowania i struktury zasiewów. Zgromadzony na ten temat materiał wskazuje na duże możliwości wzrostu produkcji rolnej, zwłaszcza zwiększenia chowu bydła.
- Prof. J. Nowicki
- Bioróżnorodność pól uprawnych, ekologiczne i produkcyjne skutki jej wprowadzania.
 - Racjonalizacja gospodarki przestrzennej w oparciu o kryteria przyrodnicze i rolnicze.
- Prof. Z. Pejsak
- Opracowanie oraz wdrożenie do wielkoseryjnej produkcji szczepionki przeciwko zakażeniom świń drobnoustrojami *Streptococcus suis*.
 - Ocena stopnia rozprzestrzeniania się w krajowej populacji świń enteropatii krwotocznych świń (dyszenteria, adenomatoza).
 - Opracowanie metod molekularnych w jakościowej i ilościowej ocenie (RT – PCR) zakażeń świń drobnoustrojami *Haemophilus pleuropneumoniae*.
- Prof. F. Tomczak
- Realizacja zadania badawczego w Instytucie Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB w Warszawie pt. „Możliwości prowadzenia narodowej polityki rolnej przez Polskę w ramach Wspólnej Polityki Rolnej”, przy realizacji tematu „Miejsce rolnictwa polskiego na globalnym rynku żywnościowym” realizowanego w tym Instytucie Programu Wieloletniego 2004–2009 pt. „Ekonomiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju polskiej gospodarki żywnościowej po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej”.
- Prof. T. Trojanowski
- Reoperacja nadnamiotowych glejaków mózgu (DS113/02).
 - Temozolomid w leczeniu nisko zróżnicowanych glejaków mózgu (KBN).
- Prof. M. Truszczyński
- Doskonalenie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt.
 - Bezpieczna żywność.

Prof. R. Walczak

- Wymiana masy i energii w systemie gleba-roślina-atmosfera..
- Badanie i modelowanie retencji oraz transportu wody i ciepła w ośrodku kapilarno-porowatym.
- Metodyczne aspekty badania rozkładu wielkości cząstek metodą dyfrakcji laserowej w zróżnicowanym rozdrobnionym materiale.
- Modyfikacja metodyki i aparatury do laboratoryjnego, i polowego pomiaru wilgotności, i zasolenia ciał kapilarno-porowatych.
- Badanie korelacji pomiędzy wybranymi parametrami fizycznymi profilu glebowego i przygruntowej warstwy atmosfery a rozkładem temperatury powierzchni gleby i roślin z wykorzystaniem termografii, i danych agrometeorologicznych.
- Dyrektor Centrum Doskonałości Fizyki Stosowanej w Zrównoważonym Rolnictwie („Centre of Excellence for Applied Physics in Sustainable Agriculture”) - akronim AGROPHYSICS.

Wyróżnienia, odznaczenia i medale:

Prof. T. Brandyk

- Nagroda Zespołowa I stopnia Rektora SGGW w Warszawie za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych.

Prof. J. Gliński:

- Przewodniczący Rady Fundacji „Polska Akademia Nauk – Oddział Lublin – Nauka i Rozwój Lubelszczyzny”.
- Przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie.
- Wiceprzewodniczący Rady Naukowej IMUZ w Falentach.
- Wybór na Prezesa Oddziału PAN w Lublinie na kadencję 2007–2010.

Prof. J. Kisyński:

- Przewodniczący Komitetu Matematyki PAN.

O. Prof. M. A. Krapiec:

- Wystawa pt. „Bogu, Ojczyźnie, Uniwersytetowi” w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II, poświęcona osobie o. rektora Krapca i jego dorobkowi naukowemu z okazji 85. urodzin.
- Medal Województwa Lubelskiego.

Prof. S. Nawrocki:

- Przewodniczący Komitetu Agrofizyki PAN.
- Przewodniczący Komisji Rolnictwa O.L. PAN.
- Przewodniczący Komitetu Naukowego konferencji „Procesy fizyczne w kształtowaniu środowiska i jakości surowców żywnościowych”, współorganizowanej przez Komitet Agrofizyki PAN, O.L. PAN i Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie, 11–12.05.2006.
- Złoty Medal Zasługi Łowieckiej.

Prof. J. Nowicki:

- Nagroda I stopnia Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Prof. Z. Pejsak:

- Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych.
- Przewodniczący Sekcji Hyopatologicznej PTNW.
- Przewodniczący Rady Naukowej w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym w Puławach.
- Nagroda Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia naukowe i naukowo-techniczne.

Prof. F. Tomczak:

- Nagroda naukowa I stopnia Rektora Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie za monografię pt. „Gospodarka rodzinna w rolnictwie. Uwarunkowania i mechanizmy rozwoju”.

Prof. T. Trojanowski:

- Przewodniczący Komitetu Nauk Neurologicznych PAN.
- Przewodniczący Komisji Nauk Medycznych O.L. PAN.
- Przewodniczenie sesjom na zjazdach i konferencjach:
 - Surgical Treatment of Epilepsy and Headache Teaching Course (International Danube Symposium for Neurological Sciences and Continuing Education. 10–13.05.2006 Kazimierz Dolny),
 - 9th International Conference on Cerebral Vasospasm 27–30.06.2006 Istanbul,
 - IV Mazowieckie Dni Chirurgiczne Jachranka, 1–2.12.2007,
 - „Krwotok śródmózgowy i podpajęczynówkowy patogeneza, klinika i leczenie”, Sekcja Chorób Naczyniowych PTN, Komisja Chorób Naczyniowych Komitet Nauk Neurologicznych PAN, Instytut Psychoneurologiczny, 15.12.2006, Warszawa,
 - Bieszczadzkie Dni Neurologiczne 26–28 maj 2006.
- Wybór do Tureckiej Akademii Chirurgii Układu Nerwowego.

- Indywidualna nagroda Rektora Akademii Medycznej za osiągnięcia naukowe.
- Zaproszenie do Komitetu Redakcyjnego Postępów w Neurochirurgii.
- Wybór na Członka Prezydium Oddziału PAN w Lublinie na kadencję 2007–2010.

Prof. M. Truszczyński:

- Medal Instytutu Agronomicznego w Marymoncie za wybitne osiągnięcia w zakresie nauk przyrodniczych przyznany przez Senat SGGW w Warszawie.
- Wybór na członka Prezydium Polskiej Akademii Nauk na kadencję 2007–2010.
- Wybór na Wiceprezesa Oddziału PAN w Lublinie na kadencję 2007–2010.

4. Integracyjne posiedzenia naukowe

- 19.01.06 W Oddziale Lubelskim PAN, z inicjatywy prof. Karola Izzydora Wysokińskiego-Przewodniczącego Rady Programowej Lubelskiego Festiwalu Nauki oraz prof. Ryszarda Walczaka-dyrektora IA PAN i wiceprezesa O.L. PAN, odbyło się posiedzenie Zespołu Programowego EKSPLOATORIUM, w którym uczestniczył zastępca Prezydenta Miasta Lublin prof. Grzegorz Jawor i Prezes O.L. PAN prof. Jan Gliński.
- 10.03.06 W Politechnice Lubelskiej odbyło się posiedzenie Zarządu Fundacji O.L. PAN „Nauka i Rozwój Lubelszczyzny” z udziałem prof. J. Glińskiego, przewodniczącego Rady Fundacji.
- 29.03.06 W Pałacu Czartoryskich, siedzibie Oddziału odbyło się posiedzenie Komisji Historycznej O.L.PAN. W trakcie zebrania miały miejsce głosowania nad przyjęciem nowego członka do Komisji Historycznej i wybór sekretarza na miejsce prof. Henryka Gmitterka, który z racji pełnienia funkcji dziekana Wydziału Humanistycznego UMCS w Lublinie poprosił o zwolnienie go z pełnienia funkcji sekretarza. W dwóch kolejnych głosowaniach prof. UMCS dr hab. Zbigniew Zaporowski przyjęty został na członka, a także powierzono mu funkcję sekretarza Komisji Historycznej. W dalszej części posiedzenia prof. z KUL Eugeniusz Niebelski wygłosił referat nt. „Losy duchowieństwa zesłanego do syberyjskiej Tunki (1866–1901)”.
- 15.05.06 W siedzibie Oddziału miała miejsce XIX sesja zwyczajna Zgromadzenia Ogólnego Członków O.L. PAN, w trakcie której Prezes Oddziału Jan Gliński przedstawił sprawozdanie z działalności Oddziału w 2005 r. i realizacji zadań w 2006 r., a Wiceprezes Ryszard T. Walczak przedstawił działalność Centrum Doskonałości UE „Applied Physics in Sustainable Agriculture – AGROPHYSICS”.

- 18.05.06 Na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lubelskiej miało miejsce seminarium Komisji II Podstaw i Zastosowań Fizyki i Chemii w Technice i Rolnictwie O.L. PAN. Program spotkania obejmował m.in.:
- Wręczenie dyplomów zwycięzcom konkursu „Fundacji Oddziału PAN w Lublinie - Nauka i Rozwój Lubelszczyzny” za najlepszą pracę magisterską i doktorską w roku 2005.
 - Referat prof. dr. hab. Tadeusza Fodemskiego z Politechniki Łódzkiej nt. „Eksplozja cieplna w przyrodzie i przemyśle”.
 - Referat prof. dr. hab. inż. Marka Orkisz z Politechniki Rzeszowskiej nt. „Demonstrator zaawansowanych technologii lotniczych”.
 - Referat prof. dr. hab. inż. Andrzeja Niewczasa z Politechniki Lubelskiej nt. „Kadra naukowa i wysokowykwalifikowana w województwie lubelskim”.
- 18–19.05.06 W Instytucie Agrofizyki im. B. Dobrzańskiego PAN w Lublinie miała miejsce konferencja naukowa nt. „Procesy fizyczne w kształtowaniu środowiska i jakości surowców żywnościowych”, współorganizowana przez Komitet Agrofizyki PAN oraz Instytut Agrofizyki PAN i O.L. PAN. Przewodniczącym komitetu naukowego był prof. Stanisław Nawrocki, czł. rzecz. PAN, w konferencji uczestniczyli też inni członkowie Oddziału: prof., prof. Tomasz Brandyk, Jan Gliński, Janusz Haman, Ryszard Walczak.
- 25.05.06 Z udziałem Prezesa w siedzibie Oddziału odbyło się spotkanie przedstawicieli Komitetu Prognoz „Polska 2000 Plus” PAN ze środowiskami naukowymi i zarządzającymi województwa lubelskiego, zorganizowane wspólnie z Komitetem. Celem spotkania było podjęcie współpracy Komitetu ze środowiskami regionu lubelskiego.
- 29.05.06 Posiedzenie Komisji Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych O.L. PAN w siedzibie Oddziału w Pałacu Czartoryskich.
- 3.06.06 W UMCS w Lublinie odbyła się druga konferencja Komitetu Mikrobiologii PAN nt. „Interakcje bakterii z organizmami wyższymi”, poświęcona 5 rocznicy śmierci prof. Z. Lorkiewicza (prezesa Oddziału PAN w Lublinie w latach 1998–2001). Konferencja była współorganizowana przez Komisję Biotechnologii O.L. PAN.
- 6.06.06 W siedzibie Oddziału PAN w Lublinie w Pałacu Czartoryskich odbyło się kolejne posiedzenie oddziałowej Komisji Prawniczej, podczas którego ks. prof. dr. hab. Henryk Misztal wygłosił referat nt. „Jan Paweł II promotor świętości”.

- 6.07.06 Posiedzenie Rady Fundacji O.L. PAN „Nauka i Rozwój Lubelszczyzny”, poświęcone m.in. sprawom planowanego muzeum techniki - EKSPLORATORIUM.
- 25.09.06 Posiedzenie wyborcze Komisji Historycznej O.L. PAN.
- 5.10.06 W Politechnice Lubelskiej odbyło się posiedzenie Komisji Nauk Nieliniowych O.L. PAN, na którym wykład nt. „Identyfikacja rozwiązań chaotycznych za pomocą testu 0-1” wygłosił mgr Arkadiusz Syta z PL.
- 6–7.10.06 W Janowie Lubelskim odbyła się kolejna edycja cyklicznej konferencji naukowej poświęconej ochronie różnorodności biologicznej, nt. „Małe zbiorniki wodne - struktura ekologiczna, miejsce i rola w krajobrazie”. Współorganizatorem był Oddział. Na czele Komitetu Organizacyjnego konferencji stanął prof. dr hab. Stanisław Radwan-przewodniczący oddziałowej Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego. W konferencji uczestniczył Prezes Oddziału.
- 06.11.06 W siedzibie i z inicjatywy Oddziału PAN w Lublinie miało miejsce integracyjne spotkanie świata nauki i władz regionalnych województw lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego, poświęcone „Wschodniemu Trójkątowi Innowacji i Wiedzy”. Władze 20 uczelni i instytutów naukowych, przy poparciu wojewodów, marszałków trzech województw, podpisali porozumienie o współpracy mającej na celu ułatwienie pozyskiwania unijnych i międzynarodowych środków finansowych, integrację badań naukowych prowadzonych w różnych ośrodkach oraz ułatwienie przepływu wiedzy i pogłębienie współpracy między ośrodkami naukowo-badawczymi a przedsiębiorstwami.
- 07.11.06 Posiedzenie Komisji Politologii i Stosunków Międzynarodowych Oddziału PAN w Lublinie.
- 13.11.06 Posiedzenie Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych w siedzibie Oddziału.
- 15–16.11.06 W Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II miała miejsce konferencja nt. „Losy zesłańców postyczniowych w Imperium Rosyjskim (w 140. rocznicę polskiego powstania nad Bajkałem 1866 r.)”, współorganizowana przez Komisję XI Historyczną O.L. PAN. W konferencji uczestniczył Prezes Oddziału.
- 21.11.06 W siedzibie O.L. PAN odbyło się posiedzenie Komisji Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych Oddziału.
- 27.11.06 Posiedzenie Komisji Podstaw i Zastosowań Fizyki i Chemii w Technice i Rolnictwie O.L. PAN.
- 28.11.06 Posiedzenie Komisji Chemii Plazmy Niskotemperaturowej O.L. PAN w siedzibie Oddziału.

- 01.12.06 W siedzibie Oddziału PAN w Lublinie miała miejsce 20. Sesja Zgromadzenia Ogólnego Członków Oddziału.
- 19.12.06 Posiedzenie Komisji Politologii i Stosunków Międzynarodowych Oddziału PAN w Lublinie poświęcone prezentacji opublikowanego 1 tomu TEKI Komisji.

5. Współdziałanie ze szkolnictwem wyższym, władzami miasta i województwa

realizowano poprzez:

- Inspirowanie i organizowanie współpracy przedstawicieli środowiska naukowego w ramach prac 17. Komisji Oddziału PAN w Lublinie, skupiających ponad 450 naukowców głównie z uczelni lubelskich.
- Wspólne organizowanie konferencji i posiedzeń naukowych (szczegóły **rozd. II p. 4**).
- W ramach Oddziału działała „Fundacja Oddziału PAN w Lublinie – Nauka i Rozwój Lubelszczyzny”, która m.in. wręczyła nagrody w konkursie na najlepszą pracę magisterską i doktorską uczelni lubelskich w 2005 roku.
- Udział Prezesa Oddziału w posiedzeniach Kolegium Rektorów Wyższych Uczelni Lubelskich, uroczystościach nadania tytułu doktora *honoris causa* lubelskich uczelni wybitnym postaciom związanym z Lubelszczyzną, obchodach rocznicowych, inauguracjach roku akademickiego i innych.
- Zaproszenie prezesa O.L.PAN skierowane do rektorów największych uczelni w Lublinie dotyczące wspólnego wydawania (zgodnych z profilem uczelni) TEK Komisji Oddziału PAN w Lublinie.
- Prezentację poszczególnych uczelni lubelskich oraz wybitnych naukowców z Lubelszczyzny podczas sesji Zgromadzeń Członków Oddziału PAN w Lublinie (w tym roku Centrum Doskonałości UE „Applied Physics in Sustainable Agriculture – AGROPHYSICS”) z jednoczesną promocją na łamach Biuletynu Informacyjnego O.L. PAN - czasopisma o zasięgu ogólnopolskim.
- Uczestnictwo w pracach zmierzających do realizacji projektu budowy Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego.
- Na zaproszenie Wojewody Lubelskiego i Marszałka Województwa Lubelskiego Prezes Oddziału uczestniczył, jako członek Komitetu Honorowego, w obchodach Świąt Narodowych (3. V i 11. XI).
- W ramach współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego, Oddział uczestniczył poprzez swojego przedstawiciela, prof. Ryszarda Walczaka w pracach Komitetu Sterującego Regionalną Strategią Innowacji w ramach projektu „Development of Regional Innovation Strategy for Lubelskie Voivodship”, realizowanego w ramach 6. Programu Ramowego Unii Europejskiej.
- 6 listopada 2006 r. w siedzibie Oddziału PAN w Lublinie miało miejsce integracyjne spotkanie świata nauki i władz regionalnych województw lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego, poświęcone „Wschodniemu

Trójkątowi Innowacji i Wiedzy”. Władze 20 uczelni i instytutów naukowych, przy poparciu przedstawicieli władz wojewódzkich i samorządowych, podpisali porozumienie o współpracy.

6. Współpraca z zagranicą

Oddział ze względu na swoje usytuowanie na pograniczu wschodnim, utrzymywał ściśle kontakty z placówkami naukowymi na Ukrainie (Szacki Park Narodowy, Instytut Ekologii Karpat NAN Ukrainy we Lwowie) i na Białorusi (Instytut Problemów Wykorzystania Zasobów Naturalnych i Ekologii BAN w Mińsku, Instytut Problemów Polesia BAN w Brześciu). Współpracę realizowano poprzez:

- Pobyt w Lublinie (18–19.09.2006) sześciu gości z Ukrainy, Rosji i Szwecji: prof., prof. Olga Mykhaylyshyn, Rostysław Hnideć, Bo Larsson, Tatiana Vladimirovna Baranova, Svetlana Malysheva, Kostiantyn Prysiaznyj - prelegentów referatów plenarnych podczas konferencji z cyklu „Architektura bez granic”, organizowanej przez Komisję Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych Oddziału PAN w Lublinie.
- Międzynarodowe konferencje naukowe współorganizowane z partnerami z zagranicy (Załącznik nr 2)

Członkowie Oddziału PAN w Lublinie:

- Prof. Gliński jest członkiem zagranicznym Słowackiej Akademii Nauk i członkiem Academia Europea
- Prof. Brandyk
 - Wiceprzewodniczący Międzynarodowego Stowarzyszenia Torfowego - IPS (od 2004).
 - Wiceprzewodniczący Polskiego Komitetu Narodowego IPS – (od 2003).
 - Członek Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodowym Programem „Zmiany Globalne Geosfery i Biosfery” IGPP Global Change przy Wydziale V PAN (od 2003).
 - Przewodniczenie Doradczemu Komitetowi Naukowemu (SAB) na sesji poświęconej aktualnym problemom działalności poszczególnych Komisji Międzynarodowego Stowarzyszenia Torfowego w Hanowerze w dniu 04.05.2006.
 - Przewodniczenie Doradczemu Komitetowi Naukowemu (SAB) na sesji poświęconej aktualnym problemom działalności poszczególnych Komisji Międzynarodowego Stowarzyszenia Torfowego w Amsterdamie, w dn. 29.10.2006.
 - Udział w seminarium Międzynarodowego Stowarzyszenia Torfowego w St. Petersburgu w Rosji, w dniach 10–12.02.2006.

- Udział w seminarium Międzynarodowego Stowarzyszenia Torfowego i Międzynarodowego Stowarzyszenia Ochrony Mokradeł oraz Konwencji Ramsar zorganizowanym w Espoo w Finlandii, w dniach 27–30.07.2006.
- Udział w seminarium Międzynarodowego Stowarzyszenia Torfowego w Boca Raton, w USA, w dniach 7–12.11.2006.
- Działalność w ramach projektu QLRT- 2001-01835 (5PR ramowy) z Alterra Wageningen (Holandia), Uppsala Agricultural University (Szwecja), Cranfield University (UK), Jorsfork Institute (Norwegia), Christian Albert University (Niemcy).
- Prof. Stanisław Nawrocki jest członkiem zagranicznym Rosyjskiej Akademii Nauk Rolniczych, współpracując w zakresie wybranych zagadnień fizyki gleb z Instytutem Agrofizyki w Sankt Petersburgu.
- Prof. Zygmunt Pejsak:
 - Wygłoszenie referatu plenarnego na światowym kongresie lekarzy – hy-popatologów – IPVS w Kopenhadze (Dania).
- Prof. F. Tomczak:
 - Współpracuje z japońskim Instytutem Spółdzielczości oraz indywidualnie z profesorami japońskimi (Ryukoku University, Kyoto; Waseda University, Tokyo).
 - Jest członkiem Europejskiego Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa.
- Prof. Tomasz Trojanowski:
 - Przewodnictwo sesji podczas 9th International Conference on Cerebral Vasospasm 27–30.06.2006 Istanbul (Turcja).
 - Wybór do Tureckiej Akademii Chirurgii Układu Nerwowego.
- W siedzibie Oddziału w Pałacu Czartoryskich w Lublinie miało miejsce posiedzenie Komisji Plazmy Niskotemperaturowej, podczas którego Prof. Shin-ichi Aoqui z Uniwersytetu Sojo w Kumamoto (Japonia) wygłosił wykład nt. „What is non-imaging optics which can get super high temperature on CVD (chemical vapour deposition) equipment” (O bezobrazowej optyce pozwalającej uzyskiwać bardzo wysokie temperatury w urządzeniach do chemicznego osadzania warstw z fazy gazowej), 26.05.2006.
- W ramach działalności Centrum Doskonałości AGROPHYSICS, kierowanego przez Wiceprezesa Oddziału prof. R. Walczaka, odbyły się warsztaty nt. „Methodical and theoretical approaches to study of hydro - and thermo-physical characteristics of porous media” oraz spotkanie międzynarodowego Zespołu Doradczego Centrum Doskonałości, 12–14.02.2006 r.
- Na zaproszenie Iwana Hrycaka, Konsula Generalnego Ukrainy w Lublinie Prezes O.L. PAN oraz Przewodniczący oddziałowej Komisji Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa prof. E. Krasowski, a także Dyrektor Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie prof. J. Horabik uczestniczyli w uroczysto-

ściach uświetniających 15. rocznicę Niepodległości Ukrainy, które miały miejsce na zamku w Krasieczynie k. Przemyśla, 24.08.2006 r.

- W Korczminie odbyły się III Transgraniczne Polsko-Ukraińskie Dni Dobrosąsiedztwa związane z odtworzeniem zespołu sakralnego z przeznaczeniem na Transgraniczne Centrum Dialogu. Instytucją wspierającą była Komisja Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych O.L. PAN, 26.08.2006 r.
- Komisja Prawnicza O.L. PAN była organizatorem międzynarodowej konferencji „Tradycja i postęp *in statu nascendi* europejskiego prawa sądowego” (24–26.11.2006). Kontynuacją konferencji będzie sympozjum w Bari we Włoszech w 2007 r. organizowane przez prof. N. Picardiego z Uniwersytetu „La Sapienza” w Rzymie, Prokuratora Generalnego Państwa Watykań. Konferencja miała miejsce w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i w siedzibie O.L. PAN.

7. Działalność wydawnicza i promocyjna (Załącznik 5)

w 2006 roku wydano:

- „Biuletyn Informacyjny 11/2006 Oddziału PAN w Lublinie”, dotyczący działalności, wydarzeń naukowych, prezentacji sylwetek oraz biogramów naukowców związanych z Lubelszczyzną.
- TEKI Komisji Oddziału PAN w Lublinie:
 - Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego t. 3,
 - Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa t. 6 i 6a,
 - Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych t. 2,
 - Komisji Historycznej t. 3,
 - Komisji Politologii i Stosunków Międzynarodowych t. 1.
- „MOTROL Motoryzacja i Energetyka Rolnictwa” t.8 i 8a.
- Streszczenia prac „Problemy diagnostyki, rehabilitacji i rozwoju dziecka niepełnosprawnego”.
- Streszczenia prac „Małe zbiorniki wodne – struktura ekologiczna, miejsce i rola w krajobrazie”
- Trzy monografie:
 - „Fundamentals of Metal-Metal Adhesive Joint Design”,
 - „Zalew Zemborzycki. Struktura ekologiczna, antropogeniczne zagrożenia i ochrona”.
 - „Architektura Sakralna w Kształtowaniu tożsamości miejsca”.
- Pod patronatem Oddziału cztery numery kwartalnika „Eksploracja i Niezawodność”.

Na bieżąco aktualizowano i rozbudowywano własną polsko-angielską stronę internetową www.pan-ol.lublin.pl, jako najtańszą i najbardziej skuteczną formę prezentacji i promocji dokonań Oddziału. Do końca 2006 roku stronę odwiedziło ponad 19 tys. osób.

III. DZIAŁALNOŚĆ ODDZIAŁOWYCH KOMISJI NAUKOWYCH

W roku sprawozdawczym działało 17 komisji, skupiających ponad 487 członków:

- **Komisja I Chemii Plazmy Niskotemperaturowej**, pod przewodnictwem dr hab. inż. Henryki Danuty Stryczewskiej, prof. PL. Komisja liczy 46 członków, w tym 28 krajowych i 18 zagranicznych.

W ramach działalności Komisji odnotowano:

- W dniach 28–31 maja 2006 Komisja współorganizowała „The First Central European Symposium on Plasma Chemistry”, które odbyło się w Gdańsku. W tym pierwszym europejskim Sympozjum poświęconym chemii plazmy wzięli udział przewodnicząca Komisji, wiceprzewodniczący, sekretarz i 7 członków Komisji, przedstawiając 10 referatów.
 - W dniach 4–8 września 2006 Komisja współorganizowała i uczestniczyła w Międzynarodowym Jubileuszowym Sympozjum „High Pressure Low Temperature Plasma Chemistry” HAKONE-X, które miało miejsce w Japonii w Uniwersytecie Saga. Obecna przewodnicząca Komisji Chemii Plazmy Niskotemperaturowej prof. PL Henryka Danuta Stryczewska oraz Prof. Jerzy Mizeraczyk, członek Komisji zostali powołani do Międzynarodowego Komitetu Organizacyjnego i Naukowego HAKONE.
 - W dniach 7–9 września 2006 odbyło się III Polsko-Japońskie HAKONE Group Sympozjum pt. „Non-Thermal Plasma Processing of Water and Air” w Saga, (Japonia). 10 członków Komisji Chemii Plazmy Niskotemperaturowej uczestniczyło w obradach i wygłosiło 10 referatów. Członkowie prof. T. Janowski, prof. Krzysztof Schmidt - Szałowski, prof. Satiko Okazaki członek zagraniczny Komisji, zostali uhonorowani dyplomami za zasługi w integrowaniu i rozwoju środowiska badaczy zajmujących się problemami plazmy.
 - W dniu 26 maja 2006 roku w Oddziale odbyło się posiedzenie, w którym uczestniczył profesor Shin-ichi Aouji z prywatnego Uniwersytetu Sojo w Kumamoto. Wygłosił wykład na temat „What is non-imaging optics which can get super high temperature on CVD equipment”.
- **Komisja II Podstaw i Zastosowań Fizyki i Chemii w Technice i Rolnictwie**, przewodniczy jej prof. Andrzej Niewczas z Politechniki Lubelskiej. W składzie Komisji działa 46 osób, skupionych w trzech sekcjach: Fizyki (przew. - prof. dr hab. Leszek Michałak), Chemii (przew. - prof. dr hab. Władysław Rudziński), Techniki (przew. - prof. dr hab. Andrzej Niewczas). W ramach działalności miały miejsce:
 - 18 maja 2006 - seminarium Komisji, podczas którego referaty wygłosili: prof. dr hab. Tadeusz Fodemski z Politechniki Łódzkiej (nt. „Eksplzja cieplna w przyrodzie i przemyśle”), prof. dr hab. inż. Marek Orkisz z Politechniki Rzeszowskiej (nt. „Demonstrator zaawansowanych technologii

lotniczych”), oraz prof. dr hab. inż. Andrzej Niewczas z Politechniki Lubelskiej („Kadra naukowa i wysoko wykwalifikowana w województwie lubelskim”). Dokonano wręczenia dyplomów zwycięzcom konkursu Fundacji Oddziału PAN w Lublinie „Nauka i Rozwój Lubelszczyzny” za najlepszą pracę magisterską i doktorską w roku 2005.

- Komisja II współpracowała z Fundacją PAN Oddział Lublin „Nauka i Rozwój Lubelszczyzny”. Członkowie Komisji II w składzie: prof. Andrzej Niewczas – przewodniczący Zespołu, prof. Henryk Komsta, prof. Andrzej Kusz, prof. Leszek Michalak, prof. Zofia Sokołowska i dr Grzegorz Koszałka – sekretarz Zespołu, stanowili zespół oceniający prace zgłoszone do konkursu Fundacji na najlepszą pracę magisterską i doktorską. W lutym 2006 roku zespół dokonał oceny prac zgłoszonych w 2005 roku.
- Członkowie Komisji (prof. prof. J.R. Dąbrowski, Z. Drzymała, A. Kusz, L. Michalak, A. Niewczas, M. Orkisz, R. Walczak) brali udział w pracach Rady Naukowej kwartalnika „Eksploracja i Niezawodność – Maintenance and Reliability”, wydawanego pod patronatem naukowym Oddział PAN w Lublinie.

– **Komisja III Biotechnologii** (18 członków), której przewodniczy prof. Anna Skorupska z Zakładu Mikrobiologii Ogólnej UMCS w Lublinie.

- W dniu 3 czerwca 2006 odbyła się konferencja naukowa „Interakcje bakterii organizmami wyższymi” poświęcona Profesorowi Zbigniewowi Lorkiewiczowi (prezesowi Oddziału w latach 1998–2001) w piątą rocznicę śmierci. Konferencja ta była współorganizowana przez Komisję. W konferencji uczestniczyło około 150 osób z różnych ośrodków naukowych w Polsce. Gościem konferencji był również prof. Wacław Szybalski z Mc Ardle Laboratory, University of Wisconsin, Madison, USA.

W ramach działalności Komisji odbyło się dziewięć spotkań naukowych, na których zaproszeni wykładowcy z kraju i zagranicy prowadzili wykłady dotyczące problemów szeroko pojętej biotechnologii i biologii molekularnej:

- Dr Grzegorz Bartoszewski z SGGW w Warszawie: „Organizacja i zmienność genomu mitochondrialnego ogórka (*Cucumis sativus* L.)”.
- Prof. dr hab. Jerzy Paleolog z Katedry Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej AR w Lublinie, „Podział pracy w roju pszczoł jako szczytowe osiągnięcie ewolucji”.
- Dr Tomasz Stępkowski z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu, „Biogeografia szczepów Bradyrhizobium zakażających łubin i seradłę”.
- Dr Barbara Łotocka z Katedry Botaniki, SGGW w Warszawie, „Brodawki korzeniowe Fabaceae zróżnicowanie anatomiczne”.
- Dr Magdalena Makarska z Zakładu Chemii Nieorganicznej UMCS, „Porfiryryny – budowa, właściwości i zastosowanie”.
- Mgr Jadwigą Kawecki z Flinders Medical Centre i Flinders University w Adelajdzie w Australii „O mikrobach na Antypodach”.

- Dr Jacek Lubelski z Department of Molecular Genetics, University of Groningen, Holandia „LmrCD - nowy transporter związany z opornością wielolekową w *Lactococcus lactis*”.
 - Dr hab. Janusz Kocki z Zakładu Genetyki Medycznej, Akademii Medycznej w Lublinie „Geny przyczyną oporności w leczeniu nowotworów człowieka”.
 - Mgr kpt. Beata Osiak z Centrum Reagowania Epidemiologicznego Sił Zbrojnych RP w Warszawie „Diagnostyka molekularna i mikrobiologiczna szczepów *Francisella tularensis* i *Yersinia pestis*”.
- **Komisja IV Filozoficzno-Przyrodnicza** (8 członków), pod przewodnictwem profesora Stefana Symotiuka z Zakładu Filozofii Kultury UMCS w Lublinie.
- **Komisja V Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa**, przewodniczący – profesor Eugeniusz Krasowski (Wyższa Szkoła Inżyniersko-Ekonomiczna w Ropczycach). Komisja w międzynarodowym składzie liczy 51 członków.
W ramach działalności miały miejsce:
- Wydano dwa tomy TEK1 Komisji Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa O.L. PAN.
 - Wydano dwa tomy czasopisma MOTROL – materiałów konferencyjnych.
 - Zorganizowano Konferencję Naukowo-Techniczną „Gospodarka energetyczna” Ropczycy 7–9 czerwca 2006.
 - Podjęto przygotowania do organizacji Konferencji MOTROL 2007, która odbędzie się w Mykołajewie (Ukraina).
 - Zorganizowano zebranie organizacyjne Komisji, dokonując wyboru członków i władz Komisji na nową kadencję. Wytyczono plan dalszej działalności Komisji.
- **Komisja VI Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych** (20 członków, w tym 5 zagranicznych), pod przewodnictwem prof. Michała Łesiowa z UMCS w Lublinie.
- 13 listopada 2006. Komisja była organizatorem zebrania, które odbyło się w siedzibie Oddziału PAN w Lublinie, podczas którego referat nt. „Łamanie tabu: przestrzeń subkulturowa w ukraińskiej prozie postmodernistycznej” wygłosił prof. Ihor Nabytowych.
- **Komisja VII Medycyny Wsi**, przewodniczącym jest prof. Jerzy Zagórski z Instytutu Medycyny Wsi w Lublinie. Komisja ma w składzie 13 członków, w tym 1 zagraniczny.
- Komisja odbyła 4 spotkania, na których omawiano aktualną problematykę związaną z zagrożeniami zdrowia, wynikającymi z pracy w rolnictwie.
 - Członkowie Komisji byli współorganizatorami XIII Międzynarodowego Seminarium Ergonomii, Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Rolnictwie,

z udziałem 110 uczestników z kraju i zagranicy, organizowanego przez Instytut Medycyny Wsi w Lublinie.

- **Komisja VIII Rolnictwa**, pod przewodnictwem prof. Stanisława Nawrockiego, czł. rzecz. PAN z IUNG w Puławach, skupia 22 członków.
 - Udział Komisji w organizacji konferencji „Procesy fizyczne w kształtowaniu środowiska i jakości surowców żywnościowych”, współorganizowanej przez Komitet Agrofizyki PAN, O.L. PAN i Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie, 11–12.05.2006.
- **Komisja IX Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego**, przewodniczącym jest prof. Stanisław Radwan, czł. koresp. PAU z Akademii Rolniczej w Lublinie. Komisja liczy 23 członków. W ramach Komisji:
 - Wydano trzeci tom TEKI Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego O.L. PAN, zawierający prace poświęcone różnorodności biologicznej obszarów wodno-torfowiskowych.
 - Prof. Radwan był przewodniczącym Komitetu organizacyjnego konferencji „Małe zbiorniki wodne - struktura ekologiczna, miejsce i rola w krajobrazie” - Janów Lubelski, 6–7.10.2006 r., współorganizowanej m.in. przez Oddział.
- **Komisja X Ekonomii i Zarządzania**, przewodniczącym jest prof. Włodzimierz Sitko rektor WSPiA w Lublinie. Komisja ma w składzie 30 członków.
 - Prowadzono prace związane z przygotowaniem wydania pierwszego tomu TEKI Komisji Ekonomii i Zarządzania Oddziału PAN w Lublinie. Komitet Redakcyjny odbył serię zebrań roboczych, w trakcie których uzgodniono m.in. że TEKA będzie składała się z dwóch integralnych części, czyli części dotyczącej problematyki dotyczącej zarządzania, oraz części dotyczącej ekonomii. Wiodącym motywem wydania w roku 2007 pierwszej TEKI będzie przypadająca rocznica 50-lecia ukazania się Traktatu Rzymskiego, ustanawiającego Wspólnotę Europejską.
 - Kontynuując zamierzenia integracji środowiska akademickiego w roku 2006 Komisja objęła swoim patronatem cykliczną, międzynarodową konferencję naukową, która odbyła się dniach 25–26 września 2006 w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą. Głównym organizatorem konferencji była Katedra Zarządzania Politechniki Lubelskiej. W skład Rady Programowej konferencji weszli członkowie Komisji.
- **Komisja XI Historyczna**, pod przewodnictwem prof. Jana Ziółka z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, skupia 56 członków.
 - Komisja odbyła 2 posiedzenia, podczas których dr hab. Eugeniusz Niebelski, prof. KUL wygłosił referat nt. „Losy duchowieństwa zesłanego do syberyjskiej Tunki (1866–1901)”, dokonano także wyboru władz Komisji na nową kadencję.

- Komisja była współorganizatorem konferencji „Losy zesłańców postyczniowych w Imperium Rosyjskim (w 140. rocznicę polskiego powstania nad Bajkałem 1866 r.)” 15–16.11.2006, Lublin.
 - Opublikowano trzeci tom „TEKI Komisji Historycznej Oddziału PAN w Lublinie”.
- **Komisja XII Budowy i Eksploatacji Maszyn, Elektrotechniki, Budownictwa**, pod przewodnictwem prof. Piotra Tarkowskiego z Politechniki Lubelskiej, który zastąpił na tym stanowisku, z powodów zdrowotnych, dotychczasowego przewodniczącego i założyciela Komisji prof. Andrzej Werońskiego. Komisja liczy 36 członków, skupionych w czterech sekcjach naukowych: Sekcji Budowy Maszyn (przew. – prof. Robert Sikora), Sekcji Eksploatacji Maszyn (przew. – prof. Andrzej Niewczas), Sekcji Budownictwa (przew. – prof. Jerzy Grycz) oraz Sekcji Elektrotechniki (przew. – prof. Tadeusz Janowski).
- W 2006 r. odbyły się 2 posiedzenia Komisji, podczas których prof. Jerzy Grycz przedstawił swój życiorys i dokonania naukowe, zaś dr inż. Sławomir Karaś wygłosił prezentację „O metodach wyznaczania stanów deformacji w mostowych ustrojach płytowych”. Przedstawiono też serię prezentacji pt. „Alternatywne paliwa i napędy samochodowe”.
- **Komisja XIII Nauk Medycznych**, przewodniczącym jest prof. Tomasz Trojanowski, czł. koresp. PAN, z Akademii Medycznej w Lublinie. Liczba członków: 19.
- Udział Komisji w organizacji II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej „Problemy diagnostyki, rehabilitacji i rozwoju dziecka niepełnosprawnego” (25–27.09.2006), współorganizowanej przez Zakład Genetyki Medycznej AM w Lublinie, O.L. PAN oraz lubelski oddział Polskiego Towarzystwa Genetycznego. Konferencji towarzyszyła publikacja zawierająca streszczenia prac, wydana nakładem Oddziału.
- **Komisja XIV Prawnicza**, komisja pod przewodnictwem prof. Mieczysława Sawczuka z UMCS w Lublinie, skupia 41 członków, w tym 1 zagraniczny.
- W trakcie posiedzenia w siedzibie Oddziału PAN w Lublinie członek Komisji ks. prof. Henryk Misztal wygłosił referat nt. „Jan Paweł II promotor świętości”.
 - W dniach 24–25 listopada 2006 r. w Lublinie i Warszawie odbyła się konferencja zorganizowana przez Komisję wspólnie z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II nt. „Tradycja i postęp w nowelizacji prawa sądowego cywilnego”. W konferencji wzięli udział przedstawiciele polskich i zagranicznych środowisk naukowych (m.in. z Mołdawii i Ukrainy). Kontynuacją konferencji będzie symposium organizowane przez członka zagranicznego Komisji Prof. N. Picardiego w Bari we Włoszech w 2007 r.

- **Komisja XV Nauk Nieliniowych**, pod przewodnictwem prof. Kazimierza Szabelskiego z Politechniki Lubelskiej. Komisja ma w składzie 22 członków, w tym 1 zagraniczny.
 - 5 października 2006, w ramach działalności statutowej Komisji zorganizowane zostało seminarium naukowe, z referatem mgr. Arkadiusza Syty pt. „Identyfikacja rozwiązań chaotycznych za pomocą testu 0-1”.
- **Komisja XVI Politologii i Stosunków Międzynarodowych**, pod przewodnictwem prof. Jana Hudzika z UMCS w Lublinie. Komisja skupia 14 członków.
 - W roku 2006 Komisja odbyła dwa posiedzenia.
 - Opublikowano pierwszy tom TEKI Komisji Politologii i Stosunków Międzynarodowych, poświęcony problemom kondycji politologii.
- **Komisja XVII Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych**, działająca pod przewodnictwem prof. Elżbiety Przesmyckiej z Politechniki Lubelskiej. Skupia 23 członków, w tym 4 zagranicznych.
 - Komisja była współorganizatorem cyklicznej konferencji „Architektura bez granic” - II Międzynarodowa Konferencja Naukowa Rola architektury sakralnej w kształtowaniu tradycji i krajobrazu kulturowego (Lublin, 18–19.09.2006).
 - Komisja opublikowała drugi tom TEKI Komisji Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych. TEKI zawierają recenzowane artykuły poświęcone szeroko rozumianej problematyce architektonicznej, urbanistycznej i krajobrazowej.
- **Komisja XVIII Teologii**, w trakcie organizowania. Pod przewodnictwem Ks. prof. dr hab. Mariana Ruseckiego z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

IV. BUDŻET ODDZIAŁU I JEGO REALIZACJA

REALIZACJA POZYCJI BUDŻETOWYCH

Przyznana przez Kancelarię Akademii w 2006 r. kwota **187.241 zł.** (w tym dodatkowo 22.000 zł na remont pomieszczeń, szkolenie w zakresie prowadzenia archiwum zakładowego i nadzór nad jego praktycznym zastosowaniem dla potrzeb Oddziału oraz zakup urządzenia wielofunkcyjnego – faks-kopiarka, a także 8.241 zł na zakup rzutnika multimedialnego i stolika pod niego) wykorzystana została przez Oddział PAN w Lublinie w całości na potrzeby działalności merytorycznej (91.866,56 zł) i obsługę administracyjną dotyczącą wyłącznie działalności merytorycznej (95.374,44 zł).

Realizację poszczególnych pozycji budżetowych przedstawia **Załącznik nr 4** (str 63)
Opis tabeli:

Ad. Poz.1

Kwota **48.519,45 zł.** Stanowi 1i1/2 etatu (tj.1 etat sekretarza Oddziału i 1/2 etatu specjalisty ds. redakcyjnych).

Udział w ramach etatów: mgr. inż. Marka Rozmusa (1 etat) i mgr. Radosława Doleckiego (1/2 etatu) w pozyskaniu materiałów i opracowaniu redakcyjnym oraz przygotowaniu do druku (w tym skład komputerowy):

- „Biuletynu Informacyjnego 11/2006 Oddziału PAN w Lublinie” (pod redakcją: J. Glińskiego, R. Walczaka, M. Rozmusa i R. Doleckiego).
- Streszczenia prac. Konferencja naukowa „Problemy diagnostyki, rehabilitacji i rozwoju dziecka niepełnosprawnego.”
- Opracowanie materiałów konferencyjnych i streszczeń prac na ogólnopolską konferencję „Małe zbiorniki – struktura ekologiczna, miejsce i rola w krajobrazie”.
- Projektowanie, redakcja i bieżąca aktualizacja strony internetowej Oddziału PAN w Lublinie w wersji polskiej i angielskiej.

Ad. Poz.2

Narzut na wynagrodzenia osobowe **17.039,83 zł.** stanowią:

- Zakładowy Fundusz Nagród
- Fundusz emerytalny
- Fundusz chorobowy
- Składki na Fundusz Pracy
- Fundusz rentowy
- Odpisy na Fundusz Świadczeń Socjalnych
- Fundusz wypadkowy

Ad. Poz.3

Środki finansowe przeznaczone na zakup materiałów i wyposażenia w kwocie

19.243,69 zł. wydatkowano na:

DZIAŁALNOŚĆ MERYTORYCZNĄ 7.147,31 zł., w tym:

- Zakup oprogramowania Windows XP do komputera (633,18 zł.);
- Zakup skanera i licencji ScanMaker 5800 „Microtek” (310 zł.);
- Dofinansowanie druku Biuletynu Informacyjnego 11/2006 Oddziału PAN w Lublinie (3.394,12 zł.);
- Materiały papiernicze i biurowe (2.054,01 zł.);
- Artykuły spożywcze (756 zł.).

DZIAŁALNOŚĆ ADMINISTRACYJNĄ 12.096,38 zł., w tym:

- Zakup rzutnika multimedialnego wraz ze stolikiem (8.240,99 zł.);

- Zakup urządzenia wielofunkcyjnego faks-kopiarka LaserBase MF 6580PL (3.110 zł.);
- Bęben i toner do drukarki Minolta 1250E (498,98 zł.);
- Materiały biurowe, środki czystości (132,41 zł.), Czajnik (114 zł.).

Ad. Poz.4

Na usługi wydano kwotę **98.694,92 zł.** z przeznaczeniem na:

DZIAŁALNOŚĆ MERYTORYCZNA 15.416,86 zł., w tym:

- Wynagrodzenie bezosobowe, w tym: za sprzątanie pomieszczeń i usługę finansowo-księgową (6.420 zł.) oraz szkolenie w zakresie prowadzenia archiwum zakładowego, opracowanie instrukcji kancelaryjnej, opracowanie jednolitego rzeczowego wykazu akt i nadzór nad wdrożeniem w Oddziale PAN w Lublinie (2.500 zł.), a także recenzja monografii „Zalew Zemborzycki...” (500 zł.), redakcja TEKI Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego (800 zł.);
- Opłaty pocztowe (1.885,86 zł.);
- Druk materiałów konferencyjnych „Problemy diagnostyki..” (1.700 zł.);
- Obsługa konferencji „Losy zesłańców” (1.000 zł.);
- Wynajęcie sali na konferencję (258 zł.);
- Wykonanie kosztorysu remontu pomieszczeń O.L.PAN (244 zł.);
- Inne (109 zł.).

DZIAŁALNOŚĆ ADMINISTRACYJNA 83.278,06 zł., w tym:

- Czyszczenie (43.920 zł.)
- Remont pomieszczeń Oddziału (16.390 zł.);
- Opłaty telekomunikacyjne (5.793,74 zł.);
- Obsługa administracyjno-księgową Oddziału przez Instytut Agrofizyki PAN - 20% kosztów działalności administracyjnej (15.895,74 zł.);
- wynajęcie sali na konferencję „Polska 2000 Plus” (549 zł.);
- Inne (729,58 zł.).

Ad. Poz.5

Na kwotę **3.743,11 zł.** złożyły się delegacje na wyjazdy służbowe dla członków i pracowników Lubelskiego Oddziału PAN (504,65 zł.) oraz ryczałt samochodowy (3.238,46 zł.).

Przyznane w 2006 r. środki Oddział wykorzystał w 100% z przeznaczeniem na działalność merytoryczną oraz obsługę administracyjną (dotyczącą wyłącznie działalności merytorycznej).

V. DODATKOWE ŚRODKI NA DZIAŁALNOŚĆ ODDZIAŁU

1. Działalność wspomagająca badania (DWB) - (Załącznik 5). Realizowana była w oparciu o środki przyznane Oddziałowi PAN w Lublinie przez Prezesa Polskiej Akademii Nauk, Decyzją nr 5/1/DWB-Oddz./2006 z dnia 13 grudnia 2006.

Przyznane środki w wysokości **35.100 zł** zostały wydatkowane na:

- Organizację konferencji „Tradycja i postęp...”, w kwocie 4.000 zł.
- Zakup oprogramowania do składu publikacji, w kwocie 5.100 zł.
- Zadania wydawnicze, w kwocie 26.000 zł.

2. Współpraca z zagranicą Oddziału PAN w Lublinie realizowano w oparciu o środki przyznane przez Prezesa PAN w kwocie 2.000 zł i przeznaczone zostały na pobyt zaproszonych przez Oddział PAN w Lublinie gości z zagranicy (Załącznik 6).

3. Inne pozabudżetowe z opłat konferencyjnych (Załącznik 7).

http://www.pan-ol.lublin.pl/

Strona domowa Zakładki MozillaPL MozillaPL Forum Projekt SeaMonkey

Informacje o Oddziale
 Członkowie Oddziału
 Komisje Oddziału
 Kronika Oddziału
 Konferencje
 Fundacja O.L. PAN - Nauka i Rozwój Lubelszczyzny
 Co, gdzie, kiedy
 Wydawnictwa Oddziału dostęp online!
 PAN, uczelnie, instytuty

Aktualizacja: 2.02.2007

Polska Akademia Nauk
 Oddział w Lublinie

Oddział PAN w Lublinie
 Pałac Czartoryskich, Plac Litewski 2, 20-080 Lublin,
 tel/fax: (48 81) 441 30 00

(edycje siedziby)

e-mail: pan-ol@hektor.umcs.lublin.pl
 redakcja strony: Marek Rozmus & Radek Dolecki

022116
 Broken Free Counter
 VIEW SITE STATS

www.pan-ol.lublin.pl

Załącznik nr1.

SKŁAD OSOBOWY
ODDZIAŁU POLSKIEJ AKADEMII NAUK W LUBLINIE
(stan na dzień 31.12.2006 r.)

Prezydium

Prezes	- Jan Gliński, czł. rzecz. PAN (Wydział V)
Wiceprezes	- Ryszard Waczak, czł. koresp. PAN (Wydział V)
Członek dział V)	- Marian Truszczyński, czł. rzecz. PAN (Wy-

Członkowie

Wydział I Nauk Społecznych	- O. Mieczysław A. Krąpiec, czł. rzecz. PAN - Henryk Chołaj, czł. koresp. PAN
Wydział III Nauk Matematycznych, Fizycznych i Chemicznych	- Jan Kiszyński, czł. koresp. PAN
Wydział V Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych	- Tomasz Brandyk, czł. koresp. PAN - Janusz Haman, czł. rzecz. PAN - Stanisław Nawrocki, czł. rzecz. PAN - Janusz Nowicki, czł. koresp. PAN - Zygmunt Pejsak, czł. koresp. PAN - Franciszek Tomczak, czł. koresp. PAN
Wydział VI Nauk Medycznych	- Tomasz Trojanowski, czł. koresp. PAN

KONFERENCJE NAUKOWE

LP	TEMAT	ZASIĘG	TERMIN I MIEJSCE	ORGANIZATOR	LICZBA WYGŁOSZ. REFERATÓW
1.	Procesy fizyczne w kształtowaniu środowiska i jakości surowców żywnościowych	Krajowa	18-19.05.2006, Lublin	Komitet Agrofizyki Polskiej Akademii Nauk, Oddział PAN w Lublinie , Instytut Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego PAN w Lublinie	23
2.	IX Ogólnopolskie sympozjum chemii plazmy	Krajowa	28-31.05.2006, Gdansk	Komisja I Chemii Plazmy Nisko-temperaturowej O.L. PAN	38
3.	Druga konferencja Komitetu Mikrobiologii PAN nt. „Interakcje bakterii z organizmami wyższymi” (konferencja poświęcona 5-tej rocznicy śmierci prof. Z. Lorkiewicza)	Krajowa	3.06.2006, Lublin	Komitet Mikrobiologii PAN, Komisja III Biotechnologii O.L. PAN , Instytut Mikrobiologii i Biotechnologii UMCS w Lublinie	9
4.	Gospodarka energetyczna – Energia 2006	Międzynarodowa	7-9.06.2006, Ropczyce	Komisja V Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa O.L. PAN , Wyższa Szkoła Inżynierska – Ekonomiczna w Ropczycach, Państwowy Lwowski Uniwersytet Rolniczy w Dublanach, Inżynierska Akademia Ukrainy Oddział w Odessie, Narodowy Uniwersytet Politechniczny w Odessie, Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie	56

5.	Architektura bez granic - II Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Rola architektury sakralnej w kształtowaniu tradycji i krajobrazu kulturowego”	Międzynarodowa	18–19.09.2006, Lublin	Katedra Architektury, Urbanistyki i Planowania Przestrzennego Politechniki Lubelskiej, Komisja XVII Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych O.L. PAN , Lubelskie Towarzystwo Naukowe, Lubelska Okręgowa Izba Architektów, Państwowy Uniwersytet Architektoniczno-Budowlany w Samarze (Rosja), Stowarzyszenie Architektów Polskich O/Lublin	27
6.	II Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa „Problemy diagnostyki, rehabilitacji i rozwoju dziecka niepełnosprawnego”	Krajowa	25–27.09.2006, Lublin	Zakład Genetyki Medycznej Akademii Medycznej w Lublinie, Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie , Polskie Towarzystwo Genetyczne Oddział w Lublinie	14 referatów 201 doniesień ustnych i plakatowych
7.	Pyłek roślin w aeroplanktonie różnych regionów Polski	Krajowa	28–29.09.2006, Lublin	Akademia Rolnicza w Lublinie, Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie , Sekcja Aerobiologiczna Polskiego Towarzystwa Botanicznego	10
8.	Zarządzanie zasobami przyrody na obszarach Natura 2000 w Polsce	Krajowa	6.10.2006, Puławy	Wojewoda Lubelski, Akademia Rolnicza w Lublinie, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa PIB w Puławach, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie, Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie , Komitet „Człowiek i Środowisko” przy Prezydium PAN, Nadleśnictwo Puławy	7

9.	Małe zbiorniki wodne – struktura ekologiczna, miejsce i rola w krajobrazie	Krajowa	6-7.10.2006, Janów Lubelski	Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie , Polskie Towarzystwo Hydrobiologiczne, Akademia Rolnicza w Lublinie, Centrum Ochrony Środowiska UMCS w Lublinie, Instytut Agrofizyki im. B. Dobrzańskiego PAN w Lublinie, Park Krajo- brazowy „Łasy Janowskie”	23 referaty i 21 komuni- katów
10.	Losy zesłańców postyczniowych w Imperium Rosyjskim (w 140. rocznicę polskiego powstania nad Bajkałem 1866 r.)	Krajowa	15-16.11.2006, Lublin	I Katedra Historii Nowożytnej KUL, Komisja XI Historyczna O.L. PAN	26
11.	Tradycja i postęp w nowelizacji prawa sądowego cywilnego	Międzynarodowa	24.11.2006, Lublin	Komisja XIV Prawnicza O.L. PAN , Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II	12

ZESTAWIENIE OPRAWOŃ NAUKOWYCH CZŁONKÓW ODDZIAŁU (publikacje wydane lub przyjęte do druku)

Monografie, syntezy, zbiory studiów:

1. **Brandyk T.**, Oleszczuk R., Szatyłowicz J. Porównanie różnych sposobów określania zapasów wody w glebie torfowo-murszowej użytkowanej łąkowo. *Acta Agrophysica* 8(1): 11–21, 2006.
2. **Brandyk T.**, Lachacz A., Szajdak L. Racjonalne użytkowanie torfowisk w świetle Sympozjum Międzynarodowego Stowarzyszenia Torfowego w Hanowerze (4–6.05.2006). *Wiad. Mel. i Łak.*, XLIX, 4(411): 206–208, 2006 (artykuł informacyjny).
3. **Brandyk T.**, Szajdak L., Szatyłowicz J. (red.) „Właściwości fizyczne i chemiczne gleb organicznych”, Wyd. SGGW, ss. 258, 2006.
4. **Cholaj H.** Przedsiębiorstwo w obliczu światowych megatrendów. [w:] *Organizacja i Ekonomika Przedsiębiorstw*, 2006, 3. Transformujące się Chiny w globalnym świecie z perspektywy polskiej.
5. Floriańczyk B., Osuchowski J., Kaczmarek R., **Trojanowski T.** Metallothionein and magnesium concentration in brain tumors. *Polish J. Environ Stud* 2006, 15, suppl 5a, 33–36.
6. **Gliński J.**, Włodarczyk T. Zdolność Calcaric regosols do wydzielania i pochłaniania tlenku azotu (I) – poster na konferencji pt. „Małe zbiorniki wodne – struktura ekologiczna, miejsce i rola w krajobrazie”. Janów Lubelski, 6–7.10.2006.
7. Gnatowski T., **Brandyk T.**, Szatyłowicz J. Ocena nienasyconej przewodności wodnej utworów torfowych. [W:] *Mat. Konf. „Procesy fizyczne w kształtowaniu środowiska i jakości surowców żywnościowych”*, Lublin 11–12.05.2006, s.: 50–51, 2006 (abstrakt).
8. Gnatowski T., Szatyłowicz J., Szejba D., **Brandyk T.**, Oleszczuk R. Dyfuzyjność termiczna utworu mursowego. [W:] T. Brandyk, L. Szajdak, J. Szatyłowicz (red.) „Właściwości fizyczne i chemiczne gleb organicznych”, Wyd. SGGW, s.: 175–184, 2006.
9. Gnatowski T., Szejba D., Szatyłowicz J., Oleszczuk R., **Brandyk T.**, Sosulski T. Wpływ właściwości fizycznych i chemicznych utworów torfowych z obszaru Doliny Biebrzy na zdolności retencjonowania wody. [W:] T. Brandyk, L. Szajdak, J. Szatyłowicz (red.) „Właściwości fizyczne i chemiczne gleb organicznych”, Wyd. SGGW, s.: 65–74, 2006.
10. Kaczmarek R., **Trojanowski T.** Postępy w chirurgii w 2005 roku. *Neurochirurgia. Medycyna Praktyczna. Chirurgia* 2006, 1(65), 122–124.
11. **Kisyński J.** On Fourier transformations of distribution semigroups. *Journal of Functional Analysis* 242, 440–441, 2007.
12. **Nawrocki St.** Agrofizyka dla doświadczalnictwa rolniczego. Referat wygłoszony podczas konferencji „Procesy fizyczne w kształtowaniu środowiska i jakości surowców żywnościowych”, współorganizowanej przez Komitet Agrofizyki PAN, O.L.PAN i Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie, 11–12.05.2006.

13. **Nawrocki St.** Publikacja w materiałach z konferencji: „Procesy fizyczne w kształtowaniu środowiska i jakości surowców żywnościowych. Wydawca: Komitet Agrofizyki PAN, Instytut Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego PAN, Oddział Lubelski PAN.
14. **Nowicki J.** Rozdział Rolnictwo. [W:] „Program rewitalizacji gospodarczej obszaru Dławy Wisły i Zalewu Wiślanego”, pod red. P. Kowalika; Gdańsk 2006, Phare, s.56–67.
15. **Nowicki J.,** Jastrzębska M., Kostrzewska M. K., Wanic M. Uprawa mieszanek zbożowych w województwie podlaskim. *Fragmenta Agronomica* 3(91), 2006, s. 28–45.
16. **Nowicki J.,** Kostrzewska M. K., Jastrzębska M., Wanic M. Ocena warunków przyrodniczych i zagospodarowanie ziemi w województwie podlaskim za pomocą różnych metod klasyfikacji. *Fragmenta Agronomica* 2(90), 2006, s. 54–71.
17. **Nowicki J.,** Marks M. Gospodarowanie ziemią we współczesnej Europie. *Fragmenta Agronomica* 2(90), 2006, s. 7–15.
18. **Nowicki J.,** Szejnkowski Z. Rozdział: Zmiany struktury upraw rolniczych a zmiany klimatu na obszarze młodogłacjalnym.[W:] „Długookresowe przemiany krajobrazu Polski w wyniku zmian klimatu i użytkowania ziemi”, pod red.: M. Gutry-Koryckiej, A. Kędziory, L. Starkla i L. Ryszkowskiego; Poznań 2006, Global Change, IGPL, s. 79–90.
19. **Nowicki J.,** Wanic M., Jastrzębska M., Kostrzewska M.K. Zjawisko dominacji gatunkowej w fitocenozie owsa siewnego a jego plonowanie. *Acta Agrobotanica (Journal of Polish Botanical Society)*.
20. Nowotka M., **Brandyk T.,** Oleszczuk R. Ocena stanu urządzeń melioracyjnych na obiekcie Niegocin. *Wiad. Mel.i Łąk., XLIX, 4(411): 178–181, 2006.*
21. Oleszczuk R., Gnatowski T., **Brandyk T.,** Szatyłowicz J. Calibration of TDR for moisture content monitoring in moorsh layers. [In:] W. Kotowski, E. Maltby, D. Mirosław-Świątek, T. Okruszko, J. Szatyłowicz (ed.) „Wetlands: modelling, monitoring, management”, Ballkema, p.: 4, 2006.
22. Oleszczuk R., Szatyłowicz J., **Brandyk T.,** Gnatowski T. Analiza procesu kurczenia w charakterystycznych utworach torfowych z doliny Biebrzy. [W:] T. Brandyk, L. Szajdak, J. Szatyłowicz (red.) „Właściwości fizyczne i chemiczne gleb organicznych”, Wyd. SGGW, s.: 157–166, 2006.
23. **Pejsak Z.,** Markowska-Daniel I., Samorek M., **Truszczyński M.** Wykrywanie i ocena właściwości krajowych izolatów *Arcanobacterium pyogenes* wyisobnionych od świń. *Medycyna Wet.* 62 (7), 2006, 781–784 (praca oryginalna).
24. **Pejsak Z., Truszczyński M.** Rozdział p.t. Aujeszky’s Disease (Pseudorabies), 2006, 419–433, „Diseases of Swine”, 9th Edition, edited by Barbara E. Straw, Jeffery J. Zimmerman, Sylvie D’Alaire, Dawid J. Taylor, Blackwell Publishing, Ames, Iowa, USA.
25. **Pejsak Z., Truszczyński M.** Zasady opieki weterynaryjnej nad tuczarniami. *Życie Wet.* 81, (1), 2006, 16–19.
26. **Pejsak Z., Truszczyński M.** Znaczenie badań laboratoryjnych w rozpoznawaniu chorób zakaźnych świń. *Życie Wet.* 81, (2), 2006, 103–108.
27. **Pejsak Z., Truszczyński M.** Konsekwencje zakazu stosowania antybiotykowych stymulatorów wzrostu u świń. *Życie Wet.* 81(4), 2006, 236–239.
28. **Pejsak Z., Truszczyński M.** Nadzór weterynaryjny nad chlewniami produkującymi tuczniaki w cyklu otwartym. *Trzoda chlewna* 4, 2006, 109–114.
29. **Pejsak Z., Truszczyński M.** Przyczyny i konsekwencje wprowadzenia zakazu stosowania antybiotykowych stymulatorów wzrostu u świń oraz możliwości przeciwdziałania negatywnym skutkom ich wycofania. *Życie Wet.* 81(6), 2006, 380–383.

30. **Pejsak Z., Truszczyński M.** Kliniczne i sekcyjne badania diagnostyczne chorób zakaźnych układu oddechowego świń. *Życie Wet.* 81 (10), 2006, 675–677.
31. **Pejsak Z., Truszczyński M.** Schorzenia biegunkowe świń. *Trzoda Chlewna* 11, 2006, 107–110.
32. Szajdak L., Szatyłowicz J., **Brandyk T.** Wybrane właściwości chemiczne utworów torfowych i murszowych. [W:] *Mat. Konf. organizowanej z okazji 60-lecia Wydziału Inżynierii i Kształtowania Środowiska – „Inżynieria i kształtowanie środowiska obszarów nieurbanizowanych – Woda w inżynierii krajobrazu”*, Warszawa 28 czerwca – 1 lipca 2006, s. 123, 2006.
33. Szatyłowicz J., Gnatowski T., Szejba D., Oleszczuk R., **Brandyk T., Kechevarzi C.** Moisture content variability in drained fen soil. [In:] W. Kottowski, E. Maltby, D. Mirosław-Świątek, T. Okruszko, J. Szatyłowicz (ed.) *„Wetlands: modelling, monitoring, management”*, Ballkema, p. 8, 2006.
34. Szatyłowicz J., Szejba D., Gnatowski T., Oleszczuk R., **Brandyk T.** Rozkłady uwilgotnienia i hydrofobowości w profilu gleby torfowo-murszowej. [W:] T. Brandyk, L. Szajdak, J. Szatyłowicz (red.) *„Właściwości fizyczne i chemiczne gleb organicznych”*, Wyd. SGGW, s. 105–112, 2006.
35. Szczepanek D., Kaczmarczyk R., Podkowiński A., Osuchowski J., **Trojanowski T.** Własne doświadczenia w zastosowaniu TachoCombu w operacjach neurochirurgicznych. *Pierwsze Warsztaty „Zastosowanie Tachocombu w Neurochirurgii”*, 2–3.03. 2006, Wisła.
36. **Trojanowski T.** Rozdział Neuronawigacja. Operacje neurochirurgiczne kierowane obrazem. [W:] *Postępy Neuroradiologii*, red. J. Walecki, 2006, wydanie multimedialne, Polska Fundacja Upowszechniania Nauki. Wydział Nauk Medycznych, Warszawa.
37. **Trojanowski T.** Rola operacji w leczeniu glejaków mózgu u dorosłych i dzieci. Konferencja „Postępy w leczeniu glejaków mózgu”, Lublin, 8–10. 12. 2006.
38. **Trojanowski T.** Epidemiologia urazów ośrodkowego układu nerwowego. *IV Mazowieckie Dni Chirurgiczne Jachranka* 1–2. 12. 2007.
39. **Trojanowski T.** Wskazania i kwalifikacja do leczenia operacyjnego pacjentów pourazowych. *IV Mazowieckie Dni Chirurgiczne Jachranka* 1–2. 12. 2007.
40. **Trojanowski T.** Leczenie tętniaków wewnątrzczaszkowych u dzieci. *Bieszczadzkie Dni Neurologiczne* 26–28 maj 2006–07–16.
41. **Trojanowski T.** Leczenie operacyjne złośliwych glejaków mózgu. Konferencja Naukowa PTNCh, Rzeszów, 10.03.2006.
42. **Trojanowski T.,** Markiewicz P., Szajner M., Osuchowski J., Paprota A. Połączenie embolizacji i radiochirurgii w leczeniu naczynek tętniczo-żylnych mózgu. Konferencja Naukowa „Krwotok śródmózgowy i podpajęczynówkowy patogeneza, klinika i leczenie”, Sekcja Chorób Naczyniowych PTN, Komisja Chorób Naczyniowych Komitet Nauk Neurologicznych PAN, Instytut Psychoneurologiczny. 15.12.2006, Warszawa.
43. **Truszczyński M.** Aktualne priorytety w naukach weterynaryjnych. *Nauka* 1, 2006, 139–148.
44. **Truszczyński M., Pejsak Z.** Czynniki chorobotwórczości bakterii a skuteczność szczepionek dla świń. *Medycyna Wet.* 62 (5), 2006, 493–497.
45. **Truszczyński M., Pejsak Z.** Zespół chorobowy układu oddechowego świń. *Życie Wet.* 81 (7), 2006, 447–449.

46. **Truszczyński M., Pejsak Z.** Szczepionki nowej generacji. *Medycyna Wet.* 62 (8), 2006, 855–859.
47. **Truszczyński M., Pejsak Z.** Weterynaryjny nadzór nad zdrowiem w stadach świń. *Życie Wet.* 81 (10), 2006, 655–657.
48. **Truszczyński M., Pejsak Z.** Choroby układu oddechowego świń. *Życie Wet.* 81 (12), 2006, 795–798.
49. **Truszczyński M., Pejsak Z.** Wpływ stosowania u zwierząt antybiotyków na lekooporność bakterii chorobotwórczych dla człowieka. *Medycyna Wet.* 62 (12), 2006, 1339–1343.
50. **Truszczyński M., Wijaszka T.** 74. Sesja Generalna OIE – aspekty naukowe i praktyczne. *Medycyna Wet.* 62 (11), 2006, 1327–1329.
51. **Wijaszka T., Truszczyński M.** Rozważania dotyczące zgody na szczepienia przeciw patogennej influencji ptaków. *Życie Wet.* 81 (3), 2006, 165–167.
52. **Wijaszka T., Truszczyński M.** Nowa lista chorób zgłaszanych do OIE. *Medycyna Wet.* 62 (12), 2006, 1455.

Załącznik nr 4

BUDŻET ODDZIAŁU W ROKU 2006

LP	Klasyfik budżet. §	Rodzaj wydatku	Wykonanie w zł
1.	401	Wynagrodzenia osobowe: w tym działalność merytoryczna: 48.519,45 zł	48.519,45
2.	404, 411, 412, 444	Narzuty na wynagrodzenia: w tym działalność merytoryczna: 17.039, 83 zł	17.039,83
3.	421	Materiały i wyposażenie: w tym działalność merytoryczna: 7.147,31 zł i działalność administracyjna: 12.096,38 zł	19. 243,69
4.	430, 302	Usługi i inne: w tym działalność merytoryczna: 15.416,86 zł i działalność administracyjna: 83.278,06 zł	98.694,92
5.	441, 442	Podróże służbowe krajowe i zagraniczne: w tym działalność merytoryczna: 3.743,11 zł	3.743,11
		RAZEM działalność merytoryczna: 91.866,56 zł RAZEM działalność administracyjna: 95.374,44 zł	OGÓLEM: 187.241

Działalność wspomagająca badania (DWB)

Realizowana była w oparciu o środki przyznane Oddziałowi PAN w Lublinie przez Prezesa Polskiej Akademii Nauk, Decyzją nr 5/1/DWB–Oddz./2006 z dnia 13 grudnia 2006.

Przyznane środki w wysokości **35.100 zł** zostały wydatkowane na:

1. Organizację konferencji „Tradycja i postęp...”, w kwocie 4.000 zł.
2. Zakup oprogramowania do składu publikacji, w kwocie 5.100 zł.
3. Zadania wydawnicze, w kwocie 26.000 zł.

Ad. 1.

Konferencja „Tradycja i postęp w nowelizacji prawa sądowego cywilnego”, pod patronatem Profesora Nicola Picardi (Prokuratora Generalnego Państwa Watykań) zorganizowana została przez Komisję Prawniczą Oddziału PAN w Lublinie 24.XI.2006. Uczestniczyło ok. 50 osób.

Stabilność prawa w swojej ciągłości, zmieniana wprowadzanymi nowelizacjami niweczy wartości stabilności. Temat ten był przedmiotem wielu konferencji i sympozjów z udziałem najwybitniejszych naukowców (Guseppe Tarzia i inni). Stał się szczególnie aktualny dzisiaj (porównaj Stanisław Gołąb „Przekleństwa nowelizacji” – 1938), jako najbardziej palący problem, wymagający odpowiedzi na pytanie czy nowelizacja prowadzi do jurydycznego postępu, czy też nie. Udział wybitnych specjalistów w konferencji, w tym gości zagranicznych, podkreśla znaczenie proponowanej problematyki. Oto referaty wygłoszone podczas konferencji:

- prof. M. Sawczuk (UMCS w Lublinie), Laudatio o Prof. N. Picardim;
- prof. D. Dudek (KUL) – Tradycja i postęp w nowelizacji prawa sądowego w świetle Konstytucji;
- dr J. Mojak (UMCS) – Tradycja i postęp w nowelizacji prawa papierów wartościowych;
- prof. A. Cojuhari (Universitatea de Stat din Moldova) – Tradycja i postęp w nowelizacji prawa sądowego w prawie mołdawskim;
- prof. P. Pogonowski (KUL) – Tradycja i postęp w nowelizacji prawa sądowego cywilnego według postulatów ze Zjazdu Katedr Postępowania Cywilnego w Zakopanem;
- prof. T. Bojarski (UMCS) – Tradycja i postęp w nowelizacji prawa karnego – od Makarewicza do statutu nascendi;
- prof. S. Fursa, (Kijów) – Tradycja i rozwój prawa sądowego cywilnego na Ukrainie;
- dr W. Graliński (UMCS) – Tradycja i postęp w instytucji Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej;

- dr K. Flaga – Gieruszyńska (Uniwersytet Szczeciński) – Tradycja i postępowanie w prawie upadłościowym;
- prof. M. Sawczuk (UMCS) – Tradycja i postępowanie w nowelizacji prawa cywilnego na Zjazdach Katedr Prawa Cywilnego.

Na potrzeby Konferencji wydatkowana została kwota 4.000 zł, na którą składa się:

– Honoraria za wygłoszone referaty	1.790 zł
5 × 358 zł = 1.790 zł	
– Diety	
3 osoby × 3 diety × 90 zł/dzień = 810 zł	810 zł
– Wynajęcie sali	300 zł
– Uroczysta kolacja	1.100 zł

Ad. 2.

Zakup oprogramowania *Adobe Creative Suite 2 Premium PC* do składu publikacji pozwala obniżyć koszty wydawanych publikacji, w tym „Biuletynu Informacyjnego Oddziału PAN w Lublinie” (rocznik), materiałów konferencyjnych oraz streszczeń prac, które wydawane są w czasopiśmie „TEKA Komisji Oddziału PAN w Lublinie” (roczniki), materiałów promujących Oddział, m.in. „Informatora o placówkach naukowych Lubelszczyzny” (rocznik).

Ad. 3.

Lp	Rodzaj wydatku (tytuł publikacji)	Wykonanie w zł
	„Biuletyn Informacyjny nr 11/2006 Oddziału PAN w Lublinie”	3.006 ^{*1}
	„TEKA Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego O.L.PAN” t. 3, oraz „Streszczeń prac”, jako materiałów konferencyjnych	5.913 ^{*2}
	„TEKA Komisji Historycznej O.L.PAN”, tom 3.	7.081 ^{*3}
	„TEKA Komisji Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych O.L.PAN” tom 2.	4.000 ^{*4}
	„TEKA Komisji Politologii i Stosunków Międzynarodowych O.L.PAN” tom 1.	3.000 ^{*5}
	Monografia „Zalew Zemborzycki. Struktura ekologiczna, antropogeniczne zagrożenia i ochrona” S. Radwan	3.000 ^{*6}
	Monografia „Fundamentals of Metal–Metal Adhesive Joint Design” J. Kuczmaszewski	0.000 ^{*7}
	RAZEM	26.000 zł

Współfinansowanie:

- ^{*1} Całkowity koszt publikacji wynosi 6.300 zł, w tym:
 - 3.006 zł z DWB
 - 3.294 zł z budżetu O.L.PAN
- ^{*2} Całkowity koszt publikacji wynosi 10.913 zł, w tym:
 - 5.913 zł z DWB
 - 5.000 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie
- ^{*3} Całkowity koszt publikacji wynosi 10.281 zł, w tym:
 - 7.081 zł z DWB
 - 3.200 zł z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II
- ^{*4} Całkowity koszt publikacji wynosi 8.914 zł, w tym:
 - 4.000 zł z DWB
 - 4.914 zł z Politechniki Lubelskiej
- ^{*5} Całkowity koszt publikacji wynosi 10.840 zł, w tym:
 - 3.000 zł z DWB
 - 7.840 zł z Uniwersytetu Marii Curie–Skłodowskiej w Lublinie
- ^{*6} Całkowity koszt publikacji wynosi 6.000 zł, w tym:
 - 3.000 zł z DWB
 - 3.000 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie
- ^{*7} Całkowity koszt publikacji pokryła Politechnika Lubelska.

Załącznik 6

Współpraca z zagranicą

Współpraca z zagranicą Oddziału PAN w Lublinie realizowano w oparciu o środki przyznane przez Prezesa PAN w kwocie **2.000 zł** na przyjazdy gości z zagranicy. Środki te zostały rozdysponowane przez Komisję Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych Oddziału PAN w Lublinie, która zorganizowała II Międzynarodową Konferencję z cyklu „Architektura bez granic”.

Oto nazwiska zagranicznych gości, którzy wygłosili referaty podczas Konferencji:

- dr hab. Olga Mykhaylyshyn (Ukraina) „Sacral Volyn Architecture in 1921 – 1939: Confrontation or Contamination?”;
- dr hab. Bo Larsson (Szwecja) „Multi-ethnic Cultural Heritage and Urban Environment in West Ukraine and Moldova – a Challenge for Urban Planning?”;
- dr hab. Tatiana Wladimirovna Baranova (Rosja) „Synthetic image of orthodox architecture in the middle Volga region?”;
- dr hab. Rostysław Hnidéc (Ukraina) „Ukraińska architektura cerkiewna jako czynnik formowania przestrzeni sakralnej?”;

- dr hab. Svetlana Malysheva (Ukraina) „Silhouette forming role of temples in city composition structure”;
 - dr hab. Kostiantyn Prysiaznyj (Ukraina) „Dzikię pola – przestrzeń sakralna”.
- Poniesione przez Oddział koszty dotyczą: dojazdu na konferencję, noclegu i diet.

1. Nota Księgowa nr 18/2006 z 7.12.2006 r.:

830 zł – koszty pobytu w Polsce B. Larssona (2 diety po 90 zł/dzień = 180 zł oraz dojazd – 650 zł).

2. Nota Księgowa nr 19/2006 z 7.12.2006 r.:

1.170 zł – koszty pobytu w Polsce: O. Mykhaylyshyn, T.W. Baranova, R. Hnidec, S. Malysheva, K. Prysiaznyj (2 diety po 90 zł/dzień dla 5 gości = 900 zł. oraz noclegu – 270 zł).

RAZEM (poz. 1+2): **2.000 zł.**

Załącznik 7

Inne pozabudżetowe

Pochodzą z opłat konferencyjnych z przeznaczeniem na zorganizowanie konferencji, w tym:

- cyklicznej konferencji „Małe zbiorniki wodne – struktura ekologiczna, miejsce i rola w krajobrazie”, zorganizowanej przez Komisję Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego Oddziału PAN w Lublinie (odbyła się w październiku 2006 r.), w wysokości 16.798,80 zł w tym:

organizacja konferencji:

- wynagrodzenia bezosobowe z narzutami (5.582,48 zł)
- materiały (65,16 zł)
- usługi (10.663,00 zł)
- delegacje (488,16 zł)

oraz wydanie „TEKI Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego O.L.PAN” t. 3 i materiałów konferencyjnych – (Załącznik 1, p.3);

- cyklicznej konferencji (co 2 lata) – „MOTROL’2007” na Ukrainie zaplanowanej na wrzesień 2007 r., organizowanej przez Komisję V Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa Oddziału PAN w Lublinie, zebrano w 2006 r. środki w wysokości 6.900 zł.

Załącznik nr 8

LICZBOWE ZESTAWIENIE DZIAŁALNOŚCI ODDZIAŁU W ROKU 2006

RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	ILOŚĆ
Zgromadzenia Ogólne Oddziału PAN w Lublinie	2
Posiedzenia Prezydium Oddziału	2
Realizowane przez członków O.L. PAN zadania badawcze	24
Integracyjne posiedzenia naukowe	23
Konferencje naukowe	
krajowe	8
międzynarodowe	3
Publikacje członków O.L. PAN	52
Pozycje wydawnicze Oddziału lub pod patronatem	8

Jan Gliński, Marek Rozmus

*Prof. dr hab. Jan Gliński jest Prezesem Oddziału PAN w Lublinie.
Mgr inż. Marek Rozmus jest Sekretarzem Oddziału PAN w Lublinie.*

Wschodni Trójkąt Innowacji i Wiedzy

/Lublin-Kielce-Rzeszów/ – /edukacja-badania-gospodarka/

W siedzibie i z inicjatywy Oddziału PAN w Lublinie miało miejsce integracyjne spotkanie świata nauki i władz regionalnych województw: lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego, poświęcone „Wschodniemu Trójkątowi Innowacji i Wiedzy”. Władze 20 uczelni i instytutów naukowych, przy poparciu przedstawicieli władz lokalnych, podpisali porozumienie o współpracy mającej na celu ułatwienie pozyskiwania unijnych i międzynarodowych środków finansowych, integrację badań naukowych prowadzonych w różnych ośrodkach oraz ułatwienie przepływu wiedzy i pogłębienie współpracy między ośrodkami naukowo-badawczymi, a przedsiębiorstwami.

W gospodarce XXI wieku wiedza jest najcenniejszym zasobem, który decyduje o rozwoju gospodarki.

Największy potencjał dla takiego profilu rozwoju gospodarczego mają kraje i regiony, w których istnieją silne jednostki naukowo-badawcze zdolne do generowania nowej wiedzy i technologii, silne zaplecze gospodarcze zdolne do absorpcji i komercyjnego wykorzystania tej wiedzy oraz odpowiednie środki na finansowanie badań. Jednakże czynnikiem decydującym o sukcesie jest wytworzenie sprawnych mechanizmów współpracy i przepływu wiedzy pomiędzy głównymi podmiotami życia społeczno-gospodarczego. Istotne są zarówno powiązania formalne bazujące na istniejących instytucjach (uniwersytetach, inkubatorach i parkach technologicznych, centrach transferu technologii itp.), jak i nieformalne, uzależnione w dużym stopniu od istniejącego kapitału społecznego, komunikacji i mobilności na rynku pracy.

Przykłady takie jak Dolina Krzemowa w USA, brytyjskie Cambridge czy region Emilia Romagna we Włoszech dowodzą, iż niektóre regiony rozwijają się dynamiczniej niż inne. Lokalizacje, w których mechanizmy przepływu wiedzy i informacji, umiejętnego łączenia zasobów działają sprawnie oraz charakteryzujące się występowaniem kapitału społecznego sprzyjającego partnerstwu i zaufaniu, ale także przedsiębiorczości i podejmowaniu ryzyka, osiągają przewagę nad innymi. Ponieważ duża część z tych czynników jest określana i może być z powodzeniem kształtowana na szczeblu lokalnym bądź regionalnym, ten właśnie poziom wydaje się najodpowiedniejszy dla budowania strategii rozwoju innowacyjnej gospodarki.

Na wyższym poziomie, programem który ma stymulować rozwój konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy w UE jest Strategia Lizbońska, Jej głównym celem w tym zakresie jest zwiększenie łącznych wydatków na B+R do 3% PKB w roku

2010 i budowa Europejskiej Przestrzeni Badawczej oraz realizacja takich inicjatyw, jak „Plan działania dla badań”, „Plan działania dla innowacji”, czy „Inicjatywa dla wzrostu”.

Regiony Unii Europejskiej, w liczbie 254, mają do odegrania kluczową rolę w nowym partnerstwie na rzecz rozwoju i zatrudnienia.

Regiony Europy mają bogate doświadczenie we wspieraniu starań o bardziej konkurencyjną gospodarkę. Z pomocą Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności UE, regiony już podejmują działania zmierzające do wdrożenia głównych aspektów Agendy Lizbońskiej. Ten wysiłek musi być kontynuowany w przyszłości, i właśnie to mając na uwadze, Komisja przedstawiła w roku 2004 propozycję reformy polityki regionalnej i spójności na lata 2007-2013.

W przyszłości, należy bardziej skoncentrować się na działaniach, na rzecz rozwoju i zatrudnienia. Większe zaangażowanie w rozwój i realizację tej strategii ze strony regionów oznacza lepsze wyniki gospodarki UE jako całości. W tym względzie, Strategii Lizbońskiej potrzebne są regiony, w takim samym stopniu, jak regionom potrzebna jest Strategia Lizbońska.

Alokacja europejskich funduszy strukturalnych jest ukierunkowana na realizację projektów dotyczących zatrudnienia, informacji, infrastruktury technologicznej, badań naukowych, zasobów ludzkich, rozwoju przedsiębiorstw, społecznej integracji i stałego wzrostu.

Inicjatywa o nazwie „Regions for Knowledge” (KnowREG) podjęta została przez Parlament Europejski. W konkursie ogłoszonym 1 sierpnia 2003 wyłoniono 14 projektów. Celem konkursu jest zmobilizowanie regionalnych działaczy do zaprojektowania i ukształtowania modeli regionalnego rozwoju wiedzy. Modele służą popieraniu zaangażowania uniwersytetów w lokalną gospodarkę i rozwijaniu wytycznych dla ścieżek rozwoju technologii, jak również zwiększaniu świadomości. Projekty pomogą ulepszyć strategie badań regionalnych i innowacji oraz partnerstwo prywatno-publiczne w regionie – powiązania pomiędzy badaczami, firmami i instytucjami finansowymi oraz połączenie w sieci innowatorów technologicznych poprzez regiony europejskie. Politycy unijni dostrzegają w nowej inicjatywie szansę na podkreślenie wagi regionów we wspólnym europejskim dążeniu do zmniejszenia przepaści pomiędzy innymi regionami świata a Europą, w inwestowaniu w badania i wykorzystywaniu wiedzy (deklaracja Lizbońska).

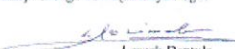
Nawet w erze Internetu regiony pozostają istotnym czynnikiem sprzyjającym intelektualnym, komercyjnym i finansowym wymianom decydującym o procesie innowacyjnym. Obszary regionalne poprzez tworzenie bazy grup produkcyjnych związanych z B+R i innowacjami jawią się jako dynamiczni uczestnicy. Obszary takie nazywamy klastrami i dzisiaj uważane są one za „lokomotywy” rozwoju regionalnego.

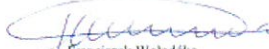
DEKLARACJA POPARCIA

Konsolidacja w południowo-wschodniej Polsce silnego ośrodka wiedzy i innowacji pozwoli kompleksowo rozwijać i wykorzystywać wspólny potencjał badawczo-rozwojowy regionów, zwłaszcza poprzez skuteczne aplikowanie o środki finansowe dostępne z funduszy i programów Unii Europejskiej oraz innych źródeł międzynarodowych.

Mając to na uwadze, pragniemy niniejszym wyrazić całkowite poparcie dla inicjatywy Wschodniego Trójkąta Innowacji i Wiedzy. Jednocześnie deklarujemy wsparcie dla tej idei w zakresie wszelkich ustawowo przyznanych kompetencji władz samorządowych i rządowych województwa lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego.

Edward Wojtas
Marszałek Województwa
Lubelskiego

Leszek Deptuła
Marszałek Województwa Podkarpackiego

Franciszek Wołodźko
Marszałek Województwa Świętokrzyskiego

Ewa Draus
Wojewoda Podkarpacki

Grzegorz Banas
Wojewoda Świętokrzyski

POROZUMIENIE O WSPÓLPRACY

1. Stronami niniejszego Porozumienia są:

1. Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie reprezentowana przez prof. J. Glińskiego Prezesa Oddziału
2. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej reprezentowany przez prof. W. Kamińskiego Rektora UMCS
3. Katolicki Uniwersytet Lubelski reprezentowany przez ks. prof. Stanisława Wilka Rektora KUL
4. Europejskie Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów reprezentowane przez ks. prof. M. Kalinowskiego Przewodniczącego Konwentu EKPIU
5. Akademia Medyczna w Lublinie reprezentowana przez prof. A. Książkę Rektora AM
6. Akademia Rolnicza w Lublinie reprezentowana przez prof. Z. Targońskiego Rektora AR
7. Politechnika Lubelska reprezentowana przez prof. J. Kuczmazewskiego Rektora PL
8. Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych w Dęblinie reprezentowana przez gen. bryg. pil. R. Hacia Komendanta Szkoły
9. Uniwersytet Rzeszowski reprezentowany przez prof. W. Bonusiaka Rektora UR
10. Politechnika Rzeszowska reprezentowana przez prof. A. Sobkowiaka Rektora PR
11. Akademia Świętokrzyska reprezentowana przez prof. R. Renc Rektora AS
12. Politechnika Świętokrzyska reprezentowana przez prof. W. Trąmpczyńskiego Rektora PŚ
13. Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji reprezentowana przez prof. W. Sitkę Rektora WSPA
14. Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie reprezentowana przez prof. T. Pomiankę Rektora WSIiZ
15. Wyższa Szkoła Handlowa im. B. Markowskiego w Kielcach reprezentowana przez prof. J. Waluszewskiego Rektora WSH
16. Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie reprezentowany przez prof. J. Horabikę Dyrektora IA PAN
17. Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach reprezentowany przez prof. S. Kukulę Dyrektora IUNG
18. Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach reprezentowany przez doc. dr hab. T. Wójcicką Dyrektora PIWet
19. Instytut Medycyny Wsi w Lublinie reprezentowany przez prof. L. Wdowiaka Dyrektora IMW
20. Instytut Nawozów Sztucznych w Puławach reprezentowany przez prof. B. Skowrońskiego Dyrektora INS

2. Strony zobowiązują się w ramach zawiązywanej niniejszym inicjatywy Wschodni Trójkąt Innowacji i Wiedzy, zwanej dalej „WTIW”, do kompleksowego współdziałania, opartego w szczególności na:

- współpracy badawczo-rozwojowej wspomagającej wzrost innowacyjności gospodarki
- ubieganiu się o środki finansowe pochodzące z programów krajowych i międzynarodowych, zwłaszcza w ramach Programów Operacyjnych "Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013" oraz „Innowacyjna Gospodarka 2007-2013”
- tworzeniu wspólnej infrastruktury badawczo-rozwojowej i jej efektywnemu wykorzystaniu
- współpracy z przemysłem, w tym skupionej na wdrażaniu i upowszechnianiu nowych technologii
- organizowaniu wspólnych inicjatyw badawczo-rozwojowych, targów naukowych, konferencji, itp.
- realizacji innych uzgodnionych przedsięwzięć

3. Szczegółowo uregulowania dotyczące współpracy będą każdorazowo opracowywane i dostosowane do charakteru podejmowanych przedsięwzięć i projektów.

4. Porozumienie może zostać zmienione w formie aneksu, w szczególności poszerzone o nowych partnerów, poszerzone o nowe obszary współdziałania.

5. Umowa zawarta jest na czas nieoznaczony. Porozumienie może być wypowiedziane przez każdą ze Stron i w takim wypadku traci moc względem Strony wypowiadającej po upływie 6 miesięcy od dnia wypowiedzenia.

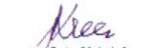
6. Porozumienie wchodzi w życie z chwilą podpisania przez wszystkie Strony.

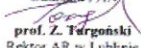

prof. J. Gliński
Prezes Lubelskiego
Oddziału PAN

prof. W. Kamiński
Rektor UMCS

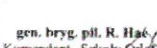

ks. prof. Stanisław Wilk
Rektor KUL

ks. prof. M. Kalinowski
Przewodniczący Konwentu
EKPIU

prof. A. Książek
Rektor AM w Lublinie

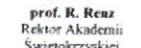

prof. Z. Targoński
Rektor AR w Lublinie

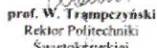

prof. J. Kuczmazewski
Rektor
Politechniki Lubelskiej

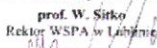

gen. bryg. pil. R. Hacia
Komendant „Szkoły Oficerów
w Dęblinie”
pl. al. kad. inc. Harab. Rzeszowski

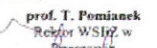

prof. W. Bonusiak
Rektor Uniwersytetu
Rzeszowskiego

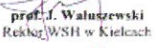

prof. A. Sobkowiak
Rektor Politechniki
Rzeszowskiej

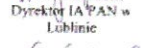

prof. R. Renc
Rektor Akademii
Świętokrzyskiej

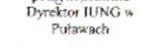

prof. W. Trąmpczyński
Rektor Politechniki
Świętokrzyskiej

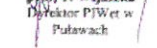

prof. W. Sitko
Rektor WSPA w Lublinie

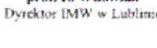

prof. T. Pomianek
Rektor WSIiZ w
Rzeszowie

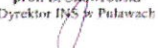

prof. J. Waluszewski
Rektor WSH w Kielcach

prof. J. Horabik
Dyrektor IA PAN w
Lublinie

prof. S. Kukula
Dyrektor IUNG w
Puławach

prof. T. Wójcicka
Dyrektor PIWet w
Puławach

prof. L. Wdowiak
Dyrektor IMW w Lublinie

prof. B. Skowroński
Dyrektor INS w Puławach

Lublin, 6 listopada 2006

Deklaracja Poparcia

Konsolidacja w południowo-wschodniej Polsce silnego ośrodka wiedzy i innowacji pozwoli kompleksowo rozwijać i wykorzystywać wspólny potencjał badawczo-rozwojowy regionów, zwłaszcza poprzez skuteczne aplikowanie o środki finansowe dostępne z funduszy i programów Unii Europejskiej oraz innych źródeł międzynarodowych.

Mając to na uwadze, pragniemy niejszym wyrazić całkowite poparcie dla inicjatywy Wschodniego Trójkąta Innowacji i Wiedzy.

Jednocześnie deklarujemy wsparcie dla tej idei w zakresie wszelkich ustawowo przyznanych kompetencji władz samorządowych i rządowych województwa lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego.

1. Stronami niniejszego Porozumienia są:

1. Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie reprezentowana przez prof. J. Glinńskiego-Prezesa Oddziału;
2. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej reprezentowany przez prof. W. Kamińskiego Rektora UMCS;
3. Katolicki Uniwersytet Lubelski reprezentowany przez ks. prof. S. Wilka Rektora KUL;
4. Europejskie Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów reprezentowane przez ks. prof. M. Kalinowskiego Przewodniczącego Konwentu EKPIUU;
5. Akademia Medyczna w Lublinie reprezentowana przez prof. A. Książka Rektora AM;
6. Akademia Rolnicza w Lublinie reprezentowana przez prof. Z. Targońskiego Rektora AR;
7. Politechnika Lubelska reprezentowana przez prof. J. Kuczmaszewskiego Rektora PL;
8. Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych w Dęblinie reprezentowana przez gen. bryg. pil. R. Hacia Komendanta Szkoły;
9. Uniwersytet Rzeszowski reprezentowany przez prof. W. Bonusiaka Rektora UR
10. Politechnika Rzeszowska reprezentowana przez prof. A. Sobkowiaka Rektora PR;
11. Akademia Świętokrzyska reprezentowana przez prof. R. Renz Rektora AŚ
12. Politechnika Świętokrzyska reprezentowana przez prof. W. Trąmpczyńskiego Rektora PŚ
13. Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji reprezentowana przez prof. W. Sitkę Rektora WSPA;
14. Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie reprezentowana przez prof. T. Pomianka Rektora WSiIZ;
15. Wyższa Szkoła Handlowa im. B. Markowskiego w Kielcach reprezentowana przez prof. J. Waluszewskiego Rektora WSH;
16. Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie reprezentowany przez prof. J. Horabika Dyrektora IA PAN;
17. Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach reprezentowany przez prof. S. Kukułę Dyrektora IUNG;
18. Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach reprezentowany przez doc. dr hab. T. Wijaszkę Dyrektora PIWet;

19. Instytut Medycyny Wsi w Lublinie reprezentowany przez. prof. L. Wdowiaka Dyrektora IMW;
 20. Instytut Nawozów Sztucznych w Puławach reprezentowany przez prof. B. Skowrońskiego Dyrektora INS.
2. Strony zobowiązują się w ramach zawiązywanej niniejszym inicjatywy Wschodni Trójkąt Innowacji i Wiedzy, zwanej dalej „WTliW”, do kompleksowego współdziałania, opartego w szczególności na:
- współpracy badawczo rozwojowej, wspomagającej wzrost innowacyjności gospodarki;
 - ubieganiu się o środki finansowe pochodzące z programów krajowych i międzynarodowych, zwłaszcza w ramach Programów Operacyjnych „Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013” oraz „Innowacyjna Gospodarka 2007-2013”;
 - tworzeniu wspólnej infrastruktury badawczo rozwojowej i jej efektywnemu wykorzystaniu;
 - współpracy z przemysłem, w tym skupionej na wdrażaniu i upowszechnianiu nowych technologii;
 - organizowaniu wspólnych inicjatyw badawczo rozwojowych, targów naukowych, konferencji, itp.;
 - realizacji innych uzgodnionych przedsięwzięć.
3. Szczegółowe uregulowania dotyczące współpracy będą każdorazowo opracowywane i dostosowane do charakteru podejmowanych przedsięwzięć i projektów.
4. Porozumienie może zostać zmienione w formie aneksu, w szczególności poszerzone o nowych partnerów, poszerzone o nowe obszary współdziałania.
5. Umowa zawarta jest na czas nieoznaczony. Porozumienie może być wypowiedziane przez każdą ze Stron i w takim wypadku traci moc względem Strony wypowiedzającej po upływie 6 miesięcy od dnia wypowiedzenia.
6. Porozumienie wchodzi w życie z chwilą podpisania przez wszystkie Strony.

Opracowanie: **Redakcja**

KONTAKTY ODDZIAŁU Z ZAGRANICĄ

Nauka i edukacja w Japonii

Wywiad z prof. Shin-ichi Aouki z Uniwersytetu Sojo w Kumamoto, Japonia

Urodził się Pan i kształcił w Tokio, jednakże zdecydował się Pan na przenosiny do Uniwersytetu Sojo w Kumamoto, na wyspie Kiusiu. Jaki był powód tej decyzji?

Mój przełożony pracuje w Kumamoto i poprosił mnie, ażebym przeniósł się na jego uczelnię. W tym czasie pracowałem na odległych przedmieściach Tokio (100 km), a do Kumamoto było około 1000 km - tak duży dystans uniemożliwia współpracę.

Powodem, dla którego zadałem to pytanie jest fakt, iż w Polsce wiele prowadzonych badań skoncentrowanych jest w Warszawie i innych największych centrach. Czy w Japonii jest podobnie?

Główne japońskie uczelnie techniczne są równomiernie rozłożone na terytorium kraju od północy po południe. Jedną z nich to Uniwersytet Hokkaido, drugi to Uniwersytet Techniczny w Tokio, i wreszcie Uniwersytet Kiusiu, ale badania nie są skoncentrowane wyłącznie w Tokio.

Czy Uniwersytet Sojo, na który się Pan przeniósł, to instytucja prywatna?

Tak.

Jaka część japońskich uniwersytetów jest prywatna?

Nie jestem pewien dokładnej liczby, ale uniwersytetów państwowych jest około 60, a w prywatnych rękach – ponad 300.

Kto finansuje uczelnie prywatne?

Opłaty studenckie oraz częściowo japoński rząd.

Czy ich właścicielami są przedsiębiorstwa czy fundacje?

Głównie fundacje.

A kto finansuje badania? Czy fundusze na badania pochodzą od przedsiębiorstw prywatnych czy państwa?

Zwykle składam podania w wielu fundacjach i firmach prywatnych, jak również w instytucjach państwowych. Bardzo trudno jest jednak otrzymać fundusze publiczne. Na czołowych uniwersytetach, takich jak Uniwersytet Kiusiu, dużo łatwiej jest otrzymać fundusze państwowe, ponieważ pracują tu bardzo wpływowi członkowie głównych komitetów badań, w przeciwieństwie do uczelni prywatnych.

Jak taki system finansowania, gdzie pieniądze pochodzą głównie od prywatnych fundacji i firm, wpływa na badania? Czy dotyczą one głównie wykorzystania określonych rozwiązań stosowanych, czy prowadzi się także badania podstawowe, dotyczące wiedzy ogólnej i teorii?

W Japonii Trudno jest otrzymać środki na badania teoretyczne i ogólne. Łatwiej jest otrzymać fundusze na badania, które są zbieżne z zainteresowaniami jakiejś firmy, zajmującej się, np. technologią cienkich warstw „thin film technology”. Myślę, że

fizyka podstawowa i badania teoretyczne są bardzo ważne, ale nikt nie chce takich badań finansować.

Nawet państwo?

Tak. Ze względu na silną konkurencję na polu technologii ze strony Korei, Tajwanu i USA, nasz rząd koncentruje wysiłki na zastosowaniach rozwiniętych technologii.

Spędził Pan również trochę czasu w Europie, pracując w Królewskim Instytucie Technologii w Szwecji.

15 miesięcy. W tym okresie zajmowałem się zastosowaniami magnetycznych cienkich warstw „magnetic thin films”, które mogą być stosowane w telefonach komórkowych, źródłach zasilania i bateriach.

W oparciu o swój pobyt w Europie, czy zaobserwował Pan jakieś różnice pomiędzy japońskim i europejskim systemem badań i edukacji?

Jest wiele różnic pomiędzy systemami kształcenia w Europie Zachodniej i Japonii. Jedną z różnic jest opłata za studia, która w Europie jest niska, zaś w Japonii bardzo wysoka.

Które z rozwiązań uważa Pan za bardziej korzystne? Polska obecnie ma ten dylemat.

Trudno jest udzielić odpowiedzi na to pytanie. W Japonii będzie wprowadzany na niektórych uczelniach nowy system, zwalnający niektórych studentów z opłaty za studia i stwarzający możliwość prowadzenia badań. Obecnie jednak muszą oni ponosić duże koszty, co jest uciążliwe.

Istnieje jednak chyba system stypendiów?

Tak, to trochę pomaga, ale tylko mała część studentów z niego korzysta.

Jak Pan postrzega badania prowadzone w Polsce?

Polscy badacze mają szeroką wiedzę z dziedziny technologii plazmy „a very good sense of plasma technology”. W Japonii wielu uczonych przerwało badania nad plazmą ze względu na postawę przedsiębiorstw, które niechętnie dzielą się swymi technologiami z innymi badaczami, uczelniami czy jednostkami badawczymi. Dlatego też prowadzi się mało badań w tej dziedzinie. Gdybym natomiast chciał promować lub prezentować jakiś dobry system lub teorię, to przedsiębiorstwa nie byłyby zainteresowane wynikami, ponieważ koncentrują się głównie na uzyskaniu wyłącznego patentu i utrzymywaniu badań w tajemnicy.

Mówi się często, że japońscy naukowcy przenoszą się do Stanów Zjednoczonych ponieważ przeszkadza im ścisła hierarchia i nacisk na osiągnięcia zespołów w macierzystych uczelniach. Jaka jest swoboda działania badacza w Japonii?

Sytuacja w USA i Japonii jest zupełnie różna. W Japonii pracownik jest zatrudniany na określonym stanowisku, aż do osiągnięcia wieku emerytalnego i osoba ta pozostaje na danej uczelni przez cały okres swej naukowej kariery. W Stanach Zjednoczonych posada głównego, naczelnego profesora jest przydzielana tylko na okres 4 do 5 lat, jest to kontrakt, często tworzone są też nowe stanowiska. Jest to moim zdaniem bardzo dobre rozwiązanie. Japońscy profesorowie są często zatrudniani na

uczelniami amerykańskimi i jest to również korzystne zjawisko, sprzyjające pożądanej wymianie i zmianom.

Dziękuję za rozmowę.

Wywiad przeprowadził i przetłumaczył

mgr Radosław Dolecki

Prof. Shin-ichi Aoqui z Sojo University w Kumamoto, Japonia przedstawił wykład nt. „O bezobrazowej optyce pozwalającej uzyskiwać bardzo wysokie temperatury w urządzeniach do chemicznego osadzania warstw z fazy gazowej”, podczas posiedzenia Komisji Chemii Plazmy Niskotemperaturowej Oddziału PAN w Lublinie.

**KONTAKTY ODDZIAŁU
Z ZAGRANICĄ****Przyczynek do zrozumienia życia społecznego, wartości kulturowe odsłaniane
poprzez śmierć i umieranie**

Wykład zaprezentowany w Oddziale PAN w Lublinie przez James R. Bruce, podczas posiedzenia Komisji Chemii Plazmy Niskotemperaturowej 7 lutego, 2007 r.

Po pierwsze chciałbym podziękować Oddziałowi Polskiej Akademii Nauk w Lublinie za zaproszenie i umożliwienie wygłoszenia wykładu. Cieszy mnie, że mogę zaprezentować jeden z moich ulubionych tematów, a mianowicie w jaki sposób śmierć i umieranie powiązane są z życiem społecznym i kulturą.

Kiedy 30 lat temu rozpoczynałem w Stanach Zjednoczonych pracę jako wykładowca socjologii niewiele przedmiotów wykładanych na uniwersytetach czy też podręczników, odnosiło się do problematyki umierania. Pewien przełom nastąpił w 1955 r., kiedy to Brytyjski antropolog Geoffrey Gorer zaliczył tematykę śmierci oraz pornografii do tematów tabu. Stany Zjednoczone zaczęto opisywać jako kraj kultury „zaprzeczającej śmierci” (Aries). Okres następny był czasem wielu zmian w podejściu do problematyki umierania. I tak w 1963 r. Jessica Mitford opublikowała znaczącą pozycję zatytułowaną „Amerykańską drogą do śmierci”. Następnie Elizabeth Kubler-Ross zaproponowała reformy w opiece medycznej, dotyczące opieki nad pacjentami nieuleczalnie chorymi oraz przedstawiała programy organizowania hospicjów w Wielkiej Brytanii i w Stanach Zjednoczonych. Bardzo ważnym czynnikiem było wyemitowanie w Stanach Zjednoczonych programów telewizyjnych, takich jak „Śmierć jak ja”, „Sześć stóp pod”, czy też filmów fabularnych o tematyce kryminalnej, takich jak „CSI”. Rzeczą normalną stawało się planowanie pogrzebów, a nawet włączanie tematu pogrzebu w potoczne rozmowy. Wprowadzono setki przedmiotów w programach studiów oraz opublikowano tysiące publikacji, dotyczących tematu śmierci i temat ten stał się obecny życiu społecznym współczesnych Stanów Zjednoczonych. Uważam ten stan za dobry i pozytywny. Jednak jestem trochę zaniepokojony, że popularyzowanie śmierci, jako rozrywki czy widowiska może odbić się na naszym sposobie myślenia, w wyniku czego śmierć jako zjawisko straci na swej powadze i niepowtarzalności.

Uważam, że pogłębianie wiedzy o śmierci może poprawić jakość naszego życia i będzie to głównym tematem mojego wystąpienia. Jestem również przekonany, że umieranie będzie zawsze ważnym zagadnieniem dla żyjących. Uważam, że wysiłki dotyczące poznania i zrozumienia problematyki śmierci, zarówno te wcześniejsze, jak i obecne były uwarunkowane faktem istnienia tak wielu rytuałów związanych ze śmiercią i umieraniem, które to rytuały od zawsze istniały w społeczności ludzkiej. Istnienie wyrazistych rytuałów pogrzebowych jest jednym z kryteriów odróżniających świat ludzki od zwierzęcego. Chowanie zmarłych w pozycji embrionalnej, tak jak to robili Inkowie oraz ustawienie zwłok w kierunku Mekki, jak to czynią wy-

znawcy Islamu, czy też zwyczaj wielu ludzi dekorowania kwiatami grobów, wskazują na usiłowanie zanegowania śmierci jako końca, będąc tym samym manifestacją wiary w dalsze życie po zakończeniu życia ziemskiego. Nawet w przypadku braku w grupach społecznych wiary w reinkarnację, lub inne formy życia poza grobowego, występują zwyczaje powiązane ze śmiercią i umieraniem. Próbą wyjaśnienia tych zjawisk, jest znalezieniem odpowiedzi na pytanie: dlaczego tak jest? zajmowali się liczni badacze, w tym również antropologowie i socjologowie.

Wyjaśnienie istnienia rytuałów i praktyk związanych ze śmiercią poprzez stwierdzenie, że są one jedynie zwyczajami, o których zwykle się mówi „zwyczajnie, jak zwyczajnie” nie przybliżyła nas do zrozumienia tych zjawisk. Naukowcy zajmujący się problematyką społeczną proponują dwa typy wyjaśnienia rytuałów związanych ze śmiercią: materializm kulturowy i funkcjonalizm strukturalny. Materialiści kulturowi próbują wyjaśniać zagadnienia wiary i praktyki związane z daną kulturą poprzez odniesienie do ekologii powiązanej z naturalnym środowiskiem, a dokładnie do pewnych strategii rozwiązywania problemów ekologicznych, które mogą być sposobami mniej czy bardziej skutecznymi. Nieco inaczej wyjaśniają istniejące zwyczaje pogrzebowe funkcjoniści odwołując się do wierzeń i wartości społecznych. Rozważmy to na przykładzie zwyczaju Indian, którzy zwłoki zmarłych osób kładli na podniesionej platformie. Funkjoniści wyjaśniają ten zwyczaj jako konsekwencje wiary w to, że wysoko wystawione ciało zmarłej osoby ma bliższy kontakt w Wielkim Duchem w górze. Wyjaśnienie materialistyczne podkreślałby fakt, że kopanie grobów w skałach było niepraktyczne.

Trudno ocenić, które z teoretycznych podejść oferuje bardziej precyzyjne wyjaśnienie zjawiska. W istocie nie jest ważne, które wyjaśnienie przyjmiemy za bardziej adekwatne, istotne jest to, że wszyscy ludzie postrzegają umieranie jako sytuację kryzysową. Jest to zarówno kryzys emocjonalny jak i społeczny odczuwalny dla każdej osoby indywidualnie, dla jej rodziny, i dla większych grup społecznych. Moim zdaniem bogactwo rytuałów otaczających śmierć i umieranie jest efektem rozwijania przez różne grupy społeczne sposobów zmniejszania negatywnych konsekwencji tych kryzysów. Jako socjolog jestem przede wszystkim zainteresowany skutkami śmierci dla całej grupy i tym jak dane grupy radzą sobie z potencjalnym rozbięciem spowodowanym przez śmierć. Czymkolwiek nie byłaby śmierć dla jednostki, to można ją określić jako przejście z jednego stanu do drugiego, ze stanu aktywnego uczestnika grupy do pasywnej roli zmarłego, lub bardziej eufemistycznie, do roli najukochańszego zmarłego. Podobnie jak z innymi przejściami w cyklu życia człowieka, takimi jak narodziny, wejście w dorosłość, czy małżeństwo, grupy społeczne rozwinęły rytuały przejścia związanego ze śmiercią, mające na celu zmniejszenie negatywnych skutków zmiany ról społecznych i rozbijania grupy wynikających z tych zmian.

Jak destrukcyjna dla grup społecznych jest śmierć może zależeć od wielu czynników. Główną rolę wśród nich odgrywa wiek, pozycja społeczna i liczba społecznych funkcji jakie pełnił zmarły.

Chociaż młoda osoba nie pełni wielu funkcji społecznych to z jej życiem związane są nadzieje i plany (choćby rodziców) na pełnienie takich funkcji w dorosłym życiu. Jako dowód na destrukcyjną moc śmierci dla relacji społecznych można wskazać (jak wykazały badania), że rodzice, którzy doświadczyli śmierci swojego dziecka są zagrożeni większym prawdopodobieństwem rozwodu.

Śmierć osoby w podeszłym wieku może wydawać się bardziej naturalna niż dziecka, lecz dla najstarszego syna, czy córki zmarłego jest smutnym przypomnieniem o własnej śmiertelności i nieuchronnym zbliżaniu się tego faktu. W tym miejscu chciałbym wyrazić pewną osobistą refleksję, która jest związana ze śmiercią prezydenta Johna F. Kennedy'ego. Zarówno ja, jak i wiele osób w Stanach Zjednoczonych pamiętamy gdzie byliśmy i co robiliśmy, kiedy pierwszy raz usłyszeliśmy wiadomości, że dokonano zamachu na jego życie. Śmierć Johna F. Kennedy'ego wywołała wielkie wzburzenie i liczne reperkusje w życiu naszego kraju. Oczywiście jeszcze większym szokiem były zamachy terrorystyczne z 11 września 2001 r. i wywołały one znacznie dalej idące skutki w życiu społecznym.

Rytuały pogrzebowe są jednym ze sposobów radzenia sobie z kryzysami wywoływanymi przez śmierć członka grupy społecznej.

Na całym świecie występuje ogromna różnorodność sposobu pochówku zmarłych. Rytuały żałobne zmieniały się zarówno w czasie jak i w obrębie konkretnych kultur. Pozwolę przytoczyć lokalny przykład z Polski. Podziały, które można wyodrębnić w najstarszym cmentarzu w Lublinie, obrazują polityczną historię miasta Lublin. Do ogromnej katolickiej części w północnej części cmentarza i części przeznaczony dla grobów żołnierzy z czasów I i II Wojny Światowej są wyodrębnione obszary dla żołnierzy rosyjskich wyznania prawosławnego, groby niemieckich protestantów i w zachodniej części nagrobki z krzyżami lub symbolami innych religii oraz tabliczki na grobach żarliwych członków lokalnej partii komunistycznej.

Żałoba jest pojęciem, które odnosi się do społecznie opisywanych sposobów pokazywania smutku, zaś smutek można by określić jako emocjonalną i fizyczną reakcją osób na śmierć. Emocje są nie tylko zjawiskiem biologiczno-psychologicznym, ale posiadają również komponenty społeczno-kulturowe. Obrzędy pogrzebowe służą kształtowaniu i wyrażaniu żałoby w sposób społecznie aprobowany. Jest bardzo wiele zwyczajów pogrzebowych, które są często włączone w rytuały pogrzebowe. Vaderlyn Pine sporządził listę najważniejszych społecznych funkcji pogrzebu zaliczając do nich:

1. Oddanie hołdu i uczczenie pamięci zmarłej osoby.
2. Zapewnienie miejsca pochówku.
3. Udzielenie pomocy żyjącym w reorientacji życiowej i w odnalezieniu się po śmierci bliskiej osoby.

4. Unaocznienie powiązań ekonomicznych i społecznych między bliskimi osobami zagubionymi po fakcie śmierci bliskiej osoby oraz ich społecznym otoczeniem.

W rytuałach żałobnych można wyodrębnić powtarzający się schemat, jaki występuje we wszystkich rytuałach przejściowych, są to elementy separacji i ponownego włączenia. U członków rodziny zmarłego jego bliskich można obserwować okres odosobnienia, w którym osoby te nie chodzą do pracy i nie angażują się w zwyczajowe formy rozrywki. Pogrzeb i uczestniczenie w uroczystościach pogrzebowych stanowi okres graniczny przejścia z zamknięcia w prywatnym przeżywaniu żałoby do uczestniczenia w bardziej publicznym wyrażaniu tej żałoby. Oczywiście, ciało zmarłego wystawione w czasie pogrzebu również przechodzi ze świata żyjących do świata umarłych, co jest zaznaczane poprzez pogrzebanie lub kremację. Drugim elementem cyklu jest ponowne podjęcie przez krewnych i najbliższych zmarłego na nowo codziennych, rutynowych obowiązków i prac.

Inaczej niż rytuały przejścia związane z aktami prokreacji, narodzin czy odżywiania się, rytuały pogrzebowe podlegają szczególnym wpływom zewnętrznego otoczenia, co widać w ogromnym zróżnicowaniu tych rytuałów na całym świecie, jak również w obrębie społeczności wielo-etnicznych. Chciałbym zaprezentować następujący przykład z Meksyku podany przez DeSpelder i Streckland w książce „Ostani taniec” (s. 68–69).

Każdego roku Meksykanie celebryją śmierć w narodowej fiescie nazwanej El Dia Los Muertos - Dzień Zmarłych. Ten dzień jest obchodzony w listopadzie i zbiega się z Dniem Wszystkich Świętych, chrześcijańskim świętem wspominania zmarłych. W tym święcie mieszają się lokalne, tubylcze zwyczaje i dogmaty Kościoła, święto staje się jedyną okazją do obcowania żyjących i zmarłych... na przykładzie obchodzenia Dnia Zmarłych - *el Dia de los Muertos* w wiosce Mixquic można prześledzić wydarzenia, które mają miejsce w całym kraju. Fiesta rozpoczyna w południe 31 października, kiedy dzwony ogłaszają powrót zmarłych dzieci... celebrowanie osiąga szczyt wieczorem 1 listopada i jest kontynuowana rano następnego dnia, kiedy tysiące osób zmierza do małych oświetlonych świecami grobów niosąc ze sobą tamale (jest to meksykańska potrawa zrobiona ze zmiksowanych smażonych kawałków mięsa z papryką i sezonowymi warzywami, to nadzienie jest zawinięte w kukurydziane ciasto, zapakowana w kukurydzianą lupinę, która została wcześniej ugotowana na parze), marmoladę z dyni, kurczaki z „molą” – tj. pikantnym sosem złożonym z 50 składników zawierających paprykę chili, orzechy i czekoladę - i „pan de Muerto” – chleb zmarłych – słodkie bułeczki udekorowane „kośćmi” zrobionymi z cukru. Ludzie siadają na grobach i jedzą przygotowane jedzenie „razem” ze zmarłymi. Przynoszą ze sobą gitary, skrzypce i śpiewają pieśni.

Dla przybyłych na te uroczystości gości są dostępne stoiska, gdzie można kupić jedzenie typowe dla tego święta. Trwa to całą noc. Jest to szczęśliwe wydarzenie, zabawa, a nie czas smutku i żałoby. To jest fiesta - święto, czas radości.

Octavio Paz sugeruje, że *el Dia de los Muertos* jest przejawem buntu przeciw zwyczajowym sposobom myślenia i działania; jest to raczej celebrowanie ponownego zjednoczenia ze zmarłymi.

Rodzą się pewne pytania. Dlaczego zwyczaje związane z rytuałami śmierci i umierania występują we wszystkich społeczeństwach? Tak jak wcześniej wspominałem, śmierć zwykle wywołuje w nas pytanie o sens naszego życia, naszego istnienia. Jest to pytanie o przejście z tego świata w nieznanne. Dla wielu osób, to przejście to nie-

bezpieczny czas, kiedy złe duchy mogą wejść w nasz świat i dlatego powinny zostać udobruchane. Odczuwamy atmosferę związaną z umieraniem. Zwolennicy Freuda uważają, że ambiwalencja: pragnienie życia i instynkt śmierci jest uniwersalną cechą każdego człowieka. Wszelkie odczucia niechęci lub ulgi mogą być osadzone w strachu i poczuciu winy. Podążając tym sposobem myślenia, logiczne wydaje się, że duch zmarłego może zemścić na nas za takie uczucia. Niektórzy teoretycy sądzą, iż cześć oddana przodkowi, określone zakazy, tak jak pełne przepychu pogrzeby oraz wspomnienia mogą stanowić próbę „udobruchania” duchów zmarłych. Zainteresowanym pochodzeniem ludowych wierzeń o wampirach, wilkołakach i innych formach istot nie do końca zmarłych, polecam książkę Paula Barbersa „Wampiry, pochówki i śmierć: ludowość i rzeczywistość”.

Istnieje wiele sposobów pochówku ciała. Takie sposoby, podobnie jak zwyczaje i obrzędy żałobne, bez wątplenia objaśniają ludzkie wartości kulturowe, jednak w sposobach grzebania zmarłych istotną rolę spełnia naturalne środowisko, jak i stan zaawansowania technicznego. I tak wykonywanie kary śmierci odzwierciedla historyczny czas, w jakim wykonywano ją np.: poprzez ukamienowanie, poćwiartowanie, przez powieszenie, przez odcięcie głowy mieczem, siekierą (toporem) lub gilotyną, przez rozstrzelanie przez pluton egzekucyjny, poprzez zagazowanie w komorze, wykonanie kary śmierci na krześle elektrycznym, i współcześnie poprzez zastrzyki śmierci. Te sposoby obrazują również chwilowe mody i style, ale występuje też pewien rytualizm w czasie wykonywania kary śmierci.

Jeszcze jeden przykład, tym razem z Indii obrazujący, jak wierzenia występujące w danej kulturze są powiązane z wyborem sposobu chowania zmarłych. Parsi są zwolennikami Zaratustry i wierzą, że zarówno ziemia, ogień i woda są uświęcone, są sacrum. Ażeby nie zbezcześcić tych uświęconych obszarów, Parsi zostawiają swoich zmarłych na wysokich rusztowaniach, poza granicami Mumbai w okolicach Bombaju, po to aby były pożarte przez ptaki i aby nie zostały skalane święte obszary.

W Stanach Zjednoczonych jest wiele możliwości wyboru formy pochówku. Grzebanie jest najczęściej wybieraną formą, chociaż systematycznie wzrasta popularność kremacji. Oszacowano, że więcej niż 20% Amerykanów jest obecnie kremowanych, ale więcej niż połowa ciał wszystkich zmarłych osób poddawana jest kremacji w stanie Nevada i na Hawajach. Kremacja jest stosunkowo szybka, czysta, niekosztowna i nie zajmuje cennej powierzchni, tak jak to zwykle ma miejsce na cmentarzach. Zatem praktyczne cechy są brane pod uwagę przy wyborze formy pochówku.

Warto wspomnieć, że niektóre osoby przeznaczają swoje ciała do badań naukowych lub dla studentów medycyny, którzy ćwiczą się w sztuce medycznej. Ponadto, jest wiele nieortodoksyjnych form zadysponowania ciałem po śmierci, jedne z nich legalne, inne nie, np.: kriogenika lub zamrażanie, wystrzelenie prochów w przestrzeń kosmiczną, kanibalizm, kąpiel w siarce. Chciałbym zaznaczyć, że ciało amerykańskiego, przywódcy związkowego Jimmego Hoffy, który zniknął w 1975 nie zostało do dnia dzisiejszego odnalezione.

Przedstawiając końcowe wnioski chciałbym przywołać kanibalizm, dość powszechną w przeszłości formę dysponowania ciałami zmarłych w starożytności. Mam na myśli nieodosobnione przypadki zjadania innych, kiedy ludzie w wyniku jakiejś katastrofy doświadczyli głodu ale regularnego jedzenia ciała ludzkiego, które odbywa się za przyzwoleniem i aprobatą społeczną. Antropologowie Michael Harner i Marvin Harris przedstawili teorie na temat kanibalizmu wśród Azteków żyjących w Meksyku, zanim przybyli tam konkwistadorzy. Obaj uczeni uważają, że aztecki kanibalizm jest związany z ograniczeniami środowiskowymi, mianowicie brakiem w Mezoameryce dużych ilości mięsa zwierzęcego nadającego się do konsumpcji. Stając wobec problemu wzrostu populacji i ogólnego rozrastania się państwa, przywódcy Azteccy zachęcali obywateli do uśmiercania ludzi i kanibalizmu na gigantyczną skalę. Nie widziano możliwości zdobycia odpowiedniej ilości białka zwierzęcego dla populacji azteckiej, dawano przyzwolenie na zjedanie ciał więźniów, a systematyczne zabijanie jeńców wojennych było praktycznym rozwiązaniem konkretnych, codziennych problemów żywieniowych. Chociaż elity duchowieństwa podawały religijne uzasadnienia korzyści płynących ze spożywania ludzkiej krwi i serc, to według Marvina Harrisa prawdziwym powodem do rzezi i corocznego jedzenia tysięcy lub dziesiątki tysięcy ludzi, było utrzymanie porządku społecznego, co było ważne dla elit rządzących. Zapewniało to polityczne poparcie dla tego sposobu dostarczania białka, którego nie było lub było dostępne w niewystarczającej ilości. Kanibalizm Azteków posłużył jako bardzo krwawy przykład wskazania, jak, nasze postawy i zachowania powiązane ze śmiercią i umieraniem są zarówno kształtowane przez czynniki społeczne jak i środowiskowe.

Kiedy rozpoczynałem prace jako nauczyciel i podejmowałem tematykę śmierci, zawsze starałem się aby moi studenci patrzyli na śmierć w szerszym aspekcie, uwzględniając kontekst społeczny i nie ograniczali się do indywidualnego spojrzenia związanego z bolesną utratą bliskiej osoby i żałobą.

Zachęcam wszystkich do spojrzenia na problem śmierci, bez koncentrowania się na jej rodzaju, bez uwzględniania czy jest to śmierć będąca wynikiem wojny takiej jak w Iraku, głodu jaki ma miejsce w Darfurze, choroby taką jak AIDS, naturalnych kataklizmów i katastrof takich jak Huragan Katrina, lub tzw. zachowań ryzykownych, a więc palenia papierosów, prowadzenia samochodu po pijanemu, i zwrócenie większej uwagi na aspekty społeczne i kulturowe. Uważam, że powinniśmy zapytać samych siebie, czy większość ludzi umiera zbyt wcześnie, ponieważ zaniedbuje siebie, lub czy też jest to rezultat uwarunkowań politycznych i społecznych, a może nawet wpływu naturalnego środowiska, które powoduje niepotrzebne zgony?

Członkowie Komisji Chemii Plazmy Niskotemperaturowej z referentem (w środku).

Fot. Archiwum O.L.PAN

Literatura

- Aries, Philippe. *Western Attitudes Toward Death: From the Middle Ages to the Present*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1974.
- Barber, Paul. *Vampires, Burial, and Death: Folklore and Reality*. New Haven: Yale University, 1988.
- DeSpelder, Lynne Ann and Albert Strickland. *The Last Dance: Encountering Death and Dying* (5th ed.). Boston: McGraw-Hill, 2002.
- Gorer, Geoffrey. "The Pornography of Death." *Encounter*, Oct. 1955. Reprinted in Geoffrey Gorer, *Death, Grief, and Mourning*. NY: Doubleday, 1965.
- Harris, Marvin. *Cannibals and Kings: The Origins of Cultures*. New York: Random House, 1977.
- Kubler-Ross, Elizabeth. *On Death and Dying*. New York: Macmillan, 1970.
- Mitford, Jessica. *The American Way of Death*. New York: Crest, 1963.
- Pine, Vanderlyn R. "Funerals: Life's Final Ceremony," in *A Challenge for Living: Death and Bereavement*, ed. Inge B. Corless, Barbara B. Germino, and Mary A. Pittman. Boston: Jones and Bartlett, 1995, pp. 159-171.
- Salter, Mark and Johathan Bousfield. *A Rough Guide to Poland* (5th ed). The Rough Guides Ltd, 2002.

James R. Bruce

Prof. James R. Bruce jest emerytowanym profesorem Socjologii z Hendrix College, Conway, Arkansas, USA

Wykład tłumaczyła i przygotowała do druku: dr Anna Szafranek, z Politechniki Lubelskiej

WYDARZENIA

Prof. Janusz Haman (ur. 29.06.1923), Członek Oddziału PAN w Lublinie, doktorem *honoris causa* Akademii Rolniczej w Szczecinie

Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* Akademii Rolniczej w Szczecinie Panu prof. Januszowi Hamanowi odbyła się 16 marca 2007 roku w Audytorium Maximum AR w Szczecinie. W uroczystości tej wzięli udział przedstawiciele władz państwowych, kościelnych i samorządowych, rektorzy i prorektorzy uczelni szczecińskich, a także przedstawiciele innych krajowych i zagranicznych ośrodków akademickich.

Ten zaszczytny tytuł, będący najwyższym wyróżnieniem akademickim nadany został wybitnemu specjalście i twórcy inżynierii rolniczej. Laudację wygłosił promotor prof. dr hab. Wacław Romaniuk, a uroczystego aktu promocji dokonał dziekan WKŚiR, prof. dr hab. Maria K. Ostrowska.

Niektóre dały i wydarzenia:

- 1949 mgr inż.(AGH Kraków)
- 1953 mgr (UJ Kraków)
- 1955 dr n. techn.
- 1957 docent
- 1960 dr hab. n. roln.
- 1964 prof. nadzw.
- 1970 prof. zwyczajny

dr hc:1985 AR Lublin, 1989 AR Kraków, 1993 AR

Wrocław, 2007AR

Szczecin

PAN: 1969 czł. koresp., 1980 czł. rzecz., 1967–1976 z-ca Sekretarza V Wydz., 1980–1983 Sekretarz V Wydz., od 1983 (5 kadencji) czł. Prezydium, 1989–1994 dyr. Centr. Upow. Nauki, 1992–1996 Przewodniczący Komitetu Naukoznawstwa .

Praca: 1950–1952 adiunkt w Kat. Mech. Roln. UJ, 1951–1953 dyr. Zakł. Aparat. Nauk. UJ, 1953–1955 Kier. Kat. Mech. Roln. UMCS Lublin, 1955–1965 Kier. Kat. Mech. Roln. AR Lublin, 1965–1976 dyr. Inst. Techn. Roln. AR Lublin, 1977–1980 dziekan Wydz. Techn. Roln. i Leś. oraz dyr. Inst. Techn. Roln. SGGW, 1990–1993 prof. Wydz. Techn. Roln. AR Kraków;

- wykłady (visiting prof.) w RFN, Norwegii, USA, Francja, Rosja;
- delegat Polski w Europ. Kom. Gosp. ONZ przez 17 lat;
- ekspert FAO/UNESCO do systemu AGRIS;
- członek CK (dawniej CKK) przez 20 lat;
- członek Rady Głównej Nauki przez 3 kadencje;
- członek Rady Nauki i Techniki przez 2 kadencje;
- z-ca przewod. Rady Nauk. Ministerstwa Roln. przez 5 kadencji;
- przewodniczący Rady Naukowej IBMER przez 3 kadencje.

Dorobek naukowy:

- ponad 180 publikacji naukowych, 11 patentów, niezliczone prace popularno-naukowe oraz filmy popularno-naukowe.

Promotor 38 rozpraw doktorskich.

Recenzent wielu doktoratów, habilitacji oraz wniosków o tytuł profesora oraz stanowisko profesora nadzwyczajnego i zwyczajnego, a także niezliczonej liczby artykułów naukowych dla wydawnictw, projektów naukowo-badawczych

Konsultant naukowy wielu prac habilitacyjnych.

Członek i przewodniczący wielu komitetów i rad naukowych oraz towarzystw naukowych (krajowych i zagranicznych), a także rad programowych wydawnictw naukowych.

Odznaczenia: Order OP „Polonia Restituta”, Krzyż Kawalerski, Oficerski i Komandorski z Gwiazdą OOP, Srebrny i Złoty K. Z., Medal KEN, Zasłuż. dla Roln., Medal im. M. Kopernika, Medal im. M. Oczapowskiego.

CYTATY z recenzji

... Zaproszenia i wyjazdy były konsekwencją ogromnego dorobku naukowo badawczego w zakresie techniki rolniczej, powszechnie uznanego w świecie...

... Posiadał wyjątkową umiejętność współpracowania z ludźmi i poprzez tych ludzi rozwijał ciągle nowe kierunki i problemy badawcze.

... w dorobku większości kadry naukowej... inżynierii rolniczej wyraźnie widać koncepcyjny udział Profesora Hamana...

... rozwój tej dyscypliny w ostatnim 50-leciu przede wszystkim Jego zasługa...

... jest przede wszystkim człowiekiem wielkiej klasy. Skromny, uczynny, życzliwy i przyjazny ludziom. W każdym dostrzega dobre cechy i stara się pomagać je rozwijać. Nie toleruje nieróbstwa i bylejakości...

... idealny wzór do naśladowania, tak potrzebny dzisiaj...

(Prof. zw. dr hab. Rydolf Michałek, dr hc multi, czł. rzecz. PAN)

... jest twórcą lub współtwórcą placówek naukowych i zespołów rozwiązujących trudne problemy z zakresu badań podstawowych, a także wdrożeń do gospodarki...

... przyczynił się istotnie do zdefiniowania agrofizyki jako nowej dyscypliny wśród nauk rolniczych oraz do jej upowszechnienia zarówno w kraju jak i za granicą...

(Prof. dr hab. Jan Gliński, czł. rzecz. PAN)

... wszechstronna działalność Profesora torowała też drogę rozwoju techniki rolniczej w Polsce, począwszy od badań eksploatacyjnych prototypów maszyn i urządzeń rolniczych, a skończywszy na wzajemnych związkach pomiędzy maszyną a jej środowiskiem pracy tj. glebą i rośliną...

... stworzył „szkołę naukową”... wypromował 38 doktorantów ... z których 12 jest profesorami... działają oni w ośrodkach naukowych Lublina, Warszawy, Krakowa, Olsztyna i Wrocławia...

... zasięg oddziaływania ... objął także AR w Szczecinie...

... zapoczątkowało to ... dynamiczny rozwój Instytutu Techniki Rolniczej, dzięki czemu Wydział Kształtowania Środowiska i Rolnictwa uzyskał uprawnienia do doktryzowania w zakresie Inżynierii Rolniczej...

(Prof. dr hab. Jan Bronisław Dawidowski)

Opracowanie: **Redakcja**

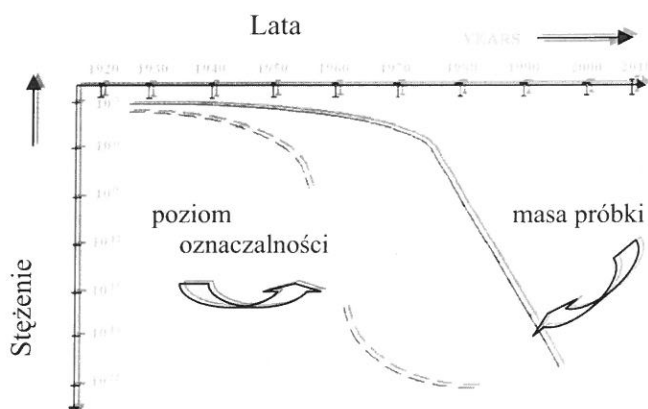
The screenshot shows a web browser window with the URL <http://www.pan-ol.lublin.pl/>. The page layout includes a left-hand navigation menu with the following items: [Informacje o Oddziale](#), [Członkowie Oddziału](#), [Komisje Oddziału](#), [Kronika Oddziału](#), [Konferencje](#), [Fundacja O. I. PAN - Nauka i Rozwój Lubelszczyzny](#), [Co, gdzie, kiedy](#), [Wydawnictwa Oddziału](#), and [PAN, uczelnie, instytuty](#). The main content area is titled 'Polska Akademia Nauk' and 'Oddział w Lublinie'. It features a large gold-colored circular logo with 'PAN LUBLIN' inside. Below the logo, there is contact information: 'Oddział PAN w Lublinie', 'Plac Czarnorybski, Plac Litewski 2, 20-080 Lublin', and 'tel/fax: (48 81) 441 30 00'. There is also an email address: pan-ol@hektor.umcs.lublin.pl and a link to [redakcja strony](#) by Marek Rozmus & Radek Dolecki. At the bottom, there is a 'VIEW SITE STATS' button.

www.pan-ol.lublin.pl

Rozważania nad oznaczaniem substancji biologicznie czynnych z zastosowaniem łączonych technik chromatograficznych

Wprowadzenie

Wyjaśnienie mechanizmów reakcji związanych z powstawaniem, rozprzestrzenianiem się, wzajemnym oddziaływaniem i zanikiem zanieczyszczeń chemicznych, to nadrzędny cel nowoczesnej chemii analitycznej. Dla właściwego funkcjonowania systemów naturalnych szczególnie ważne jest oznaczanie analitów, które w wyniku różnorodnych przemian tworzą pochodne (metabolityka) lub w sposób nieodwracalny niszczą żywe organizmy. Rozwój nowoczesnych metod analitycznych, bazujących na zjawiskach fizykochemicznych i procesach przebiegających zarówno w środowisku naturalnym jak i organizmach żywych doprowadził, obok możliwości oznaczeń jakościowych i ilościowych, do obniżenia poziomu detekcji (poziomy ppb, ppt, a nawet ppq), obniżenia poziomu oznaczalności agalitów, jak również wzrost precyzji pomiaru. Zakres stosowności różnych technik analitycznych, tj.: techniki elektro-chemiczne, spektralne i spektroskopowe czy separacyjne (chromatografia i techniki elektro-migracyjne) wiąże się nie tylko z właściwościami i rodzajem oznaczanych substancji, ale też z selektywnością, jak również odtwarzalnością metody umożliwiającej wyizolowanie i wzbogacenie analitu. Takie kompleksowe podejście do analityki, obok obniżenia poziomu wykrywalności oznaczanych indywidualów i drastycznej redukcji ilości poddanej obróbce analitycznej próbki, wytycza trendy jakie panują we współczesnej analityce (Rys. 1).

Rys. 1. Masa próbki oraz poziom oznaczalności analitów jako reprezentanci trendów współczesnej analityki śladów [1]

Przykład ten jednoznacznie pokazuje, iż działania te wymagają poszukiwania i opracowywania nowych, nieraz niekonwencjonalnych metodyk preparowania próbek, jak również łączenia ich w układy hybrydowe, ograniczające ingerencję operatora (automatyzacja, robotyzacja). Nowoczesna analityka medyczna, farmaceutyczna, czy ta dla potrzeb monitoringu środowiska, która stanowi sedno współczesnej chemii analitycznej, nie może ograniczać się tylko do tzw. *czarnych skrzynek* (*black box*) z zastosowaniem, których możliwe jest wykonanie ograniczonej liczby oznaczeń. To ograniczenie wynika również ze świadomości analityka-operatora, który dzięki posiadanej wiedzy będzie mógł w sposób przemyślany wykorzystać zdobycze cywilizacji. Jakże aktualne więc staje się sformułowanie G.V. Iyengary głoszące, że: *The analyst is the most important component of any analytical system*. Tym bardziej, że z prostymi oznaczeniami nie ma problemu. Sytuacja drastycznie zmienia się i komplikuje w momencie, gdy oznaczana substancja występuje w próbkach o złożonym składzie matrycy, jakim jest np. gleba, tkanka roślinna czy tkanka zwierzęca, krew i mocza, kał. Wówczas konieczne jest zastosowanie bardziej rozbudowanych, niejednokrotnie zautomatyzowanych układów tzw. technik łączonych, sprzężonych [1, 2].

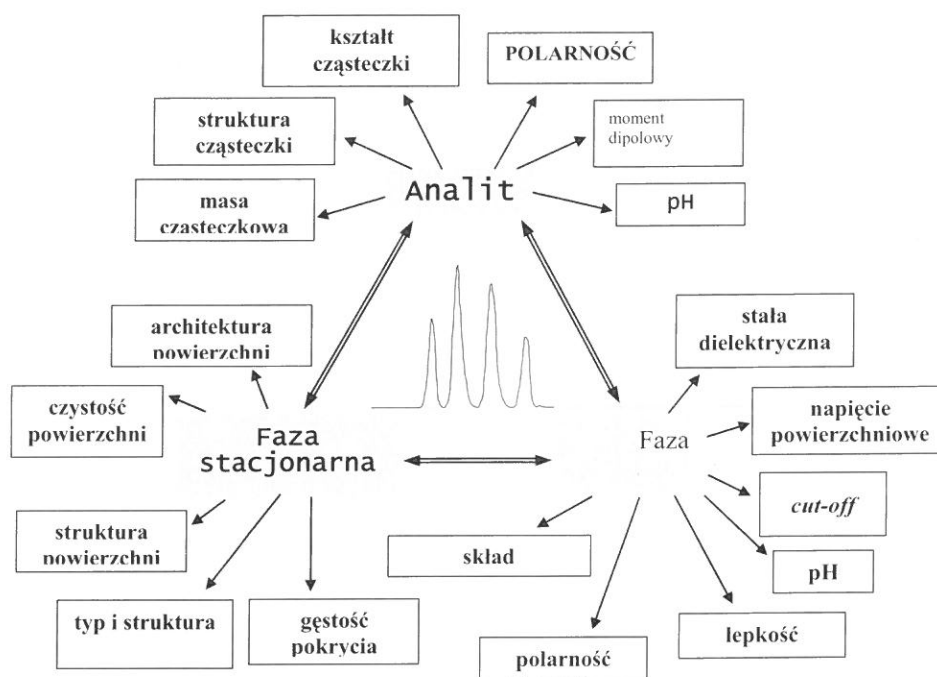
Techniki te pozwalają nie tylko oznaczać ksenobiotyki na niskim poziomie stężeń, ale dają możliwość wykonania analizy specjacyjnej z potwierdzeniem tożsamości analitu [3]. Układy te, jako wysokorozdzielcze, często zminiaturyzowane wymagają stosowania specyficznych wypełnień, kolumn, mikrokolumn czy ostatnio tzw. *chipów* (płytki kwarcowe z uformowanymi, modyfikowanymi kanałami), charakteryzujących się specyficznymi, niejednokrotnie dedykowanymi właściwościami (jakby „*na miarę*”) [2, 4–7]. Właściwości te winny gwarantować wysoką sprawność półkową, selektywność i odtwarzalność danych retencyjnych (czas retencji, kształt piku i jego powierzchnia). Zagadnieniom tym poświęcone będzie niniejsze opracowanie, przy czym szczególna uwaga zwrócona zostanie na aspekt aplikacyjny, stanowiący weryfikację opracowań teoretycznych.

Selektywność – problem ciągle otwarty

Jednym z czynników, który w znaczący sposób determinuje skuteczność rozdzielania skomplikowanych mieszanin jest selektywność. Określa ona specyficzne i niespecyficzne oddziaływania pomiędzy: fazą ruchomą (FR), fazą stacjonarną (FS) i analitem (A). Jak przedstawiono na rys. 2 każdy z elementów rozpatrywanego układu opisywany jest innym parametrem. Ilościowo stan termodynamiczny rozpatrywanego układ opisuje równanie (1):

$$\ln k' = -\frac{\Delta H^0}{RT} + \frac{\Delta S^0}{R} + \ln \varphi \quad (1)$$

gdzie: ΔH° i ΔS° odpowiadają entalpii i entropii, parametrom opisującym wymianę mas w funkcji temperatury (T) i składu binarnej fazy ruchomej (φ).

Rys. 2. Selektywność chromatograficzna jako miara oddziaływań fizykochemicznych

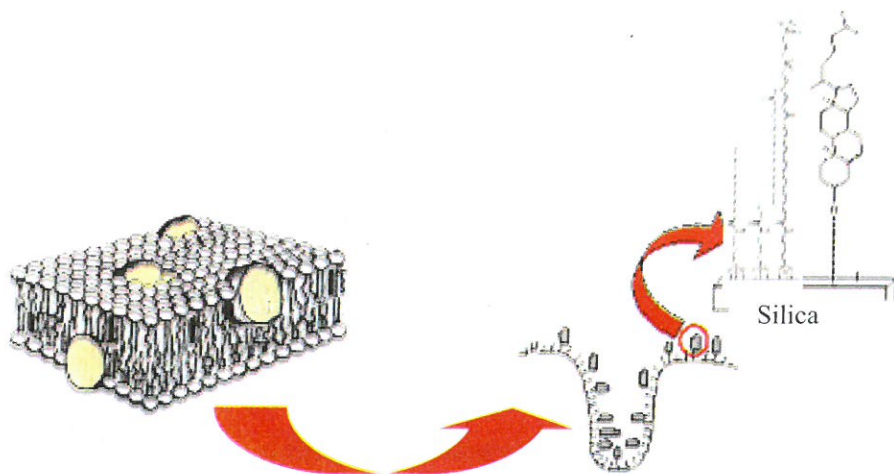
Selektywność w chromatografii i technikach jej pokrewnych może być sterowana przez zmiany zarówno w składzie fazy ruchomej, jak i fazy stacjonarnej [1]. Stan ten można osiągnąć poprzez:

- wybór i optymalizację składników i ich udziałów w komponowaniu fazy ruchomej,
- optymalizację pH,
- wybór i optymalizację stężenia dodatku soli jonogennych,
- wprowadzenie wypełnień o kontrolowanej gęstości pokrycia powierzchni nośnika chemicznie związaną fazą stacjonarną,
- wprowadzenie wypełnień o zróżnicowanych właściwościach strukturalnych i topograficznych,
- wprowadzenie szerokiej gamy wypełnień z różnymi grupami funkcyjnymi.

W literaturze nadal można spotkać wiele prac poświęconych zagadnieniom optymalizacji i doboru parametrów odpowiedzialnych za sterowanie procesem separacji analitów o zróżnicowanej budowie, polarności czy/i stereogeometrii. Problem

selektywności w chromatografii i technikach pokrewnych jest sprawą nadal otwartą i wiele światowych laboratoriów poświęca temu zagadnieniu uwagę [8–11].

Wśród badaczy-analityków trwają intensywne poszukiwania wypełnień imitujących układy naturalne, zbliżonych właściwościami do błon biologicznych. Dzięki takiemu podejściu wydaje się, że można było by modelować procesy na granicy faz (np.: ciecz \leftrightarrow ciało stałe czy ciecz \leftrightarrow ciecz), na granicy dwóch światów (świat zewnętrzny \leftrightarrow wewnętrzny komórki), czy na granicy barier biologicznych (np. krew \leftrightarrow mózg). Wykorzystanie do tego celu faz stacjonarnych imitujących takie błony biologiczne (rys. 3) daje możliwość nie tylko śledzenia i symulowania procesów zachodzących w układach naturalnych ale stanowi narzędzie, za pomocą którego możliwie będzie zrozumienie i wyjaśnienie przyczyny efektów oraz mechanizmów dotychczas tylko intuicyjnie proponowanych. Generowanie zmian w retencji analitów, stanowić może precyzyjne narzędzie w sterowaniu selektywnością, a w konsekwencji modelowaniu procesów przebiegających w organizmach żywych.

Rys. 3. Model błony biologicznej jako potencjalnej fazy stacjonarnej do chromatografii i technik pokrewnych

Zastosowanie tego typu, uformowanych na krzemionce faz (zawierających np.: fosfolipidy, cholesterol, element białka, itd.) daje możliwość specyficznej, dedykowanej separacji związków o zróżnicowanej budowie i powinowac-

twie. Przykładem niech będzie możliwość oznaczania całej gamy indywidualów z grupy: leków, nukleozydów, witamin, sterydów, aminokwasów, białek lub węglowodorów zawierających chiralny atom węgla czy pozostałości np. środków ochrony roślin i ich metabolitów (Tabela 1).

Tabela 1. Najbardziej rozpowszechniane fazy stacjonarne do HPLC i technik pokrewnych przeznaczone do analizy biologicznie aktywnych

	Zwitterionic	—	[42]
Anality	Fazy stacjonarne	oznaczenie	literatura
Witaminy	Octadecyl	SG-C18	[12–18]
	Triacetyl	SG-C30	[7,19]
	Cholesterolic	SG-CHOL	[7]
	Amide-C16	—	[20]
	Octyl	LC-8-DB	[21]
Steroidy	Octadecyl or bovine serum albumin	SG-C18 BSA	[22–24]
	Cholesterolic in case of an optical isomers separation	SG-CHOL SG-10-CHOL	[6, 25]
	Mixed	SG-MIX	[26]
Nukleozydy	Octadecyl	SG-C18	[27–29]
	Cholesterolic	SG-CHOL	[30]
	Alkylamide	SG-AP	[30]
	Zwitterionic	—	[31]
Białka i peptydy	Aminopropyl	SG-NH2	[32]
	Buthyl	SG-C4	[33–35]

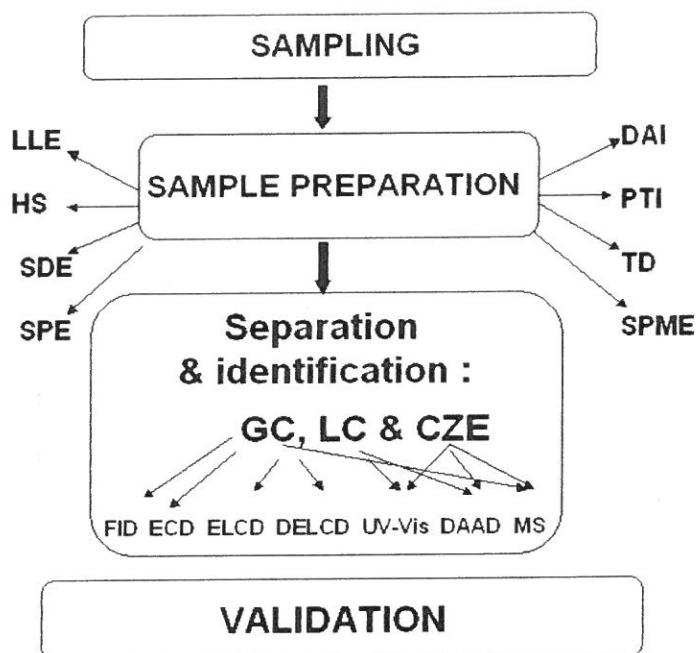
	Octyl	SG-C8	[33,34]
	Octadecyl	SG-C18	[33–36]
	Triacetyl	SG-C30	[37]
	Cyclodextrine	—	[38]
	Bovine serum albumin	BSA	[39]
	Ethyl, butyl, phenyl	SG-C2, SG-C4, SG-Ph	[40, 41]
Cukry	Aminopropyl	SG-NH2	[43]
	Amide	—	[44, 45]
	Protein-based	—	[46]
	Cyclodextrine	—	[47, 48]
Związki chiralne	Cyclodextrine	—	[49]
	Pirkle phases	—	[50, 51]
	Protein-based	—	[52]
	Chiral crown ethers	—	[53, 54]
	Cholestric	SG-CHOL	[1, 5–7]

SG – silica gel

Przygotowanie próbek

Wśród całej gamy metod przygotowania próbek w kręgu zainteresowań analityków są te, bazujące na najstarszych opisach teoretycznych (tj: destylacja, ekstrakcja, adsorpcja, filtracja, wymrażanie), jak również ich modyfikacje. Ważne, aby metody te można było miniaturyzować i w sposób prosty oraz tani adaptować dla potrzeb oznaczeń chromatograficznych i technik pokrewnych. Technik dominujących w rutynowej praktyce laboratoryjnej. To prawda, że przy wyborze metody izolowania \leftrightarrow oznaczania dominuje stara chemiczna zasada *podobne rozpuszcza podobne*. Przedstawiony na rys. 4 schemat operacji kompleksowego postępowania analitycznego prezentuje szerokie spektrum metod gwarantujących wynik na wysokim poziomie [56].

W wielu przypadkach w oznaczeniach rutynowych stosowane jest proste połączenie metody przygotowania próbek i finalnego oznaczania (układ *off-line*). W ramach automatyzacji i robotyzacji wykorzystuje się układy *on-line*, a więc te które dają większą precyzję oznaczeń, oraz możliwość łączenia w układy szeregowe, rekomendowane zwłaszcza dla potrzeb analizy rutynowej. Przykładem niech będzie połączenie technik ekstrakcji i derywatywacji z uwzględnieniem cięcia enzymatycznego czy selektywnej sorpcji oraz membranowego wykluczania.

Rys. 4. Schemat kompleksowego postępowania analitycznego dla potrzeb analizy śladowej

A wszystko po to, by spełniony został warunek QC/QA (quality control/quality assurance) podstawowy warunek walidacji (etapu końcowego postępowania). Jednakże, aby to osiągnąć, konieczne jest zwrócenie uwagi na sukcesywne wprowadzanie nowych materiałów eksploatacyjnych, jakimi są nowej generacji fazy stacjonarne na bazie krzemionki oraz adsorbentów o zróżnicowanej architekturze (np.: węgle, diatomity, zeolity czy polimery porowate). Fazy te podobnie jak w HPLC, zawierając różne ugrupowania (aminopropylowe, aryłowe, aminopropylowe, diolowe, okta-decyłowe i oktyłowe) z powodzeniem stosowane mogą być do izolowania takich biologicznie ważnych substancji jak: witaminy, hormony, aminokwasy, pestycydy, dioksyny, aflatoksyny, alkaloidy, fenole, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne i ich pochodne, aminy, flawonoidy, wzbogacania próbek czy ich oczyszczania od substancji, interferujących (np. białka). W analizach tych (na etapie przygotowania próbek i końcowego oznaczania) konieczne jest stosowanie certyfikowanych materiałów odniesienia, dających gwarancję prawidłowego opracowania i stosowania procedur zgodnych z wymogami i zaleceniami dyrektyw i norm [56–58].

Zakończenie

Szerokie spektrum zastosowań technik rozdzielania z uwzględnieniem metod przygotowania próbek wskazuje, jak ważne są zagadnienia związane z preparatyką wypełnień i układów rozdzielających (kolumny, mikrokolumny, chipy). Poszukiwaniem bardziej precyzyjnych układów detekcyjnych, unifikacją systemów rozdzielających, opracowywaniem metodyk przygotowania próbek, jak również szybkich, prostych i wiarygodnych procedur analitycznych kierują się w obecnym czasie nie tylko chemia czy fizyka, ale również biologia, informatyka i mechanika precyzyjna. W analizie substancji naturalnych istotnym jest opracowywanie wzorców i certyfikowanych materiałów odniesienia, jak również automatyzacja i robotyzacja procesu, tak by w sposób jednoznaczny uzyskać odpowiedź na dwie ważne kwestie: co ? i ile?. Odpowiedzi te stanowiące przesłanie nowoczesnej, uniwersalnej chemii analitycznej.

Piśmiennictwo:

1. Buszewski B., Jezierska M., Welniak M., Berek D., *J. High Res. Chromatogr.* 1998, 21, 267.
2. Szumski M., Buszewski B., *Crit. Rev. Anal. Chem.*, 2002, 32, 1–25.
3. Łobiński R., Szpunar J. (ich książka).
4. Buszewski B., *Chem. Anal., (Warsaw)*, 2003, 48, 347.
5. Buszewski B., Welerowicz T., *Combinatorial Chemistry & High Throughput Screening (CC&HTS)*, 2004, 56, 5 –.
6. Buszewski B., Jezierska-Świtła M., Kowalska S., *Chromatogr. J. B.* 792 (2003) 279.
7. Buszewski B., Krupeczyńska K., Bazylak G.: *Combinatorial Chemistry & High Throughput Screening (CC&HTS)*, 2004, 56, 139 –.
8. Jandera, P., Bunčková, S., Halama, M., Novotná, K. *J. Chromatogr. A*, 2004, 1059, 61.

9. Nasal A., Siluk D., Kaliszan R. *Current Medical Chem.*, 2003, 10, 381.
10. Krupczyńska K., Buszewski B., Jandera P. *Anal. Chem.*, 2004, 76, 226A.
11. Kaliszan R. *Quantitative Structure – Chromatographic Retention Relationship*, Wiley: New York, 1987.
12. Ostermeyer U., Schmidt Th. *Eur. Food Res. Technol.*, 2001, 212, 518.
13. López-Hernández J., Gónzalez-Castro M. J., Piñeiro-Sotelo M. *Anal. Bioanal. Chem.*, 2004, 379, 439.
14. Fanali S., Camerab E., Chankvetadze B., D’Orazio G., Quaglia M. G., *J. Pharm & Biomed. Anal.*, 2004, 35, 331.
15. Klejdus B., Petrlová J., Potešil D., Adam V., Mikelová R., Vacek J., Kizek R., Kubáň V. *Anal. Chim. Acta*, 2004, 520, 57.
16. Kall M. A. *Food Chemistry*, 2003, 82, 315.
17. Buszewski B., Zbanyszek W. *J. Liq. Chromatogr. & Rel. Technol.*, 2002, 25, 1241.
18. Gadzała-Kopciuch R., Szumski M., Buszewski B. *J. Liq. Chromatogr. & Rel. Technol.*, 2003, 26 (2), 195.
19. Pursch M., Strohschein S., Händel H., Albert K. *Anal. Chem.*, 1996, 68, 386.
20. Vinas P., Balsalobre N., López-Erroz C., Hernández-Córdoba M. *Chromatographia*, 2004, 59 (5-6), 381.
21. Ivanović D., Popović A., Radulović D., Medenic M. *J. Pharm. & Biomed. Anal.*, 1999, 18, 999.
22. Nozaki, O. *J. Chromatogr. A*, 2001, 935, 267.
23. Kelly, C. *J. Chromatogr. A*, 2000, 872, 309.
24. Bowers L. D., Sanaullah *J. Chromatogr. B*, 1996, 687, 61.
25. Buszewski B., Jezierska-Światała M., Kaliszan R., Wojtczak A., Albert K., Bochmann S., Matyska M. T., Pesek J. *J. Chromatographia*, 2001, 53, 204.
26. Buszewski B., Gadzała-Kopciuch R., Kaliszan R., Markuszewski M., Matyska M. T., Pesek J. *J. Chromatographia*, 1998, 48, 615.
27. Hartwick R. A., Assenza S. P., Brown P. R. *J. Chromatogr.*, 1979, 186, 647.
28. Voelter W., Zech K., Arnold P., Ludwig G. *J. Chromatogr.*, 1980, 199, 345.
29. Uesugi T., Sano K., Uesawa Y., Ikegami Y., Mohri K. *J. Chromatogr. B*, 1997, 703,
30. Kowalska S., Krupczyńska K., Buszewski B. *J. Sep. Sci.* 2005, 28, in press.
31. Jonsson T., *Peroxyoxalate Chemiluminescences for Miniaturized Analytical Flow Systems*, PhD Thesis, Umea University, 2003.
32. Lerro K. A., Orlando R., Zhang H., Usherwood P. N. R., Nakanishi K. *Anal. Biochem.*, 1993, 215, 38.
33. Carr D. *The Handbook of Analysis and Purification of Peptides and Proteins by Reversed-Phase HPLC*, Vydac trade materials, 2002.
34. Falick A.M., Mel S. F., Stroud R. M., Burlingame A. L. (T. Hugli, editor) *Techniques in Protein Chemistry*, Academic Press: New York, 1989.
35. Miller C., River J. *Biopolymers (Peptide Science)*, 1996, 40, 265.
36. DePhillips P. A., Lenhoff M. *J. Chromatogr. A*, 2001, 933, 57.
37. Kálmán F., Cserháti T., Valkó K., Neubert K. *Anal. Chim. Acta*, 1992, 268, 247.
38. Tang Y., Zukowski J., Amstrong D. W. *J. Chromatogr. A*, 1996, 743, 261.
39. Harada K., Yuan Q., Nakayama M., Sugii, A. *J. Chromatogr. A*, 1996, 740, 207.
40. Machold Ch., Deinhofer K., Hahn R., Jungbauer A. *J. Chromatogr. A*, 2002, 972, 3.
41. Queiroz J. A., Tomaz C. T., Cabral J. M. S. *J. Biotechnology*, 2001, 87, 143.

42. Vikluand C., Irgum K. *Anal. Chem.*, 2000, 33(7), 2539.
43. Indyk H. E., Edwards M. J., Woollard D. C. *Food Chemistry*, 1996, 57(4), 575
44. Nomura Y., Tade, H., Takahashi K., Wada A. *Agric. Biol. Chem.*, 1989, 53, 3313.
45. Fujii Y., Ikeda Y., Okamoto I., Yamazaki M. *J. Chromatogr.*, 1990, 508, 241.
46. Yamauchi S., Hanai T., Suzuki J., Ito M., Sano Y., Shibata R., Kinoshita T., Yaginuma M., Kadowaki K., Takahashi Y. *J. Chromatogr. A*, 1996, 737, 149.
47. Armstrong D. W., Jin H. L. *Chirality*, 1989, 1, 27.
48. Schumacher D., Kroh L. W. *Food Chemistry*, 1995, 84 (4), 353.
49. Armstrong D. W., Bernard G. L., Ward K. D., Ward T. J. *Anal. Chem.*, 1990, 62, 332.
50. Pirkle W.H., Pochapski T. C. *Chem. Rev.* 1989, 89, 347
51. Pirkle W. H., Burke J.A., *J. Chromatogr.*, 1991, 557, 173
52. Glipin R.K., Ethesham S. E., Gregory R. B. *Anal. Chem.*, 1991, 63, 2825.
53. Pedersen C. *Am. Chem. Soc.*, 1967, 89, 2495.
54. Hankins M. G., Hayashita T., Kasprzyk S. P., Bartsch, R.A. *Anal. Chem.*, 1996, 68, 2811.
55. Kłodzińska E., Filipiak W, Szumski M, Buszewski B: *Lab-on-chip – Miniaturyzation in analytics*. Chem. & Ecol. Engineering, 11 (3) (2004) 95–134.
56. Buszewski B., Buszewska T., Gadzała-Kopciuch R. M.; *J. Liq. Chromatogr. & Rel. Technol.*, 2003, 26, 1197.
57. Buszewska T, Siepak J., Buszewski B.; *Laboratorim Diagnostic - GIT Verlag*: 1998, 4(2), 65.
58. Buszewski B., Ligor, M.; Ligor T.; *Miniaturyzacja w przygotowaniu próbek do analizy chemicznej*, w: *Miniaturyzacja w chemii analitycznej*, Z. Brzózka (red. nauk), PWN Warszawa 2005.

Bogusław Buszewski

Prof. dr hab. Bogusław Buszewski jest kierownikiem Zakładu Chemii Środowiska i Ekoanalizy, na Wydziale Chemii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Człowiek a środowisko

Środowisko człowieka jest na tyle złożone, że najczęściej bywa rozpatrywane aspektowo. Najbardziej dominujący jest aspekt przyrodniczy, ale powszechne też jest odnoszenie do zagadnień społecznych i ekonomicznych. Chociaż w takim aspektowym ujęciu starannie przestrzegane są wszystkie standardy warsztatu naukowego, to jednak trudno uniknąć mankamentów redukcjonizmu. Tymczasem jest to zagadnienie wymagające holistycznego podejścia. W tym zasadza się wyzwanie dla współczesnej nauki, która dysponując coraz doskonalszymi narzędziami badawczymi, powinna prowadzić do kompleksowych ujęć i dawać najwyższej jakości wyniki. Jest to proste przy realizacji specjalistycznych tematów, natomiast wciąż trudne do osiągnięcia w wypadku tematów interdyscyplinarnych.

Do tematów interdyscyplinarnych niewątpliwie zaliczyć można zagadnienie człowiek a środowisko. I chociaż jest ono na tyle powszechne, że trąci banałem, to jednak stało się przedmiotem sympozjum, które zostało zorganizowane przez Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Kuratorium Oświaty w Lublinie przy merytorycznym wsparciu Oddziału PAN w Lublinie i Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie oraz z udziałem przedstawicieli nauki z IUNG-PIB w Puławach, UMCS w Lublinie, reprezentantów władz administracyjnych i samorządowych, nauczycieli a także uczniów. Naukowa refleksja miała prowokować do pogłębionego i odpowiedzialnego myślenia o sobie, otaczającym świecie i przyszłych pokoleniach. Intencją organizatorów było, by refleksje te przerodziły się w działania wychowawcze prowadzone na gruncie szkolnym.

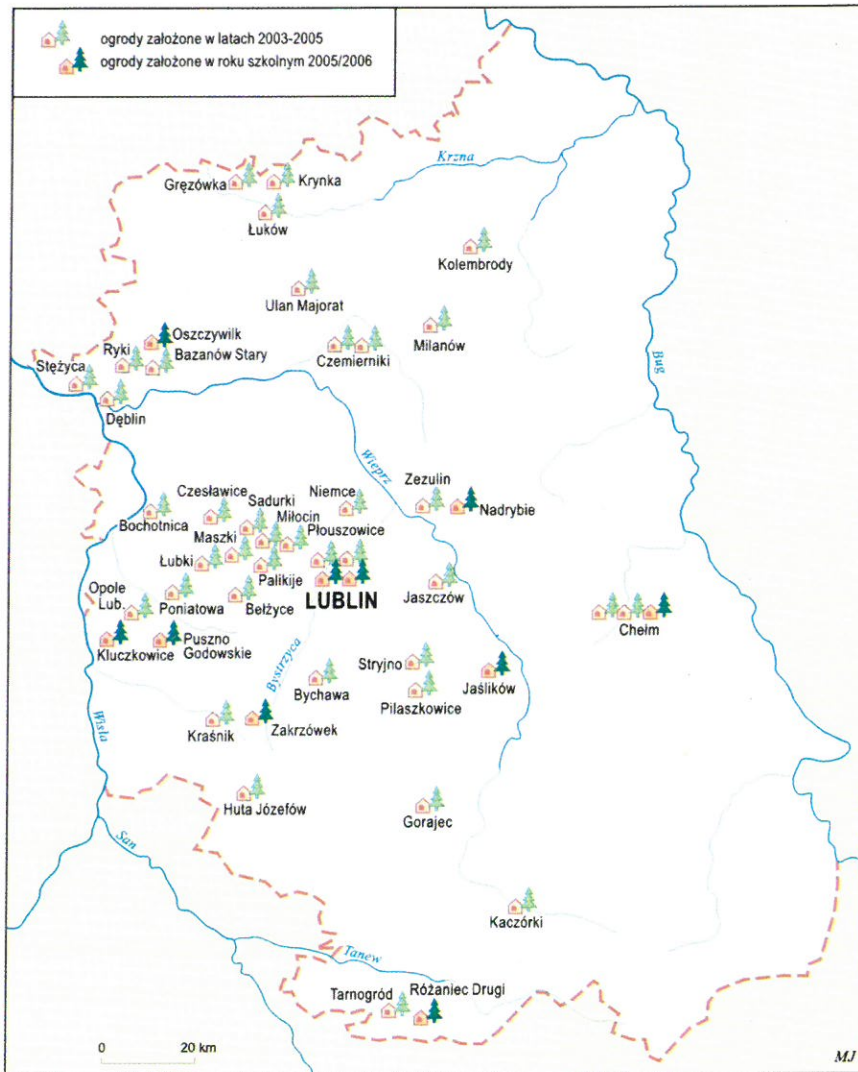
Szkoły skupiają duży potencjał intelektualny. Kadra pedagogiczna to wysoko kwalifikowani specjaliści, którzy z istoty swego zawodu są nastawieni na pomoc współczesnemu człowiekowi w poznawaniu środowiska, by w perspektywie moralnej człowiek mógł realizować sam siebie. Mieści się w tym troska o człowieka i jego środowisko, a zarazem o wzajemne relacje między nimi. Normatywy kształtowania wzajemnych relacji zawarte są w zasadach zrównoważonego rozwoju. Największym problemem dla współczesnych jest wdrożenie tych zasad. Tworzone są różne akty prawne, zabezpieczające ich realizację. Z doświadczenia wiadomo jednak z jakim trudem teoria zrównoważonego rozwoju wprowadzana jest do praktyki gospodarczej. Wciąż potrzebne jest szerzenie tych zasad w rozmaity sposób i wszelkimi dostępnymi środkami. Nie rozwiąże problemu ani akademickie kształcenie specjalistów, ani nakazy czy zakazy, ani też doraźne akcje organizowane przez ekologów. Co prawda trudno kwestionować ich częściową skuteczność, ale potrzebna jest edukacja zmieniająca ludzką mentalność. Musi być ona oparta na głębokiej wiedzy wpływającej na świadomość i kulturę. Powinna też łączyć w sobie kwestie przyrodnicze i humanistyczne. To stworzy fundamenty do osiągnięcia zamierzeń wyznaczonych teorią

zrównoważonego rozwoju. Edukacja taka jest możliwa i przynosi dobre rezultaty, czego dowodem jest prowadzony od czterech lat eksperyment lubelski, realizowany w ramach konkursu *Kształtujemy tożsamość krajobrazu*.

Podstawowym wymogiem akcesu w konkursie było zaprojektowanie i utworzenie ogrodu przyszkolnego, który powinien być wpisany w strukturę i funkcję zastanego krajobrazu. Obok wartości estetycznej musiał pełnić funkcje edukacyjne i miał służyć miejscowej ludności jako dobry przykład kształtowania środowiska, z którego można czerpać idee i wzory w kształtowaniu przestrzeni (więcej na temat konkursu pod adresem www.kuratorium.lublin.pl). Kilkadziesiąt szkół podjęło te ponadobowiązkowe zadania i większość uczestników sama była zdumiona efektami. Dzięki temu istnieje na Lubelszczyźnie kilkadziesiąt ogrodów przyszkolnych (rys. 1), z których 41 ma już tytuł *Szkoły rozumnie kształtującej krajobraz*, świadczący, że szkoła empirycznie udokumentowała swój wpływ na przemianę przestrzeni, a w ślad za tym i ludzkiej mentalności. Szkoły te nadal prowadzą prace, promując dbałość o jakość przestrzeni.

Wprowadzenie ogrodu do środowiska inspiruje ludzką aktywność w kierunku działania opartego na racjonalnych przesłankach, u podstawy których legło zdobycie gruntownej wiedzy, ukształtowanie świadomości, oraz nabycie wrażliwości i kultury ekologicznej. Takie działania mają wiele walorów. Do najważniejszych z nich zaliczyć trzeba:

1. Możliwość poznawania złożoności krajobrazu.
2. Odkrywanie zależności i relacji między krajobrazem a środowiskiem.
3. Stworzenie wizji komponentu udoskonalającego krajobraz i urzeczywistnienie tej wizji poprzez oddziaływanie na środowisko.
4. Doświadczenie interaktywnej zależności między człowiekiem, a jego środowiskiem.
5. Zainicjowanie aktywności eksploracji środowiska i rozumnego modelowania stosunków między człowiekiem a światem.
6. Rozpoznawanie skutków własnych czynów w środowisku i w krajobrazie.
7. Wzrastanie w mądrości poprzez łączenie pożytecznego i przyjemnego z godziwym działaniem.
8. Partycypacja w budowaniu tożsamości krajobrazowej i kulturowej ukierunkowanych na antycypowanie potrzeb człowieka.
9. Emocjonalne angażowanie się w to co składa się na *Genius loci*, a co prowadzi do pogłębienia więzi z regionem i rozkochania się w rodzimym środowisku.

Rys. 1 Ogrody przyszkolne zainspirowane konkursem *Kształujemy tożsamość krajobrazu*

Stworzone przez szkołę ogrody pokazują, że świat realny to nie tylko suma obiektów i faktów, lecz system relacji między człowiekiem a jego otoczeniem. Przekonać się też można, że są jeszcze sprawy, które mogą jednoczyć wokół wspólnych celów. Te cele są dalekosiężne, ale niewątpliwie są wyrazem troski o przyszłość młodego pokolenia. Jest to wspólny sukces nauczycieli, rodziców, uczniów, społeczności lokalnej i innych życzliwych osób. Sukces ten cieszy wspólnotę i zawsze coś z tej radości zostanie nie tylko w umyśle, ale i w sercu.

To emocjonalne związanie z rodzimym krajobrazem jest zamierzone. Pomaga ono dostrzec wartość w tym, z czym powszechnie się stykamy oraz z tej powszedności uczynić coś niezwykłego i nakierować ludzkie działania na dobro. Osiągając taki stan, możemy być spokojni o przyszłość człowieka i jego środowiska, bowiem jeżeli ktoś czuje związek z miejscem i dostrzega możliwość współdecydowania o jego losie będzie lepszymi partnerami w działaniu na rzecz dobra wspólnego. Dotyczy to różnych spraw, także ochrony przyrody, zabytków, gospodarki przestrzennej i wszelkich przedsięwzięć prośrodowiskowych.

Sympozjum *Człowiek a środowisko* odbyło się 14 listopada 2006 r. w Centrum Kongresowym Akademii Rolniczej w Lublinie. Radość z takiego spotkania wyraził mgr inż. Lech Sprawka, lubelski kurator. Swoje przesłanie do uczestników skierowali: mgr Wojciech Żukowski, wojewoda Lubelski; ks. prof. dr hab. Stanisław Wilk, rektor KUL; prof. dr. hab. Jan Gliński, prezes Oddziału PAN w Lublinie oraz dr hab. Krzysztof Czernaś, prorektor AR w Lublinie.

Przewodnim motywem referatów były problemy zrównoważonego rozwoju i odniesienie ich do spraw środowiskowych. Problemy te przedstawili profesorowie jak: prof. dr hab. Stefan Kozłowski, z KUL i przewodniczący Komitetu „Człowiek i Środowisko PAN, prof. dr hab. Stanisław Krasowicz, zastępca dyrektora w IUNG-PIB w Puławach, prof. dr hab. Józef Wojtanowicz z UMCS, prof. dr hab. Grzegorz Józefaciuk, zastępca dyrektora w Instytucie Agrofizyki PAN w Lublinie oraz inni specjaliści i praktycy w zakresie edukacji środowiskowej.

Miłym akcentem było nadanie tytułu *Szkoły rozumnie kształtującej krajobraz* dziesięciu nowym placówkom oraz uhonorowanie dyplomami i nagrodami tych, którzy z oddaniem i dobrym skutkiem działają na rzecz swego środowiska. Spotkanie udowodniło, że nauka nie jest jakąś abstrakcyjną konstrukcją, ale jest czymś nieodzownym w codziennym życiu. Z kolei oświata nie jest tylko uczeniem dzieci, ale ma wiele innych funkcji, z których szczególnie ważne jest nadawanie nauce aplikacyjnego sensu. Nauka i oświata to dwa komplementarne podmioty. Ich współpraca prowadzi do radykalnej jakościowej zmiany wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju i daje realną perspektywę na człowieka i jego środowisko.

Jadwiga Michalczyk

Dr Jadwiga Michalczyk jest pracownikiem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie oraz członkiem Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego O.L. PAN.

Świętość w ujęciu Jana Pawła II

1. Uwagi wstępne

Świętość jest obecna we wszystkich religiach uznających Boga osobowego. Świętym jest Bóg, który jako „źródło wszelkiej świętości”, wzywa każdego człowieka stworzonego na Jego obraz i podobieństwo do partycypacji w Jego świętości. W Starym Testamencie stała się dla wszystkich ludzi przykazaniem: „Bądźcie świętymi, bo Ja jestem święty, Pan Bóg wasz!” (Kpł 19, 2). Chrystus zaprosił swych naśladowców do jej realizacji: „Bądźcie więc wy doskonali, jak doskonały jest Ojciec wasz niebieski” (Mt 5, 48), co bliżej wytłumaczył św. Paweł w słowach: „Albowiem wołą Bożą jest wasze uświęcenie” (1 Tes 4, 3). Dokonuje się ono przez Jezusa Chrystusa: „W Nim bowiem wybrał nas przed założeniem świata, abyśmy byli święci i nieskalani przed Jego obliczem. Z miłości przernaczył nas dla siebie jako przybranych synów poprzez Jezusa Chrystusa, według postanowienia swej woli ku chwale majestatu swej łaski” (Ef 1, 4-5)¹.

Na wstępie należy zrobić rozróżnienie między świętością orzekaną przez Kościół w formie beatyfikacji czy kanonizacji, od świętości która nie podlega jego osądowi, ale samego Boga. W pierwszym przypadku mówimy o „świętości kanonizowanej” (perfezione canonizzabile), a w drugim o świętości zbawionych ale nie wyniesionych na ołtarze. Zrozumiałe, że tylko niektórzy spośród rzeszy zbawionych przez Kościół są ogłaszani świętymi czy błogosławionymi². Mówiąc o świętości w ujęciu Jana Pawła II mamy na myśli zarówno ideę świętości, do której są wezwani wszyscy ludzie, o której wie tylko Bóg, jak i świętości orzekanej przez Kościół w postaci beatyfikacji lub kanonizacji.

Życie i śmierć Jana Pawła II upoważniają do twierdzenia, iż jest on wielkim promotorem świętości. Temat Świętość w ujęciu Jana Pawła II będzie uwzględniał następujące płaszczyzny rozważań: jego nauczanie o koncepcji świętości i drodze do niej, wielka liczba ogłoszonych przez niego świętych i błogosławionych, wydanie nowego ustawodawstwa w odniesieniu do spraw kanonizacyjnych i wreszcie własny przykład życia świętego.

¹ Cyt. *Biblia tysiąclecia*, wyd. 5, Poznań Pallottinum 2003.

² Casieri A. *La perfezione cristiana in Benedetto XIV con particolare riferimento all'età giovanile*, Roma 1979, s. 59–66.

2. Nauczanie Jana Pawła II o świętości

2.1. Koncepcja filozoficzno-teologiczna świętości.

Jan Paweł II koncepcję świętości wiąże z antropologiczną koncepcją człowieka³. Doświadczenie człowieka jako osoby, autorefleksja nad swoją osobowością jest podstawą antropologii K. Wojtyły⁴. Osoba realizuje się poprzez czyn, doświadcza siebie poprzez czyn. Zachodzi ścisła relacja pomiędzy istnieniem i działaniem, pomiędzy tym, kim człowiek jest i tym, co czyni. Stąd osoba jest powiązana z jej postępowaniem tak, że nie da się oddzielić doświadczenia człowieka od doświadczenia jakości jego postępowania czyli moralności⁵. Analiza czynu pozwala wnioskować, kim on jest i jak postępuje, czyli sądzić o jego świętości etycznej. Czynom ludzkim przysługuje wartość moralna; są one dobre lub złe. Moralność stanowi ich wewnętrzną właściwość⁶. Stąd Jan Paweł II naucza, iż osoba ludzka realizuje się w pełni jako człowiek przez swą wartość moralną⁷. Świętość jest stylem życia osoby ludzkiej powiązaniem z moralnością. Nie da się oddzielić świętości od moralności jako podstawowego jej kryterium. Pod wpływem lektury dzieł św. Jana od Krzyża Jan Paweł II uważa, że człowiek poprzez zjednoczenie mistyczne z Bogiem staje świadkiem „przebóstwienia” siebie, czyli wyniesienia własnej istoty na wyższy poziom bytowania i poznania. Istota życia doczesnego polega na dojrzewaniu do wieczności, czyli do świętości w sensie doskonałego zjednoczenia z Chrystusem w niebie. Jest to dojrzewanie w aspekcie własnego człowieczeństwa, w drodze zarówno do męczeństwa, jak i do świętości rozumianej jako doskonałość moralna.

Także poznanie świętości drugich, zwłaszcza ich przeżyć mistycznych, jest wielkim doświadczeniem w osobistej drodze do świętości człowieka. Zjawiska mistyczne mimo, że są darem i łaską, to jednak będąc podmiotową własnością człowieka przez skutki widoczne w nim dają się doświadczalnie stwierdzić i opisać. Poprzez realizację świętości człowiek w pełni podlega sam samorealizacji oraz przejawia

³ Szerzej tym zagadnieniem zajmował się: T. Fułat, *Świętość kanonizowana według Jana Pawła II*, Lublin 2005 (mps BKUL).

⁴ Galarowicz J. *Imię własne człowieka. Klucz do myśli i nauczania Karola Wojtyły – Jana Pawła II*, Kraków 1996, s. 103.

⁵ *Osoba i czyn oraz inne studia antropologiczne*, red. T. Styczeń, Lublin 1994, s. 378.

⁶ *Osoba i czyn*, s. 59–61.

⁷ Jan Paweł II, *Przemówienie do przedstawicieli świata kultury zgromadzonych w Teatrze Narodowym z 8 czerwca 1991 r.*, w: *Drogowskazy dla Polaków Ojca Świętego Jana Pawła II*, Kraków 1999, t. III, s. 178.

⁸ Wojtyła K. *O humanizmie św. Jana od Krzyża*, w: *Aby Chrystus się nami posługiwał*, Kraków 1979, s. 391.

swoją wolność⁸. Jako taka, świętość staje się więc wartością empiryczną, a przez to może być przedmiotem ludzkiego poznania, postępowania kanonizacyjnego⁹.

Filozoficzne pojmowanie świętości osoby ludzkiej nie wyczerpuje pełnej jego treści. Należy sięgnąć na teren teologii. Wizja świętości u Jana Pawła II opierająca się na nauczaniu Soboru Watykańskiego II, szczególnie konstytucji dogmatycznej o Kościele (*Lumen gentium*) została w sposób systematyczny i spójny przedstawiona w liście apostolskim *Novo millennio ineunte*, opublikowanym na zakończenie Wielkiego Jubileuszu Roku 2000. Papież ukazał świętość jako pełnię życia chrześcijańskiego, która staje się czytelnym znakiem działającego Boga w Kościele i w świecie¹⁰. Właściwa odpowiedź na pytanie, czym jest świętość, objawia się w pełni w najdoskonalszym wzorze człowieczeństwa, jakim jest Bóg – Człowiek – Jezus Chrystus. Świętość po grzechu pierworodnym, będąca owocem łaski Bożej, wymaga heroicznego wysiłku człowieka. Zatem świętość będąc darem jest zarazem zadaniem dla każdego wiernego¹¹. Świętość objawiona w Chrystusie cierpiącym i ukrzyżowanym jest konkretnym ideałem do naśladowania, potwierdzonym w życiu świętych i błogosławionych wszystkich wieków. Dzięki nim świętość nabiera znaczenia etyczno-społecznego i wychowawczego¹². Człowiek nie jest sam, żyje „z innymi”, „przez innych” i „dla innych”, we wspólnocie osób, jaką jest rodzina, naród, Kościół czy jakakolwiek inna społeczność¹³. Ideał świętości stał się programem działania Kościoła, którego drogą jest człowiek¹⁴.

2.2. Realizacja świętości w Kościele.

W Kościele świętość jest fenomenem, który należy do jego istoty i misji w świecie, bowiem w symbolu wiary wyznajemy, iż jest on „jeden, święty, katolicki i apostolski”. Kościół ze swej natury jest święty i posiada misję uświęcania świata¹⁵. Jan Paweł II w książce *Przekroczyć próg nadziei* napisał: „Ale w czym tkwi prawdziwa siła Kościo-

⁹ Fułat T. *Świętość kanonizowana*, s. 2.

¹⁰ „*L'Osservatore Romano*”, wyd. polskie, 2(230)2001, s. 4–29.

¹¹ W liście apostolskim *Novo millennio ineunte* Papież napisał: „Ten dar świętości - by tak rzec - obiektywnej zostaje ofiarowany każdemu ochrzczoneму. Dar jednak staje się z kolei zadaniem, któremu winno być podporządkowane całe życie chrześcijanina: „Albowiem wolą Bożą jest wasze uświęcenie” (1 Tes 4, 3). To zadanie nie dotyczy tylko niektórych chrześcijan: „wszyscy chrześcijanie jakiegokolwiek stanu i zawodu powołani są do pełni życia chrześcijańskiego i do doskonałości miłości”. Zob. „*L'Osservatore Romano*”, wyd. polskie, 2(230)2001, n. 30, s. 14.

¹² Por. Kściuk. I *Humanizm świętości*,

http://sp13.mzopo.pl/zawartosc/publikacje/ksc_hum.doc (6 10 2005).

¹³ Fułat T. *Świętość kanonizowana*, s. 263.

¹⁴ Tamże, s. 264.

¹⁵ n. 811. *Katechizm Kościoła Katolickiego*, Pallottinum 1994 (dalej: KKK).

ła?. Oczywiście siłą Kościoła na Wschodzie i Zachodzie poprzez wszystkie epoki są i pozostaną zawsze święci, to znaczy ci, którzy uczynili prawdę Chrystusa swoją własną prawdą, którzy poszli tą drogą, którą jest On sam, którzy żyli życiem, jakie z Niego płynie w Duchu Świętym. A tych świętych Kościołowi wciąż nie brak na Wschodzie i na Zachodzie”¹⁶.

Papież perspektywę świętości zaliczył do najpilniejszych zadań duszpasterskich Kościoła. Powołując się na rozdział V konstytucji dogmatycznej o Kościele (*Lumen gentium*) o powszechnym powołaniu do świętości wiernych, która winna być dla nich „zwyczajną drogą”, napisał: Ponowne odkrycie Kościoła jako „tajemnicy”, czyli jako ludu „zjednoczonego jednością Ojca i Syna, i Ducha Świętego”, musiało doprowadzić także do ponownego odkrycia jego „świętości”, pojmowanej w podstawowym znaczeniu jako przynależność do Tego, który jest w najgłębszym sensie Święty, „po trzykroć Święty” (por. Iz 6, 3). Wyznawać wiarę w Kościół jako święty znaczy wskazywać jego oblicze Oblubienicy Chrystusa, dla której On złożył w ofierze samego siebie właśnie po to, aby ją uświęcić (por. Ef 5, 25–26)¹⁷. Idea świętości wszystkich wynika z chrztu świętego będącego wszczepieniem w Chrystusa czyli włączeniem w świętość Boga i napelnienie Duchem Świętym. Wezwał więc wszystkich wiernych Kościoła do wyzbycia się przeciętności i minimalizmu w życiu duchowym i napisał wprost: Zadać katechumenowi pytanie: „Czy chcesz przyjąć chrzest?”, znaczy zapytać go zarazem: „Czy chcesz zostać świętym?”. Znacząco postawić na jego drodze radykalizm Kazania na Górze: „Bądźcie więc wy doskonali, jak doskonały jest Ojciec wasz niebieski” (Mt 5, 48)¹⁸.

Komentując naukę Jana Pawła II na temat świętości, prefekt Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych kard. José Saraiva Martins w swym studium pt. Święci i świętość według Jana Pawła II, napisał m. in., że świętość należy do natury Kościoła, ziemskiego ciała zmartwychwstałego Chrystusa. Jest jedną z jego cech charakterystycznych. Przynależy do jego „DNA”. Gdyby zatem Kościół nie był święty, nie byłby prawdziwym Kościołem Chrystusa, czyli przez Niego założonym, aby po Jego powrocie do Ojca kontynuował w ciągu wieków odwieczną misję zbawienia w Jego imieniu i potwierdzał ją Jego autorytetem. Według Jana Pawła II, pisze autor, święci są „widzialnymi i autentycznymi świadkami świętości Kościoła”, gdyż są żywą Ewangelią. Ponadto są „światłem dla świata i dla ludzi im współczesnych”, gdyż stali się odbiciem blasku Boga” i „rzecznikami Boga”, „niejako słowami, które Bóg wypowiada w historii dla dobra ludzkości”. To święci „chronią Kościół przed miernością”. Dzisiaj w epoce obojętności religijnej, zaniku wartości, pojawiania się tak wielu nowych idoli, łatwo iść na kompromisy, na rozwiązania nie zawsze całkowicie zgodne z Ewangelią i prowadzić „mierne” życie chrześcijańskie. Święci pobudza-

¹⁶ Redakcja Wydawnictw KUL 1994, s. 135.

¹⁷ *Novo millennio ineunte*, n. 30, s. 14.

¹⁸ Tamże, n. 31, s. 15.

ją Kościół do wewnętrznej odnowy i byli zawsze „szczególnie aktywni w czasach każdej reformy”, a przez to stali stawali się „prawdziwymi architektami historii człowieka” i „żywymi świadkami prawdy o czynnej obecności Boga wśród swego ludu”. Wreszcie „święci są apologią chrześcijaństwa”. Kościół jest widzialnym znakiem (sakramentem) Chrystusa, a wierni mają prawo rozpoznać w nim oblicze Założyciela. Kościół ukazuje Chrystusa poprzez świętość. Kardynał pisze o „języku świętości”, który jest autentycznym językiem Kościoła. Pisze też o potrzebie zachowania równowagi między aktywnością apostołską a modlitwą kontemplacją. Jedno drugiego nie wyklucza, ale się uzupełniają¹⁹. W historii znane są dwie drogi do osiągnięcia świętości-droga męczenników i wyznawców. Jan Paweł II także w tym przedmiocie pozostawił własny pogląd doktrynalny.

2.3. Świętość męczenników.

Męczeństwo w prawie kanonizacyjnym jest rozumiane jako dobrowolne przyjęciem śmierci za wiarę w Chrystusa lub za jakąś cnotę, która się odnosi do Boga²⁰. W dowodzeniu męczeństwa bierze się pod uwagę cztery elementy prawno-kanoniczne: dokładne rozpoznanie osoby męczennika i opinii jego męczeństwa, zidentyfikowanie prześladowcy, faktu realnej i rzeczywistej śmierci oraz przyczynę męczeństwa, tj. motywację nienawiści do wiary po stronie prześladowcy i miłości do wiary, tj. wytrwanie w wierności Chrystusowi aż do śmierci i w momencie śmierci po stronie męczennika. Według nauczania Jana Pawła II wiek XX bardziej niż kiedykolwiek w dziejach Kościoła stanowi szeroko rozpowszechnione świadectwo dawane Chrystusowi poprzez oddanie życia za Niego. W liście apostołskim *Tertio millennio adveniente* napisał, iż podobnie jak Kościół pierwszego tysiąclecia zrodził się z krwi męczenników, tak właśnie w drugim tysiącleciu wrócili męczennicy: kapłani, zakonnicy i świeccy. Prześladowania kapłanów, zakonników i świeckich zaowocowały nowym posiewem męczenników. Nowym elementem w nauce Jana Pawła II jest fakt, że pisze on też o wspólnym dziedzictwie katolików, prawosławnych, anglikanów i protestantów, a tym samym podkreśla element ekumeniczny męczeństwa. Papież poleca także Kościołom lokalnym zbieranie koniecznej dokumentacji dla zachowania o nich pamięci i uzupełnienia martyrologiów Kościoła powszechnego²¹. Tego świadectwa nie można puścić w niepamięć. Są to „nieznani żołnierze wielkiej sprawy Bożej”. Męczennicy, według Jana Pawła II, uwidaczniają uniwersalizm świętości i komunie świętych (*communio sanctorum*), wznoszącą się ponad wszelkie podziały. Ponadto męczennicy ukazują żywotność Kościołów lokalnych

¹⁹ Saraiva Martins J. *Święci i świętość według Jana Pawła II*, http://www.opoka.org.pl/biblioteka/T/TH/THO/25jp/martins_swietosc.html (5. 10. 2005).

²⁰ Benedictus XIV [P. Lamberini], *De Servorum Dei beatificatione et Beatorum canonizatione*, 7 voll., Prati 1839–1842. Zob. III, 16, 5.

²¹ List apostołski, 10 XI 1994 r. *Tertio millennio adveniente*, („L'Osservatore Romano” wyd. p. 12(1994) s. 3–22). Zob. n. 37.

licniejszych dzisiaj niż w pierwszych wiekach chrześcijaństwa. Oni także w tych wiekach są owocami wiary i dowodami obecności Chrystusa w świecie²². Ojciec Święty widzi w męczeństwie fakt zmuszający innych do refleksji, wobec którego nie sposób przejść obojętnie²³.

2.4. Świętość wyznawców.

W klasyce literatury prawa kanonizacyjnego problem świętości kanonizowanej wyznawców jest rozważany bezpośrednio po przedstawieniu wymogów do stwierdzenia męczeństwa²⁴. Precyzując bliżej, świętość wyznawców dowodzi się poprzez stwierdzenie praktyki cnót teologicznych i kardynalnych praktykowanych w stopniu heroicznym, tj. ochotnie, spontanicznie, bez zwłoki, z miłości do Boga i każdego człowieka²⁵. Jeden akt heroicznej miłości do Chrystusa wyrażony przez oddanie za Niego życia, wyznawca niejako zastępuje tysiącami aktów miłości do Pana, żyjąc na co dzień według wysokiej miary życia chrześcijańskiego. Właśnie Papież Jan Paweł II bezpośrednio po męczennikach wyróżnia w szczególny sposób heroiczną cnót tych mężczyzn i kobiet, którzy zrealizowali swoje chrześcijańskie powołanie do świętości²⁶. Tradycyjne pojęcie heroicznego cnót jako „miary” życia świętego, zostało przełożone na język bardziej współczesny w licznych wypowiedziach papieży i dekretach orzekających świętość wyznawców²⁷. Już Papież Benedykt XV w mowie wygłoszonej z racji promulgacji dekretu o heroicznosci cnót Jana Chrzciciela z Burgundii w 1916 r. powiedział, że „świętość polega jedynie na zgodzaniu się z wolą Bożą, wyrażaną poprzez nicustanne i bardzo dokładne wypełnianie obowiąz-

²² Tamże, n. 37.

²³ „Świadectwem prawdy chrześcijańskiej miłości - zawsze czytelnym, dziś jednak szczególnie wymownym - jest pamięć o męczennikach. Niech ich świadectwo nie będzie zapomniane. Głosili oni Ewangelię, oddając życie dla miłości. Zwłaszcza w naszej epoce męczennik jest znakiem owej największej miłości, w której zawierają się wszystkie inne wartości. Jego życie jest odbłaskiem wzniosłych słów Chrystusa, wypowiedzianych na krzyżu: „Ojcze, przebac im, bo nie wiedzą, co czynią” (Łk 23, 34). Człowiek wierzący, traktujący poważnie swoje chrześcijańskie powołanie, w którym męczeństwo jest możliwością zapowiedzianą już w Objawieniu, nie może usunąć tej perspektywy z horyzontu własnego życia”. Jan Paweł II, Bulla *Incarnationis mysterium*, 28.11.1998, *L'Ossrvatore Romano*” wyd. polskie 1(1999) n. 13.

²⁴ Benedictus XIV, *De Servorum Dei*, III, 21–27.

²⁵ Benedictus XIV, III, 21,1.

²⁶ *Tertio millennio adveniente*, n. 37.

²⁷ Misztal H., *Heroiczność cnót*, Powszechna Encyklopedia Filozofii, Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu, t. IV Lublin 2003, s. 495–496.

ków swojego stanu”²⁸. W podobnym duchu wypowiadali się papieże Pius XI i Pius XII. Papież Jan Paweł II idąc tym stylem pojmowania świętości napisał, że „świętość - zarówno w życiu papieży, którzy są znanymi postaciami historycznymi, jak i w życiu skromnych wiernych świeckich i duchownych, pochodzących z wszystkich kontynentów globu - okazała się rzeczywistością, która lepiej niż cokolwiek innego wyraża tajemnicę Kościoła. To wymowne orędzie, przemawiające bez słów, jest żywym objawieniem oblicza Chrystusa”²⁹. Wspomniał też o „pedagogice świętości” czyli o indywidualnych drogach do niej. Winna ona być realizowana w różnych środowiskach: rodzinie, indywidualnie i grupowo oraz w stowarzyszeniach i ruchach uznanych przez Kościół³⁰. W każdym stanie życia ta sama świętość jest realizowana w różnorodny sposób. Można się uświęcić w każdym zawodzie, ale wykonując go według „wysokiej miary” i w duchu miłości do Boga i bliźniego.

Jan Paweł II kładł szczególny nacisk na powołanie ludzi świeckich do świętości. W adhortacji apostolskiej *Christifideles laici* napisał: Powołanie ludzi świeckich do świętości oznacza wezwanie do tego, by żyli oni wedle Ducha włączeni w rzeczywistość doczesną, i poprzez uczestnictwo w działalności ziemskiej³¹. Powołanie do świętości świeckich jest głęboko związane z misją i odpowiedzialnością powierzoną świeckim w Kościele i w świecie³². Świętość nie polega na czynieniu rzeczy nadzwyczajnych, ale na nadzwyczajnym przeżywaniu codzienności w duchu miłości i służby innym. Są to dzieła miłosierdzia, działalność społeczna, uprawianie nauki i sztuki, a nawet polityki i sprawowania władzy. W znaczeniu ziemskim świętość polega na wysiłku dorastania do zobowiązań przyjętych poprzez chrzest, a w zna-

²⁸ „La santità propriamente consiste solo nella conformità al divino volere, espressa in continuo e esatto adempimento dei doveri del proprio stato”. Zob. *Sacra Rituum Congregatio, Bobien. seu Placentina Ioanen. beatificationis et canonizationis V. S. D. Antonii Mariae Gianelli, Super dubio: An constet de virtutibus [...] in gradu heroico [...]*, AAS, 12(1920)173.

²⁹ *Novo millennio ineunte*, n. 7, s. 6.

³⁰ „Całe życie kościelnej wspólnoty i chrześcijańskich rodzin winno zmierzać w tym kierunku. Ale jest też oczywiste, że istnieją różne indywidualne drogi do świętości, wymagające prawdziwej pedagogiki świętości, która zdolna jest dostosować się do rytmu poszczególnych osób. Winna ona łączyć całe bogactwo propozycji dostępnych dla wszystkich z tradycyjnymi formami pomocy indywidualnej i grupowej oraz z nowszymi formami udostępnianymi przez stowarzyszenia i ruchy uznane przez Kościół”. Tamże, n. 31, s. 14.

³¹ Posynodalna adhortacja apostolska *Christifideles laici* Ojca Świętego Jana Pawła II o powołaniu i misji ludzi świeckich w Kościele i w świecie dwadzieścia lat po Soborze Watykańskim II, *Libreria Editrice Vaticana* 1988, n. 17, s. 39.

³² Tamże, n. 17, s. 39.

czeniu eschatologicznym świętość jest doskonałym zjednoczeniem z Chrystusem, będącym spełnieniem powołania i przeznaczenia osoby ludzkiej stworzonej na obraz i podobieństwo Boże. Dla Jana Pawła II świętość opiera się przede wszystkim na miłości i stanowi jej dojrzały owoc. Tłumacząc na czym polega miłość, Papież pozostaje wierny swojej koncepcji antropologicznej daru z samego siebie, który polega na służbie, na wzór Chrystusa. Taki program życia uważa za chrystocentryczny i najdoskonalszy, bowiem każdy dar z samego siebie powodowany miłością jest objawieniem miłości Chrystusa do człowieka, który oddał życie za wszystkich. To święci są najpiękniejszymi wzorami człowieczeństwa odnowionego przez miłość. Podkreślał bardzo mocno konieczność spójności życia z wyznawaną wiarą³³.

2.5. Ekumeniczne aspekty świętości.

Przesłanie ekumeniczne jest obecne w całym nauczaniu Papieża Jana Pawła II, a szczególnie zostało wyrażone we wspomnianym liście apostolskim *Tertio millennio adveniente*, zarówno przy omawianiu przygotowania dalszego, jak i bliższego do Jubileuszu 2000-lecia chrześcijaństwa i w kontekście świętości i świętych ekumenicznych³⁴. Przesłanie ekumeniczne jest przez Ojca Świętego ukazane w kontekście potrzeby pokuty, pojednania, nawrócenia (metanoia)³⁵. Nawrócenie należy rozpocząć w samym Kościele przez wzięcie na siebie ciężaru grzechów swoich synów, często nie bez winy ludzi z jednej i drugiej strony, które stały się źródłem antyświadcstwa i zgorszenia³⁶. Kościół potrzebujący zawsze oczyszczenia (KK n.1) winien sobie uprzytomnić grzechy, które zaszkodziły jedności. Każdy potrzebuje rachunku sumienia, który przybliży nas do przezwyciężenia podziałów powstałych w drugim tysiącleciu³⁷. Kościół daje przykład przyznania się do win i oczekuje autorefleksji od każdego człowieka wierzącego w Chrystusa. Konsekwencją tak pojętej autorefleksji i rachunku sumienia jest „wyrażenie głębokiego ubolewania [Kościoła] z powodu słabości licznych swoich synów, którzy zniekształcili jego oblicze i nie pozwolili mu być doskonałym odzwierciedleniem wizerunku jego ukrzyżowanego Pana³⁸”.

³³ Fułat T., *Świętość kanonizowana*, s. 265–266.

³⁴ „U schyłku obecnego tysiąclecia Kościół powinien zwrócić się z jeszcze żarliwszym błaganiem do Ducha Świętego, prosząc Go o łaskę zjednoczenia chrześcijan. Jest to problem kluczowy dla ewangelicznego świadectwa w świecie. Po Soborze Watykańskim II podjęto szczególnie wiele inicjatyw ekumenicznych, dając świadectwo wielkoduszności i zaangażowania: można powiedzieć, że cała działalność Kościołów lokalnych i Stolicy Apostolskiej zyskała w ostatnich latach wymiar ekumeniczny. *Tertio millennio adveniente*”, n. 34.

³⁵ Tamże, n. 32.

³⁶ Tamże, n. 33.

³⁷ Tamże, n. 34.

³⁸ Tamże, n. 35.

Podczas kanonizacji Rafała Kalinowskiego już 17 listopada 1991 r. w Rzymie, kierując swe przesłanie także do braci prawosławnych, powiedział: „Oddaje życie(...) za sprawę jedności Kościoła, płonie pragnieniem ujrzenia zjednoczonych w tej samej ovczarni braci prawosławnych, pełen nadziei we wstawiennictwo Najświętszej Maryi Panny, tak bardzo przez nich czczonyj”.³⁹

Podczas beatyfikacji M. Bolesławy Lament Papież podkreślił potrzebę ducha ekumenicznego, zwłaszcza z Kościołem prawosławnym. Powiedział, iż właśnie ona długo przed Soborem Watykańskim II stała się inspiratorką ekumenizmu w życiu codziennym przez miłość⁴⁰.

Podobnie 21 maja 1995 r., w Ołomuńcu podczas kanonizacji Jana Sarkandra na nowo przeprosił innowierców za krzywdy im wyrządzone przez katolików, nawoływał do ekumenicznego pojednania⁴¹.

Szczególnie to ostatnie przesłanie zbliżenia katolików z braćmi prawosławnymi leżało mu na sercu. Wyraził je w liście apostolskim na 400-lecie Unii Brzeskiej z 12 listopada 1995 r.,⁴² czy też w liście na 350-lecie Unii Użhorodzkiej z 18 kwietnia 1996 r. Papież powtórzył ekumeniczne przesłanie podczas beatyfikacji Męczenników podlaskich mówiąc: „Wyniesieni dzisiaj na ołtarze Wincenty Lewoniuk i jego 12 towarzyszy, przez swój przykład i wstawiennictwo, zapraszają nas wszystkich, abyśmy mężnie kontynuowali wędrówkę ku pełnej jedności całej rodziny uczniów Chrystusa w duchu wskazań ekumenicznych Soboru Watykańskiego II”⁴³. Oba Kościoły zasiadły do obrad w 2002 r. w Bari na specjalnym spotkaniu poświęconym ekumenizmowi świętych. Myśl przewodnia Jana Pawła II została wyrażona do delegacji greckiego Kościoła prawosławnego w dniu 12 marca 2002 r., że ekumenizm świętości prowadzi do pełnej *komunio*, nie oznaczającej ani wzajemnego wchłonięcia się obu Kościołów, ani zjednoczenia (fuzja) lecz spotkaniu w prawdzie i miłości. Na płaszczyźnie tej myśli snuje rozważania na temat roli ekumenicznej świętości, która jest spotkaniem w poszukiwaniu prawdy w myśli Ojców Kościoła zarówno Wschodniego jak i Zachodniego⁴⁴.

³⁹ Rzym, 17 listopada 1991 r.

⁴⁰ Matka Bolesława Lament, Białystok, 5.06.1991 r.

⁴¹ Jan Sarkander Ołomuniec. 21 V 1995 r. Tekst w: „L'Osservatore Romano”, wyd. pol. 7(1995) s. 15–16.

⁴² Tekst w: „L'Osservatore Romano”, wyd. pol. 4(1996) s. 4–6.

⁴³ Wincenty Lewoniuk i dwunastu towarzyszy, Rzym, 6.10.96 r.

⁴⁴ Cały tom ubiegłorocznego przeglądu teologicznego ekumeniczno–patrystycznego wychodzącego w Bari (Italia) został poświęcony zagadnieniu ekumenicznych aspektów świętości. Jest on pokłosiem sesji naukowej zorganizowanej przez Wydział Teologii Uniwersytetu w Bari w 2002 r. Wzięli w nim udział teologowie i kanoniści z Kościołów katolickiego i prawosławnego. Zob. *Nicolaus. Rivista di Teologia ecumenico – patristica*, Bari, Fasc. 2/2002, s. 5–184.

Reasumując, koncepcja świętości w ujęciu Jana Pawła II oparta na filozoficznych i teologicznych fundamentach rozumienia człowieka, stworzonego na obraz Boży i odkupionego przez Chrystusa należy do najbogatszych, gdyż wydobywa całe dobro i piękno tegoż człowieczeństwa. Niezwykle trafne i precyzyjne jest papieskie określenie świętości, jako „wysokiej miary zwyczajnego życia chrześcijańskiego”⁴⁵.

3. Ustawodawstwo dotyczące orzekania świętości kanonizowanej

Obok pogłębienia i precyzyjnego pojęcia świętości wszystkich ludzi, Jan Paweł II jest promotorem świętości kanonizowanej, poprzez stworzenie nowego i sprawniejszego instrumentu do efektywniejszego prowadzenia procesów kanonizacyjnych, tj. poprzez promulgowanie nowego ustawodawstwa w tej dziedzinie.

Należy wyjaśnić na wstępie, że spontaniczny pociąg do świętości i jednocześnie czci, tych którzy poprzez poniesienie męczeńskiej śmierci, czy też poprzez ponadprzeciętną praktykę cnót chrześcijańskich dawali szczególne świadectwo Chrystusowi, ogarniał wszystkich wiernych od początków Kościoła. Ten fenomen spontanicznego zrywu niósł ze sobą zdrowy entuzjazm naśladowania Chrystusa, ale niekiedy też niebezpieczeństwo egzaltacji, zbytniego podkreślania cudowności, nadzwyczajności w życiu kandydatów na ołtarze. Dochodziło zatem do tworzenia obrazu świętego, podziwanego ale niedostępnego do naśladowania, otoczonego nimbem cudowności, a nawet praktykującego różnego rodzaju ekstremalne praktyki nie mające nic wspólnego z prawdziwą ascezą. Kościół czuwał nad kanonizacjami najpierw poprzez biskupów miejscowych, a wreszcie kanonizacja została zastrzeżona Stolicy Apostolskiej (1234)⁴⁶. Liczne regulacje papieskie zmierzały do zagwarantowania właściwej drogi do uzyskania pewności w kwestii świętości osoby wynoszonej na ołtarze. W ten sposób w ciągu wieków ukształtował się mocno sformalizowany proces kanonizacyjny, którego wyrazem był Kodeks Prawa Kanonicznego z 1917 r., zawierający aż 142 kanony regulujące tę materię. Regulacja ta poprzez swój formalizm praktycznie przyczyniała się do przedłużania się spraw kanonizacyjnych na dziesiątki lub setki lat⁴⁷. Głosy postulujące reformę prawa kanonizacyjnego pojawiły się na Soborze Watykańskim II zaowocowały próbą uregulowania na nowo tej procedury

⁴⁵ *Novo millennio ineunte*, n. 31, s. 14

⁴⁶ Gagna F. *De processu canonizationis a primis Ecclesiae saeculis usque ad Codicem Iuris Canonici*, Romae 1940.

⁴⁷ Misztal H. *Canonization in the Western Church in the view of canon law*, w: *Review of comparative law*, [Editor-in-Chief G. Górski], RWKUL Lublin vol. 7 (2002)203–223; Tenże, *Canonization problems in legal publications*, „Review of Comparative Law”, Wydawnictwo KUL, vol. 8(2003)155–176.

przez papieża Pawła VI⁴⁸ i kodyfikacją Jana Pawła II⁴⁹. W swym ustawodawstwie wydzielił on sprawy kanonizacyjne spod przepisów Kodeksu Prawa Kanonicznego, promulgując w 1983 r. prawo specjalne dla Kościoła katolickiego obrządku łacińskiego i dla Kościołów wschodnich⁵⁰.

W ustawodawstwie tym uwzględnił naukę Soboru Watykańskiego II na temat kolegalności biskupów, znosząc proces apostolski i powierzając całe dochodzenie dowodowe biskupom diecezjalnym i osobom z nimi zrównanym w prawie⁵¹. Dotychczas tylko w sprawach historycznych odbywał się jedynie proces zwyczajny (apostolski był pomijany)⁵². Proces apostolski zawsze był przeprowadzany z dużym opóźnieniem i świadkowie naoczni już wymierali, dlatego środki dowodowe, nawet w procesie apostolskim opierały się głównie na tych zebranych we wstępnym procesie zwyczajnym w diecezji. Rodziło się przekonanie, że biskupowi diecezjalnemu należy powierzyć przeprowadzenie – w ramach jego władzy własnej – instrukcji dowodowej także w sprawach nowych. Biskup jest dzisiaj bardziej odpowiedzialny za sprawny postęp sprawy w diecezji zostawiając Stolicy Apostolskiej prawo jej studiowania i merytorycznych orzeczeń. Ten fakt powierzenia biskupowi diecezjalnemu prowadzenia procesu powoduje, że dochodzenie dokonuje się na miejscu śmierci

⁴⁸ MP „*Sanctitas clarior*”, 19 mart. 1969, AAS 61(1969) 149–153; *Constitutio Apostolica*, „*Sacra Rituum Congregatio*”, AAS 61(1969) 297–305.

⁴⁹ Zob. *Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli Pp. II promulgatus*, AAS 85(1983), II, 1–317; *Constitutio Apostolica*, 25 ian., 1983, „*Divinus perfectionis Magister*”, AAS 75(1983) 349–355 (dalej: Konstytucja); *Constitutio Apostolica*, 28 iun. 1988 a. *Pastor bonus*, AAS 70(1988) 841–912; *Congregatio pro Causis Sanctorum, Normae servandae in Inquisitionibus ab Episcopis faciendis in Causis Sanctorum*, 7 feb. 1983, AAS 75(1983) 396–403 (dalej: Normy).

⁵⁰ Za oddzielnym uregulowaniem instytucji spraw kanonizacyjnych przemawiała specjalna natura tych spraw, odróżniająca je od kanonicznych procesów spornych. Zob. H. Misztal, *Le cause di canonizzazione. Storia e procedura*, Congregazione delle Cause dei Santi, Sussidi dello Studio per le Cause dei Santi, t. 8., Libreria Editrice Vaticana 2005 (tam komentarz do kan. 1403 KPK i 1057 KKKW).

⁵¹ We wstępie do konstytucji „*Divinus perfectionis Magister*” czytamy: „Poza tym oświeceni nauką Soboru Watykańskiego II o kolegalności ze wszech miar wypada, aby sami Biskupi więcej współpracowali ze Stolicą Apostolską w prowadzeniu spraw kanonizacyjnych”.

⁵² Tamże czytamy: „W naszych czasach nastąpił duży rozwój nauk historycznych, dlatego okazało się rzeczą konieczną dodać Kongregacji lepsze narzędzie pracy, aby lepiej odpowiadało postulatam krytyki historycznej, Poprzednik Nasz Pius XI Listem Apostolskim *Già da qualche tempo* wydanym *Motu Proprio* w dniu 6 II 1930 r. ustanowił „Sekcję Historyczną” przy Świętej Kongregacji Obrzędów i jej powierzył studium „spraw historycznych” (AAS 22(1939) 87–88). Dnia 4 I 1939 r., tenże Papież polecił wydać *Normae servandae in construendis processibus ordinariis super causis historicis* (AAS 31 (1939) 174–175), w których to Normach proces „apostolski” faktycznie okazał się zbędny tak, że w sprawach „historycznych” odtąd pozostał jeden proces prowadzony mocą władzy zwyczajnej”.

śługi Bożego, gdzie najczęściej znajdują się dowody jego świętości (świadkowie i dokumenty) i nie ma już procesu apostolskiego w diecezji⁵³. Skorzystano w tym przedmiocie z doświadczeń w prowadzeniu spraw historycznych, gdzie od 1930 r. nie prowadzono procesu apostolskiego. W tychże sprawach historycznych Pius XI ustanowił specjalne gremium biegłych historyków zwane „Komisją a Historyczną” przy ówczesnej Kongregacji Obrzędów badających sprawy dawne.⁵⁴

Jan Paweł II w konstytucji apostolskiej *Divinus perfectionis Magister*, ustanawiając w łonie Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, jako stałą strukturę Kolegium Delatorów, złożone z biegłych uczonych, działające w ramach przepisów prawa, oparł dochodzenie w sprawach kanonizacyjnych na fundamentach naukowych. Popycja sporządzona *ex officio* pod kierunkiem relatora sprawy (biegłego, a nie przez postulację), winna zawierać całość materiału dowodowego, tj. wszystkie elementy konieczne dla wydania osądu teologicznego na tematy merytoryczne, czyli na temat cnót heroicznych lub męczeństwa. Winna się ona bowiem odznaczać: kompletnością poszukiwań, wartością historyczną zgromadzonych materiałów oraz ich wystarczalnością do wydania osądu merytorycznego⁵⁵. Dlatego nowe ustawodawstwo postawiło nacisk na badania historyczno-naukowe, aby decyzje podejmowane później przez gremia decydujące o meritum były oparte na współczesnej wiedzy, nie tylko teologicznej. Dla osiągnięcia tego celu są zapraszani specjaliści z różnych dziedzin nauki w zależności od rodzaju problemów wymagających rozwiązania w poszczególnych sprawach. Dlatego potrzeba było przeorganizowania Kongregacji, a szczególnie włączenia większej liczby biegłych, odznaczających się odpowiednią wiedzą. Stosownie do norm nowego prawa papież, na sugestię Kongregacji, powołuje na stałe lub *ad casum* konsulatorów, jako biegłych w naukach historycznych, teologicznych czy medycznych i innych⁵⁶.

W ramach rekonstrukcji Kongregacji zmieniono także rolę urzędu promotora wiary, występującego w roli stróża prawa na konsultach teologicznych z prawem głosu, a na innych zebraniach gremiów decydujących bez głosu decydującego⁵⁷. Promotor (prałat teolog) dotychczas interweniował w zasadzie dopiero, w tej fazie postępowania, gdzie chodziło o orzekanie odnośnie do meritum sprawy. Tymczasem teraz promotor wiary jest obecny w całym postępowaniu i na bieżąco kontroluje zachowanie przepisów, zgłasza uwagi i przyjmuje wyjaśnienia. Ten styl, polegający na wyjaśnianiu problemów w toku sprawy, przyczynia się do skrócenia procedur i pomniejszenia kosztów.

⁵³ Konstytucja, I, 1.

⁵⁴ Zob. Pius XI, *Motu proprio Già da qualche tempo* 6 febr. 1930, AAS 22(1939) 87–88.

⁵⁵ Konstytucja, II, 6–9.

⁵⁶ Tamże, II, 11–12.

⁵⁷ Tamże, II, 10.

Została także przeorganizowana procedura postępowania w Kongregacji. Pozycja na temat cnót lub męczeństwa czy cudu winna być układana według metody naukowej, pod kierunkiem relatora. W ten sposób często eliminuje się konieczność prowadzenia dodatkowych badań lub specjalistycznych ekspertyz, wymaganych dopiero po zakończeniu sprawy. Takie sytuacje miały miejsce w wielu sprawach prowadzonych według starej procedury. Zdarzało się, że w przypadkach uchybień dowodowych lub niejasności nierozwiązanych wcześniej, po dyskusji na tematy merytoryczne przerywano sprawę i czyniono dalsze poszukiwania uzupełniające lub wyjaśniające, a niekiedy zaś rozpoczynano studium sprawy od początku.

Z analizy wspomnianej konstytucji apostolskiej i przytoczonych aktów wykonawczych wynika, że nowe ustawodawstwo opiera się na trzech podstawowych fundamentach. Pierwszy to maksymalne zaangażowanie biskupów diecezjalnych w prowadzenie spraw kanonizacyjnych, przez powierzenie im odpowiedzialności za zebranie środków dowodowych. Drugim fundamentem jest większe zaangażowanie naukowców w studium spraw, zarówno w diecezji (biegli teologowie, historycy, medycy), jak i w Kongregacji przez dodanie odpowiedniego organu do realizacji tego celu (Kolegium Relatorów). Wreszcie trzecim fundamentem nowego prawa jest zasada uwolnienia postępowania od bezużytecznego formalizmu, przez lepsze rozdzielanie kompetencji personalnej w Kongregacji. Niewątpliwie te postanowienia nowego prawa przyczyniły się do ułatwienia, skrócenia postępowania oraz zagwarantowania łatwiejszej drogi do uzyskania pewności moralnej co do świętości kandydatów na ołtarze⁵⁸.

4. Promulgowanie świętości kanonizowanej

Jan Paweł II zasługuje także, a może przede wszystkim, na miano promotora świętości kanonizowanej, poprzez wyniesienie na ołtarze wielkiej liczby męczenników i wyznawców. Wychodząc z podstawowej prawdy, że świętość Kościoła polega nie tylko na świętości Głowy – Jezusa Chrystusa ale także jego członków, pragnął ukazać faktyczną świętość realizowaną w tymże Kościele, i jak się oblicza, wyniósł na ołtarze największą liczbę wiernych w dotychczasowych dziejach. Według przy-

⁵⁸ Szerzej Misztal H. *Prawo kanonizacyjne. Instytucje prawa materialnego, zarys historii, procedura*, Lublin 2003, s. 196–197.

bliżonych danych, uzyskanych z różnych źródeł, Jan Paweł II beatyfikował i kanonizował 1827 osób⁵⁹.

Podczas 147 ceremonii beatyfikacyjnych 1345 osób ogłosił błogosławionymi, w tym 1032 męczenników i 313 wyznawców. Liczba ta została uzyskana poprzez zestawienie 1338 beatyfikacji formalnych i 4 konfirmacji kultu⁶⁰ oraz 3 pozwoleń na odmawianie oficjum brewiarzowego własnego i mszy św. o błogosławionym⁶¹. Jeśli chodzi o beatyfikacje w rozłożeniu na lata, to największa ich liczba miała miejsce w 2001 r. (288), 1992 (173), 1999 (129), 1995 (127), 1984 (108), 1997 (106). Gdy chodzi o stan życia błogosławionych, to Jan Paweł II preferował ludzi świeckich i dlatego ogłosił, między innymi: 2 papieży, 5 kardynałów, 47 biskupów, 305 kapłanów, 319 kapłanów zakonnych, 386 innych zakonników i zakonnice i aż 274 osoby świeckie⁶².

Ponadto podczas 51 ceremonii kanonizacyjnych ogłosił świętymi 482 osoby, z czego 402 to męczennicy, a 80 wyznawcy. Nie kanonizował ani jednego papieża, tylko 1 kardynała, 22 biskupów, 98 kapłanów, 57 kapłanów zakonnych, 56 innych zakonników i zakonnice i aż 248 osoby świeckie⁶³. Poza tym podczas podróży do krajów Bałtyckich 8 września 1993 r. w Rydze przywrócił legalny ale zapomniany kult św. Mejnarda i ogłosił w dniu 19 października 1997 r. św. Teresę od Dzieciątka Jezus doktorem Kościoła. Od założenia Kongregacji w 1588 r. do pontyfikatu papieża Pawła VI Kościół ogłosił w sumie 808 beatyfikowanych i 296 kanonizowanych⁶⁴. Porównując te liczby ogłoszonych przez Jana Pawła II z beatyfikacjami i kanoniza-

⁵⁹ Zob. Sekretarz Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych abp E. Nowak w pracy *Congregatio de Causis Sanctorum. Studium, La Chiesa nuovamente la Chiesa dei martiri. Prolusione per l'inaugurazione dell'anno accademico 2004–2205 XXI corso formativo*, Città del Vaticano 9 novembre 2004 obliczył, że na dzień 9 listopada Jan Paweł II beatyfikował 1345 i kanonizował 482. Zob. s. 6. Autor uwzględnił beatyfikacje do dnia 3 października 2004 r. (Tamże, s. 39) i kanonizacje do dnia 16 maja 2004 r. (Tamże, s. 75), tj. wszystkie dokonane przez Jana Pawła II, gdyż istotnie to były ostatnie za tego pontyfikatu..

⁶⁰ Małgorzaty Ebner, dominikanki (dekret *confirmationis cultus* 24 II 1979), Jana Diego Cuauhtlatoatzin, świeckiego, Meksykanina, (dekret 6 V 1990 r., kanonizowanego 31 VII 2002), Jana Dunsza Szkota, fanciszkanina (dekret 6 VI 1991) i Stanisława Kazimierczyka, Polaka, kanonika regularnego (dekret 21 XII 1992). Zob. *Congregatio de Causis Sanctorum. Studium. E. Nowak, „La Chiesa nuovamente la Chiesa dei martiri. Prolusione per l'inaugurazione dell'anno accademico 2004–2205 XXI corso formativ”*, Città del Vaticano 9 novembre 2004, s. 39

⁶¹ Jadwigi Królowej Polski (dekret 31 V 1979, kanonizowanej 8 V 1997), Jana Saziari, franciszkanina (dekret 9 XII 1980), Jana z Fiesole „*Beato Angelico*”, dominikanina (dekret 3 X 1982), Tamże, s. 39.

⁶² Tamże, s. 39.

⁶³ Tamże, s. 75.

⁶⁴ Tamże, s. 6.

cjami dokonany przez wszystkich dotychczasowych papieży, trudno zaprzeczyć, iż można mówić o wielkiej promocji świętości kanonizowanej za tego pontyfikatu.

Jeśli chodzi o sprawy polskie, to w czasach poprzedzających pontyfikat Jana Pawła II papież kanonizowali 4 i beatyfikowali 63 Polak i Polaków⁶⁵. W ciągu 25 lat swego pontyfikatu Jan Paweł II ogłosił świętymi 9 Polek i Polaków⁶⁶, a 154 wyniósł do chwały ołtarzy jako błogosławionych⁶⁷. Jako ostatniego w dniu 25 kwietnia 2004 r.

⁶⁵ Od 1594 r. do 16 X 1978 r. zostało ogłoszonych świętymi tylko 4 Polaków: Jacek Odrowąż (zm. w 1257 r.), kanonizowany 17 IV 1594 r., Stanisław Kostka (1550–1568), beatyfikowany w 1605 r. i kanonizowany 31 XII 1726 r., Jan z Kęt (1390–1473), którego kult „od niepamiętnych czasów” został potwierdzony 28 III 1676 r., kanonizowany 16 VII 1767 r., oraz Andrzej Bobola (1591–1657), beatyfikowany 30 X 1853 r. i kanonizowany 17 IV 1938 r. W okresie od 1588 r. (utworzenie Kongregacji Obrzędów) do 1978 r. papież ogłosili błogosławionymi 63 Polek i Polaków. Było to w większości przypadków potwierdzenie kultu „od niepamiętnych czasów”, np.: Bogumiła (1116–1182), 27 V 1925 r., Bronisławy (1200–1259), 3 VIII 1839 r., Czesława (1180–1242), 27 VIII 1712 r., Doroty z Mątówów (1347–1394), 9 I 1976 r., Jakuba Strepy (1340–1409), 11 IX 1790 r., Jana z Dukli (1414–1484), 21 I 1733 r., Jolanty (1235–1298), 26 IX 1827 r., Kingi (1224–1292), 11 VI 1690 r., Sadoka i 48 towarzyszy, męczenników sandomierskich, 16 X 1807 r., Salomei (1211–1268), 17 V 1673 r., Szymona z Lipnicy (1440–1482), 24 II 1685 r., Wincentego Kadłubka (1150–1223), 18 II 1764 r., Władysława z Gielniowa (1440–1505), 11 II 1750 r., oraz beatyfikacje Maksymiliana Marii Kolbego (1894–1941), 17 X 1971 r., i Marii Teresy Ledóchowskiej (1863–1922), 19 X 1975 r., dokonane przez Pawła VI w Rzymie. B. Turek, *Polacy kanonizowani i beatyfikowani przez Ojca Świętego*. (maszynopis w formie broszury w posiadaniu autora), s. 1–2.

⁶⁶ Maksymilian Maria Kolbe (1894–1941), beatyfikowany 17 X 1971 r. w Rzymie i także kanonizowany 10 X 1982 r.; Albert Chmielowski (1845–1916), beatyfikowany 22 VI 1983 r. w Krakowie i kanonizowany 12 XI 1989 r. w Rzymie; Rafał Kalinowski (1835–1907), beatyfikowany 22 VI 1983 r. w Krakowie i kanonizowany 17 XI 1991 r. w Rzymie; Jadwiga, Królowa Polski (1374–1399), zezwolenie na kult 31 V 1979 r., kanonizowana 8 VI 1997 r. w Krakowie; Jan z Dukli (1414–1484), potwierdzenie kultu „od niepamiętnych czasów” 21 I 1733 r., kanonizowany 10 VI 1997 r. w Krośnie; Kinga (1224–1292), potwierdzenie kultu „od niepamiętnych czasów” 11 VI 1690 r., kanonizowana 16 VI 1999 r. w Starym Sączu; Faustyna Kowalska (1905–1938), beatyfikowana 18 IV 1993 r. w Rzymie i tam kanonizowana 30 IV 2000 r.; Józef Pelczar (1842–1924), beatyfikowany 2 VI 1991 r. w Rzeszowie i kanonizowany 18 V 2003 r. w Rzymie; Urszula Ledóchowska (1865–1939), beatyfikowana 20 VI 1983 r. w Poznaniu i kanonizowana 18 V 2003 r. w Rzymie. Tamże, s. 2.

⁶⁷ Karolina Kózka (1898–1914), beatyfikowana 10 VI 1987 r. w Tarnowie; Michał Kozal (1893–1943), 14 VI 1987 r. w Warszawie; Honorat Koźmiński (1829–1916) 6 X 1988 r. w Rzymie; Franciszka Siedliska (1842–1902) 23 IV 1989 r. w Rzymie; Bolesława Lament (1862–1946) 5 VI 1991 r. w Białymstoku; Rafał Chyliński (1694–1741) 9 VI 1991 r. w Warszawie; Aniela Salawa (1881–1922) 13 VIII 1991 r. w Krakowie; Maria Angiela Truszkowska (1825–1899) 18 IV 1993 r. w Rzymie; Stanisław Kazimierczyk (1433–1489), potwierdzenie kultu „od niepamiętnych czasów” 18 IV 1993 r. w Rzymie; Joanna Kolumba Gabriel (1858

beatyfikował Augusta Czartoryskiego (1858–1893) w Rzymie⁶⁸. Do najbardziej znanych postaci kanonizowanych w Rzymie i w Polsce zaliczamy: św. Maksymiliana Kolbego (10 X 1982), Alberta Chmielowskiego (12 XI 1989), Rafała Kalinowskiego (17 XI 1991), Jadwigę, Królową Polski (8 VI 1997), Jana z Dukli (10 VI 1997), Kingę (16 VI 1999), Faustynę Kowalską (30 IV 2000), Józefa Pelczara (18 V 2003), Urszulę Ledóchowską (18 V 2003).

Oprócz wymienionych należy wspomnieć jeszcze o postaciach związanych z Polską: św. Melchiorze Grodzieckim (2 VII 1995) i św. Janie Sarkanderze-świętym dwóch narodów: Czech i Polski (21 V 1995). Wśród beatyfikowanych znalazło się 24 osoby beatyfikowane w osobnych aktach beatyfikacyjnych i 108 męczenników polskich ofiar II wojny światowej w jednym akcie beatyfikacyjnym. Wśród błogosławionych mających związek z Polską można wspomnieć Jerzego Matulewicza-Matulaitisa (1871–1927), Litwina, który wiele lat swej działalności duszpasterskiej poświęcił Kościołowi i społeczeństwu polskiemu. Został on beatyfikowany w Rzymie 28 VI 1987 r.⁶⁹ Śmierć Jana Pawła II nie pozwoliła przeprowadzić zaplanowanej na 24 kwietnia 2005 r. beatyfikacji dwóch polskich kapłanów: męczennika ks. Władysława Findysza i wielkiego wychowawcy biednej młodzieży, założyciela rodziny zakonnej Michaelitów ks. Bronisława Markiewicza⁷⁰.

–1926) 16 V 1993 r. w Rzymie; Maria Marcelina Darowska (1827–1911) 6 X 1996 r. w Rzymie; Wincenty Lewoniuk (1849–1874) i 12 towarzyszy, męczennicy podlascy 6 X 1.996 r. w Rzymie; Bernardyna Jabłońska (1878–1940) 6 VI 1997 r. w Zakopanem; Maria Karłowska (1865–1935) 6 VI 1997 r. w Zakopanem; Wincenty Frelichowski (1913–1945) 7 VI 1999 r. w Toruniu; Antoni Julian Nowowiejski (1858–1941) i 107 towarzyszy, męczennicy okresu II wojny światowej 13 VI 1999 r. w Warszawie; Edmund Bojanowski (1814–1871) 13 VI 1999 r. w Warszawie; Regina Protmann (1552–1613) 13 VI 1999 r. w Warszawie; Maria Stella Mardosewicz (1888–1943) i 10 towarzyszek, męczennice z Nowogródka 5 III 2000 r. w Rzymie; Zygmunt Gorazdowski (1845–1920) 26 VI 2001 r. we Lwowie (Ukraina); Józef Bilczewski (1860–1923) 26 VI 2001 r. we Lwowie (Ukraina); Zygmunt Szczęśny Feliński (1822–1895) 18 VIII 2002 r. w Krakowie; Jan Balicki (1869–1948) 18 VIII 2002 r. w Krakowie; Jan Beyzym (1850–1912) 18 VIII 2002 r. w Krakowie; Sancja Janina Szymkowiak (1910–1942) 18 VIII 2002 r. w Krakowie. Tamże, s. 3.

⁶⁸ *Jan Paweł II. Dzień po dniu. Ilustrowane kalendarium Wielkiego Pontyfikatu 1978–2005*, opr. G. Turowski i inni, Biały Kruk 2005, t. 2 s. 1265.

⁶⁹ Tamże, s. 3.

⁷⁰ Beatyfikacja została dokonana w dniu 19 czerwca 2005 r. przez ks. kard. J. Glempa w Warszawie na Placu Piłsudskiego. Przez Papieża Benedykta XVI w dniu 23 października 2005 w Rzymie zostali kanonizowani dwaj następnii błogosławieni: ks. Zygmunt Gorazdowski (1845–1920) i ks. abp Józef Bilczewski (1860–1923).

5. Osobiste świadectwo świętości życia Jana Pawła II

Wraz ze śmiercią Papieża Jana Pawła II uaktywniła się spontanicznie, dostrzegana już za życia, powszechna opinia Jego świętości. Skandowanie tłumów „*subito santo*” podczas pogrzebu, chwile modlitwy i refleksji całego świata, entuzjazm dla wiary i trwające nieustannie pielgrzymki do Jego grobu są jedynie dowodem tej opinii. Na prośbę kard. Kamilo Ruini papież Benedykt XIV już 28 kwietnia 2005 r. udzielił dyspensy od zakazu prawa, dotyczącego rozpoczęcia procesu przed upływem 5 lat od śmierci kandydata na ołtarze i zezwolił na natychmiastowe rozpoczęcie procesu beatyfikacyjnego Jana Pawła II⁷¹. Wiadomość tę podał sam papież Benedykt XVI w dniu 13 maja 2005 r. w rocznicę zamachu na Jana Pawła II. Dnia 18 maja 2005 Kardynał Kamilo Ruini wydał dekret o zamiarze rozpoczęcia procesu. Postulatorem sprawy został ks. dr Sławomir Oder kapłan diecezji toruńskiej, pracujący w Wikariacie Diecezji Rzymskiej i rektor kościoła Niepokalanego Poczęcia NMP w Rzymie. Uroczyste rozpoczęcie procesu polegające na powołaniu trybunału kanonizacyjnego miało miejsce 29 czerwca 2005 r. w bazylice św. Jana na Lateranie⁷².

Po rozpoczęciu procesu beatyfikacyjnego nie można czynić niczego, co by uprzedzało ostateczne orzeczenie Stolicy Apostolskiej w sprawie beatyfikacji i kanonizacji Jana Pawła II⁷³. Nie uprzedzając osądu w kwestii „świętości kanonizowanej”, w dociekaniach naukowych można jednak ukazywać sylwetkę kandydata na ołtarze, tj. wskazywać na pewne znaki świadczące o realizacji idei świętości w jego życiu. Skoro, jak powiedział Benedykt XV: „świętość polega jedynie na zgodzeniu się z wolą Bożą, wyrażaną poprzez nieustanne i bardzo dokładne wypełnianie obowiązków swojego stanu”⁷⁴, to prześledzenie wierności i sposobu wykonywania obowiązków papieskich przez Jana Pawła II daje wyobrażenie o jego świętości.

Pewne znamiona tej świętości, która jest podstawą tak powszechnej opinii, wyliczył Kardynał Kamilo Ruini w swym przemówieniu na rozpoczęcie procesu beaty-

⁷¹ Normy z 7 lutego 1983, n. 9a. Zob. *Rozpoczęcie procesu beatyfikacyjnego Jana Pawła II*, „L'Osservatore Romano”, wyd. polskie 7–8(275)2005, s. 32–33.

⁷² Sprawa otrzymała tytuł: *Romana di Beatificazione e Canonizzazione del Servo di Dio Giovanni Paolo II (Karol Wojtyła) Sommo Pontefice*. Por. Congregazione delle Cause dei Santi, II Rescritto 9 mai 2005 Prot. N. 2666-1/05.

⁷³ Zabraniają tego Normy Kongregacji wydane na podstawie i z upoważnienia Konstytucji Apostolskiej *Divinus perfectionis Magister*. Zob. Congregatio pro Causis Sanctorum, *Normae servandae in Inquisitionibus ab Episcopis faciendis in Causis Sanctorum*, 7 feb. 1983, AAS 75(1983) 396–403. Zob. Norma, n. 36.

⁷⁴ *Sacra Rituum Congregatio, Bobien. seu Placentina loanen. beatificatonis et canonizationis V. S. D. Antonii Mariae Gianelli, Super dubio: An constet de virtutibus [...] in gradu heroico [...]*, AAS, 12(1920)173.

fikacyjnego Jana Pawła II⁷⁵. Można je uznać jako podstawę do dalszych dociekań i badań, które będą przedmiotem dochodzenia procesowego, a także bodźcem do refleksji naukowej nad świętością życia Jana Pawła II. Kardynał K. Ruini podał też w tym przemówieniu obszerne uzasadnienie tak wczesnego procesu. Przypominał w nim podstawowe dane osobiste Karola Wojtyły oraz jego dokonania jako biskupa krakowskiego, oraz jako papieża Jana Pawła II.

Podkreślił jego wielki wkład w dzieło Soboru Watykańskiego II, a szczególnie przy opracowaniu dokumentów soborowych Konstytucji *Gaudium et spes*, „Deklaracji o wolności religijnej i Konstytucji *Lumen gentium* oraz Dekretu o apostołacie świeckich”.

Zauważył aktualne w obecnych czasach jego „całkowite zawierzenie Miłosierdziu Bożemu”, szczególnie w kontekście mistycznego przesłania siostry Faustyny Kowalskiej. Potrafił połączyć umiejętność prowadzenia Ludu Bożego w tak trudnych czasach z siłą intelektu i geniuszu artystycznego oraz gorliwą miłością do Chrystusa, Kościoła i człowieka w Duchu Świętym.

Jan Paweł II nie tylko przeciwstawił się komunistycznemu reżimowi (słynne zawołanie wypowiedziane na początku pontyfikatu „Nie bójcie się! Otwórzcie drzwi Chrystusowi!”) ale budował podwaliny na polu czysto ludzkim, kulturalnym i duchowym pod te instytucje społeczne, o których następnie jako papież pisał w encyklice *Centesimus annus*.

Był biskupem odważnym, jak o tym pisze w ostatnim rozdziale książki *Wstańcie, chodźmy*. Stał się w tym czasie człowiekiem i świadkiem miłości, przebaczenia, umiejącym zło dobrem zwyciężać⁷⁶.

A potem wspominał liczne podróże apostolskie, odbywane po całym świecie aby głosić Chrystusa, wizytacje diecezji Rzymskiej, kierowanie nią poprzez liczne inicjatywy ogarniające cały świat, synody i wielki jubileusz 2000-lecia i wreszcie, światowe dni młodzieży.

Nie można zapomnieć o ciągłej miłości dla ludzkości poprzez głoszenie pokoju i nawoływanie do zaprzestania wojen, do obrony najbiedniejszych, aby każdemu człowiekowi okazać przysługującą mu godność osoby ludzkiej, obronę życia ludzkiego i rodziny.

Kardynał przypominał wielką odwagę i wytrwałość w obalaniu murów dzielących Europę poprzez odwoływanie się do jej chrześcijańskich korzeni.

Przypominał też prace na rzecz jedności chrześcijan i zaangażowanie w ideę, aby religie niosły pokój między narody. Podziwu godne były jego przeprosiny za

⁷⁵ Przemówienie kard. Kamilla Ruiniego 28 czerwca 2005 r. w bazylice św. Jana na Lateranie „Był darem dla Rzymu i całego świata”, „L'Osservatore Romano”, wyd. polskie 9(276)2005, s. 42–46.

⁷⁶ Tamże, s. 42–44.

grzechy ludzi Kościoła z jednoczesnym umiłowaniem tegoż Kościoła i obroną integralności nauki katolickiej.

Umocnieniu tej doktryny poświęcił 14 swoich encyklik i Katechizm Kościoła Katolickiego oraz liczne inne dokumenty i przemówienia. Wykazywał też w praktyce działanie zasady kolegialności biskupów poprzez zwołanie i przeprowadzenie 15 synodów, jak i promulgację kodeksów prawa kanonicznego dla Kościoła łacińskiego i Kościołów wschodnich.

U podstaw tej nieustannej apostołskiej działalności leżał jego głęboki duch modlitwy, której jesteśmy świadkami, jak wypełniała jego życie od dzieciństwa aż do ostatnich chwil ludzkiej egzystencji. Kardynał przypomniał słowa wypowiedziane na początku swego pontyfikatu 29 października 1978 r. w sanktuarium w Mentorella, że modlitwa jest pierwszym zadaniem i podstawowym warunkiem jego służby apostołskiej, jako papieża w Kościele i w świecie.

Zauważył także ostatni wymiar równie ważny w odniesieniu do stosunku Karola Wojtyły do Chrystusa Odkupiciela ludzkości. Jest to wymiar krwi. W krótkim poemacie Stanisław wydanym tuż przed konklawe, na którym został wybrany papieżem napisał: „Jeśli słowo nie prowadzi do nawrócenia, potrzeba krwi”. Rzeczywiście Jan Paweł II przelał krew 13 maja 1981 r. na placu św. Piotra i następnie już nie krwią, ale swoim życiem świadczył o Chrystusie swoim cierpieniem podczas długiej choroby. Te jego cierpienia, jego błogosławieństwo bez słów udzielone z okna pałacu apostołskiego na zakończenie mszy św. Paschalnej, stały się dla całej ludzkości nadzwyczajnym świadectwem Chrystusa umarłego i zmartwychwstałego, przykładem cierpienia i śmierci oraz zbawczej siły człowieka odkupionego przez tegoż Chrystusa.

Liczne świadectwa i dowody otrzymanych łask za wstawiennictwem sługi Bożego Jana Pawła II są fundamentem zasadności tej prośby. Kardynał jako Włoch wyraził wdzięczność Janowi Pawłowi II za tak wielką troskę o Rzym i jego „drugą ojczyznę” za wielki dar Kościoła Krakowskiego i narodu polskiego, gdzie Karol Wojtyła otrzymał życie, wiarę i to niezwykle bogactwo chrześcijańskie i ludzkie⁷⁷.

Dni pogrzebu stały się dla świata dniami nadzwyczajnej jedności, pojednania i otwarcia się na Boga. Józef Ratzinger, jeszcze jako kardynał, w dniu 8 kwietnia 2005 r. na placu św. Piotra przypomniał słowa Chrystusa wypowiedziane do Piotra powierzając mu prowadzenie Kościoła: „Pójdź za mną!”. Były one podstawą posłannictwa Jana Pawła II. Zapewnił: „Możemy być pewni, że nasz umiłowany Ojciec Święty obecnie stoi w oknie domu Ojca, widzi nas i błogosławi”⁷⁸.

⁷⁷ Tamże, s. 45–46.

⁷⁸ Por. *Pójdź za mną. Homilia kard. Josepha Ratzingera*, 8 kwietnia 2005 podczas pogrzebu Ojca Świętego Jana Pawła II, „L'Osservatore Romano”, wyd. polskie 5(273)2005, s. 20–22.

6. Podsumowanie

Kościół i świat w dzisiejszej dobie potrzebują świętych. Stanowią oni punkty odniesienia w powszechnym relatywizmie i liberalizmie wartości. Przytaczany już Kard. J. Martins pisze, że dzisiaj świat potrzebuje świętości i świętych jak miasto, w którym szaleje zaraza potrzebuje lekarzy. Świat potrzebuje świętych, którzy umieliby przetłumaczyć na język współczesnego Kościoła i świata słowa Chrystusa. Nie ulega wątpliwości, iż Jan Paweł II świętość uczynił programem swego życia już jako student, pracownik fabryki, alumn, kapłan, biskup krakowski, wreszcie jako papież. Stworzył oryginalną koncepcję świętości opartą na antropologicznej koncepcji człowieka, którą można streścić w jego własnych słowach iż jest ona „wysoką miarą życia chrześcijańskiego”⁷⁹. Ponadto ułatwił procedurę kanonizacyjną wprowadzając jeden proces dochodzeniowy w diecezji i zapraszając uczonych, specjalistów różnych dziedzin nauki do studium spraw w Kongregacji. Wyniósł na ołtarze najwięcej w dziejach Kościoła błogosławionych i świętych. Wreszcie sam był widomym świadkiem Chrystusa. A przecież już 2 października 1974 r. Paweł VI powiedział, że człowiek współczesny woli słuchać świadków niż nauczycieli, a jeśli słucha nauczycieli, to dlatego, że są świadkami⁸⁰. Niewątpliwie Jan Paweł II był wielkim promotorem świętości i jej uosobieniem w dzisiejszym świecie, bowiem „przypominał Pana Jezusa żyjącego w naszych czasach”⁸¹.

ks. Henryk Misztal

Ks. prof. dr hab. Henryk Misztal jest kierownikiem Katedry Prawa Wyznaniowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, a także członkiem Komisji Prawniczej O.L. PAN.

⁷⁹ Zob. *Novo millennio ineunte*, „Losservatore Romano”, wyd. polskie 2(230)2001, n. 31, s. 14.

⁸⁰ Paolo VI, Discorso ai Membri del “Consilium de Laicis” (2 ottobre 1974), AAS 66(1974)568.

⁸¹ Zob. Abp. Stanisław Nowak, *Przypominał Pana Jezusa żyjącego w naszych czasach*, „Niedziela–tygodnik katolicki” z 16 października 2005 r. nr 42(2005), s. 9.

KOMUNIKATY, REFERATY

150 lat Lwowskiego Państwowego Uniwersytetu Rolniczego w Dublanach

Główny budynek: Lwowskiego Państwowego Uniwersytetu Rolniczego

Fot. E. Krasowski

Uroczystości związane ze Stupięćdziesięcioleciem Uniwersytetu w Dublanach, odbyły się w dniach 19 i 20 września 2006 r. Zaproszeni przez J.M. Rektora Lwowskiego Państwowego Uniwersytetu Rolniczego w Dublanach prof. dr hab. Wołodymyra Snityńskiego w uroczystościach udział wzięli: Rektor AR w Lublinie prof. dr hab. Zdzisław Targoński, Dyrektor Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie prof. dr hab. Józef Horabik i prof. dr hab. Stanisław Grundas, Rektor Wyższej Szkoły Inżynieryjno-Ekonomicznej w Ropczycach dr hab. Stanisław Sosnowski prof. WSI-E, Kanclerz mgr Józef Trojan, Dziekan Wydziału dr hab. Adam Czudec prof. WSI-E, a także autor artykułu. Uczestniczyło około 150 osób, w tym goście z zagranicy.

Z Polski byli uczeni z Lublina, Warszawy, Krakowa, Rzeszowa i Ropczyc. Uroczystym podkreśleniem udziału Polaków było nadanie tytułu doktora *honoris causa* Uczelni J. M. Rektorowi Wyższej Szkoły Inżynieryjno-Ekonomicznej w Ropczycach dr. hab. inż. Stanisławowi Sosnowskiemu, prof. WSI-E.

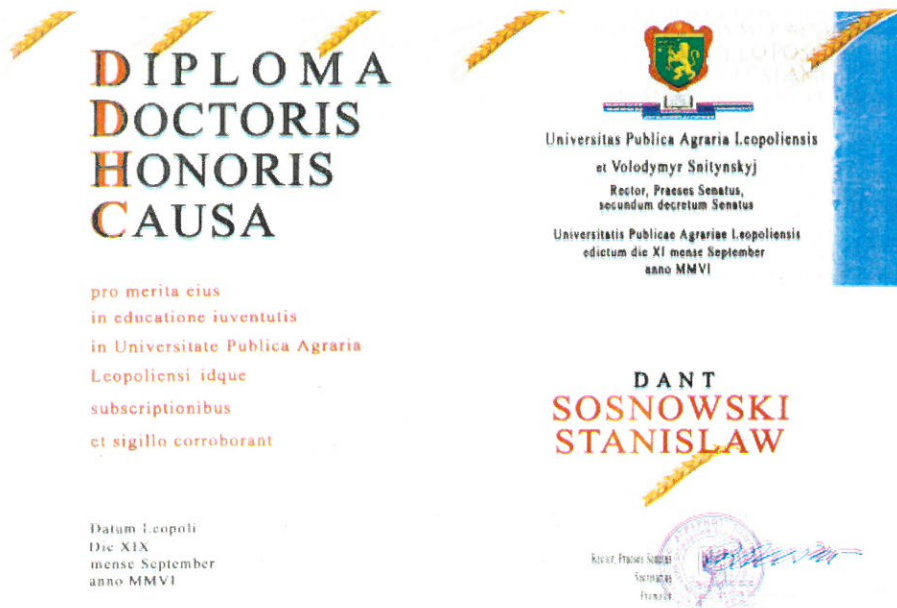
Z dużym zainteresowaniem uczestnicy uroczystości jubileuszowych obejrzeni występy zespołów studenckich, prezentujących folklor tańca ukraińskiego, muzyki i śpiewu.

Lwowski Państwowy Uniwersytet Rolniczy, jedna z przodujących placówek naukowych na Ukrainie, odegrała ogromną rolę w rozwoju oświaty rolniczej i nauki w Zachodniej Ukrainie.

W środku rektor Włodimir Snityński oraz prorektorzy: po lewej stronie Witalij Bojarczuk i po prawej Georgij Czerewko

fol. E. Krasowski

Dyplom doktora *honoris causa* Lwowskiego Państwowego Uniwersytetu Rolniczego wręczony prof. Stanisławowi Sosnowskiemu

Obecny Uniwersytet to placówka naukowa o 12 kompleksowych specjalnościach. Na sześciu wydziałach kształci się tu ponad 7 tysięcy studentów, zaś około 1000 studentów podnosi swoje kwalifikacje na studiach podyplomowych.

Uniwersytet kształci studentów w systemie trzystopniowym: (bakalarz, specjalista, magister). W Uniwersytecie, w 39 katedrach zatrudnionych jest 40 profesorów i doktorów habilitowanych, 253 doktorów i docentów.

Uniwersytet współpracuje z wieloma uczelniami z zagranicy, w tym w: Polsce, Słowacji, Czechach, USA, w Kanadzie i Syrii. Uniwersytet kształci studentów na poziomie światowym dzięki wysoko wykwalifikowanej kadrze naukowej, a współpraca międzynarodowa przyczynia się do szybkiego rozwoju młodego Państwa.

Historia Lwowskiego Państwowego Uniwersytetu Rolniczego zaczyna się 9 stycznia 1856 roku, kiedy to we wsi Dublany koło Lwowa, na koszt i pod patronatem Galicyjskiego Gospodarczego Towarzystwa, została otwarta Szkoła Rolnicza. Dokumenty świadczą, że celem szkoły było zarówno powiększanie liczby uczniów, jak i nauczania o najnowszych osiągnięciach naukowych i praktycznych, jakie były stosowane w rolnictwie europejskim. Szkoła dynamicznie rozwijała się, a dzięki prowadzonym badaniom naukowym uzyskiwano coraz większe efekty gospodarcze na dużych obszarach rolnych na Galicji.

W roku 1878 Szkoła Rolnicza została upaństwowiona, a w 1880 otrzymała status szkoły wyższej. W tym okresie w Dublanach zbudowano nowe budynki szkolne z dobrze wyposażonymi w najnowsza aparaturę pomiarowa laboratoriami. Wybudowano także akademiki dla studium młodzi.

W tym okresie uruchomiono następujące kierunki nauczania, takie jak: meteorologia, mechanika, ocena nasiennictwa, chemia rolna i obróbka ziemi i sadownictwa.

W 1901 roku Wyższa Szkoła Rolnicza w Dublanach otrzymała status Akademii, na podstawie uchwały ministra rolnictwa rządu Austro - Węgierskiego.

Konsekwencją decyzji było powołanie Katedr, takich jak: Rolnictwa i Roślin, Wiejskiej Administracji, Inżynierii Wiejskiej oraz Stacji Badania Maszyn. Zbudowano, korpus chemiczny i pawilon mechanizacji.

Osiągnięcia naukowe Akademii znane były w tym czasie w całej Europie, zaś Akademia stała się Centrum nauk rolniczych we Wschodniej i Zachodniej Galicji.

W 1919 roku przyłączenie Kresów Wschodnich do Polski wpłynęło na intensywny rozwój Akademii w Dublanach. Istniała potrzeba kształcenia coraz to większej liczby studentów, brak jednak finansów na remont budynków i inne potrzeby związane z procesem nauczania zmusiły ówczesne władze Akademii do przyłączenia jej do Politechniki. Na bazie Akademii powołano w Politechnice Lwowskiej Wydział Rolniczo-Leśny.

Na początku Drugiej Wojny Światowej, po przyłączeniu Zachodniej Ukrainy do Związku Radzieckiego, w październiku 1939 roku Politechnikę Lwowską przemian-

nowano na Lwowski Politechniczny Instytut, w którego strukturach nadal pozostawał Wydział Rolniczo - Leśny.

Dokonano zasadniczych zmian organizacyjnych w programach procesu nauczania i administracji.

W okresie międzywojennym uległ zasadniczej zmianie skład socjalny studentów. Wzrosła liczba studentów pochodzenie wiejskiego i robotniczego, a studentów polskiego pochodzenia było wówczas 90–95%.

Podczas okupacji niemieckiej nastąpiło wyraźne zahamowanie działalności i rozwoju Uczelni. W sierpniu 1942 roku Instytut występuje pod nazwą Państwowe Fachowe Rolnicze Kursy we Lwowie, podporządkowane Generalnej Guberni z wykładami w języku niemieckim.

Po Drugiej Wojnie Światowej Wydział Rolniczo-Leśny znowu wraca do Lwowskiego Politechnicznego Instytutu i ponownie rozpoczyna swoją działalność naukowo-dydaktyczną. W związku z dużym zapotrzebowaniem na kadre specjalistów z zakresu rolnictwa, na bazie Wydziału Rolniczo-Leśnego w roku 1946 utworzono Lwowski Instytut Rolniczy. Powołano nowe wydziały: Agronomii, Mechanizacji Rolnictwa, Ekonomiczny, Architektury Wiejskiej, Budownictwa i Prawa Rolnego.

W latach 60-tych XX wieku w Dublanach zbudowano miasteczko studenckie.

Narodowy zryw pod koniec lat 80-tych i początku 90-tych XX w. na Ukrainie nie ominął także Dublan. Rozpoczęła się tu aktywna dekomunizacja w Uczelni. Pierwszego września 1990 roku nad głównym budynkiem Instytutu uroczyście zawieszono Flagę Narodową.

Decyzją Rady Ministrów Ukrainy z dnia 5 września 1996 r. na bazie Instytutu Rolniczego powołano Lwowski Państwowy Rolniczy Uniwersytet.

Dla zobrazowania struktury Uniwersytetu Lwowskiego, zostaną omówione niektóre jego wydziały:

Wydział Agronomii. Od Wydziału Agronomii w odległym 1856 roku rozpoczęła się historia nauk rolniczych w Dublanach.

Pierwszymi wykładowcami byli między innymi E. Lebowski, M. Niesiołowski i M. Żelkowski. Obecny Wydział ma 8 katedr: Agroekologii i Biologii, Agrochemii i Gleboznawstwa, Ogólnej Uprawy Roli, Produkcji Roślin i Uprawy Łąk, Owocowo-Warzywnej, Selekcji i Ochrony Roślin, Filozofii, Hodowli Bydła. Na Wydziale pracuje 76 nauczycieli akademickich, w tym 14 profesorów i dr hab. wśród nich 6 akademików, 56 docentów i doktorów. Na Wydziale Agronomii studiuje 500 studentów.

Wydział współpracuje z Uniwersytetami Rolniczymi w Polsce, Słowacji, Czechach, Austrii i innych krajach.

Wydział Ekonomii. Został utworzony w 1951r. Na wydziale pracuje 135 nauczycieli akademickich, w tym 10 profesorów i doktorów habilitowanych, 75 docentów i doktorów, studiuje 1300 studentów. W strukturze jest 11 Katedr: Organizacji Pracy i Agrobiznesu; Ekonomiki, Statystyki i Analizy; Menażerii; Buchalterii i Rachunkowości; Teorii Ekonomii; Informatyzacji Technologicznej; Finansów i Kredytu; Prawoznawstwa; Języków Obcych.

Wydział **Mechanizacji Rolnictwa**. Powstał w 1947r. Studia ukończyło dotąd ponad 10000 absolwentów otrzymując dyplom inżyniera mechanika. Obecnie studiuje ponad 600 studentów. Na Wydziale są dwie specjalności: Mechanizacja Gospodarstw Rolnych i Energetyka Rolnictwa. Studenci kształcą się w sześciu specjalizacjach: Mechanizacja Produkcji Roślinnej; Mechanizacja Produkcji Zwierzęcej; Mechanizacja Przetwórstwa i Przechowalnictwa Płodów Rolnych; Państwowa Techniczna Kontrola; Ochrona Pracy; Techniczny Serwis. Na Wydziale funkcjonuje 10 Katedr: Eksploatacji Parku Maszynowo-Traktorowego, Mechanizacji Produkcji Zwierzęcej; Niezawodności i Automobili; Mechaniki; Przetwórstwa i Przechowalnictwa Płodów Rolnych; Maszyn Rolniczych; Technologii Metali; Fizyki; Energetyki; Ochrony Prawnej i Wynalazczości. Jest zatrudnionych 86 nauczycieli akademickich, w tym 11 profesorów i doktorów habilitowanych, wśród nich 2 akademików, 58 docentów i doktorów. Wydział współpracuje między innymi z: Akademią Rolniczą w Krakowie, Politechniką Warszawską, Wyższą Szkołą Inżynieryjno-Ekonomiczną w Ropczycach.

Eugeniusz Krasowski

Prof. dr hab. inż. Eugeniusz Krasowski jest przewodniczącym Komisji Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa Oddziału PAN w Lublinie.

Z DZIAŁALNOŚCI KOMISJI

Osiągnięcia i przyszłość nauk zootechnicznych

Z historii zootechniki

Zootechnika (od greckiego zoon – zwierzę) to umiejętność hodowli zwierząt. Pojęcie to wprowadził do literatury francuski uczony Andre Amper [5], który opublikował w Paryżu w roku 1833 dzieło pt. „Essais sur la philosophie des sciences” (esej dotyczący filozofii nauki).

Zootechnika to obecnie jedna z 7 dyscyplin naukowych w obrębie nauk rolniczych (obok agronomii, ogrodnictwa, kształtowania środowiska, inżynierii rolniczej, technologii żywności i żywienia oraz rybactwa), która szeroko wykorzystuje osiągnięcia nauk:

- biologicznych: genetyki, zoologii, botaniki, biofizyki, biochemii;
- weterynaryjnych: anatomii i fizjologii;
- technicznych: informatyka, budownictwa inwentarskiego, techniki rolniczej;
- ekonomicznych: ekonomika produkcji zwierzęcej, marketingu.

Podstawowe (fundamentalne) pojęcia w zootechnice to: gatunek, rasa, chów i hodowla. Pojęcie „gatunku” zootechnika przyjęła od zoologii, jako „populacji osobników wykazujących podobną budowę i czynności, rozmnażających się w warunkach naturalnych i wywodzących się od wspólnego dzikiego przodka”. Gatunek nie wymienia swoich genów z innym gatunkiem (nawet najbliższym) wskutek izolacji płciowej (mieszanie międzygatunkowe są z reguły bezpłodne - głównie samce, np. żubronie, muły).

Pojęcie „rasa” użył po raz pierwszy w historii w 1552 r. F. Grisono w swym dziele wydanym w języku włoskim. W literaturze francuskiej słowo „race” w odniesieniu do bydła użyte zostało przez F. Tauta w 1606 r. Słowo „race” wywodzi się od łac. „radix” czyli korzeń, pierwiastek [5]. Rasa nie jest trwałą jednostką zootechniczną, poprzez łączenie zwierząt różnych ras można szybko rozproszyć geny danej rasy.

Wprowadzenie w historii ludzkości pojęcia „chów i hodowli zwierząt” poprzedziło zjawisko uprawy roli i roślin, które zmieniło koczowniczy tryb życia człowieka na osiadły.

Zootechnika jako zorganizowana nauka i kształcenie kadr ma w Polsce długą tradycję sięgającą końca XIX wieku. W roku 1891 utworzono bowiem na Studium Rolniczym Uniwersytetu Jagiellońskiego Katedrę Hodowli Zwierząt Domowych i Mleczarstwa, której kierownikiem został prof. Leopold Adametz z Hochschule für Bodenkultur w Wiedniu.

Działania te nabrały znacznego przyspieszenia po uzyskaniu przez Polskę niepodległości. Już bowiem w roku 1922 powołano Polskie Towarzystwo Zootechniczne, a w roku 1928 w ramach tego Towarzystwa Komisję Doświadczalnictwa, której

przewodniczył prof. Karol Różycki, a w jej skład wchodził m.in. prof. Laura Kauffman i dr Zdzisław Zabielski, późniejsi organizatorzy i twórcy zootechniki lubelskiej [9]. W okresie międzywojennym Polskie Towarzystwo Zootechniczne prowadziło kilka stacji i zakładów doświadczalnych m.in.:

- w Kościelcu (pow. Koło), prowadzono prace nad racjonalnym żywieniem krów mlecznych i cieląt;
- w Mużyłowie (woj. tarnopolskie), badania nad bydlęm polskim czerwonym;
- w Boguchwale (k. Rzeszowa), prace na bydło nizinne czarno-białe i polskim czerwonym i owcach typu Cakla ciemnego;
- w Starym Brześciu (woj. warszawskie), założono stację kontroli użyteczności trzody chlewnej;
- w Świsłoczy (woj. białostockie), prace nad owcą kożuchową, swinia miejscową, bydlęm czerwonym polskim i kurami rasy Zielononózka.

Pierwszym prezesem Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego w 1922 r. został Karol Malsburg (1856–1942) profesor Wydziału Rolniczo-Lasowego Politechniki Lwowskiej, a sekretarzem naukowym mgr Maurycy Tryburski (1883–1944), naczelnik referatu hodowli drobnego inwentarza w Ministerstwie Rolnictwa [9].

W ośrodku lubelskim organizatorami zootechniki byli:

- prof. Roman Prawocheński (1877–1965) – od 1919 r. kierownik Wydziału Hodowli Zwierząt PINGW w Puławach, profesor WSR Lublin, członek PAN, dr h.c. WSR Kraków (1961),
- prof. Henryk Malarski (1887–1955), od 1917 r. w PINGW Puławy, od 1945 r. kierownik Katedry Fizjologii i Żywienia Zwierząt na Wydziale Rolnym UMCS,
- prof. Laura Kaufman (1889–1972), od 1919 r. w PINGW Puławy, od 1945 r. profesor Wydziału Rolnego UMCS (zorganizowała Katedrę Genetyki i Drobiarstwa), członek rzeczywisty PAN, dr h.c. WSR Lublin (1964),
- prof. Zdzisław Zabielski (1885–1974), od 1925 r. w PINGW Puławy (w Borowinie), od 1945 r. kierownik Katedry Szczegółowej Hodowli Zwierząt UMCS,
- prof. Adam Domański (1901–1997), od 1930 r. w Borowinie, od 1945 r. na UMCS, pierwszy Dziekan Wydziału Zootechnicznego (1953–1962), dr h.c. AR Lublin (1987),
- prof. Ewald Sasimowski (1923–), Dziekan Wydziału (1964–1969), Rektor Uczelni (1969–1972), prezes Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego (1972–1973), dr h.c. AR Lublin (1991),
- prof. Władysław Zalewski (1925–), Dziekan Wydziału (1972–1973), Prorektor Uczelni (1973–1981), dr h.c. AR Lublin (2003),
- prof. Janusz Maciejowski (1928–1994), Dziekan Wydziału (1969–1972), Prorektor Uczelni (1972–1975), prezes Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego (1986–1989),
- prof. Józef Zięba (1926–1992), Dziekan Wydziału (1975–1984),

a także: prof. Jan Nozdryn-Płotnicki (1906–1986), prof. Tadeusz Efner (1920–1985), prof. Witold Głuchowski (1920–1995), prof. Zygmunt Surdacki (1923–2002), prof. Czesława Kalinowska (1925–2005), prof. Janusz Trautman (1925–2007), prof. Stanisław Wójcik (1926–).

Utworzenie odrębnego kierunku kształcenia–zoo techniki nastąpiło z chwilą powołania takich Wydziałów na uczelniach rolniczych, co miało miejsce na początku lat 50-tych XX wieku: Wydział Zootechniczny w Olsztynie – 1950, Wydział Zootechniczny SGGW – 1951, Wydział Hodowli Zwierząt w Poznaniu – 1951, Wydział Zootechniczny w Krakowie i Lublinie – 1953, Wydział Zootechniczny w Szczecinie – 1955, Wydział Zootechniczny w Bydgoszczy – 1972, Wydział Rolniczy w Siedlcach, kierunek zootechnika – 1977 r.

Działalność naukowa i osiągnięcia zootechniki

Główne obszary działalności naukowej zootechniki związane są przede wszystkim z produkcją żywności.

Spożycie artykułów pochodzenia zwierzęcego pod koniec XIX wieku wynosiło na ziemiach polskich (na wsi) średnio na osobę: 135 l mleka, 50 jaj i 6 kg mięsa. Aktualnie w przypadku mleka jest ono prawie dwukrotnie większe (220 l), jaj–czterokrotnie (około 200), a mięsa aż ponad 10 krotnie - 65 kg [8]. Uzyskano to dzięki znaczącej poprawie wartości genetycznej i wprowadzenia nowych technologii chowu i żywienia zwierząt, na co decydujący wpływ miały szeroko wykorzystane w praktyce (głównie w ostatnim 50-leciu) osiągnięcia nauk zootechnicznych. Wymienię tylko kilka najważniejszych z zakresu: biotechnologii rozrodu, genetyki i metod doskonalenia, żywienia i technologii chowu zwierząt [2, 3].

Z zakresu biotechnologii rozrodu to: sztuczna inseminacja, embriotransfer, dzielenie zarodków, seksowanie nasienia i zarodków, klonowanie.

Z zakresu genetyki i metod doskonalenia zwierząt to: znaczące osiągnięcia w zakresie genetyki populacji (odziedziczalność, powtarzalność cech), metody oceny wartości hodowlanej, np. u bydła C-M, CC, BULP, Animal Model, INTERBUL, mapowanie genów, markery genetyczne dla cech produkcyjnych.

Z zakresu żywienia zwierząt to: nowe metody oceny wartości pokarmowej pasz, nowe metody oceny potrzeb pokarmowych zwierząt (np. BTJ), żywienie pełnodawkowe, system TMR.

W zakresie technologii chowu: przebyto daleką drogę tzn. od głębokich obór uwiązowych do płytkich legowiskowych obór wolnostanowiskowych (dobrostan zwierząt), i od prostej dojarki bańkowej do nowoczesnych technik VMS (Dobrowolny System Doju), w których krowa sama decyduje kiedy się chce wydoić, a steruje tym całym procesem robot.

Na przykładzie dziedziczenia cech u zwierząt można prześledzić osiągnięcia w zakresie poznawania wiedzy i rozwoju nauki.

W starożytności poglądy na zjawisko dziedziczenia przesycone były fantazją. W Księdze Rodzaju (3 tys. lat p.n.e.) opisano usiłowania uzyskania większej liczby jagniąt o pstrym umaszczeniu przez podawanie owcom w okresie stanówki gałązek topolowych częściowo odartych z kory. Owce kryte przez tryki wskutek patrzenia na te gałązki miały rodzić „przez zapatrzenie” więcej jagniąt pstrych. Podobnych

przykładów opisano w historii znacznie więcej, np. na terenie Czech księżniczka urodziła dziecko o czarnej barwie skóry. Fakt ten wytłumaczono zapatrzeniem się Jej na twarz Murzyna, który był na służbie książęcej [5].

Od tego czasu przebyto daleką drogę, aktualnie poznano już genom, czyli sekwencję nukleotydów: psa (2004/2005), bydła (2004), kury (2004), konia (2007), świni (2007). Analiza genetycznego tła cech ilościowych zmierza obecnie do identyfikacji genów o wyraźnym efekcie genotypowym tzw. genów głównych (QTL). Ważne miejsce zajmują badania dotyczące poznania i lokalizacji genów odpowiedzialnych za choroby genetyczne. Większość z nich powodują mutacje punktowe, które prowadzą do zmiany sekwencji kodującej strukturę białek. Na świecie u różnych ras i odmian bydła stwierdzono dotychczas ponad 250 różnych defektów genetycznych, które bezpośrednio lub pośrednio wpływają na użytkowość zwierząt (tab. 1.)

Tabela 1. Główne wady dziedziczne bydła rasy HF [4]

Nazwa mutacji	Odpowiedzialny gen	Lokalizacja chromosomowa
D128G (BLAD)	CD18	1
DUMPS	UMCS	1
Cytrulinemia	ASAS	-
Czerwone umaszczenie	MSHR	-
Syndaktylia (zrost palców)	-	15

Uruchomienie w początkach lat 90-tych ubiegłego wieku międzynarodowego programu mapowania genomu bydła (Bov-Map) przyspieszyło i poszerzyło znacznie badania nad identyfikacją markerów genetycznych, które mogą być użyte w pracy hodowlanej. Część markerów genetycznych związana jest z cechami jakościowymi, np. grupy krwi, białka krwi i mleka, czy antygeny głównego kompleksu zgodności tkankowej (markery klasy I). Inne natomiast są związane z polimorfizmem niekodujących sekwencji nukleotydowych, do których zalicza się przede wszystkim sekwencje mini i mikrosatelitarne (markery klasy II). Niektóre z markerów są powszechnie wykorzystywane w pracy hodowlanej, np. polimorfizm frakcji kazeinowych w mleku bydła i kóz jest dobrym markerem jakości mleka i przydatności tego surowca do produkcji serów.

Jest bowiem związany z szybkością koagulacji mleka pod działaniem podpuszczki, w związku z tym genotypy buhajów w zakresie κ -kazeiny są już powszechnie podawane w katalogach.

Największy postęp w hodowli i chowie zwierząt uzyskano w ostatnim pięćdziesięcioleciu np. w porównaniu do lat pięćdziesiątych mleczność krów rasy holsztyńsko-fryzyjskiej (najszerzej rozpowszechnionej rasy bydła mlecznego w świecie) wzrosła 3–4 krotnie i obecnie wynosi 8–9 tys. kg za laktację. Wyniki te uzyskano w rezultacie szerokiego wdrożenia osiągnięć naukowych wielu różnych specjalnościach np. genetyki populacji, statystyki, techniki rozrodu, systemów żywienia (TMR) i utrzymania zwierząt, technika pozyskiwania mleka itp. [3].

Szybki postęp w nauce i szerokie wykorzystanie w praktyce niektórych jej osiągnięć obok wielu pozytywów niesie również i pewne zagrożenia. Buhaj wykorzystywany w kryciu naturalnym pozostawia rocznie około 50 sztuk potomstwa, a w ciągu całego życia najwyżej kilkaset sztuk. Stosując natomiast inseminację (z wykorzystaniem konserwacji nasienia) można uzyskać od buhaja nawet 500 tys. sztuk potomstwa. Inseminacja, powszechnie uznawana za najważniejsze osiągnięcie naukowe XX wieku, które zostało szeroko wykorzystane w praktyce, jest bez wątpienia nośnikiem wielkiego postępu w hodowli zwierząt, sprzyja jednak również zmniejszeniu zmienności genetycznej, co należy uznać za zjawisko niekorzystne (tab. 2).

Tabela 2. Liczba wspólnych przodków w populacji różnych ras bydła we Francji (M. Bilard, 2005, cyt. [6])

Rasa	Liczba przodków, od której pochodzi 50% genów danej rasy	Liczba przodków
Holsztyńsko-fryzyjska	16	33
Normandzka	12	33
Montbeliarde	12	30
Abondance	8	19
Brunatna	10	28
Tarantaise	5	15
Simentalska	14	36

Przyszłość nauk zootechnicznych

W ciągu ostatniego dziesięciolecia pojawiło się wiele nowych koncepcji i trendów związanych z produkcją żywności, powstało wiele nowych pojęć, np. takich jak: żywność wygodna, autentyczna, minimalnie przetworzona, funkcjonalna bezpieczna, zdrowa, specjalnego przeznaczenia, nowa żywność.

Przyszłość nauk zootechnicznych związana będzie głównie z produkcją:

- żywności funkcjonalnej,
- żywności autentycznej,
- nowej żywności.

Społeczeństwa krajów rozwiniętych bardzo dużą wagę przywiązują do jakości żywności, to jest: bezpieczeństwa żywności, walorów dietetycznych i jej świeżości. Powstało też pojęcie żywności funkcjonalnej, to jest pokarmu, który obok wartości odżywczych wpływa również pozytywnie na stan zdrowia człowieka. Społeczeństwo stało się też wrażliwe na warunki, w jakich utrzymywane i użytkowane są zwierzęta gospodarskie. Istnieje pogląd, że żywność pochodzenia zwierzęcego może być tylko wtedy dostatecznie dobra, jeśli zwierzęta utrzymywane są w prawidłowych warunkach środowiskowych, zbliżonych do naturalnych, zapewniających im pełny dobrostan i bezstresowe utrzymanie.

Uzyskane od zwierząt utrzymywanych w „fermach dobrostanu” produkty uzyskują wyższe ceny (nawet do 30%) z uwagi na korzystniejsze parametry technologiczne, wyższą trwałość, lepsze walory dietetyczne i smakowe, lepszą przydatność przetwórczą. Wykazano np. istotny wpływ systemu żywienia, tzn. wypasu na użytkach zielonych oraz poziomu żywienia na stan zdrowotny krów i cechy funkcjonalne mleka. Krowy korzystające latem z pastwiska produkowały mleko zawierające więcej wielonienasyconych kwasów tłuszczowych oraz witamin rozpuszczalnych w tłuszczach, a także białek korzystnie oddziałujących na zdrowie człowieka w porównaniu z mlekiem od krów żywionych paszami konserwowanymi. Stwierdzono też korzystną zmianę w składzie kwasów tłuszczu mlekowego przy podawaniu w dawce dla krów niewielkiej ilości siemienia lnianego [10].

W przypadku produkcji „nowej żywności” – GMO – badania zmierzają głównie w kierunku produkcji „zwierząt transgenicznych”, które poprzez zabiegi bioinżynierijne, będą miały zmienioną strukturę genetyczną w kierunku produkcji „żywności funkcjonalnej” (prozdrowotnej), bądź produktów o działaniu leczniczym, np. transgeniczne krowy produkujące mleko zawierające albuminę mleka ludzkiego, transgeniczne owce produkujące w mleku czynnik IX zapobiegający hemofilii u ludzi.

Społeczna akceptacja zwierząt transgenicznych w produkcji żywności jest chyba niemożliwa. Zwierzęta te służyć mogą tylko jako model w badaniach podstawowych, w tym także jako transgeniczne modele dla określonych chorób lub do produkowania substancji czynnych, np. leków.

„Żywność autentyczna” to obecnie jeden z głównych trendów opracowywania nowych produktów zarówno w Europie, jak i USA. Może nim być np. szczególnie atrakcyjny produkt lokalny, charakterystyczny tylko i wyłącznie dla określonego kra-

ju lub regionu np. oscypek, „gęś owsiana” itp. „Żywność autentyczna” jest przeciwstawieniem „fast food”, tzn. żywności poprawnej, ale anonimowej, niezmiennie tej samej, niezależnie od długości i szerokości geograficznej. W produkcji „żywności autentycznej” bardzo ważną rolę odgrywają lokalne rasy zwierząt i odmiany roślin, gwarantujące specyfikę produktu końcowego. Rasy miejscowe ustępują z reguły pod względem skali produkcji nowym intensywnym rasom zwierząt, ale dają produkt o lepszej jakości [1].

Kierunki badań naukowych i kształcenia w uczelniach rolniczych w Polsce muszą podążać za światowymi trendami w nauce i edukacji. Aktualnie kształcimy w Polsce około 7,5 tys. studentów (w tym około 5 tys. w systemie stacjonarnym) na kierunku zootechnika w 10 ośrodkach akademickich. Z przeprowadzonej przez Komitet Nauk Zootechnicznych PAN analizy [7] wynika, że na Wydziałach Zootechnicznych uczelni rolniczych i instytutach zatrudnionych było w 1999 r. około 1000 pracowników naukowych i około 500 pracowników inżyniersko-technicznych. Z analizy tej również wynika, że wśród kadry naukowej dominują osoby reprezentujące tradycyjne specjalności, tzn. związane z żywieniem (około 150 osób) i genetyką zwierząt (120), hodowlą bydła (70), trzody chlewnej (60), drobiu (50), owiec i kóz (50). Niewiele jest natomiast osób reprezentujących specjalności, których ranga i znaczenie w produkcji, tzw. „bezpiecznej żywności” w ujęciu europejskim jest obecnie mocno eksponowana, np. rozród zwierząt (30), zoohigiena (30), a szczególnie towaroznawstwo produktów zwierzęcych (około 20 osób). Istotnym problemem do zagospodarowania są tzw. hodowle amatorskie (psy, koty, kanarki) w tym zakresie nie mamy w zasadzie żadnej kadry naukowej. W przygotowanej w 2004 r. ekspertyzie przez 8 osobowy zespół (A. Filistowicz, S. Kondracki, Z. Litwińczuk, S. Okularczyk, J. Strzeżek, T. Szulc, M. Świtoński, R. Zabielski) pod kierunkiem prof. Z. Reklewskiego dotyczącej „Miejsca i roli studiów i badań zootechnicznych w perspektywie 20 lat” zawarto wiele ważnych stwierdzeń, których realizacja przyspieszyłaby tak potrzebne zmiany w polskiej zootechnice. Zapisano w niej, m.in., że dotychczasowa „stara” struktura specjalności kadry naukowej wymaga w najbliższych latach zasadniczych zmian. Sprawę tę należy nagłośnić w środowisku zootechnicznym, aby podjąć odpowiednie działania (związane głównie z kształceniem młodej kadry), by nie „replikować” tego, na co będzie na pewno mniejsze zapotrzebowanie w nadchodzących latach. Doświadczenia krajów wysoko rozwiniętych wskazują, że zainteresowanie studiami i badaniami z zakresu klasycznej zootechniki ma tendencję spadkową. Konieczne są działania zmierzające do zdecydowanego poszerzenia znaczenia terminu „zootechnika”, poprzez szersze uwzględnienie w programach studiów i badań naukowych gatunków zwierząt, które nie posiadają ściśle gospodarskiego charakteru. Malejącej roli zwierząt gospodarskich towarzyszy rosnące znaczenie zwierząt amatorskich (głównie psów i kotów) oraz modelowych (bardzo przydatnych w badaniach związanych ze zdrowiem człowieka). Na przykład: owce utraciły w Polsce znaczenie jako główny gatunek zwierząt użytkowych, zmalało znacznie zapotrzebowanie na polskie produkty owczarskie (głównie wełnę), a krajowa populacja tych zwierząt skurczyła się *de facto* ok. 300 tys. sztuk. Dla porównania

w Polsce pozyskuje się (odstrzela) rocznie ponad 120 tys. jeleni, ponad 600 tys. saren i prawie 150 tys. dzików [8]. Szybko rozwijają się także hodowle fermowe zwierząt wolnożyjących (np. jeleni, danieli itp.), a specjalistów z tego zakresu (hodowli i użytkowania zwierząt wolnożyjących) jest niewiele (kilku). Główne tezy tej ekspertyzy prof. Z. Reklewski opublikował w 2005 r. w *Przeglądzie Hodowlanym* [11].

W obszarze badań naukowych za bardzo pożądane należy uznać rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej ze specjalistami z zakresu nauk weterynaryjnych i biologicznych, a także medycznych. Wydaje się, że w polityce naukowej Unii Europejskiej ważniejszą pozycję zajmuje problematyka zdrowia człowieka i ochrony środowiska niż produkcja żywności. W takim ujęciu wzrasta znacząco ranga badań związanych z jakością i bezpieczeństwem żywności i oddziaływaniem rolnictwa na środowisko. Ważne miejsce w nadchodzących latach powinny zająć więc badania związane z żywnością funkcjonalną, oddziaływującą korzystnie na stan zdrowia człowieka, oraz produkcją terapeutycznych białek przez transgeniczne zwierzęta. W ramach „klasycznej zootechniki” powinny być podjęte znacznie szerzej w badaniach problemy hodowli i rozpowszechniania genomu zwierząt towarzyszących człowiekowi oraz zagadnienia oceny zrównoważonych (ekologicznych) i konwencjonalnych systemów produkcji wpływających na zdrowie zwierząt i jakość żywności. Ważną, ciągle aktualną sprawą dla zootechniki jest zachowanie zmienności genetycznej i bioróżnorodności światowej populacji zwierząt gospodarskich i wolnożyjących. Oczywiście w realizacji tych w/w istotnych dla zootechniki zagadnień i problemów badawczych wykorzystywane będą w szerokim zakresie dotychczasowe i przyszłe osiągnięcia z zakresu biotechnologii, genetyki molekularnej i inżynierii genetycznej.

Podsumowanie:

1. Na przestrzeni ostatnich 30 lat zaszły istotne przewartościowania w zakresie głównych celów badawczych w naukach zootechnicznych.
2. W latach 70-tych dominował zdecydowanie (zarówno w Polsce jak i w świecie) kierunek badań związany z intensyfikacją produkcji zwierzęcej, a więc maksymalizacji zysku poprzez ilościowy wzrost produkcji zwierząt.
3. Obecnie za najważniejsze uznaje się badania zootechniczne zmierzające do poprawy jakości produktu (żywności) poprzez:
 - utrzymywanie bioróżnorodności ras i linii zwierząt,
 - opracowanie i wdrażanie nowych technologii chowu i żywienia zwierząt gwarantujących ich dobrostan,
 - wykorzystanie osiągnięć bioinżynierii do produkcji „żywności funkcjonalnej” i leków.
4. Postęp biologiczny będzie w dalszym ciągu skuteczną metodą doskonalenia jakości żywności pochodzenia zwierzęcego. Będzie miał również istotne znaczenie dla obniżenia kosztów jej wytwarzania.

Literatura

1. Barłowska J., Litwińczuk Z., Król J., Topyła B.: Technological usefulness of milk of cows of six breeds maintained in Poland relative to a lactation phase. *Pol. J. of Food and Nutrition Sciences*, vol. 15/56, 1, 17–21, 2006.
2. Dorobek nauk zootechnicznych w latach 1918–1971: J. Skulmowski (żywienie), J. Grabowski (konie), W. Opacki i J. Szwemin (bydło), J. Kotliński (trzoda chlewna), A. Skoczyła (owce), E. Potemkowska (drób). *Karty z dziejów zootechniki polskiej na pięćdziesięciolecie (1992–1972)*. PWRiL Warszawa, 1973.
3. Dorobek nauk zootechnicznych w ćwierćwieczu 1972–1997: A. Filistowicz, Z. Reklewski, B. Żuk (genetyka), K. Wałowski, J. Kurył (markery genetyczne), M. Świtoński (cytogenetyka), J. Strzeżek (biologia rozrodu), T. Żebrowska, J. Kowalczyk (żywienie i paszoznawstwo), Z. Litwińczuk (hodowla szczegółowa), T. Jezierski (ctologia zwierząt), S. Winnicki (zoohigiena). *Karty z dziejów zootechniki polskiej na 75-lecie (1922–1997)*. Wyd. PTZ, Warszawa, 1997.
4. Grzybowski G.: Mutacje genomu bydła oraz ich znaczenie gospodarcze. *Biul. Inf. IŻ*, 2, 59–74, 2002.
5. Kosowska B., Zwolińska-Bartczak I.: *Zarys historii zootechniki*. AR Wrocław, 1999.
6. Krychowski T.: Tendencje w hodowli bydła mlecznego w Europie Zachodniej – perspektywa najbliższego 10-lecia. *Przegl. Hod.*, 5, 1–5, 2006.
7. Litwińczuk Z.: Stan kadry w naukach zootechnicznych w Polsce. *Przegl. Hod.* 3, 30–33, 2001.
8. Litwińczuk A., Litwińczuk Z., Barłowska J., Florek M.: *Surowce zwierzęce – ocena i wykorzystanie*. PWRiL, Warszawa, 2004.
9. Nowicka M.: *Z dziejów Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego im. Michała Oczapowskiego. Karty z dziejów zootechniki polskiej na pięćdziesięciolecie (1992–1972)*. PWRiL Warszawa, 1973.
10. Reklewska B., Bernatowicz E., Reklewski Z., Nałęcz-Tarwacka T., Kuczyńska B., Zdziarski K., Oprządek A.: Zawartość biologicznie aktywnych składników w mleku krów zależnie od systemu żywienia i sezonu. *Zesz. Nauk. Przegl. Hod.*, 68, z. 1, 85–98, 2003.
11. Reklewski Z.: *Studia zootechniczne – funkcja oraz oczekiwania hodowli i gospodarki żywnościowej*. *Przegl. Hod.* 9, 12–17, 2005.

Zygmunt Litwińczuk

Prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk jest kierownikiem Katedry Hodowli Bydła Akademii Rolniczej w Lublinie oraz Wiceprzewodniczącym Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN i Sekretarzem Naukowym Komisji Rolnictwa Oddziału PAN w Lublinie.

Referat został wygłoszony 14.03.2007 na otwartym posiedzeniu Komisji Rolnictwa, O.L. PAN.

**FUNDACJA O.L.PAN
NAUKA I ROZWÓJ
LUBELSZCZYNY**

„Nauka i przemysł innowacyjny a Lubelszczyzna, jako partner w Unii Europejskiej”

Fundacja Polskiej Akademii Nauk o/Lublin wraz z Centrum Konferencyjnym Zbigniewa Zaleskiego, Europe Direct oraz Europejskim Domem Spotkań była współorganizatorem Konferencji z okazji 50-lecia podpisania Traktatów Rzymskich. Udział w organizacji wydarzenia brał również Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lubelski Urząd Wojewódzki oraz Urząd Miasta Lublin

Uroczystość odbyła się dnia 23 marca 2007 w Lublinie na Wydziale Politologii UMCS.

W spotkaniu uczestniczyli zaproszeni posłowie do Parlamentu Europejskiego: prof. prof. Zbigniew Zaleski, David Hammerstin-Mintz z Hiszpanii, Grygory Schopflin z Węgier oraz Tunne Kelam z Estonii oraz przedstawiciele środowisk samorządowych, środowiska naukowego oraz organizacji pozarządowych.

W pierwszej części spotkania, Eurodeputowani przedstawili swój pogląd na przyszłość i kierunki rozwoju Unii Europejskiej.

W części drugiej uroczystości prof. Jan Gliński - Przewodniczący Rady Fundacji, Prezydent Lublina Adam Wasilewski oraz Członek Zarządu Województwa Lubelskiego Mariusz Grad dyskutowali na temat przyszłości Lubelszczyzny, jej kierunkach rozwoju, a także o znaczeniu nauki wobec wzrostu konkurencyjności przemysłu oraz szeroko pojętej innowacji.

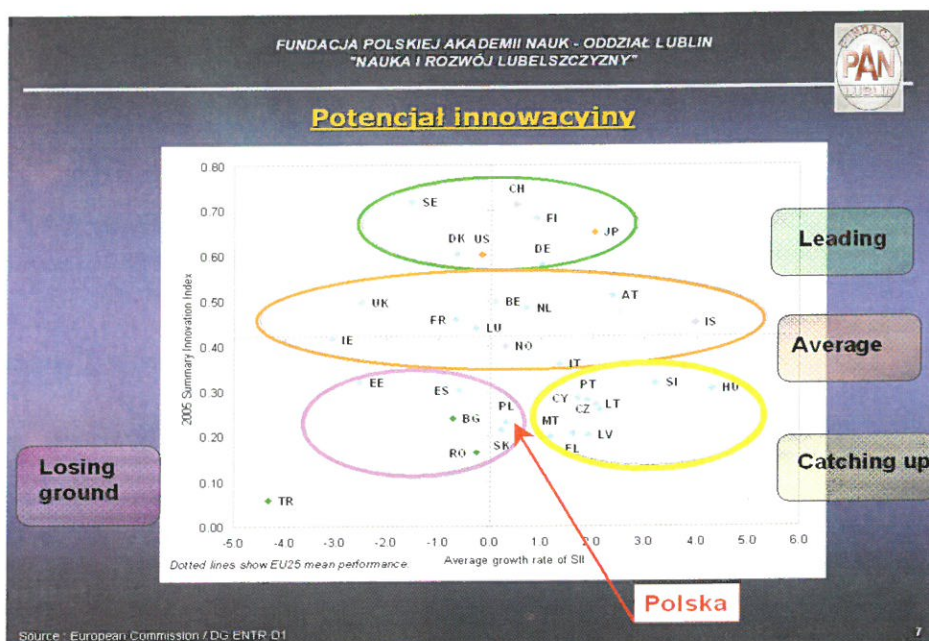
Podsumowaniem Konferencji był wykład z prezentacją multimedialną Wiceprezesa Fundacji Pawła Chojnackiego: „Nauka i przemysł innowacyjny a Lubelszczyzna jako partner w Unii Europejskiej”. Rozważania dotyczyły pozycji jaką region zajmuje na mapie Europejskiej gospodarki oraz szans jakie stoją przed Lubelszczyzną w nadchodzących latach. W prezentacji ukazano potencjał edukacyjny w zakresie szkolnictwa wyższego jakim dysponuje nasz region.

Akademicki potencjał Lubelszczyzny:

- Lublin ma jeden z najwyższych w Polsce wskaźników liczby studentów i pracowników naukowych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców,
- ok. 64% mieszkańców Lubelszczyzny jest zainteresowanych kształceniem i podwyższaniem kwalifikacji zawodowych,

- ok. 5% mieszkańców Lubelszczyzny to studenci,
- ok. 10% mieszkańców Lubelszczyzny ma dyplom uczelni wyższej,
- ok. 43% mieszkańców Lubelszczyzny nie przekroczyło 35 roku życia.

W oparciu o materiały zgromadzone przez Komisję Europejską przedstawiono pozycję Polski jako jednego z najsłabszych członków Unii w kategorii innowacyjności. Umieszczenie w rankingu wynika między innymi ze słabych wyników na płaszczyźnie „warunków tworzenia wiedzy”, czyli rozumianych jako niskie nakłady na badania i rozwój w przedsiębiorstwach. Pozycja w obrazowym układzie współrzędnych oznaczona jest jako „tracący grunt”, nie mniej jednak w pobliżu pola określonego jako „średnia”.

Słaba pozycja w zakresie praw własności intelektualnej, takich jak liczba międzynarodowych patentów oraz znaków towarowych wskazuje na konieczność podjęcia działań w tym obszarze. Należy podkreślić, iż podstawowym czynnikiem sprawczym obecnego stanu, jest mała liczba małych i średnich przedsiębiorstw, które współpracują ze sobą w dziedzinie innowacji, a także niski udział badań zleconych przez firmy wśród prac badawczych prowadzonych na wyższych uczelniach. Warto podkreślić jednak fakt, iż dobrze oceniono, między innymi, poziom wykształcenia młodych ludzi, co jest istotnym atrybutem Regionu Lubelskiego. Podczas prezentacji przedstawiono dotychczasowe osiągnięcia w zakresie współpracy nauki i biznesu przy realizacji prac badawczo – rozwojowych na przykładzie producenta

sprzętu lotniczego „PZL Świdnik”, jednocześnie największego regionalnego beneficjenta środków unijnych w zakresie przemysłu. Na zakończenie przedstawiono Fundację Polskiej Akademii Nauk o/Lublin jako organizację pozarządową, która w ramach swej działalności wspiera, między innymi, działania mające na celu stymulowanie współpracy pomiędzy małymi i średnimi przedsiębiorstwami w zakresie innowacyjności oraz zachęcanie przedsiębiorców do aplikowania o środki unijne.

Ireneusz Samodulski, Paweł Chojnacki

Ireneusz Samodulski jest Prezesem Zarządu, a Paweł Chojnacki Wiceprezesem Zarządu Fundacji Polskiej Akademii Nauk Oddział w Lublinie – Nauka i Rozwój Lubelszczyzny

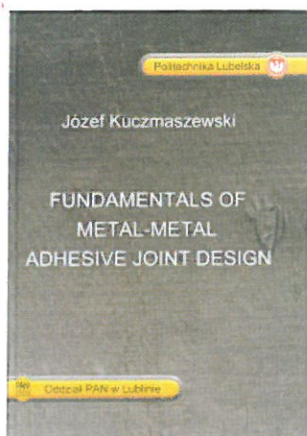

KSIĄŻKI

Monografie Oddziału

Fundamentals of metal–metal adhesive joint design

(Podstawy klejenia metali)

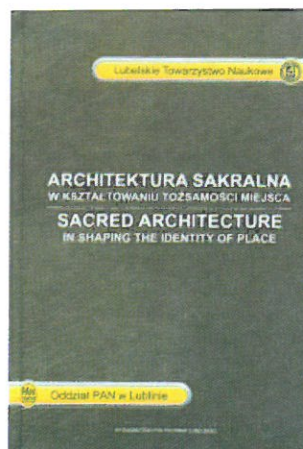
Ukazała się pierwsza książka z serii monografii Oddziału PAN w Lublinie. Dotyczy ona podstaw klejenia metali autorstwa Józefa Kuczmazszewskiego. Została wydana w języku angielskim. Tytuły kolejnych rozdziałów: Theoretical foundations of adhesion; Adhesives; Bonding operations; Productibility of bonded structures; Strength of bonded joints; Special tooling for bonding operations; Design of bonded joint structures; Quality inspection/testing of bonded joints. Adhezyjne łączenia są coraz częściej stosowane w przemyśle budowy maszyn, lotniczym, w budownictwie, przemyśle elektronicznym. Ta wiedza jest niezbędna dla inżynierów zajmujących się wymienionymi konstrukcjami.

pg

Fundamentals of metal-metal adhesive joint design. Józef Kuczmazszewski Politechnika Lubelska, Oddział PAN w Lublinie. Lublin 2006, ss. 208.

Architektura sakralna

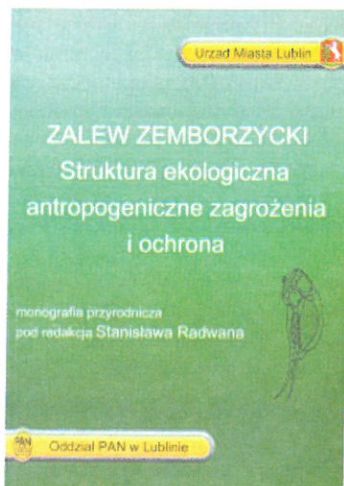
Druga pozycja z serii monografii Oddziału jest poświęcona problematyce architektury sakralnej, w kontekście kształtowania tożsamości kulturowej miejsca. Monografia przybliży różnorodne problemy oraz wyniki badań nad architekturą sakralną w szerokim ujęciu czasowym i terytorialnym. Od rozważań natury *sacrum*, przez badania architektury monumentalnej Egiptu, prezentuje różnorodność kulturową obiektów sakralnych różnych religii, ich wpływ na kształtowanie tradycji i krajobrazu kulturowego w jego różnorodności. W 36 pracach, omawiane zagadnienia przedstawili autorzy zajmujący się dziedziną architektury i urbanistyki, architektury krajobrazu, historycy sztuki oraz projektanci i inżynierowie. Pokazano rolę obiektów sakralnych związanych z życiem religijnym społeczności w kształtowaniu europejskiej przestrzeni kulturowej i możliwych sposobów ekspozycji i zarządzania dziedzictwem sakralnym.

pg

Architektura sakralna w kształtowaniu tożsamości kulturowej miejsca. Red. Elżbieta Przesmycka. Wyd. Politechniki Lubelskiej i Oddziału PAN w Lublinie. Lublin 2006, ss. 447.

Zalew Zemborzycki

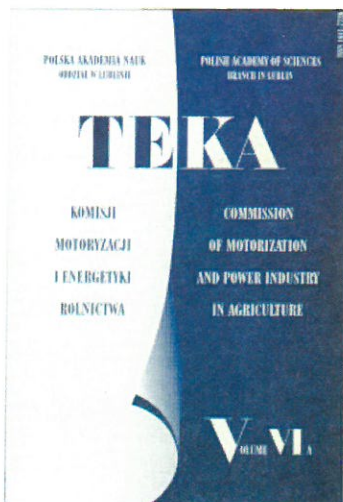
Monografia Oddziału PAN w Lublinie i Urzędu Miasta Lublin jest poświęcona poznaniu przyczyn i kierunków zmian zachodzących w strukturze ekologicznej Zalewu Zemborzyckiego k. Lublina i do podjęcia niezbędnych działań zmierzających do przywrócenia jego wysokich walorów przyrodniczych i sportowo-rekreacyjnych. Zalew należy do niewielkich, miejskich, nizinnych zbiorników wodnych mających na celu łagodzenie fal powodziowych rzeki Bystrzycy, a także odgrywający ważną rolę jako miejsce zajęć rekreacyjnych, w tym wędkarsko-rybackich. Problemem są okresowe niekorzystne zmiany w Zalewie, związane z pojawianiem się glonów i sinic, co czyni go nieprzydatnym do celów sportowo – wypoczynkowych. Jednakże zamieszczone w monografii dotychczasowe wyniki badań, stanu fizycznego – chemicznego i struktury biologicznej Zalewu Zemborzyckiego stanowią merytoryczną podstawę do podjęcia niezbędnych działań, do odbudowy struktury ekologicznej i poprawy jakości wód.

pg

Zalew Zemborzycki. Struktura ekologiczna, antropogeniczne zagrożenia i ochrona.
Red. Stanisław Radwan. Wydawnictwo AR w Lublinie. 2006, ss. 99.

TeKi Komisji Oddziału PAN w Lublinie

Motoryzacja i energetyka rolnictwa

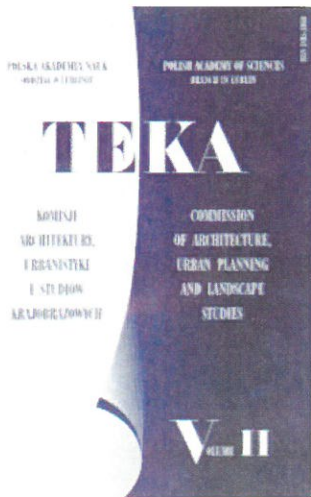

Ukazał się tom VIA *TEKI* Komisji Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa działającej pod przewodnictwem prof. Eugeniusza Krasowskiego z Wyższej Szkoły Inżyniersko – Ekonomicznej w Ropczycach. Tom zawiera 26 prac w języku angielskim autorów polskich, ukraińskich, słowackich i holenderskich. Prace poruszają m.in. zagadnienia suszarnictwa i produkcji biogazu, a badania dotyczące optymalizacji w zastosowaniu robotów przemysłowych, a także matematycznych metod opisu wpływu zadanych parametrów na przebieg badanych procesów. Ilość artykułów i szczegółowość poruszanych w nich zagadnień sprawiają, że publikacja stanowi znakomity materiał dla badaczy wyżej wymienionej tematyki.

pg

TEKA Komisji Motoryzacji Energetyki Rolnictwa O.L. PAN, tom VIA. Oddział PAN w Lublinie, Lublin 2006, ss. 212.

Architektura

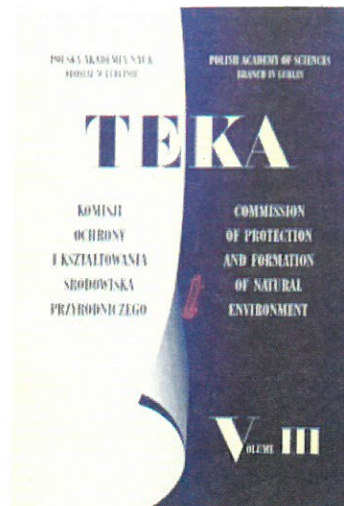
Ukazał się tom II *TEKI* Komisji Architektury, Urbanistyki i Stosunków Krajobrazowych, poświęcony zagadnieniom architektury w kontekście nowych uwarunkowań geopolitycznych. Autorzy prezentują w 28. artykułach różnorodne problemy z zakresu projektowania architektonicznego, w dobie globalizacji i powszechnej informatyzacji. Trudności te napotykać architekci chcący zachować tożsamość architektoniczną, urbanistyczną i przestrzenną, z jednej strony, z drugiej zaś postęp techniczny wymusza na nich poszukiwanie nowoczesnych rozwiązań. Dlatego też we współczesnym projektowaniu ważne jest badanie zasobów dziedzictwa kulturowego tak, aby móc stworzyć współczesną architekturę przyjazną lokalnej tradycji. Uszanowanie wartości kulturowej architektury miejsca, a zarazem projektowanie zgodnie z nowoczesnymi trendami wymaga zachowania pewnej równowagi, co daje wyraz w idei tzw. projektowania zrównoważonego.

pg

TEKA Komisji Architektury, Urbanistyki i Stosunków Krajobrazowych O.L. PAN, tom II. Oddział PAN w Lublinie, Politechnika Lubelska, Lublin 2006, ss. 265.

Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego

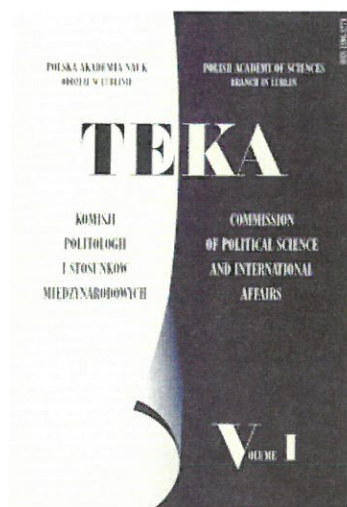
W 2006 roku został wydany w języku angielskim tom III *TEKI* Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego kierowanej przez prof. Stanisława Radwana. Jest on poświęcony zagadnieniom małych zbiorników wodnych, ich strukturze ekologicznej, miejscu i roli w krajobrazie. Poprzednie tomy dotyczyły innych zagadnień środowiskowych. *Teka I* (2004) omawiała stan aktualny i zmiany w środowisku przyrodniczym Polesia. *Teka II* (2005) była poświęcona zagadnieniom wzbogacania i ochrony różnorodności biologicznej obszarów wodno-torfowiskowych. Kolejny tom IV *Teki* (2007) będzie dotyczył retencji wodnej w Polsce i znaczeniu w niej różnych typów zbiorników – w tym zbiorników zaporowych.

pg

TEKA Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego O.L. PAN, tom III. Oddział PAN w Lublinie, Akademia Rolnicza w Lublinie. Lublin 2006, ss. 256.

Politologia

Pierwszy tom *TEKI* Komisji Politologii i Stosunków Międzynarodowych ukazał się pod redakcją prof. Jana P. Hudzika. Autorzy dziewięciu prac w języku angielskim omawiają tradycje i współczesność studiów politologicznych w Polsce, problemy tożsamości dyscypliny, nowe obszary badawcze, relacje między polityką i religią, a także usytuowanie politologii w najnowszej historii, oraz badania politologiczne problemów etnicznych.

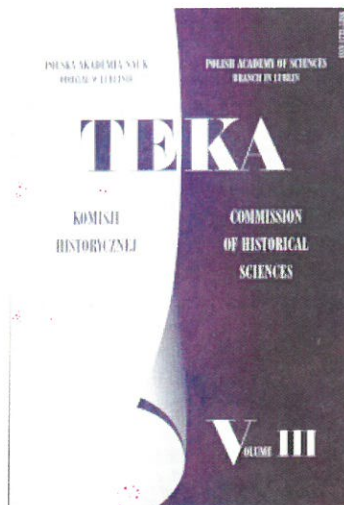
pg

TEKA Komisji Politologii i Stosunków Międzynarodowych O.L. PAN, tom I. Oddział PAN w Lublinie, UMCS w Lublinie. Lublin 2006, ss. 123.

Historia

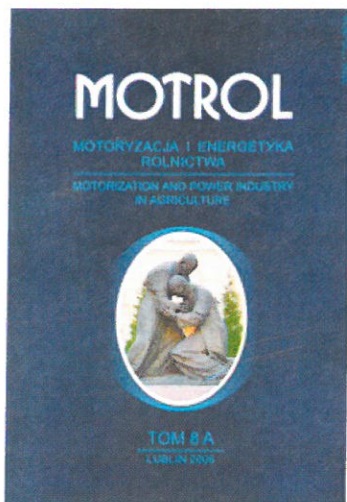
Kolejny, tom III *TEKI* Komisji Historycznej Oddziału PAN w Lublinie zawiera 12 prac autorstwa historyków dwóch lubelskich uniwersytetów: KUL-IP II i UMCS. Prace te są poświęcone zagadnieniom z różnych dziedzin historii, m.in. dotyczących historii Kościoła w Polsce, obecności rodziny Czartoryskich na ziemi Jarosławskiej, rosyjskich sił zbrojnych na obszarze guberni lubelskiej, polskiej placówki dyplomatycznej w Moskwie w latach 1932–1936, zabiegów o wydanie pamiętników gen. I. Prądyńskiego przez Akademię Umiejętności w Krakowie, prawa wybieralności do Sejmu i Senatu w konstytucjach i ordynacjach wyborczych II Rzeczypospolitej. Dodatkowo zamieszczono ciekawe artykuły o krajobrazach, sąsiadach i bohaterach postrzeganych w przyrodzie i historiografii, także informację o klubach sportowych policji państwowej w okresie międzywojennym.

pg

TEKA Komisji Historycznej O.L. PAN, tom III, pod redakcją J. Ziółka. Oddział PAN w Lublinie, UMCS, KUL. Lublin 2006, ss. 234.

MOTROL 2006

Ukazały się dwa kolejne tomy 8 i 8A *MOTROLU* poświęcone motoryzacji i energetyce rolnictwa, wydane przez Komisję Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa Oddziału PAN w Lublinie. Tomy stanowią zbiór 70 prac naukowych członków krajowych i zagranicznych Komisji. Są też wymiernym efektem współpracy naukowców polskich z zagranicznymi, głównie ukraińskimi partnerami, przede wszystkim pokłosiem organizowanej cyklicznie (co 2 lata) Konferencji międzynarodowej pod tym samym tytułem. W 2007 r., we wrześniu organizowany jest MOTROL 2007 w Mikołajewie, na Ukrainie.

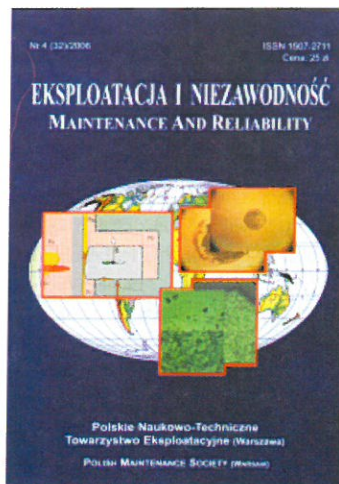
pg

MOTROL Motoryzacja i Energetyka Rolnictwa, tomy 8 i 8A, pod redakcją Eugeniusza Krasowskiego. Wydawnictwo Akademii Rolniczej w Lublinie. Lublin 2006, ss. 281 i 330.

Kwartalnik pod naszym patronatem

W roku bieżącym ukazały się kolejne numery: 2(30), 3(31) i 4(32) dwujęzycznego polsko-angielskiego czasopisma *Eksploatacja i Niezawodność (Maintenance and Reliability)*, wydawanego od 2001 roku przez Polskie Naukowo-Techniczne Towarzystwo Eksploatacyjne (Warszawa), pod patronatem Oddziału PAN w Lublinie. Czasopismo prezentuje recenzowane artykuły naukowe dotyczące problemów eksploatacji urządzeń, pojazdów, transportu publicznego, techniki, mechaniki itp. Całość opublikowano w dwóch językach i opatrzono licznymi i przydatnymi wykresami, wzorami oraz tabelami.

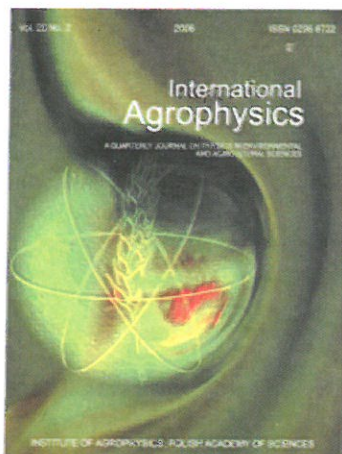
pg

Eksploatacja i Niezawodność – Maintenance and Reliability, redakcja Politechnika Lubelska.
<http://www.darmaz.pollub.pl/ein>

Wydawnictwa Instytutu Agrofizyki PAN im. B. Dobrzańskiego w Lublinie

Międzynarodowa agrofizyka

W roku 2006 ukazał się tom 20 kwartalnika *International Agrophysics* o zasięgu międzynarodowym. Czasopismo to jest ukierunkowane na fizyczne właściwości i procesy wpływające na produkcję roślinną, a także na różne aspekty środowiska przyrodniczego. Prezentuje wyniki podstawowych badań agrofizycznych dotyczących transportu masy (wody, powietrza, składników mineralnych) i energii (ciepła i światła) w układzie gleba - roślina - atmosfera oraz sposobu ich regulacji w celu uzyskania wysokiej jakości biomasy. Wysoki poziom czasopisma gwarantuje międzynarodowy 40-osobowy zespół redakcyjny z 19 krajów. Wartość czasopisma zwiększa fakt, iż całość opublikowano w języku angielskim.

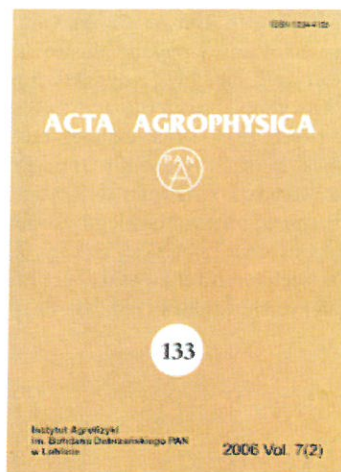
pg

International Agrophysics, red. naczelny J. Gliński, Instytut Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego PAN w Lublinie.

Krajowa agrofizyka

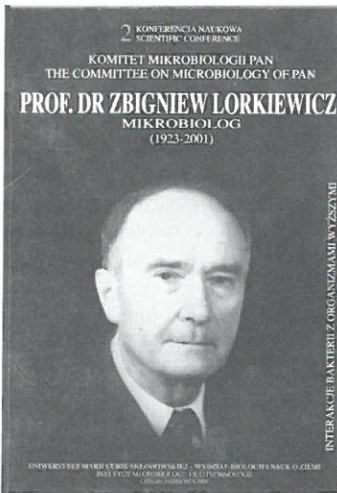
Z przeznaczeniem na kraj są wydawane *Acta Agrophysica* w języku polskim lub angielskim. Jest to czasopismo ciągłe, wydawane jako półrocznik, zawierający 4 zeszyty w jednym tomie, lub jako rozprawy i monografie monotematyczne. *Acta* odgrywają dużą rolę, w propagowaniu osiągnięć agrofizyki – stosowania fizyki w badaniach rolniczych i w ochronie środowiska przyrodniczego. Szczególnie cenne są monografie oparte o wyniki uzyskanych w projektach badawczych (grantach) KBN, w przewodach doktorskich i habilitacyjnych. W roku 2006 ukazały się tomy 7 i 8 (8 zeszytów) oraz 6 rozpraw i monografii *Acta Agrophysica*.

pg

Acta Agrophysica, red. J. Horabik, Instytut Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego PAN w Lublinie.

Wspomnienie

Wydawnictwo II konferencji naukowej Komitetu Mikrobiologii PAN nt. „Interakcje bakterii z organizmami wyższymi” (Lublin 3.06.2006) jest poświęcone 5 rocznicy śmierci Profesora Zbigniewa Lorkiewicza, współzałożyciela i pierwszego prezesa Oddziału PAN w Lublinie. Zawiera ono streszczenia 7 wystąpień i 55 prezentacji plakatowych związanych z tematyką konferencji i ze wspomnieniami o Profesorze Lorkiewiczu. Obszernie też została scharakteryzowana sylwetka i 60-letnia działalność naukowa, obecnego na konferencji Profesora Wacława Szybalskiego z USA, pod którego kierunkiem kształcił się Profesor Lorkiewicz w latach 1959–1961.

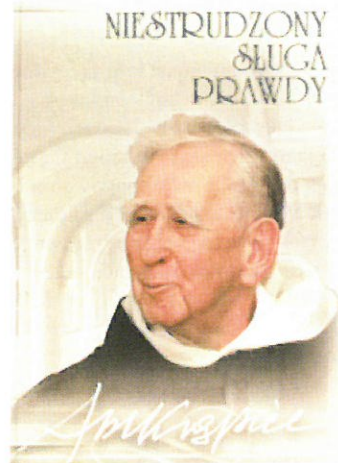
pg

Prof. dr Zbigniew Lorkiewicz, Mikrobiolog (1923–2001). Wydział Biologii i Nauk o Ziemi UMCS UMCS Lublinie, Lublin 2006, ss. 87.

Niestrudzony Sługa Prawdy

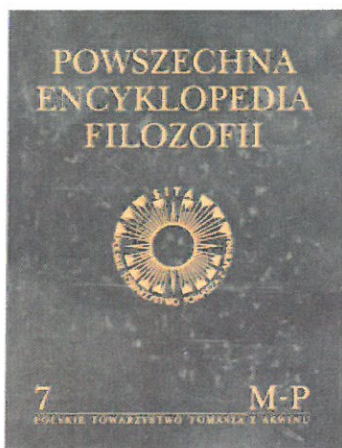
Z okazji 85. rocznicy urodzin Ojca Profesora Alberta Krapca OP, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II i Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu wydały szczegółowo udokumentowany i pięknie ilustrowany album. Ojciec Krapiec, pracownik naukowy i dydaktyczny, wybitny pedagog i jeden z najwybitniejszych filozofów polskich, profesor i rektor KUL w latach 1970–1983, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, Polskiej Akademii Umiejętności i Papieskiej Akademii św. Tomasza z Akwinu w Rzymie, wielokrotny doktor *honoris causa*, prezes Polskiego Towarzystwa Tomasza z Akwinu, współtwórca Lubelskiej Szkoły Filozoficznej, inicjator wydania wielotomowej Powszechnej Encyklopedii Filozofii, współzałożyciel i członek Oddziału PAN w Lublinie.

pg

Niestrudzony Sługa Prawdy. Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu, Lublin 2006, ss. 176.

Powszechna Encyklopedia Filozofii

Ukazał się kolejny 7. tom Powszechnej Encyklopedii Filozofii, obejmujący hasła na litery Me, N, O, Pań. Przedstawiają one chrześcijańską wizję człowieka jako osoby, będącej szczytową formą bytowania. Są w nich zawarte zagadnienia rozumienia człowieka jako osoby i jego działania indywidualno-społeczne, rozumienia filozofii i metod jej uprawiania oraz rozumienie nauki i refleksji nad nią samą. Encyklopedia, której inicjatorem jest o. prof. Mieczysław A. Krapiec, ukazuje się rokrocznie od 2000 roku nakładem Polskiego Towarzystwa Tomasza z Akwinu z siedzibą w Lublinie. Jest ona pierwszą w dziejach nauki polskiej encyklopedią filozofii i piątym tego typu wydawnictwem na świecie.

pg

Powszechna Encyklopedia Filozofii, tom 7. Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu. Lublin 2006, ss. 996.

Czterdzieści lat kodeksu cywilnego

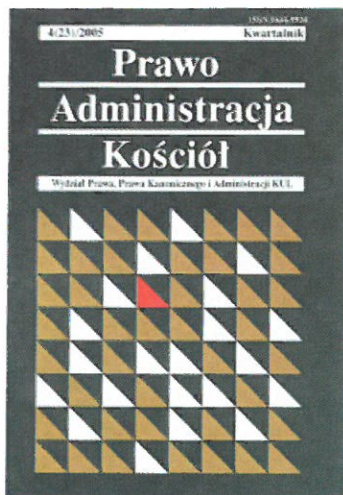
Ukazały się drukiem materiały Ogólnopolskiego Zjazdu Cywilistów w Rzeszowie (8–10.10.2004) pod red. Mieczysława Sawczuka, obejmujące treści 28 referatów wygłoszonych przez uczestników oraz głosy w dyskusji. Celem zjazdu było także omówienie licznych zmian już dokonanych w kodeksie cywilnym oraz przewidywanych dalszych jego nowelizacji. Ponadto zawiera opracowania dedykowane prof. Sylwestrowi Wójcickowi, który zajmował się integracją środowiska polskich cywilistów. Publikacja jest wartościowa zarówno z punktu widzenia teoretycznego, jak praktycznego oraz dydaktycznego. Ma ona również przypominać ciągłość polskiej integracji dyscyplin prawa cywilnego. Szczególnie, więc można polecić tę publikację teoretykom prawa, a także szerokiemu gronu praktyków, zwłaszcza sędziom, radcom prawnym czy notariuszom.

pg

Czterdzieści lat kodeksu cywilnego. Pod red. Mieczysława Sawczuka. Wolters kluwer Polska Sp. z o.o. 2006, ss. 430.

Prawo Administracja Kościół

Ukazał się numer 4(23) kwartalnika *Prawo Administracja Kościół*, zawierający m. in. Prace dotyczące prawa karnego w odniesieniu do telewizji kablowej, systemu prawnego Państwa Watykańskiego, celibatu kapłaństwa w perspektywie prawodawstwa Jana Pawła II, treści środka karnego pozbawienia praw publicznych komunalnych inwestycji proekologicznych jako inwestycji celu publicznego. Znajduje się też m.in. artykuł Nicola Picardi nt. „System Prawny Państwa Watykańskiego”. Osobna część publikacji przedstawia recenzje, sprawozdanie z Konferencji naukowej „Planowanie strategiczne i przestrzenne”, a także kalendarium wydarzeń naukowych Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

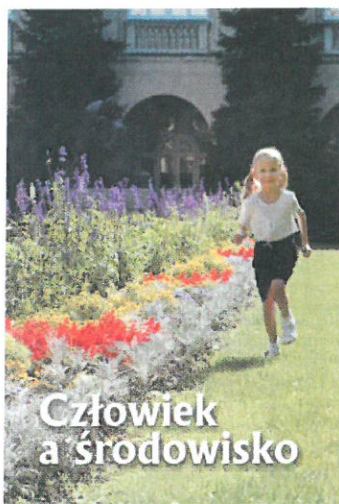
pg

Prawo Administracja Kościół nr 4(23)/2005. Wydawnictwo KUL, Lublin 2006, ss. 270.

Kształtujmy tożsamość krajobrazu

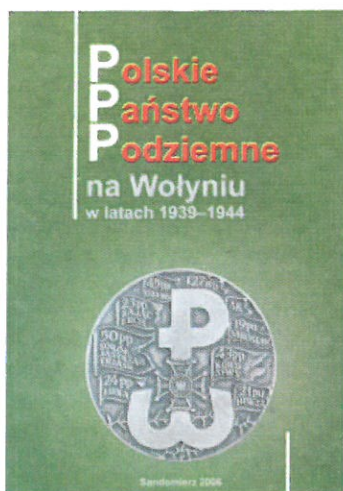
Kolejny, trzeci konkurs pod nazwą *Kształtujmy tożsamość krajobrazu*, organizowany przez Kuratorium Oświaty w Lublinie, przy współudziale Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, zaowocował publikacją obejmującą artykuły zebrane w rozdziałach: Człowiek kreatorem środowiska; Agrofizyka kształtuje środowisko glebowe; Na nowych drogach edukacji ekologicznej; Kształtujmy tożsamość krajobrazu. Organizowane dla szkół konkursy, są zarzewiem innowacji edukacyjnych, które pomagają w osiągnięciu celów wychowawczych, rozwijają umiłowanie tego, co rodzime, a także utwierdzają w przekonaniu, iż jakość i charakter otaczającego krajobrazu ma istotny wpływ na samopoczucie człowieka. Pomagają również w ukazywaniu roli nauczyciela w środowisku. Dodatkowym atutem publikacji jest dołączona płyta cd.

pg

Człowiek a środowisko pod red. Jadwigi Michalczyk. Kuratorium Oświaty w Lublinie, 2006, ss. 199 (plus CD-rom).

Polskie Państwo Podziemne na Wołyniu w latach 1939–1944

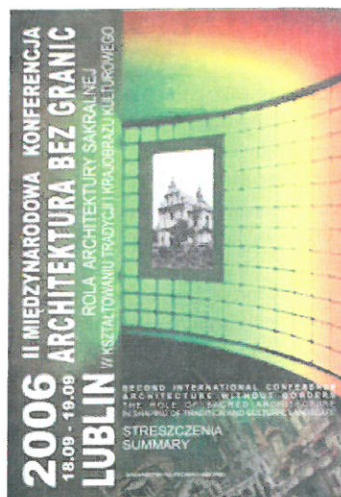
Publikacja *Polskie Państwo Podziemne na Wołyniu*, pod redakcją M. Sawczuka i L. Popka opisuje wspomnienia żołnierzy z lat 1939–1944, skupiając się na losach 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty wpisanej w bardzo trudne dzieje Wołynia dwudziestego wieku. Autorzy przedstawiają, jak dotąd jeszcze nieznaną, część polskiej historii na podstawie osobistych zapisów dokonanych w głębinach serc uczestników tamtych wydarzeń. Dodatkowo w książce znajdują się referaty poświęcone konkretnym wydarzeniom tamtych czasów. Autorzy poszczególnych artykułów z wielką dokładnością opisują: początki konspiracji na Wołyniu i powstanie 27. WDP AK, losy żołnierzy 27. WDP AK, ludobójstwo dokonane przez nacjonalistów ukraińskich na ludności polskiej Wołynia, straty Kościoła rzymskokatolickiego, a także operację „Burza” na Wołyniu. Wszystkie te wspomnienia są dowodem wielkiego bohaterstwa tamtego pokolenia.

icg

Polskie Państwo Podziemne na Wołyniu pod red. Mieczysława Sawczuka i Leona Popka. Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu. Sandomierz 2006, ss.178.

Architektura bez granic

Problemy związane z badaniami nad architekturą sakralną w kontekście kształtowania tożsamości kulturowej dziedzictwa europejskiego w jego różnorodności były przedmiotem II Międzynarodowej Konferencji Architektury Bez Granic (Lublin, 18–19.09.2006) zorganizowanej przez Katedrę Architektury, Urbanistyki i Planowania Przestrzennego Politechniki Lubelskiej, przy współdziałaniu Oddziału PAN w Lublinie. Tytuł Konferencji „Rola architektury sakralnej w kształtowaniu tradycji i krajobrazu kulturowego” nawiązywał do wielokulturowego europejskiego dziedzictwa architektury sakralnej i jego wpływu na współczesny krajobraz kulturowy, a rolę obiektów sakralnych w kształtowaniu Europejskiej Przestrzeni Kulturowej, możliwości ich utrzymywania, zarządzania i eksponowania. Streszczenia prezentacji na tej konferencji zostały opublikowane w Wydawnictwie Politechniki Lubelskiej.

pg

II Międzynarodowa Konferencja Architektury Bez Granic. Lublin 18–19.09.2006. Streszczenia. Politechnika Lubelska. Lublin 2006, ss. 108.

Wiadomości konserwatorskie

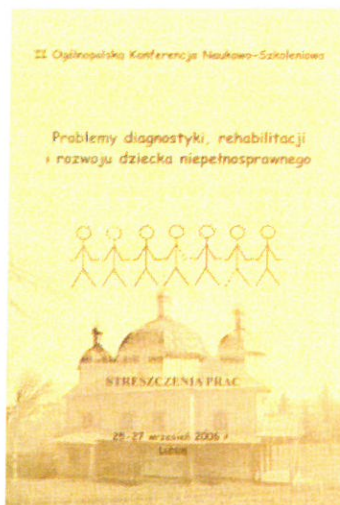
Ukazał się ósmy tom *Wiadomości Konserwatorskich Województwa Lubelskiego*. Można w nim znaleźć wiele informacji o bieżących wydarzeniach związanych z pracami badawczymi, konserwatorskimi, restauratorskimi i robotami budowlanymi, przy zabytkach ulokowanych na terenie Województwa Lubelskiego. Ważny jest artykuł poświęcony zagrożeniom miast historycznych, wynikającym z braku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także zniszczeniom zabytków w wyniku działań wojennych, ukazujący też ogrom materialnych strat poniesionych przez mieszkańców Lubelszczyzny. Nie zapomniano również o laureatach kolejnej edycji Wojewódzkiego Konkursu o Laur Konserwatorski, organizowanego pod patronatem Generalnego Konserwatora Zabytków, Wojewody Lubelskiego i Marszałka Województwa Lubelskiego. Duży zakres prezentowanych artykułów stanowić może cenny materiał dla osób zainteresowanych zabytkami województwa lubelskiego.

pg

Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie. Lublin 2006, ss. 309.

Zdrowie dzieci niepełnosprawnych

Problemy rozwoju dziecka niepełnosprawnego były przedmiotem II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej zorganizowanej przez Akademię Medyczną w Lublinie przy współudziale Oddziału PAN w Lublinie. Wspieranie możliwości rozwojowych dziecka niepełnosprawnego polega nie tylko na wczesnej diagnozie i nieustającej rehabilitacji, a przede wszystkim poprzez współdziałanie i integrację specjalistów, których łączy praca z dziećmi niepełnosprawnymi. Dlatego też przewodnią myślą konferencji była wzajemna wymiana doświadczeń i sposobów działania pomiędzy specjalistami z zakresu medycyny, logopedii, psychologii, rehabilitacji, edukacji i terapii. Streszczenia wykładów plenarnych, wystąpień ustnych i prezentacji plakatowych zostały zebrane w książce wydanej przez Oddział PAN w Lublinie. Poszczególne opracowania opisują problemy diagnostyki, rehabilitacji i rozwoju dziecka niepełnosprawnego.

pg

Problemy diagnostyki, rehabilitacji i rozwoju dziecka niepełnosprawnego. Streszczenia prac pod redakcją Janusza Kockiego. Oddział PAN w Lublinie, 2006, ss. 241.

Archeologia na Lubelszczyźnie

Ukazała się drukiem, bogato ilustrowane opracowanie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Lublinie, przedstawiające dzieje człowieka na terenie Polesia Lubelskiego przez pryzmat badań archeologicznych. W kolejnych rozdziałach, na tle środowiska przyrodniczego Polesia Lubelskiego, przedstawiono rozwój kultury materialnej człowieka od czasów epoki kamienia, brązu poprzez osadnictwo łużyckie, plemion barbarzyńskich i Słowian, do czasów Jagiellonów, a także okres staropolski na Polesiu. Całość daje szczegółowy i bogaty obraz rozwoju człowieka na Polesiu Lubelskim.

pg

Badania archeologiczne na Polesiu Lubelskim. Praca zbiorowa pod. Red. Ewy Banasiewicz-Szykłyły. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków Lublina. Lublin 2006, ss. 153.

Zarządzenia zasobami przyrody

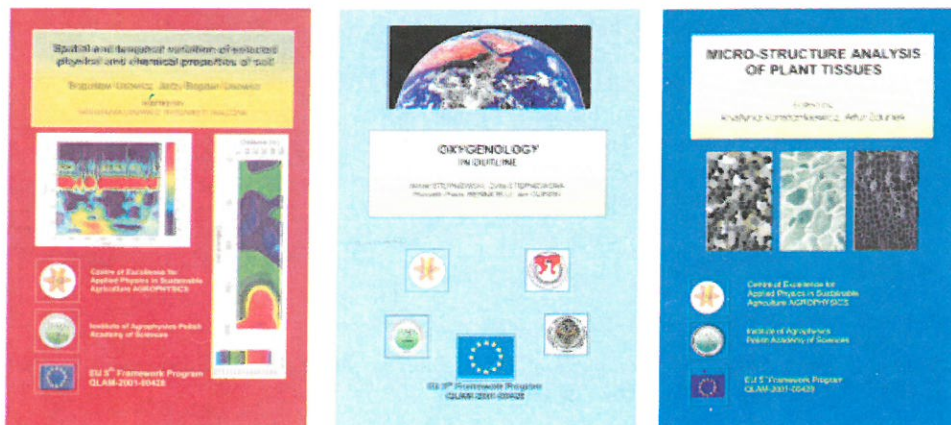
Monografia zawiera zbiór wypowiedzi interdyscyplinarnej grupy ekspertów – pracowników nauki, służb ochrony przyrody, służb lasów państwowych oraz działaczy społecznych organizacji proekologicznych, którzy włączyli się w realizację projektu Zakładu Ekologii Krajobrazu i Ochrony Przyrody Akademii Rolniczej w Lublinie; projektu poświęconego zarządzaniu zasobami różnorodności biologicznej kraju w warunkach rozwijającej się gospodarki rynkowej, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji sieci Natura 2000 w Polsce i zarządzania jej zasobami, ocenie oddziaływania inwestycji na środowisko obszarów Natura 2000, a także popularyzacji wybranych programów ochrony siedlisk i gatunków. Monografia zawiera wiele użytecznych informacji jak ustosunkować się do dyrektyw stawianych przez Komisję Europejską.

pg

Zarządzanie zasobami przyrody na obszarach Natura 2000 w Polsce. Pod red. Tadeusza J. Chmielewskiego. Wydawnictwo Akademii Rolniczej w Lublinie. Lublin 2006, ss. 152.

Monografie Agrofizycznego Centrum Doskonałości (2004–2005)

Zestaw 27 książek upowszechniających agrofizykę, wydanych (w języku angielskim) w ramach Centrum Doskonałości U.E. – Center of Excellence for Applied Physics in Sustainable Agriculture AGROPHYSICS.

Folder of CoE “AGROPHYSICS”. Lublin 2004, Edited by: *Józef Horabik, Wojciech Skierucha, Wanda Woźniak*

4th International Workshop for Young Scientists BioPhys Spring 2005. Book of abstracts Lublin, Poland, 15–16 May 2005, Edited by: *Józef Horabik, Artur Zdunek*

Monitoring and modelling the properties of soil as porous medium: the role of soil use. Book of abstracts Lublin, Poland, February 13–16, 2005, Edited by: *Wojciech Skierucha, Ryszard T. Walczak*

Characterization of Granular Agro-materials and Food Powders. Book of abstracts, Lublin - Dąbrowica, Poland, 29–30 September 2004, Edited by: *Józef Horabik, Marek Molenda, Wanda Woźniak*

Determination of water conductivity coefficient of soil porous media. Monograph, Lublin 2004, *Cezary Sławiński, Barbara Witkowska-Walczak, Ryszard T. Walczak*

Evapotranspiration into the boundary layer of the atmosphere. Monograph, Lublin 2005, *Piotr Baranowski, Bogusław Usowicz, Ryszard T. Walczak, Wojciech Mazurek*

Modern physical and physicochemical methods and their applications in agroecological research. Multi authors work, Lublin – Sofia 2004, Edited by: *Andrzej Bieganski, Grzegorz Józefaciuk, Ryszard T. Walczak*

Plant growth in relation to soil physical conditions. Multi authors work, Lublin 2004, Edited by: *Jerzy Lipiec, Ryszard Walczak, Grzegorz Józefaciuk*

Basic problems of agrophysics. Multi authors work, Lublin 2004, Edited by: *Dorota Matyka-Sarzyńska, Ryszard T. Walczak*

Physical chemistry of soil: Surface and pore properties. Multi authors work, Lublin 2004, Edited by: *Grzegorz Józefaciuk, Zofia Sokółowska, Mieczysław Hajnos*

Soil – Plant – Atmosphere aeration and environmental problems. Multi authors work, Lublin – Stuttgart 2004, Edited by: *Jan Gliński, Grzegorz Józefaciuk, Karl Stahr*

Physicochemical management of acid soils polluted with heavy metals. Multi authors work, Lublin – Sofia 2005, Edited by: *Tosho Raychev, Grzegorz Józefaciuk, Zofia Sokolowska, Mieczysław Hajnos*

Physics, chemistry and biogeochemistry in soil and plant studies. Multi authors work, Lublin 2004, Edited by: *Grzegorz Józefaciuk*

Physicochemical character of soil adsorbents. Multi authors work, Lublin – Sofia 2005, Edited by: *Tosho Raychev, Grzegorz Józefaciuk, Zofia Sokolowska, Mieczysław Hajnos*

Monitoring and modelling the properties of soil as porous medium. Multi authors work, Lublin 2005, Edited by: *Wojciech Skierucha, Ryszard Walczak*

Monitoring systems for verification of mass and energy transport models in porous media. Monograph, Lublin 2004, *Wojciech Skierucha, Ryszard T. Walczak, Andrzej Wilczek*

TDR method for the measurement of water content and salinity of porous media. Monograph, Lublin 2004, *Wojciech Skierucha, Marek A. Malicki*

Micro-structure analysis of plant tissues. Monograph, Lublin 2005, Edited by: *Krzyszyna Konstantkiewicz, Artur Zdunek*

Nitrogen transformations and redox potential changes in irrigated organic soil. Monograph, Lublin 2005, *Teresa Włodarczyk, Urszula Kotowska*

Agrophysical properties of lentil (*Lens culinaris Medik*). Monograph, Lublin 2005, Bogusław Szot, Andrzej Stępniewski, Tadeusz Rudko

Oxygenology in outline. Monograph, Lublin 2005, Witold Stępniewski, Zofia Stępniewska, Riccardo Paolo Bennicelli, Jan Gliński

Mechanical properties of granular agro-materials and food powders for industrial practice. Part I. Characterization of mechanical properties of particulate solids for storage and handling. Monograph, Lublin 2005, *Marek Molenda, Józef Horabik* Edited by: *Józef Horabik, Janusz Laskowski*

Mechanical properties of granular agro-materials and food powders for industrial practice. Part II. Material properties for grinding and agglomeration. Monograph, Lublin 2005, *Janusz Laskowski, Grzegorz Lysiak, Stanisław Skoneck* Edited by: *Józef Horabik, Janusz Laskowski*

Sweet corn harvest and technology, physical properties and quality. Monograph, Lublin 2006, *Mariusz Szymanek, Bohdan Dobrzański jr., Ignacy Niedziółka, Rafał Rybczyński*

Handling of apple transport techniques and efficiency vibration, damage and bruising texture, firmness and quality. Monograph, Lublin 2006, *Bohdan Dobrzański jr., Jacek Rabcewicz, Rafał Rybczyński*

PRO MEMORIA

Profesor Ryszard Tadeusz Walczak**(1943–2006)**

Profesor Ryszard Tadeusz Walczak urodził się 20 lipca 1943 roku w Baranicy, woj. lubelskie. Całe swoje życie związał z Lublinem. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego im. St. Staszica w 1961 roku, rozpoczął studia na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, które ukończył w 1966 roku, uzyskując stopień magistra fizyki. Jego praca magisterska z zakresu fizyki plazmy dotyczyła zjawisk zachodzących w anomalnym niskowoltowym łuku elektrycznym.

W trakcie studiów podjął pracę, jako asystent, w Zakładzie Metod Numerycznych Instytutu Analizy Matematycznej UMCS.

Od 1967 roku pracował w Instytucie Agrofizyki PAN będąc pierwszym jego etatowym

pracownikiem i wraz z Profesorem Bohdanem Dobrzańskim, współtwórcą i współorganizatorem początkowo Zakładu, a potem Instytutu Agrofizyki. Tutaj też przeszedł wszystkie stopnie kariery naukowej: jako asystent, starszy asystent, a od 1976 roku jako adiunkt. Stopień naukowy doktora nauk technicznych uzyskał w 1975 roku na Wydziale Techniki Rolniczej Akademii Rolniczej w Lublinie, na podstawie rozprawy pt. „Modelowe badania wiązania wody w glebie o różnym zagęszczeniu”. Praca ta, po opublikowaniu, otrzymała w 1977 r. nagrodę Sekretarza Wydziału V PAN.

W 1984 roku uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie gleboznawstwa na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej w Lublinie. Rozprawa habilitacyjna dotyczyła modelowych badań zależności retencji wodnej od parametrów fazy stałej gleby.

Tytuł profesora nauk rolniczych otrzymał w 1990 r. na wniosek Rady Naukowej Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie, a w 1998 został członkiem korespondentem PAN.

W latach 1969-1975 pełnił obowiązki zastępcy kierownika Pracowni Fizyki Gleby, a w 1976 został jej kierownikiem. W kadencji 1982-1985 pełnił obowiązki zastępcy kierownika Zakładu Agrofizyki PAN do spraw naukowych. W 1985 roku Sekretarz Naukowy PAN powołał Go na stanowisko docenta, a w 1987 roku, w momencie powołania Instytutu Agrofizyki PAN, powierzono Mu funkcję kierownika Zakładu Fizyki Gleby (obecnie Zakładu Metrologii i Modelowania Procesów Agrofizycznych). Od 1981 roku był członkiem Rady Naukowej Instytutu, pełniąc w dwóch kadencjach funkcję jej sekretarza. W 1999 roku został zastępcą dyrektora ds. naukowych IA PAN, a od roku 2003 był jego dyrektorem.

Pełniąc funkcje kierownicze w Instytucie, swoje zdolności organizacyjne oraz łatwość nawiązywania kontaktów w kraju i zagranicą poświęcał dla agrofizyki, jako nowej dyscypliny naukowej i dla godnego jej reprezentanta – Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie. Instytut i jego pracowników traktował na równi ze swoim domem i rodziną.

Należy podkreślić, że ważne decyzje Profesora zawsze były głęboko przemyślane i konsultowane ze współpracownikami, zyskując powszechną aprobatę. Jako dyrektor Instytutu potrafił stworzyć przejrzysty system obiektywnej oceny pracowników, oparty na ich rzeczywistym dorobku naukowym i zaangażowaniu w prace placówki. System ten pozwolił na sprawiedliwy podział wynagrodzeń, zróżnicowany pomiędzy poszczególnymi grupami pracowników, jak i wewnątrz tych grup.

Od początku pracy naukowej, główną dziedziną zainteresowań Profesora Walczaka była fizyka środowiska przyrodniczego, a szczególnie hydrofizyka i termofizyka systemu gleba-roślina-atmosfera, ze szczególnym uwzględnieniem gleby i materiałów rolniczych, problemów modelowania i monitorowania procesów termodynamicznych zachodzących w środowisku rolniczym i materiałach rolniczych.

Prowadzone przez Profesora badania można podzielić na następujące zasadnicze kierunki: metrologia agrofizyczna; teoretyczne podstawy opisu procesów termodynamicznych zachodzących w systemach przyrodniczych i ciałach kapilarno-koidalno-porowatych; badanie wpływu parametrów fazy stałej gleby na jej wodne, powietrzne, termiczne i mechaniczne właściwości oraz badanie i modelowanie procesów wymiany energii i masy w systemie gleba-roślina-atmosfera.

W zakresie metrologii agrofizycznej wymierne osiągnięcia to: opracowana aparatura, metody i oprogramowanie, których efektem były liczne publikacje, patenty i wdrożenia, w tym aparatura do pomiaru powierzchni właściwej metodą adsorpcji i desorpcji azotu, aparatura do pomiaru mechanicznych właściwości gleb czy aparat do pomiaru wydatku dyfuzji tlenu i potencjału redoks; udział w opracowaniu: aparatury i metody wyznaczania współczynników przewodnictwa hydraulicznego w glebie, w strefie nienasyconej z zastosowaniem technologii reflektometrii czasowej oraz udział w opracowaniu systemów monitorowania środowiska, stanu termodyna-

micznego gleby; opracowanie metod interpretacji obrazów termalnych do określenia stanu roślin, pokrywy roślinnej i gleby oraz zastosowań termografii w medycynie i technice wojskowej.

Należy podkreślić, że liczne rozwiązania i opracowania były wdrażane do produkcji aparatury naukowo-badawczej, jako wyposażenie krajowych i zagranicznych instytutów naukowych.

Profesor Walczak, we wszystkich badaniach przy rozpatrywaniu cząstkowych procesów zachodzących w glebie, traktował je jako elementy w ciągu przyczynowo-skutkowym procesie wymiany masy i energii w systemie gleba-roślina-atmosfera. Pod tym kątem prowadził badania wpływu struktury górnej warstwy gleby na retencję, przewodnictwo i wielkość parowania wody, traktując tę warstwę jako element determinujący przepływ masy i energii przez granicę gleba-atmosfera.

W celu określenia niedoborów wody w glebach Polski uczestniczył w opracowaniu oceny potrzeb wodnych polskich gleb dla kultur uprawnych.

W zakresie teoretycznych opisów procesów termodynamicznych zachodzących w systemach przyrodniczych i ciałach kapilarno-koloidalno-porowatych, największe osiągnięcia to: badania dotyczące efektów histerezy hydrofizycznych charakterystyk gleby oraz opracowanie submodelu hydrologicznego do modelowania przepływów preferencyjnych w profilu glebowym z makroporami.

Profesor Walczak, opracował model do wyliczania krzywych retencji wodnej gleby na podstawie znajomości parametrów fazy stałej, tj. powierzchni właściwej i zagęszczenia, sparametryzowanego rozkładu granulometrycznego. Model ten ma duże znaczenie praktyczne, gdyż umożliwia estymację krzywych retencji wodnej dla różnych glebowych jednostek typologicznych.

W wyniku stałych kontaktów krajowych i międzynarodowych prowadził badania w zakresie stworzenia banku danych o hydrofizycznych właściwościach gleb. Ich wynikiem jest baza danych oraz graficzne zobrazowanie statycznych i dynamicznych właściwości wodnych mineralnych gleb ornych Polski.

Dorobek naukowy Profesora Walczaka, składa się z ponad 400 prac (rozdziały w książkach, monografie, studia i rozprawy, skrypty, doniesienia konferencyjne, raporty, prace popularno-naukowe, ekspertyzy, patenty). Prace były publikowane, między innymi, w: *Soil Science Society American Journal*, *Zeitschrift Pflanzenernahrung Bodenkunde*, *International Agrophysics*, *Polish Journal of Soil Science*, *European Journal of Soil Science*, *Journal of Hydrology and Hydromechanics*, *Physical Methods in Agriculture*, *Colloids and Surfaces*, *Infrared Physics and Technology*, *Journal of Plant Nutrition and Soil Science* i *Agricultural Water Management*.

Osiągnięcia naukowe zaowocowały stworzeniem unikalnego interdyscyplinarnego zespołu, z przewagą fizyków, wyspecjalizowanego w badaniach agrofizycznych z zakresu hydrofizyki i termofizyki, uczestniczących w licznych tematach i projektach badawczych, we współpracy z krajowymi i zagranicznymi zespołami naukowymi, w tym w ramach Programów FAO, NATO i Ramowych Unii Europejskiej.

Profesor Walczak aktywnie uczestniczył w pracach interdyscyplinarnych, prowadząc badania wykonywane przez zespoły, których członkowie reprezentują różne dyscypliny naukowe (fizyka, matematyka, chemia, technika rolnicza, hydrologia, medycyna, technika wojskowa, klimatologia).

W ramach wspólnych zainteresowań, a także koordynacji badań, prowadził szeroką współpracę z licznymi ośrodkami naukowymi w kraju: Wyższymi Uczelniami, Placówkami PAN i Instytutami Resortowymi.

Profesor Walczak brał czynny udział w wielu konferencjach, sympojach, seminariach i kongresach naukowych, gdzie przedstawiał wyniki swoich badań a także był inicjatorem i organizatorem wielu międzynarodowych konferencji i seminariów z zakresu arofizyki, organizowanych w Instytucie. Był wykładowcą w Międzynarodowym Centrum Fizyki Teoretycznej UNESCO w Trieście. Prowadził szeroką współpracę z zagranicznymi placówkami naukowymi. Odbył długo i krótkoterminowe staże naukowe w Instytucie Agrofizyki WASCHNIŁ w Leningradzie (Rosja), Międzynarodowym Centrum Dysponowania Zasobami Wody w Wageningen (Holandia), Uniwersytecie Hohenheim w Stuttgarcie i Uniwersytecie Technicznym w Berlinie (Niemcy), a także w Centrum Ekologii -ETZ w Zurichu (Szwajcaria).

Kierował współpracą zagraniczną Instytutu, m. in. z Instytutem Agrofizycznym w St. Petersburgu (Rosja), Uniwersytetem Rolniczym w Gödöllő (Węgry), Instytutem Gleboznawstwa im. N. Puszkarowa w Sofii (Bułgaria), Instytutem Hydrologii i Hydrauliki SAN w Bratysławie (Słowacja), Uniwersytetem Technicznym w Berlinie (Niemcy), Instytutem Uprawy i Zasobów Wodnych Gleby w Petzenkirchen (Austria), Instytutem Badań Środowiska Naturalnego i Agrobiologii w Sewilli (Hiszpania) i Uniwersytetem Hohenheim w Stuttgarcie (Niemcy).

Wymiernym efektem współpracy z placówkami zagranicznymi są liczne prace we współautorstwie z zagranicznymi naukowcami z: Holandii, USA, Indii, Rosji, Słowacji, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji, Hiszpanii, Białorusi, Austrii, Szwajcarii i Chin. Był promotorem kilkunastu prac doktorskich i magisterskich oraz recenzentem kilkudziesięciu rozpraw doktorskich i habilitacyjnych. Wielokrotnie opiniował wnioski o nadanie tytułu profesora oraz 1 doktoratu *honoris causa*. Pod Jego kierunkiem odbyło staże naukowe 15 pracowników naukowych z uczelni i instytutów krajowych oraz 14 z zagranicy. Prowadził również wykłady i seminaria dla studentów, magistrantów i doktorantów Wyższych Uczelni Lublina i Warszawy.

Był często zapraszany na konferencje krajowe i zagraniczne, gdzie wygłaszał referaty plenarne, przewodniczył sekcjom i obradom. Był dyrektorem Centrum Doskonałości Fizyki Stosowanej w Zrównoważonym Rolnictwie (Polish Centre of Excellence „AGROPHYSICS”) w latach 2003-2006, do powołania którego istotnie się przyczynił.

Profesor Walczak aktywnie uczestniczył w działalności organizacyjnej w zakresie popularyzacji i upowszechniania nauki.

W roku 2003 został wybrany na stanowisko wiceprezesa Lubelskiego Oddziału Polskiej Akademii Nauk. Był wieloletnim członkiem i wiceprezesa Zarządu Głównego

nego Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego, członkiem Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, wieloletnim przewodniczącym Komisji Fizyki, członkiem Polskiego Towarzystwa Fizycznego, członkiem rzeczywistym Lubelskiego Towarzystwa Naukowego oraz Międzynarodowej Unii Gleboznawczej. W latach 1984-1991 pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Fizyki Gleby Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego. W ramach tematu koordynowanego przez PTGleb uczestniczył w tworzeniu koncepcji systemu informatycznego BIGLEB oraz był współautorem podsystemów FIZGLEB i CHEMGLEB, będących bazą danych o zmienności i współzależnościach między fizycznymi i chemicznymi właściwościami gleb. W 1981 został powołany w skład Komitetu Agrofizyki PAN, w ramach którego przez dwie kadencje pełnił funkcję przewodniczącego oraz sekretarza Komisji Fizyki i Fizykochemii Gleby. Był członkiem Fundacji Rozwoju Nauk Agrofizycznych i Fundacji *Pro Scientia et Vita*. W ostatnim czasie został także Honorowym Członkiem Klubu Seniora Mechanizacji Rolnictwa.

Profesor Walczak był członkiem Rady Programowej ds. Lubelskiego Parku Technologicznego (w organizacji) przy Marszałku Województwa Lubelskiego oraz członkiem Rady Programowej i koordynatorem lokalnym Naukowej Sieci „Bezpieczna żywność”.

Był członkiem Rady Naukowej Instytutu Agrofizyki PAN, Rady Naukowej Zakładu Badań Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN w Poznaniu oraz Rady Naukowej Centrum Badań Kosmicznych PAN w Warszawie.

Był aktywnym członkiem rad i kolegów redakcyjnych wydawnictw, między innymi: Redaktorem Naczelnym *Acta Agrophysica*, z-cą Redaktora Naczelnego *International Agrophysics*, członkiem Komitetu Redakcyjnego *Polish Journal of Soil Science*, *Journal of Hydrology and Hydromechanics*, członkiem Rady Naukowej Eksploatacja i Niezawodność, członkiem Rady Programowej Wydawnictwa *Rozprawy Naukowe Akademii Rolniczej w Lublinie* i członkiem Rady Programowej *Woda, Środowisko, Obszary Wiejskie* (wyd. IMUZ). W zakresie opracowania i konstrukcji aparatury pomiarowo-badawczej oraz badania i opisu struktury gleby był laureatem dwóch nagród Sekretarza Naukowego Polskiej Akademii Nauk (1973 i 1984) oraz jednej indywidualnej nagrody V Wydziału Nauk Rolniczych i Leśnych PAN (1978). Za działalność zawodową i naukową został odznaczony Brązowym (1973) i Złotym Krzyżem Zasługi (1984) oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2002), Medalem 40-lecia PRL (1984), Medalem 50-lecia PAN oraz Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego (1988).

Profesor był wybitnym uczonym i organizatorem nauki, człowiekiem życzliwym i koleżeńskim. Był niepoprawnym optymistą, zawsze pogodnym i pełnym energii. Każdemu służył radą i pomocą. Dla współpracowników był autorytetem naukowym i moralnym. Dzięki Jego inicjatywom agrofizyka ze swoim warszatem teoretyczno – aparaturowym znalazła szerokie uznanie i zastosowanie nie tylko w rolnictwie, ale i w innych dziedzinach, jak ochrona środowiska przyrodniczego i w budownictwie.

Niestety, tragiczna śmierć 8 lipca 2006 roku, w drodze na Światowy Kongres Gleboznawczy w Filadelfii, nie pozwoliła Mu kontynuować wizji dalszego rozwoju agrofizyki. Jednakże, wysoko wykwalifikowana kadra naukowa, w której rozwój tak bardzo się angażował, będzie realizatorką Jego zamierzeń.

Pogrzeb odbył się 14 lipca 2006 r. na Cmentarzu w Lublinie przy ul. Lipowej. Wcześniej miała miejsce uroczystość pożegnalna w budynku Instytutu Agrofizyki z udziałem rodziny, współpracowników, przyjaciół i Władz Polskiej Akademii Nauk.

Jan Gliński

KRONIKA ODZIAŁU

2006

Kwiecień

- 6, czwartek Prezes O.L. PAN prof. Jan Gliński uczestniczył w uroczystości podczas, której tytuł doktora *honoris causa* Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego otrzymał Kardynał JE Péter Erdő, Prymas Węgier, wybitny profesor prawa kanonicznego, specjalista z zakresu historii źródeł i literatury prawa kanonicznego, prawa małżeńskiego, prawa sakramentów świętych, problemów relacji między obrządkami, jak również prawa konkordatowego.
- 10, poniedziałek Na zaproszenie Marszałka Województwa Lubelskiego oraz Wojewody Lubelskiego Wiceprezes O.L. PAN prof. Ryszard T. Walczak uczestniczył w konferencji regionalnej, konsultującej rządowy projekt Narodowej Strategii Spójności oraz projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, która odbyła się w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II z udziałem Prezesa Rady Ministrów Kazimierza Marcinkiewicza.
- 10, poniedziałek Na zaproszenie Parlamentu Europejskiego oraz Instytutu Spraw Publicznych, Prezes O.L. PAN uczestniczył podczas Forum Obywateli w debacie nt. „Lubelskie w Unii Europejskiej: szanse i wyzwania”, która miała miejsce w Politechnice Lubelskiej. Debata odbyła się z udziałem m.in. wiceministra rozwoju regionalnego Tomasza Nowakowskiego, wiceprzewodniczącego Parlamentu Europejskiego Janusza Onyszkiewicza, oraz innych deputowanych do PE i Parlamentu RP.
- 12, środa Posiedzenie Prezydium Polskiej Akademii Nauk. Porządek obrad:
1. Informacja o działalności Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju przy Prezydium PAN w kadencji 2003–2006. Przedstawił prof. Tadeusz Markowski, Przewodniczący Komitetu.
 2. Informacja o działalności Komitetu „Człowiek i Środowisko” przy Prezydium PAN w kadencji 2003–2006. Przedstawił prof. Stefan Kozłowski, Przewodniczący Komitetu.
 3. Notatka w sprawie Państwowego Przedsiębiorstwa Zakład Narodowy im. Ossolińskich - Wydawnictwo. Przedstawił prof. Jan Strelau, Wiceprezes PAN.
 4. Przyznanie medalu PAN im. Mikołaja Kopernika Profesorowi Józefowi Hurwicowi. Przedstawił prof. Henryk Szymczak, Przewodniczący Wydziału III PAN.

5. Projekt porządku obrad 106. sesji Zgromadzenia Ogólnego PAN w dniach 18–19 maja br. Przedstawił prof. Andrzej B. Legocki, Prezes PAN.
6. Sprawy majątkowe PAN. Przedstawił prof. Andrzej B. Legocki.

20, *czwartek* Prezes O.L. PAN uczestniczył w spotkaniu z byłym premierem RP Tadeuszem Mazowieckim, które miało miejsce w Politechnice Lubelskiej.

26, *środa* W Katolickim Uniwersytecie Lubelskim miała miejsce konferencja poświęcona zagadnieniu „Chrześcijaństwo a jedność Europy, doświadczenia i wyzwania.” W konferencji uczestniczył Prezes Oddziału.

Maj

3, *środa* W lubelskim Trybunale Koronnym odbyła się uroczysta sesja Rady Miasta z okazji obchodów rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. W sesji i w innych okolicznościowych uroczystościach uczestniczył prof. Jan Gliński.

15, *poniedziałek* W siedzibie Oddziału miała miejsce XIX sesja zwyczajna Zgromadzenia Ogólnego Członków O.L. PAN, w trakcie której Prezes Oddziału prof. Jan Gliński przedstawił sprawozdanie z działalności Oddziału w 2005 r. i realizacji zadań w 2006 r., a Wiceprezes Oddziału PAN w Lublinie prof. Ryszard T. Walczak przedstawił działalność Centrum Doskonałości UE „Applied Physics in Sustainable Agriculture – AGROPHYSICS”.

XIX Sesja Zgromadzenia Ogólnego Członków Oddziału PAN w Lublinie

fot. Archiwum O.L. PAN

- 16, wtorek* Wiceprezes O.L. PAN prof. Ryszard T. Walczak uczestniczył w sesji „Nauka dla Polski”, organizowanej pod patronatem Marszałka Sejmu w Sali Kolumnowej Sejmu RP przez Ministra Edukacji i Nauki, Prezesa PAN, Przewodniczącego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz Przewodniczącego Rady Głównej Jednostek Badawczo-Rozwojowych.
- 18, czwartek* Na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lubelskiej miało miejsce seminarium Komisji II Podstaw i Zastosowań Fizyki i Chemii w Technice i Rolnictwie O.L. PAN. Program spotkania:
1. Wręczenie dyplomów zwycięzcom konkursu Fundacji Oddziału PAN w Lublinie „Nauka i Rozwój Lubelszczyzny” za najlepszą pracę magisterską i doktorską w roku 2005.
 2. Referat prof. dr. hab. Tadeusza Fodemskiego z Politechniki Łódzkiej nt. „Eksplozja cieplna w przyrodzie i przemyśle”.
 3. Referat prof. dr. hab. inż. Marka Orkisz z Politechniki Rzeszowskiej nt. „Demonstrator zaawansowanych technologii lotniczych”.
 4. Referat prof. dr. hab. inż. Andrzeja Niewczasa z Politechniki Lubelskiej nt. „Kadra naukowa i wysokowykwalifikowana w województwie lubelskim”.
 5. Omówienie spraw bieżących Komisji.
- 18-19, czwartek -piątek* W Instytucie Agrofizyki im. B. Dobrzańskiego PAN w Lublinie miała miejsce konferencja naukowa nt. „Procesy fizyczne w kształtowaniu środowiska i jakości surowców żywnościowych”, współorganizowana przez Komitet Agrofizyki PAN i Instytut Agrofizyki PAN oraz O.L. PAN. Przewodzącym komitetu naukowego był prof. Stanisław Nawrocki, czł. rzec. PAN, w konferencji uczestniczyli też członkowie Oddziału: prof. prof. Tomasz Brandyk, Jan Gliński, Janusz Haman, Ryszard Walczak.
- 18-19, czwartek -piątek* W Warszawie odbyła się 106 sesja Zgromadzenia Ogólnego PAN. Porządek obrad:
- Pierwszy dzień sesji
1. Otwarcie sesji Zgromadzenia Ogólnego PAN - prof. Andrzej B. Legocki, Prezes PAN.
 2. Przyjęcie protokołu obrad 105. sesji Zgromadzenia Ogólnego PAN z dnia 15–16 grudnia 2005.
 3. Sprawozdanie z działalności Polskiej Akademii Nauk w roku 2005 – prof. Andrzej B. Legocki.
- Część wyborcza
4. Wybór Przewodniczącego obrad Zgromadzenia Ogólnego PAN.
 5. Powołanie Komisji Skrutacyjnej ds. wyborów Prezesa i Wiceprezesów PAN na kadencję w latach 2007–2010.

6. Sprawozdanie Komisji Wyborczej PAN-prof. Witold Gutkowski, Przewodniczący Komisji Wyborczej (2007–2010).
 7. Wystąpienie kandydata na stanowisko Prezesa PAN:
prof. Andrzej B. Legocki
- pytania i odpowiedzi.
 1. Wybory Prezesa PAN na kadencję w latach 2007–2010.
 2. Wybory uzupełniające na funkcję członka Prezydium PAN na kadencję w latach 2003–2006 - kandydaturę przedstawia prof. Andrzej B. Legocki.
- Przerwa. Otwarcie wystawy „Wkład Instytutu Oceanologii w badania mórz i oceanów”.
3. Ogłoszenie wyników wyborów na stanowisko Prezesa PAN na kadencję w latach 2007–2010.
 4. Ogłoszenie wyników wyborów uzupełniających na funkcję członka Prezydium PAN na kadencję w latach 2003–2006.
 5. Wybory Wiceprezesów PAN na kadencję w latach 2007–2010.
 6. Dyskusja nad sprawozdaniem z działalności PAN.
 7. Ogłoszenie wyników wyborów Wiceprezesów PAN na kadencję w latach 2007–2010.

Drugi dzień sesji

1. Otwarcie sesji Zgromadzenia Ogólnego PAN - prof. Andrzej B. Legocki, Prezes PAN.
2. C.d. dyskusji nad sprawozdaniem z działalności PAN.
3. Sesja naukowa „Nowoczesna oceanologia jej powiązania z klimatologią, bioróżnorodnością, ochroną środowiska”. Referaty: Katastrofa czy powolna zmiana? Klimat, ocean i biosfera w Arktyce-prof. Jan Piechura, Instytut Oceanologii PAN, prof. Jan M. Węsławski, Instytut Oceanologii PAN.
4. Dyskusja.
5. Sprawy bieżące i wolne wnioski.

24, środa

Z okazji Jubileuszu 85-lecia urodzin o. prof. Mieczysława Alberta Krapca, czł. rzecz. PAN, członka lubelskiego Oddziału PAN i b. rektora KUL w Gmachu Głównym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II uroczystie otwarto wystawę poświęconą Jubilatowi i Jego dorobkowi naukowemu. Wystawa nosiła tytuł „Bogu, Ojczyźnie, Uniwersytetowi”, a w jej otwarciu uczestniczył Prezes O.L. PAN.

O. prof. dr hab. Mieczysław Albert Krapiec,
czł. rzecz. PAN, czł. lubelskiego Oddziału PAN,
podczas otwarcia wystawy z okazji 85-lecia urodzin Jubilata

Fot. Archiwum KUL

25, czwartek

W siedzibie O.L. PAN odbyło się spotkanie przedstawicieli Komitetu Prognoz PAN „Polska 2000 Plus” z naukowcami i władzami województwa lubelskiego, organizowane wspólnie przez Oddział i Komitet PAN. Celem spotkania była aktywizacja współpracy Komitetu ze środowiskami regionu lubelskiego.

Porządek obrad:

Część I

11.00–11.10 - Prof. dr Jan Gliński - otwarcie konferencji.

11.10–11.30 - Prof. Leszek Kuźnicki - Aktualne kierunki i problemy pracy Komitetu Prognoz „Polska 2000 Plus”.

11.30–11.40 - Mgr inż. Bogdan Penconek - działalność wydawnicza Komitetu Prognoz.

11.40–12.30 - Dyskusja.

12.30–13.00 - Przerwa.

W trakcie spotkania, od lewej: Przewodniczący Komitetu prof. Leszek Kuźnicki, Prezes O.L. PAN prof. Jan Gliński, Rektor Politechniki Lubelskiej prof. Józef Kuczmaszewski

Fot. Archiwum O.L. PAN

Część II

Celem tej części było przedstawienie poglądów Komitetu na temat szans i możliwości aktywizacji rozwoju Polski Wschodniej. Część ta obejmowała wystąpienia:

13.00–13.30 - Prof. dr Zbigniew Strzelecki - „Drogi aktywizacji rozwoju Polski Wschodniej”.

13.30–14.00 - Prof. dr Franciszek Tomczak - „Rola gospodarki żywnościowej w regionie”.

14.00–15.00 - Dyskusja.

15.00–15.15 - Podsumowanie - prof., prof. F. Tomczak, Z. Strzelecki, L. Kuźnicki, J. Gliński.

26, piątek

W siedzibie Oddziału w Pałacu Czartoryskich w Lublinie miało miejsce posiedzenie Komisji Chemii Plazmy Niskotemperaturowej, podczas którego Prof. Shin-ichi Aoki z Uniwersytetu Sojo w Kumamoto, (Japonia) wygłosił wykład nt. „What is non-imaging optics which can get super high temperature on CVD (chemical vapour deposition) equipment” (O bezobrazowej optyce pozwalającej uzyskiwać bardzo wysokie temperatury w urządzeniach do chemicznego osadzania warstw z fazy gazowej).

Prof. Shin - ichi Aouki (czwarty od lewej) w śród uczestników posiedzenia Komisji Plazmy w siedzibie Oddziału PAN w Lublinie

Fot. Archiwum O.L. PAN

29,
poniedziałek

Posiedzenie Komisji Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych O.L. PAN w siedzibie Oddziału w Pałacu Czartoryskich.

Czerwiec

3, *sobota*

W UMCS w Lublinie odbyła się druga konferencja Komitetu Mikrobiologii PAN nt. „Interakcje bakterii z organizmami wyższymi”, poświęcona 5-tej rocznicy śmierci prof. Z. Lorkiewicza. Konferencja była współorganizowana przez Komisję Biotechnologii O.L. PAN.

6, *wtorek*

W siedzibie Oddziału PAN w Lublinie w Pałacu Czartoryskich odbyło się posiedzenie oddziałowej Komisji Prawniczej, podczas którego ks. prof. dr hab. Henryk Misztal wygłosił referat nt. „Jan Paweł II promotor świętości”. Więcej w dziale KOMUNIKATY, REFERATY

7-9, *środa*
-piątek

Prezes O.L. PAN oraz zastępca dyrektora d/s naukowych Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie prof. Józef Horabik uczestniczyli w międzynarodowej konferencji „Gospodarka Energetyczna”, która odbyła się w Ropczycach. Organizatorami konferencji były: Wyższa Szkoła Inżynierijno-Ekonomiczna w Ropczycach, Komisja Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa O.L. PAN, Państwowy Lwowski Uniwersytet Rolniczy w Dublinach, Inżynierska Akademia Ukrainy Oddział w Odessie, Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie oraz Narodowy Uniwersytet Politechniczny w Odessie.

Międzynarodowa Konferencja „Gospodarka Energetyczna”,
przemawia prof. Stanisław Sosnowski

fol. Janusz Mysłowski

9, piątek

Na zaproszenie Rektora Politechniki Lubelskiej Prezes O.L. PAN uczestniczył w otwarciu Centrum Doskonałości Zastosowań Technologii Nadprzewodnikowych i Plazmowych w Energetyce ASPPECT.

19,
poniedziałek

W Auli Wydziału Prawa UMCS w Lublinie odbyła się uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* Stephenowi Fischerowi-Galatiemu, emerytowanemu profesorowi nauk humanistycznych Uniwersytetu w Boulder (Colorado, USA), wydawcy serii naukowej East European Monographs i czasopisma naukowego „East European Quarterly”. W uroczystości uczestniczył Prezes O.L. PAN.

19,
poniedziałek

Prof. Jan Gliński uczestniczył w uroczystości otwarcia 5. Międzynarodowego Sympozjum „Chromatography of Natural Products” w Centrum Kongresowym Akademii Medycznej w Lublinie, podczas której wykład inauguracyjny wygłosiła Księżniczka Tajlandii, Prof. dr Chulabhorn Mahidol.

21, środa

Posiedzenie Prezydium Polskiej Akademii Nauk. Porządek obrad:

1. Informacja o działalności Komitetu Badań Kosmicznych i Satelitarnych przy Prezydium PAN w kadencji 2003–2006. Przedstawił prof. Piotr Wolański, Przewodniczący Komitetu.
2. Projekt budżetu PAN na rok 2007 w zakresie nowych zadań (w tym inwestycyjnych). Przedstawili prof. Andrzej B. Legocki, Prezes PAN oraz Małgorzata Kozłowska, Dyrektor Biura Finansów i Majątku PAN:

- Informacja w sprawie ubiegania się o przyznanie środków z funduszy Unii Europejskiej na renowację Pałacu Staszica,
 - Pomoc finansowa uzyskana przez zakłady budżetowe PAN i gospodarstwa pomocnicze PAN ze środków pozabudżetowych PAN - analiza stanu obecnego,
 - Projekt planu środków pozabudżetowych na rok 2007.
3. Projekt uchwały w sprawie włączenia Zakładu Karbochemii PAN do Centrum Chemii Polimerów PAN. Przedstawił prof. Janusz Lipkowski, Wiceprezes PAN.
 4. Sprawy majątkowe PAN:
 - Projekt uchwały w sprawie zbycia na rzecz Gminy Kórnik prawa wieczystego użytkowania gruntu w Kórniku,
 - Notatka w sprawie sprzedaży budynków i lokali mieszkalnych wraz z pomieszczeniami przynależnymi i udziałami w gruncie w Jabłonnie. Przedstawili prof. Andrzej B. Legocki i Małgorzata Kozłowska.
 5. Uruchomienie Centrum Badań Historycznych w Berlinie w oparciu o porozumienie PAN i MSZ. Przedstawił prof. Jan Strelau, Wiceprezes PAN.

Lipiec

6, czwartek

Posiedzenie Rady Fundacji O.L. PAN „Nauka i Rozwój Lubelszczyzny”, poświęcone również sprawom planowanego uruchomienia muzeum techniki - eksploratorium.

8, sobota

W drodze na 18. Światowy Kongres gleboznawczy w Filadelfii, w wypadku samochodowym pod Warszawą zginął Wiceprezes Oddziału prof. dr hab. Ryszard Tadeusz Walczak, członek korespondent PAN, dyrektor Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie. Uroczyste pożegnanie Profesora odbyło się w piątek 14 lipca w Instytucie Agrofizyki PAN w Lublinie, następnie miało miejsce nabożeństwo żałobne i uroczystości pogrzebowe na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie. Profesora żegnali licznie zgromadzeni przedstawiciele władz uczelni Lubelszczyzny, Polskiej Akademii Nauk, administracji państwowej, przyjaciele i współpracownicy.

Sierpień

24, czwartek

Na zaproszenie Iwana Hrycaka, Konsula Generalnego Ukrainy w Lublinie Prezes O.L. PAN oraz Przewodniczący oddziałowej Komisji Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa prof. E. Krasowski i p.o. Dyrektor Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie prof. J. Horabik uczestniczyli na zamku w Krasicy - nie k. Przemysła w uroczystościach uświetniających 15 rocznicę Niepodległości Ukrainy.

- 26, sobota W Korczminie odbyły się III Transgraniczne Polsko-Ukraińskie Dni Dobrosąsiedztwa. Instytucją wspierającą była Komisja Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych O.L. PAN.
- 31, czwartek Prezes O.L. PAN i p.o. Dyrektor IA PAN w Lublinie uczestniczyli w posiedzeniu Rady naukowej Poleskiego Parku Narodowego w siedzibie Parku, w Urszulinie.
- Wrzesień**
- 5–7, wtorek
-czwartek Prezes O.L. PAN był członkiem komitetu naukowego III międzynarodowej konferencji naukowej „Oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko rolnicze - Agrolaser 2006”, współorganizowanej przez Instytut Agrofizyki PAN w Lublinie w Centrum Kongresowym Akademii Rolniczej w Lublinie.
- 6, środa Posiedzenie Prezydium PAN w Warszawie. Porządek obrad:
1. Informacja o działalności Komitetu Problemów Energetyki przy Prezydium PAN w kadencji 2003–2006. Przedstawił prof. Jacek Marecki, Przewodniczący Komitetu.
 2. Sprawy organizacyjne komitetów. Przedstawił prof. Jan Strelau, Wiceprezes PAN.
 3. Informacja na temat debaty w dniu 25 września br. poświęconej przyszłości PAN. Przedstawił prof. Andrzej B. Legocki, Prezes PAN.
 4. Projekt budżetu PAN na rok 2007. Przedstawili prof. Andrzej B. Legocki i Małgorzata Kozłowska, Dyrektor BFiM PAN.
 5. Sprawy majątkowe PAN. Przedstawili prof. Andrzej B. Legocki i Małgorzata Kozłowska.
 6. Informacja w sprawie planu finansowego konta pozabudżetowego w roku 2006. Przedstawili prof. Andrzej B. Legocki i Małgorzata Kozłowska.
- 12, wtorek Prezes O.L. PAN uczestniczył w posiedzeniu Środowiskowego Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Lublina, które odbyło się w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie na zaproszenie przewodniczącego Kolegium i rektora UMCS prof. Wiesława Kamińskiego.
- 18-19,
poniedziałek
- wtorek II Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Architektura bez granic – Rola architektury sakralnej w kształtowaniu tradycji i krajobrazu kulturowego”, współorganizowana przez Komisję Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych O.L. PAN.
- 19-20,
wtorek-środa Prezes O.L. PAN uczestniczył w konferencji „Hieronim Łopaciński - epoka - ludzie - region”, organizowanej przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Lublinie w 100-lecie śmierci patrona Biblioteki.

- 25,
poniedziałek Prezes O.L. PAN uczestniczył w debacie nt. przyszłości Akademii, która miała miejsce w siedzibie PAN w Warszawie.
- 25,
poniedziałek Posiedzenie Komisji Historycznej O.L. PAN. W trakcie posiedzenia Zarząd zaproponował nowy skład osobowy Komisji na kadencję 2007–2010. Przeprowadzono też wybory Zarządu Komisji na nową kadencję: przewodniczącym wybrano prof. dr. hab. Jana Lewandowskiego z UMCS, zaś wiceprzewodniczącym został prof. dr. hab. Jan Ziółek z KUL.
- 25-27,
poniedziałek
-środa II Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa „Problemy diagnostyki, rehabilitacji i rozwoju dziecka niepełnosprawnego”, współorganizowana przez Zakład Genetyki Medycznej AM w Lublinie, O.L. PAN oraz lubelski oddział Polskiego Towarzystwa Genetycznego. Konferencji towarzyszyła publikacja zawierająca streszczenia prac, wydana nakładem Oddziału.
- 28-29,
czwartek-piątek Prezes O.L. PAN uczestniczył we współorganizowanej przez Oddział konferencji „Pyłek roślin w aeroplanktonie różnych regionów Polski”.

Październik

- 2,
poniedziałek Inauguracja roku akademickiego w Akademii Rolniczej w Lublinie, z udziałem prof. Jana Glińskiego.
- 3, *wtorek* Inauguracja roku akademickiego w Akademii Medycznej im. prof. F. Skubiszewskiego w Lublinie. W uroczystości uczestniczył Prezes O.L. PAN.
- 4, *środa* Prof. Jan Gliński uczestniczył w inauguracji roku akademickiego w Politechnice Lubelskiej.
- 5, *czwartek* W Politechnice Lubelskiej odbyło się posiedzenie Komisji Nauk Nieliniowych O.L. PAN, na którym wykład nt. „Identyfikacja rozwiązań chaotycznych za pomocą testu 0–1” wygłosił mgr Arkadiusz Syta z PL.
- 6, *piątek* W Centrum Szkoleniowo - Kongresowym IUNG PIB w Puławach miała miejsce ogólnopolska konferencja naukowa „Zarządzanie zasobami przyrody na obszarach Natura 2000 w Polsce”, współorganizowana przez Oddział PAN w Lublinie.
- 6–7 *piątek*
-sobota W Janowie Lubelskim odbyła się czwarta z kolei, cykliczna konferencja naukowa poświęcona ochronie różnorodności biologicznej, tym razem nt. „Małe zbiorniki wodne - struktura ekologiczna, miejsce i rola w krajobrazie”. Organizatorami były: Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie, Polskie Towarzystwo Hydrobiologiczne, Akademia Rolnicza w Lublinie, Centrum Ochrony Środowiska UMCS w Lublinie, Instytut Agrofizyki im. B. Dobrzańskiego PAN w Lublinie, Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”. Przewodniczącym Komitetu organizacyjnego konferencji był prof. dr. hab.

Stanisław Radwan – przewodniczący oddziałowej Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego. W konferencji uczestniczył Prezes Oddziału.

Uczestnicy ogólnopolskiej konferencji w Janowie Lubelskim

fol. Archiwum O.L. PAN

- 11, środa* Posiedzenie Prezydium PAN w Pałacu Staszica w Warszawie. Porządek obrad:
1. Informacja dotycząca podsumowania dyskusji w dniu 25 września br. poświęconej przyszłości PAN. Przedstawił prof. Andrzej B. Legocki, Prezes PAN.
 2. Sprawy majątkowe PAN. Przedstawili prof. Andrzej B. Legocki i Małgorzata Kozłowska, Dyrektor Biura BFiM PAN.
 3. Propozycje zmian planu finansowego konta pozabudżetowego PAN na 2006 rok. Przedstawili prof. Andrzej B. Legocki i Małgorzata Kozłowska.
- 12, czwartek* Inauguracja roku akademickiego w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, z udziałem Prezesa O.L. PAN.
- 15, niedziela* Prezes O.L. PAN prof. J. Gliński uczestniczył w inauguracji roku akademickiego w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II.
- 22, niedziela* Inauguracja roku akademickiego w Wyższej Szkole Społeczno-Przyrodniczej w Lublinie z udziałem Prezesa Oddziału.
- 23, poniedziałek* W uroczystości inauguracji roku akademickiego w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie uczestniczył Prezes J. Gliński.
- 25, środa* Inauguracja roku akademickiego w Europejskim Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów w Lublinie. W uroczystości uczestniczył Prezes O.L. PAN.

27, piątek

Posiedzenie Prezydium lubelskiego Oddziału PAN w Instytucie Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, z udziałem prof. prof. Jana Glińskiego, Mariana Truszczyńskiego, Stanisława Nawrockiego i Zygmunta Pejsaka oraz gospodarzy spotkania - prof. prof. Seweryna Kukuły, dyrektora IUNG i Jana Kusia, przewodniczącego Rady Naukowej IUNG.

W trakcie posiedzenia przedmiotem dyskusji były sprawy związane z organizacją, planowanej jesienią sesji Zgromadzenia Ogólnego Członków O.L. PAN oraz powołanie Komisji Wyborczej (wybory Władz O.L. PAN na kadencję 2007–2010). Podsumowano obecną kadencję 2003–2006 i rozpatrzono plany i przedsięwzięcia na 2007 r.

Listopad

6,
poniedziałek

W siedzibie i z inicjatywy Oddziału PAN w Lublinie miało miejsce integracyjne spotkanie świata nauki i władz regionalnych województw lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego, poświęcone „Wschodniemu Trójkątowi Innowacji i Wiedzy”. Władze 20 uczelni i instytutów naukowych, przy poparciu przedstawicieli władz lokalnych, podpisali porozumienie o współpracy mającej na celu ułatwienie pozyskiwania unijnych i międzynarodowych środków finansowych, integrację badań naukowych prowadzonych w różnych ośrodkach oraz ułatwienie przepływu wiedzy i pogłębienie współpracy między ośrodkami naukowo-badawczymi a przedsiębiorstwami.

Więcej w dziale DZIAŁALNOŚĆ ODDZIAŁU NA RZECZ REGIONU, s. 69

Akt podpisania umowy sygnatariuszy porozumienia
w siedzibie Oddziału PAN w Lublinie

fot. Archiwum PAN

- 7, wtorek Posiedzenie wyborcze Komisji Politologii i Stosunków Międzynarodowych Oddziału PAN w Lublinie. Członkowie Komisji powierzyli przewodnictwo Komisji na nową kadencję dotychczasowym władzom w składzie prof., prof. Jan Hudzik (Przewodniczący), Henryk Chałupczak (Wiceprzewodniczący), Agnieszka Pawłowska (Sekretarz).
- 8, środa Posiedzenie Prezydium PAN w Warszawie. Porządek obrad:
1. Omówienie materiałów z debaty na temat przyszłości PAN. Przedstawił prof. Andrzej B. Legocki, Prezes PAN, prof. Jacek Kuźnicki, Dyrektor Międzynarodowego Instytutu Biologii Molekularnej i Komórkowej PAN oraz prof. Zenon Mróz.
2. Prezentację dokumentu „Analiza aktywności komitetów naukowych i problemowych PAN w latach 2003–2005” przedstawił Wiceprezes PAN, prof. Jan Strelau.
3. Sprawy majątkowe PAN. Przedstawili prof. Andrzej B. Legocki i Małgorzata Kozłowska, Dyrektor Biura Finansów i Majątku PAN.
4. Informacja dotycząca zmian planu finansowego konta pozabudżetowego na 2006 rok. Przedstawili prof. Andrzej B. Legocki i Małgorzata Kozłowska.
- 11, sobota Na zaproszenie Wojewody Lubelskiego i Marszałka Województwa Lubelskiego Prezes Oddziału uczestniczył, jako członek Komitetu Honorowego, w obchodach Święta Niepodległości.
- 13, poniedziałek Posiedzenie wyborcze Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych. Władze Komisji na kadencję 2007–2010: prof. Michał Łęsiów (Przewodniczący), prof. Mirosława Ołdakowska-Kufłowa (Wiceprzewodnicząca), dr Mateusz Jastrzębski (Sekretarz).
- 14, wtorek W Centrum Kongresowym Akademii Rolniczej w Lublinie miała miejsce kolejna edycja konkursu „Kształtujemy tożsamość krajobrazu”. W sesji uczestniczył Prezes O.L. PAN, członek Komitetu Honorowego Konkursu.

Konkurs. Od prawej siedzą: Rektor KUL ks. S. Wilk, Wojewoda Lubelski W. Żukowski, Prezes i Sekretarz O.L. PAN J. Gliński i M. Rozmus
Fot. Archiwum KUL

- 15-16, *środa*
-*czwartek* W Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II miała miejsce konferencja nt. „Losy zesłańców postyczniowych w Imperium Rosyjskim (W 140. rocznicę polskiego powstania nad Bajkałem 1866 r.)” współorganizowana przez Komisję XI Historyczną O.L. PAN. W konferencji uczestniczył Prezes Oddziału.
- 21, *wtorek* W siedzibie O.L. PAN odbyło się posiedzenie wyborcze Komisji Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych Oddziału. Przewodniczącym Komisji jest dr hab. inż. arch. E. Przesmycka, prof. PL.
- 23, *czwartek* Prezes O.L. PAN uczestniczył w posiedzeniu Środowiskowego Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Lublina.
- 24, *piątek* Komisja Prawnicza O.L. PAN była organizatorem międzynarodowej konferencji „Tradycja i postęp *in statu nascendi* europejskiego prawa sądowego”. Kontynuacją konferencji będzie sympozjum w Bari w 2007 r. organizowane przez prof. N. Picardiego z Uniwersytetu „La Sapienza”, Prokuratora Generalnego Państwa Watykan. W konferencji uczestniczył Prezes O.L. PAN.
- 27,
poniedziałek Posiedzenie wyborcze Komisji Podstaw i Zastosowań Fizyki i Chemii w Technice i Rolnictwie O.L. PAN na Wydziale Mechanicznym Politechniki Lubelskiej. Przewodniczącym komisji jest prof. dr hab. inż. Andrzej Niewczas.
- 28, *wtorek* Posiedzenie wyborcze Komisji Chemii Plazmy Niskotemperaturowej O.L. PAN w siedzibie Oddziału.
- 30,
czwartek O. prof. Mieczysław A. Krapiec, członek lubelskiego Oddziału PAN, został uhonorowany Medalem Województwa Lubelskiego. Uroczystość wręczenia Medalu miała miejsce w Urzędzie Marszałkowskim w Lublinie.

Grudzień

- 1, *piątek* W siedzibie Oddziału PAN w Lublinie miała miejsce 20. Sesja Zgromadzenia Ogólnego Członków Oddziału. Porządek obrad:
Część I - zamknięta:
Wybory władz Oddziału PAN w Lublinie na kadencję 2007–2010. W skład Prezydium Oddziału weszli:
1. Prezes – prof. Jan Gliński, czł. rzecz. PAN,
2. Wiceprezes – prof. Marian Truszczyński, czł. rzecz. PAN,
3. Członek Prezydium prof. Tomasz Trojanowski, czł. koresp. PAN.

Wystąpienie Prezesa Oddziału prof. Jana Glińskiego podczas XX sesji Z.O. Członków O.L. PAN

Fot. Archiwum O.L. PAN

Część II - posiedzenie otwarte:

1. Otwarcie Zgromadzenia - powitanie gości i przyjęcie porządku obrad. Prof. Jan Gliński, Prezes O.L. PAN.
2. Sprawozdanie z czteroletniej kadencji 2003–2006 Oddziału PAN w Lublinie i zamierzenia na przyszłość.
3. Realizacja zadań bieżących, działalność Komisji O.L. PAN i plany na 2007.
4. Zatwierdzenie składów Komisji Oddziału PAN w Lublinie na kadencję 2007–2010.
5. Przyjęcie protokołu z 19. sesji Zgromadzenia Ogólnego Członków Oddziału PAN w Lublinie.
6. Wolne wnioski.
7. Referat nt. „Polskie ślady w Orenburgu w Rosji w XIX i XX wieku”.

Prof. Eugeniusz Niebelski z KUL, zastępca sekretarza Komisji Historycznej O.L. PAN
Fot. Archiwum O.L. PAN

19, wtorek Posiedzenie Komisji Politologii i Stosunków Międzynarodowych O.L. PAN w Wydziale Politologii UMCS, poświęcone prezentacji nowo opublikowanej *TEKI Komisji*.

2007

Styczeń

2, wtorek W siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego odbyło się spotkanie noworoczne przedstawicieli środowiska naukowego Lubelszczyzny, z udziałem członków Oddziału PAN w Lublinie: prof. prof. J. Glińskiego, M. Trusczyńskiego, S. Nawrockiego i T. Trojanowskiego. Spotkanie połączone było z wręczeniem Lubelskiej Nagrody Naukowej „*Premium Scientiarum Lublinense 2006*”, którą otrzymał ksiądz prof. Krzysztof Góźdz, dyrektor Instytutu Teologii Fundamentalnej KUL za książkę „Teologia człowieka”. Odznaczeniem honorowym „Zasłużony dla Społeczności Naukowej Lublina” wyróżniony został Prezes Oddziału prof. Jan Gliński, a także prof. Inez Wiatr z Politechniki Lubelskiej.

Wręczenie prof. Janu Glińskiemu odznaczenia „Zasłużony dla Społeczności Naukowej Lublina”. Od lewej prof. J. Gliński, prof. E. K. Prost-Prezes LTN, prof. M. Wielosz-Sekretarz Generalny LTN

Fot. Archiwum O.L.PAN

5, piątek Posiedzenie Rady Fundacji O.L. PAN „Nauka i Rozwój Lubelszczyzny” na Politechnice Lubelskiej z udziałem Przewodniczącego Rady Fundacji prof. Jana Glińskiego

- 10, środa Posiedzenie w Sali Senatu UMCS dotyczące programu +ECO COMPLEX z udziałem Prezesa O.L PAN.
- 18, czwartek Na UMCS odbyło się spotkanie z wiceministrem Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego Krzysztofem Kurzydłowskim. Uczestniczył w min Prezes O.L.PAN.
- 21, niedziela Obchody Dni Niepodległości i Jedności Ukrainy. Na zaproszenie Iwana Hrycaka Konsula Generalnego Ukrainy w Lublinie, w uroczystościach wziął udział Prezes O.L. PAN.
- 23, wtorek Seminarium z udziałem wójta Włodawy w Instytucie Agrofizyki PAN w Lublinie dotyczące problemu zagospodarowania unijnych funduszy w rozwoju proekologicznym regionu.
W spotkaniu uczestniczył Prezes O.L. PAN prof. Gliński i prof. Radwan – przewodniczący Komisji Ochrony i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego.
- 24, środa Prezes O.L. PAN był obecny na uroczystości nadania tytułu doktora *honoris causa* Politechniki Lubelskiej prof. Kurtowi Binderowi z Uniwersytetu Johansenna Gutenberga.
- 25, czwartek W Dworku Kościuszków UMCS odbyło się posiedzenie Środowiskowego Kolegium Rektorów z udziałem Prezesa O. L. PAN.
- 30, wtorek W Warszawie odbyło się posiedzenie Prezydium Polskiej Akademii Nauk.
Porządek Obrad:
1. Otwarcie obrad – prof. Michał Kleiber, Prezes PAN.
 2. Wybrane kierunki działalności Polskiej Akademii Nauk w kadencji 2007–2010. Przedstawił prof. Michał Kleiber, Prezes PAN.
 3. Rozpatrzenie i przyjęcie uchwał w sprawie utworzenia komitetów naukowych i problemowych PAN na kadencję 2007–2010. Przedstawił: prof. Andrzej Górski, Wiceprezes PAN.
 4. Informacja w sprawie powołania Komisji Dyscyplinarnych I i II instancji dla mianowanych pracowników naukowych PAN oraz Rzeczników Dyscyplinarnych. Przedstawił: prof. Michał Kleiber, Prezes PAN.
 5. Sprawy majątkowe PAN. Przedstawił: Wojciech Stec, Wiceprezes PAN.
 6. Harmonogram posiedzeń kolegialnych w roku 2007. Przedstawił: prof. Michał Kleiber, Prezes PAN.
 7. Powołanie Kapituły Medalu PAN im. Mikołaja Kopernika na kadencję 2007–2010. Przedstawił: prof. Michał Kleiber, Prezes PAN.
 8. Przyjęcie protokołu posiedzenia Prezydium PAN z dnia 6 grudnia 2006.
 9. Sprawy bieżące i wolne wnioski.

Luty

- 7, *środa* W Lubelskim Oddziale Polskiej Akademii Nauk odbyło się posiedzenie Komisji Chemii Plazmy z udziałem Prezesa O. L. PAN.
- 9, *piątek* Otwarcie nowego gmachu Biblioteki Hieronima Łopacińskiego z udziałem Prezesa O.L. PAN.
- 13, *środa* Na Politechnice Lubelskiej odbyło się posiedzenie przedstawicieli dyrektorów 3 Centrów Doskonałości: IUNG, PL, IA PAN.
- 20, *wtorek* W Warszawie odbyło się posiedzenie prezydium Polskiej Akademii Nauk. Porządek obrad:
1. Otwarcie obrad – prof. Michał Kleiber, Prezes PAN.
 2. Stacje naukowe PAN za granicą – teraźniejszość i przyszłość. Przedstawił: Prof. Andrzej Górski, Wiceprezes PAN.
 3. Powołanie komisji ds. opracowania zasad własności placówek oraz zagospodarowania majątku PAN. Przedstawił: prof. Wojciech J. Stec, Wiceprezes PAN.
 4. Przyznanie medalu PAN im. Stefana Banacha profesorowi Wiliamowi B. Johansonowi z Texas A&M, College Station. Przedstawił: prof. Janusz Jurczak, Przewodniczący Wydziału III PAN.
 5. Wpływy i wydatki z konta pozabudżetowego wykonane na dzień 31 grudnia 2006. Przedstawił: prof. Wojciech J. Stec, Wiceprezes PAN.
 6. Przyjęcie protokołu posiedzenia Prezydium PAN z dnia 30 stycznia 2007.
 7. Sprawy bieżące i wolne wnioski.
- 27, *środa* W Oddziale PAN odbyło się posiedzenie Prezydium Oddziału, w którym uczestniczyli: prof. prof. J. Gliński, M. Truszczyński, T. Trojanowski, mgr M. Rozmus.
- 28, *czwartek* W Dworku Kościuszków UMCS miało miejsce uroczyste posiedzenie Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS z okazji 15-lecia Zakładu Filologii Ukraińskiej z udziałem Prezesa O.L. PAN.

Marzec

- 2, *piątek* Na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II odbyło się spotkanie z Wiceministrem Ministerstwa i Szkolnictwa Wyższego Krzysztofem Kurzydłowskim z udziałem Prezesa O.L. PAN.
- 5, *wtorek* W gmachu Humanistyki UMCS odbyło się posiedzenie Komisji Historycznej, w którym uczestniczył Prezes O.L. PAN.
- 9, *czwartek* W Politechnice Lubelskiej miało miejsce spotkanie, którego tematyka dotyczyła zagospodarowania tworzonego na terenie Lublina Parku Technologicznego. W spotkaniu uczestniczył Prezes O.L. PAN.

- 13, wtorek W urzędzie Wojewódzkim odbyło się spotkanie na temat perspektyw współpracy przedsiębiorstw Polski i Ukrainy, w ramach programu Unii Europejskiej na lata 2007–2013 „Energia Odnawialna”. W spotkaniu uczestniczył Prezes O.L. PAN.
- 14, środa Posiedzenie Komisji Rolnictwa O.L. PAN z referatem prof. Z. Litwińczuka nt „Przyszłość nauk zootechnicznych” z udziałem Prezesa O.L. PAN.
- 15, czwartek W Akademii Rolniczej w Szczecinie nadano tytuł doktora honoris causa. Prof. dr. hab. Januszowi Hamanowi, czł. rzecz PAN. Więcej w dziale WYDARZENIA
- 20, środa W Warszawie odbyło się posiedzenie prezydium Polskiej Akademii Nauk. Porządek obrad:
1. Otwarcie obrad – prof. Michał Kleiber, Prezes PAN.
 2. Informacje dot. realizacji ustawy „o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa...” Przedstawił: prof. Michał Kleiber, Prezes PAN.
 3. Wybory członków rzeczywistych i korespondentów PAN w roku 2007. Przedstawił: prof. Michał Kleiber, Prezes PAN.
 4. Posiedzenie Prezydium PAN i KRASP w dniu 26 kwietnia 2007. Przedstawił: prof. Andrzej Górski, Wiceprezes PAN.
 5. Sprawy organizacyjne komitetów PAN. Przedstawił: prof. Andrzej Górski, Wiceprezes PAN.
 6. Przyjęcie protokołu posiedzenia Prezydium PAN z dnia 20 lutego 2007.
 7. Sprawy bieżące i wolne wnioski.
- 29, czwartek W Nowym Collegium Maius AM w Lublinie odbyła się Konferencja Naukowo – Szkoleniowa nt. „Lubelski Program Leczenia Głuchoty Metodą Implantów Ślimakowych”, z udziałem Komisji Nauk Nieliniowych O.L. PAN. Uczestniczył Prezes O.L. PAN.

